Št. 22 (2076) Leto XL
Novo mesto četrtek, 1. junija 1989
Cena: 4.000 din
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

YU ISSN 0416-2242

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST

VSAK ČETRTEK

Iz »surovega časa«

Nova knjiga Bogdana Osolnika pomembna spominska literatura

LJUBLJANA — Ljubljanska Založba Borec in novomeška Dolenjska založba sta v ponedeljek, 29. maja, v Cankarjevem domu predstavili knjižno novost, knjigo Bogdana Osolnika Z ljubeznijo skozi surovi čas, ki pomeni pomembno obogatitev spominske literature iz obdobja NOB, še posebno za območje Dolenjske, ki je prej slabo kot dobro zastopano v tovrstni enobejevski literaturi.

Bogdan Osolnik, ki je kot aktivist OF pomembno sodeloval pri ustvarjanju državnosti Slovenije, tako rekoč iz prve roke pozna predvojno napredno gibanje v Novem mestu in na Dolenjskem, med vojno je bil zelo dejaven na terenu, deloval je v mnogih organih in imel stike s številnimi drugimi aktivisti in revolucionarji. Tako njegovi spomini prinašajo zanimive podrobnosti in osebni pogled na usodno obdobje slovenske zgodovine. Po mnenju zgodovinarja Toneta Ferenca gre za knjigo, ki bogati tovrstne zgodovinske vire in sodi med najboljše spomine iz vojnega časa na Slovenskem.

MiM

12. PEVSKO SREČANJE BELOKRANJSKIH ZBOROV

GRIBLJE — Gribeljci so tudi letos soorganizatorji tradicionalnega srečanja belokranjskih pevskih zborov, ki ga pripravlja Zveza kulturnih organizacij iz Črnomlja. Na 12. srečanje v Gribljah se bodo zbori iz obeh belokranjskih občin zbrali v nedeljo, 4. junija, ob 15. uri.

17. SEJEM OPREME IN SREDSTEV CIVILNE ZAŠČITE
KRANJ, 6.—9. 6. '89

Kljub krizi se razvoj ni ustavil

Krško praznuje

KRŠKO — Kljub splošni gospodarski in politični krizi je za občino Krško mogoče ugotoviti, da ni pokleknila pred težavami. Resda bo letošnje praznovanje občinskega praznika po obsegu in številu tako imenovanih delovnih zmag skromnejše kot pred leti, a bogatejše kot pred letom ali dvema.

To pomeni, da se življenje ni ustavilo, da je razvoj sicer malo zastal, ni pa se ustavil. Med letošnje večje pridobitve lahko prav gotovo prištejemo otvoritev majhnega obrata Tovarne kovinske galanterije Ljubljana v Podbočju, Krčani bodo dobili novo avtobusno postajo, v starem mestnem jedru pa bodo predali namenu nekaj objektov v Kareju Dalmatinova ulica. Vse to sicer niso veliki naložbeni dosežki, a glede na čas in razmere so prav gotovo pomembni.

Seveda pa v okviru letošnjega praznika občine Krško, ki ga 7.junija praznujejo v spomin na izgnance in vse žrtve revolucije, ne bo manjkalo kulturnih in športnih prireditev. V Krškem bo republiško tekmovanje pihalnih orkestrov pa likovna razstava Vojka Pogačarja, TCP Djuro Salaj bo gostila športnike papirniške branže, na stadionu Matije Gubca pa bo mednarodna dirka v speedwayu, na kateri se bodo motoristi pomerili za zlati znak občine Krško.

Slovesno bo tudi v krajevnih skupnostih, saj v tem času praznujejo v KS Brestanica, Krško in Podbočje, medtem ko so v KS Leskovec pri Krškem praznovanje že zaključili.

J. S.

ČEŠKI ZBOR TUDI NA DOLENJSKEM

TREBNJE — Tukajšnji komorni zbor je nedavno sprejel članice češkega dekliškega pevskega zbora iz Kromeriža. Gostje, ki so nastopile na mednarodnem pevskem festivalu v Celju in tam osvojile zlato odličje, so se med bivanjem v Sloveniji predstavile tudi občinstvu v praznični krajevni skupnosti Veliki Gaber, poslušalcem v Srednji kmetijski šoli v Novem mestu in v Dolenjskih Toplicah ter na dveh koncertih osnovnošolcem v trebanjski občini. Trebanjski pevci bodo predvidoma jeseni vrnili obisk.

Otočec — Meka slovenske grafike

Na Otočcu so na dan mladosti odprli 1. bienale slovenske grafike — Vladimir Kavčič: «Dogodek, ki bo odmeval pri nas in v Evropi«

NOVO MESTO — 1. bienale slovenske grafike na Otočcu je odprt, nagrade podeljene, v Garni hotelu (in deloma v gradu) na ogled 92 grafičnih listov 45 ustvarjalcev v petih novomeških razstaviščih pa še osebne grafične razstave Božidarja Jakca, Bogdana Borčiča, Vladimira Makuca, Andreja Jemca in Branka Suhyja, za nami pa so tudi že prve spremljajoče prireditve. Bienale bo trajal do 30. junija, nato pa se bo z njim spodbujeno dolenjsko kulturno poletje z raznimi prireditvami nadaljevalo do septembra.

Slovesna otvoritev je bila v četrtek, 25. maja, zečer na peščenem notranjem dvorišču otoškega gradu. O organizacijskih in drugih naporih, da bi izpeljali to pomembno likovno prireditev, sta govorila Janez Slapnik, direktor Tiskarne Novo mesto, in Franc Šali, predsednik novomeške občinske skupščine, o pomenu bienala za slovensko kulturo pa pisatelj Vladimir Kavčič, predsednik republiškega komiteja za kulturo. Ob izročitvi nagrad 1. bienala slovenske grafike dobitnikom je spregovoril Curt Heigl iz Nürnberga, predsednik mednarodne žirije. Otvoritev je s celovečernim koncertom obogatil Slovenski kvintet trobil iz Ljubljane.

Vladimir Kavčič je številne obiskovalce nagovoril z besedami, da «prisostvujemo pomembnemu kulturnemu dogodku in najbrž tudi rojstvu nove kulturne ustanove«. »Bienale slovenske grafike je prireditev,« je nadaljeval, »ki je bogati in razvejeni likovni dejavnosti na Slovenskem potrebna in jo ta dejavnost zasluži. Kulturni zemljevid Dolenjske, ki je v zadnjih desetletjih pridobil oziroma odprl in obiskovalcu ponudil številne lokacije, vredne ogleda, pa je s to prireditvijo obogaten z novo postavko vseslovenskega pomena. Tu se bodo v plemeniti tekmi predstavljala in vrednotila najboljša dela naših grafikov. Ta likovni dogodek bo nedvomno odmeval tudi v jugoslovanski in evropski kulturni javnosti.«

Za to, da se je lahko rodila prireditev takšnega obsega, gre po Kavčičevem mnenju nedvomno zasluga kulturni metropoli Dolenjske, ki se je v zgodovino slovenske umetnosti zapisala že s slovito »novomeško pomladjo«. Ta je pomenila pomembno spodbudo modernim umetniškim tokovom med obema vojnama, v duhovnem substratu Dolenjske pa zapustila trajne vrednosti,

Vladimir Kavčič: »Bienale na Otočcu je dokaz naše ustvarjalnosti in trdoživosti«

a tudi spodbude za sodobno umetniško ustvarjalnost. Kavčič je dejal, da vidi dokaz za to trditev v dolgem seznamu ljudi raznih strok in delovnih organizacij, ki so gmotno pripomogle k ostvaritvi plemenite zamisli o bienalu, prireditvi, ki se že ob svojem vstopu v javno življenje predstavlja, z vsem, kar jo spremlja, kot kompletna in polnokrvna kulturna manifestacija.

I. ZORAN

ZA DRUGE MORAŠ ŽIVETI, DA ŽIVIŠ ZASE — Ta lepa misel Seneke je bila hkrati moto petkovega velikega dobrodelnega koncerta za pomoč duševno prizadetim v sevniški občini. Na prireditvi, kakršne še ni bilo v Sevnici, so nastopili prav vsi ansambli, skupine in posamezniki, ki smo jih najavili prejšnikrat, poleg njih pa še skupina Veronique iz Celja, duet Nastja in Sandra itd. Prijetno presenečenje za okrog 500 obiskovalcev je bila modna revija M-KK Sevnica in tudi nastopi ritmičnih skupin (na sliki) iz Sevnice, Krškega in Senovega. (Foto: P. Perc)

O VARSTVU OKOLJA

LJUBLJANA — Zveza društev za varstvo okolja Slovenije bo pripravila v soboto, 3. junija, ob 10. uri v klubu delegatov v Ljubljani v Puharjevi ulici 7. redno skupščino in proslavo ob svetovnem dnevu varstva okolja. Slavnostni govornik bo Janez Stanovnik, predsednik predsedstva SR Slovenije. V kulturnem programu bodo predstavili sporočilo mladih iz Šaleške doline.

BERITE DANES!

na 2. strani:
- ZK je za zdravo politično tekmo

na 4. strani:
- Ubogljivost je rodila krizo

na 6. strani:
- Stavka zaradi črne prihodnosti

na 7. strani:
- Nekaj, kar bi morala videti Evropa

na 8. strani:
- Komu je bilo v resnici do afere

na 10. strani
- Sindikat za današnjo rabo

na 17. strani:
- Nevarnost, zaprta v osrčje gore

na 24. strani:
- Samodejna vožnja lade samare

Mejnik v zgodovini Term Čatež

Kar 116 novih apartmajev za trg je zgradil novomeški Pionir

ČATEŽ OB SAVI — Terme Čatež in Pionir Novo mesto sta 26. maja odprla 116 apartmajskih enot v počitniških hišicah novega naselja ter kamp visoke kategorije z 91 enotami. Pionir je s tem dokončal prvo fazo izgradnje turističnih objektov za trg. Investicijo bo predvidoma zaključil do sezone v prihodnjem letu. Do takrat bo v eno-in dvostanovanjskih objektih na voljo 864 ležišč, kamp pa bo zaokrožen na 186 enot, kar pomeni, da se bo v njem lahko zadržalo 744 gostov.

Terme Čatež so s pogodbo zagotovile Pionirju potrebne zemljiške površine ter zadostne količine termalne, pitne in tehnološke vode. Pri izgradnji naselja so sodelovale številne službe in zavodi, urbanistični načrt pa je izdelal region Brežice, tozd RRC Novo mesto. Izvajalec del je bil Pionirjev tozd Krško, odgovorni projektant pa dipl. inž. arh. Gorazd Cibic.

• Terme Čatež sprejmejo v kampu vsako leto več gostov. V letu 1976 je prenočilo tam 2.143 obiskovalcev, od tega skoraj polovico tujcev. Lani so našteli že nekaj nad 183 tisoč prenočitev, a letos jih predvidevajo 230 tisoč. Tujcev so imeli v minuli sezoni nekaj manj kot 20 tisoč, vendar bodo to število zdaj podvojili, ker nudijo v novem delu gostom več udobja tudi v kampu.

Na Čatežu poteka vzoredno še izgradnja nove naprave za biološko čiščenje odplak z zmogljivostjo za 3000 gostov v hotelih, počitniških hišicah in kampih na območju Toplic. Za potrebe novega kampa gradijo tudi dve trafopostaji, v kratkem pa bodo sezidali tudi novo recepcijo ob cesti v apartmajsko naselje. Okolico bodo ta mesec ozelenili, da bo pogled na novi del vabljivejši.

J. TEPPEY

HIŠICE V BARVAH OBSOTELJSKIH DOMOV — Posnetek je z otvoritve apartmajskega naselja v Termah na Čatežu. Med gosti sta bila predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Marjan Rožič in častni predsednik Zveze Leopold Krese, prisostvovali pa so ji še predstavniki sozda Emona in DO Emona hotelov, Pionirja Novo mesto in domačini. Naselje je simbolično odprla predsednica izvršnega sveta občinske skupščine Brežice Jelka Barlič. (Foto: J. Teppey)

Banka kot delničarsko podjetje

Svet dolenjskih občin o izdajanju publikacije o zgodovini NOB Dolenjske in Bele krajine — Zaostritve v bančništvu — Dragocenosti v sefih

TREBNJE — Na nedavni seji sveta občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje so podprli predlog za sofinanciranje publikacije o zgodovini NOB Dolenjske in Bele krajine. Denar v ta namen naj bi združeno delo prispevalo bodisi prek posebnega sklada, bodisi na druge načine, najpomembneje pa je, da v veliko podjetjih na tako sodelovanje pristajajo.

O pisanju omenjene publikacije in drugih knjig o NOB in revoluciji je govoril Lado Ambrožič-Novljan, ki je prisotne obvestil, da obsega celotni načrt 200 monografij in da so strokovno visoko usposobljeni pisci 120 del iz tega programa prek založb že poslali v knjigarne. Ambrožič, ki je predsednik republiškega društva piscev zgodovine NOB in revolucije, je poudaril, da bo za dokončanje načrta potrebna družbena pomoč. Ocenil je, da avtorji s pisanjem monografij opravljajo izjemno pomembno delo. V nadaljevanju je Ambrožič, ko je govoril o Dolenjski, imenoval Novo mesto »najbolj partizansko mesto«.

Na svetu občin so precejšen del dnevnega reda izkoristili za seznanitev s poslovanjem Ljubljanske banke —

• Za občane bo zlasti zanimivo, da bo banka v bodoče pripravljena v sefih shranjevati njihove vredne in dragocene predmete. Banka naj bi uvedla bankomat, »samopostrežbo« denarja. Občani naj bi čimveč poslovali s tekočimi računi.

Temeljne dolenjske banke Novo mesto in z napovedanimi spremembami v bančništvu. Pri prvem je direktor Sergij Thorževskij med drugim omenil porast dinarskega in deviznega varčevanja. Spremembe v bančnem sistemu pomenijo po njegovem zaostrovanje na celi fronti. V prihodnje bo težje kot zdaj poslovati s klirinškim tržiščem. Ukinjanje jugomenic bo imelo za posledico manj denarja v obtoku, kar tudi pomeni, da bodo banke posojale le tistim, ki bodo sposobni vračati kredite. Vendar pa ukinjanje teh vrednostnih papirjev po drugi strani tudi trga utečene poslovne stike med gospodarskimi subjekti, je menil Thorževskij. V bodoče se obeta našemu trgu denarja tudi znatno večja finančna disciplina. Skupni imenovalec napovedanih sprememb v organizaciji bančnega sistema je težnja k banki kot delničarskemu podjetju, v katerem govori logika dobička in odloča vlagatelj kapitala sorazmerno svojemu vloženemu deležu.

Ko so v nadaljevanju seje razpravljali o poročilu Zavarovalne skupnosti Triglav — DOS Novo mesto, so ugotovili, da bo bodoča oblika organiziranja zavarovalnice profitno delničarsko podjetje.

M. LUZAR

VREME

V drugi polovici tedna bo spremenljivo vreme s padavinami. Hladneje bo.

Da sistem ne razpade

Na slovenski javni sceni vsem političnim temam že nekaj časa kar uspešno konkurira tudi skupna poraba. Razlog je seveda predvsem v tem, ker z denarjem, ki ga prispevajo delavci, zdravstvo, šolstvo pa tudi kultura, sociala in sploh vse dejavnosti, ki jim pravimo družbene, ne morejo preživeti. S tem denarjem ne zmorejo več zagotavljati tako imenovane dosežene ravni, kaj šele, da bi se razvijale. V Novem mestu je lani manjkala več kot desetina denarja za že kar primerno okleščene programe, letos se primanjkljaj še povečuje. Do sedaj je izobraževalni skupnosti zmanjkala četrtina, zdravstveni pa kar 35 odst. sredstev. Tudi druge dejavnosti so v takšnih škripcih, da prerazporejanje znotraj skupne porabe ni več možno. V Novem mestu je še ta »nesreča«, da je zahvaljujoč velikemu ekstenzivnemu zaposlovanju v preteklosti neugodno razmerje med prispevalci prispevkov in uporabniki. Več je otrok, več porodnic, več zdravstvenih uporabnikov na enega zavarovanca, kot je to povprečje v Sloveniji. Na drugi strani je shirano gospodarstvo, ki se hoče resno pogovarjati o bolj kot ne politični paroli o razbremenjevanju gospodarstva, ki vztrajno zahteva racionalizacije, reorganizacije, da bi bistveno pocenili skupno porabo, kar pa niti ni možno. Za te dejavnosti dajemo bistveno manjši delež družbenega proizvoda kot razviti svet, to je dejstvo. Če nočemo, da vse razpade, je treba dati več. To so kljub vsemu nazadnje uvideli tudi delegati v novomeški občinski skupščini in podprli zvišanje prispevne stopnje.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

PAŠA ZA OČI IN UŠESA — Dvanajstemu tradicionalnemu srečanju godbenikov Dolenjske in Bele krajine je bilo vse naklonjeno — vreme in razpoloženje. Devet godb iz Loč, Dobrega polja, Kočevja, Šentjerneja, Novega mesta, Črnomlja, Kamanja, Trebnjega in Straže je v toplem popoldanskem soncu defiliralo skozi Stražo, potem pa na zbirnem prostoru še posamično in skupno zaigralo po nekaj skladb. Ob tej priložnosti sta dobila posebno darilce najstarejši udeleženec, Jože Supančič (79) iz Loč, in najmlajša godbenica, Tatjana Peričak (10) iz Kamanja, najprizadevnejšim krajanom KS Straža — Anici Tisovec, Božidarju Mojstroviču in Jožetu Zemljariču — pa je krajevna priznanja SZDL podelil predsednik KK SZDL Adi Zupančič. Prireditev, katere pokrovitelj je Novoles, je povezoval Jože Falkner, čar medeninastih inštrumentov in modrih uniform pa so še popestrile članice in otroci Turističnega društva Straža, ki so v narodnih nošah stopali na čelu povorke. (Foto: T. Jakše)

SEDEM DNI

Ključ Jugoslavije

25. junija bo v Bosni in Hercegovini referendum, na katerem bodo volilci s tajnim glasovanjem določili kandidata za člana predsedstva SFRJ iz te republike. Na to demokratično odločitev SZDL se je takoj odzvalo predsedstvo mladine na sarajevski univerzi in za mogoča kandidata predlagali dr. Zdravka Greba in, če verjamete ali ne, že odpisanega dr. Nenada Kecmanovića. Odločitev je v Skenderiji burno pozdravilo 1500 udeležencev javne seje univerzitetne konference ZSM.

Kaže, da vsaka nova bosansko-hercegovska politična ali gospodarska afera pošlje nov sunek vetra v jadra komaj in s težavo splovljene barke demokracije v tej republiki. Pot do demokracije s pomočjo afer je nedvomno boleča, vendar je tudi to eden od načinov. Seveda tisti, ki so sprožili primere Agrokomerc, Neum, Mošević, Kecmanović, Kurtović itd., še zdaleč niso imeli demokratičnih namenov in teženj (prej nasprotno), toda med pranjem umazanega perila te ali one bosansko-hercegovske dinastije se je prebudila desetletja strahovana javnost te republike. Še posebej glasni so bili, so in bodo študentje s svojim časopisom Valter, nekakšno tamkajšnjo Mladino.

Bosna in Hercegovina je v zdajšnjem jugoslovanskem merjenju moči sila pomembna republika. Zaradi nacionalne troedinosti (V BiH žive Srbi, Muslimani in Hrvatje) je veljala in še velja za nekakšen ključ Jugoslavije. Zaradi troedinosti je moral in mora v tej republiki za vsako ceno vladati mednacionalni mir. Tega pa je najlaže doseči z monolitizmom, z avtomatičnimi delitvami oblasti po nacionalnem ključu. Ta je šel včasih tako daleč, da je, recimo, v podjetju, ki je imelo tri snažilke, morala biti ena Muslimanka, druga Hrvatica, tretja pa Srbkinja. Metla v roki seveda ni kakšna oblast, kruh pa je. Ta mora biti porazdeljen enakopravno.

Z izbruhom nacionalizma v Jugoslaviji je Bosni in Hercegovini kurzna vrednost še narasla. Tega se vsi zavedajo, najbolj pa seveda Srbija in Hrvatska, ki imata v tej republiki svoji manjšini, če lahko temu tako rečemo.

Scenarij, kako potegniti zaenkrat še nevtralno BiH v jugoslovanske razprtije, je znan in dokaj preprost. Muslimane, ki so tam večinski narod, je treba spodbuditi k še večji homogenizaciji. Muslimanska agresivnost, ki je ni mogoče v celoti zanikati in ki nedvomno izvira tudi iz donedavne drugerazrednosti ljudi, katerih predniki so svoj čas prestopili v islam, bi ob pravem trenutku in s pravo afero postala tisti razlog, ki bi Srbijo in Hrvaško prisilil, da bi se zavzeli vsaka za svoj narod v »temačnem vilajetu«, kot radi rečejo geografsko osrednji jugoslovanski republiki.

Več kot en znak je, da so to zažigalno vrvico namestili in tudi prižgali v Beogradu. Potem ko se je izvoz revolucije v Bosno in Hercegovino ponesrečil (Šolevića in tovarišev niso pustili v Jajce), bomo v kratkem priče še agresivnejšim poskusom srbske aneksije Bosne in Hercegovine, ključa Jugoslavije. Zanimivo je, da bodo v tej operaciji veliko vlogo odigrali zlasti Muslimani, narod, ki bi ob morebitni ne več nevtralni vlogi BiH v Jugoslaviji pravzaprav ostal brez težko pridobljene, od Tita dane domovine in nacionalnosti. Tisti, ki ne navijajo za Beograd, stavijo predvsem na karto, da se Muslimani tega več kot zavedajo.

M. BAUER

ZK je za zdravo politično tekmo

Miloš Prosenc, sekretar P CK ZKS, na seji OK Brežice: ZK odstopa od političnega monopola, ne odpoveduje pa se svoji družbenopolitični vlogi

BREŽICE — Zadnje seje občinskega komiteja ZKS se je udeležil tudi Miloš Prosenc, sekretar predsedstva CK ZK Slovenije, ki je brežiškim komunistom predstavil stališča tega komiteja o političnem pluralizmu in o prenovi Zveze komunistov, to je o dveh temah, o katerih se v Sloveniji na veliko razpravlja.

Miloš Prosenc je v razgrnitvi stališč cekaja poudaril, da se je s starim vzorcem socializma izčrpal tudi stari vzorec partije. Misel je ponazoril z zgovornim podatkom, da je Zveza v nekaj mesecih letošnjega leta izgubila 3600 članov, medtem ko se jim je pridružilo le 51 novih članov. »Tako stanje,« je dejal Prosenc, »je pravzaprav v nasprotju s priznanji in podporo, ki sta jih v zadnjem času deležna Zveza komunistov Slovenije in Milan Kučan.« Očitno je torej, da je ZK še naprej dežurni krivec za vse napake v naši družbi, kar je, kot je dejal tudi nekdo izmed razpravljalcev, samo posledica dejstva, da se je Zveza preveč poenotila z oblastjo.

• Različni pogledi na razvoj so danes stvarnost ne samo v Jugoslaviji, celo na tej seji občinskega komiteja v Brežicah jih je bilo zaznati. Nanje ne bi smeli gledati kot na nujno zlo, ker so osnova za razpravo, dogovarjanje in napredek. Podobnega mnenja so bili tudi razpravljalci na seji, ki so jasno izrazili težnjo po posodobitvi svoje organizacije, ki naj bi končno začela nastopati. Tudi v vlogi opozicije.

»Zveza komunistov se s tem, ko odstopa od političnega monopola, ne odpoveduje svoji družbenopolitični vlogi, saj zaradi nje obstaja. Oblikovati pa bomo morali takšen politični sistem, v katerem bodo tudi novi politični subjekti sprejemali politično odgovornost, ne pa, da bo ta padla samo na nas!« je svoje poglede pojasnil Prosenc in hkrati opozoril, da se srečujemo tudi s protisociialističnimi in protikomunističimi tendencami, celo z mržnjo do ZKS, in ne samo z visoko ravnijo prizadevanj za demokracijo. Pri tem je dejal, da Zveza komunistov pozdravlja vsako »zdravo politično tekmovanje«, ni pa pojasnil, kaj pojmuje pod tem izrazom.

Ko je govoril o dokumentu o prenovi ZKS, je poudaril, da ni pomembno, če se članstvo ne strinja v vseh točkah dokumenta, če ob tem sprejema osnovno razvojno filozofijo. Izrazil je tudi prepričanje, da sedanja toga organiziranost ne ustreza sodobnim političnim procesom v naši družbi. Organizacija mora temeljiti na članu, ki ga ne bo omejevalo obvezno posvetovanje z osnovnim okoljem.

B. DUŠIČ

MED NAJUSPEŠNEJŠIMI NAS NI

LJUBLJANA — Gospodarski vestnik je v zadnji številki objavil seznam desetih inovacijskih najuspešnejših slovenskih podjetij, tistih, ki so z inovacijami dosegla lani največjo v denarju izraženo korist. V tem spisku je na prvem mestu ravenska Železarna, ki je s 321 inovacijskimi predlogi ustvarila 14,6 milijarde dinarjev koristi, inovatorjem pa zanje izplačala 473 milijonov dinarjev posebnih nadomestil oz. nagrad. Na seznamu najuspešnejših sledijo: 2. Lek, 3. TAM, 4. REK Velenje, 5. Gorenje, 6. Cinkarna, 7. Železarna Jesenice, 8. Sava, 9. Železarna Štore in 10. Marles. Kot je razvidno, naših podjetij med najuspešnejšimi, žal, ni.

K VOJAKOM PO ŠTUDIJU

LJUBLJANA — Po spremenjenem zakonu o vojaški obveznosti bodo lahko študenti nekaterih fakultet ter visokih in višjih šol služili vojaški rok po končanem študiju. Določilo se nanaša na šole, v katerih slušatelji dobijo znanja, ki jih ni mogoče dobiti v JLA. Po dosedanjih informacijah naj bi v šolskem letu 1989/90 veljalo za naslednje stroke: medicino, veterino, strojništvo in elektrotehniko.

Nujno več poguma

O osnutkih dopolnil ustave SRS v Pionirju

NOVO MESTO — Razprave o osnutku dopolnil ustave SR Slovenije, ki jo je kot prvo v novomeških delovnih organizacijah organiziral občinski svet Zveze sindikatov Novo mesto skupaj s konferenco osnovnih organizacij sindikata GIP Pionir prejšnjo sredo, se je udeležilo sorazmerno malo Pionirjevih predstavnikov, bila pa je zunanja udeležba dokaj močna. Uvod v razpravo in njen potek je vodil član republiške ustavne komisije Uroš Dular. Prav zaradi strukture občinstva se je razprava vrtela okoli nekaterih načelnih vprašanj v zvezi s spremembami. Se pravi, da se z ustavnimi amandmaji, ki do podrobnosti posegajo v vse pore družbenega življenja, izgublja smisel ustave, ki naj bi bila kratka, načelna in trajna. Izražena je bila celo bojazen, da se bomo s temi dopolnili tako zapletli, da bo ustava s sedanjimi amandmaji postala celo ovira pri sprejemanju nove ustave čez nekaj let. Prav zato naj bi bili amandmaji pogumnejši in naj bi vsebovali čimveč novih splošno sprejetih usmeritev v naši družbi, splošne, tajne in neposredne volitve. Poudarek naj bi dali nacionalnim programom družbenih dejavnosti, samoodločbi, uskladili pa naj bi tudi izrazoslovje, ki v nekaterih segmentih ne sledi več hitrim spremembam.

T. J.

Ljubljansko pismo

To se lahko zgodi samo v Mariboru

Volilni zapleti

MARIBOR — To se lahko zgodi samo v Mariboru, je v štajerski prestolnici slišati komentarje po zadnjih zapletih z izvolitvijo novega župana, ki so dobili prizvok afere. Res se je vnovič potrdil vtis, da mariborska politika, tudi če se loti najbolj rutinske zadeve, kot bi morala biti izvolitev začasnega župana do spomladanskih volitev (potem ko je dosedanji, Emil Tomažič iz ne povsem znanih razlogov odstopil sredi mandata), nekaj »zameša«.

Izvirni greh zadeve je najbrž že v odločitvi mestne SZDL, da bodo sploh razpisali nadomestne volitve za preostalih deset mesecev Tomažičevega mandata. Veliko smotrneje bi bilo, če bi sedanji podžupan do spomladi prevzel župansko funkcijo, do tedaj pa bi lahko — morebiti že v skladu s spremenjeno zakonodajo — pripravili poštene, ne improvizirane volitve. A zlasti občina Rotovž je bila proti in je vztrajala, da volitve morajo biti, v volilni boj pa je postala tudi svojega kandidata, sedanjega občinskega predsednika Branka Smoleta. In tako so bili »delovni ljudje in občani Maribora« pozvani h kandidiranju. Na seznamu predlaganih se je znašlo 30 imen, na koncu so na kandidaturo pristali le trije: Smole, Kranjc (direktor bolnišnice) in podžupan Malešič.

Vse je kazalo, da bo stvar celo zanimiva, saj se je trojica predstavila s svojimi programi na več javnih tribunah, v Večeru in na televiziji. Toda razpoloženje se je prvič ohladilo, ko se je mestno vodstvo odpovedalo neposrednemu izrekanju za enega od trojice, čeprav so to ljudje, še »zagreti« od odločanja za Bulca in Drnovška, zahtevali. Dokončni udarec pa je bila odločitev delegatov družbenopolitičnega zbora mestne skupščine, ki ni hotela dati »baze« Kranjcu (edinemu kandidatu, ki je ni imel, pa bi jo za izvolitev formalno potreboval); predsednik mestne fronte Vizovišek je namreč hotel v tem zboru odstopiti in dati svoje mesto Kranjcu, pa so nekateri delegati bili proti, češ naj si Kranjc bazo sam poišče. Njihov cinizem je treba povezati z dejstvom, da je direktor bolnišnice zaradi starih sporov z mestno politiko mnogim kost v grlu.

Kranjc je kajpada takoj odstopil, nekaj dni kasneje pa sta isto storila še Smole in Malešič, ogorčena, ker so mnogi v igri okoli Kranjca videli njune prikrite interese. Isti dan sta se pojavila nova kandidata: oče Zlate lisice Dušan Senčar in predsednik jugoslovanske mladine Branko Greganovič, sicer Mariborčan, a sta že dan kasneje tudi odstopila. V manj kot v enem tednu je Maribor ostal brez kandidatov za župana. In zdaj? Vse kaže, da bo podžupan le moral županjevati do spomladi. Mariborčani pa smo lahko od blizu doživeli vso lepoto naše volilne demokracije.

MILAN PREDAN

(Pre)kasno pranje v kočevski Opremi

Z novinarske konference — Rešitev le v ukrepu družbenega varstva?

KOČEVJE — Vodstvo Opreme je sklicalo 24. maja tiskovno konferenco o težavah kočevske Opreme. Izkazalo pa se je, da je namenjena tudi ocenjevanju poročanja v sredstvih obveščanja. Sedanje vodstvo Opreme ni bilo zadovoljno s tistim, kar je bilo objavljeno v Delu (da je bil hud udarec za Opremo odhod direktorja pred letom dni, ker je takratni direktor obvladoval trenja, usklajeval medsebojna razmerja in firmo vodil v zanesljivo prihodnost itd.), bivšemu direktorju, sedanjemu predsedniku občinske skupščine Kočevje Alojzu Erženu ni bilo prav, kar je poročal radio (računovodkinja Opreme pa je potrdila, da so bili podatki, objavljeni v radiu, točni), pripombe na pisanje v Dolenjskem listu pa bodo znane šele te dni.

Sedanji direktor Opreme Cveto Lipovec je med drugim poudaril, da Oprema ni znala pritegniti strokovnjakov, ko ji je šlo še dobro. Tako Opreme ni uspelo kadrovsko okrepiti do danes. Razen tega so vzrok za težave investicije v tozdih Sintep in Lesna predelava, ki se doslej še niso pokazale upravičene, čeprav ni trdil, da bi šlo za zgrešene investicije. Povzročile so nelikvidnostne in druge težave. Morda pa se bo kdaj izkazalo celo, da so bile upravičene. Izgubil je upanje, da se dajo zadeve razrešiti po normalni poti, in vidi rešitev v ukrepih družbenega varstva.

Ostali odgovorni delavci Opreme so se z direktorjevim izvajanjem v glavnem strinjali. Razen tega so nekateri bolj, drugi manj odločno in določno zagotavljali, da je za sedanje težave krivo predvsem prejšnje vodstvo, predvsem prejšnji direktor, sedanji predsednik občinske skupščine Alojz Eržen.

Alojz Eržen pa je poudaril, da mu ni vseeno, kaj se govori in objavlja o Opremi, saj je bil njen direktor skoraj 12 let, vse do lani. Iz Opreme ni odšel zaradi (zgrešenih) investicij in zadolženosti podjetja, ampak zaradi ožjega kroga sodelavcev, ki jih ni mogel prepričati o potrebi po nadaljnjem razvoju Opreme. Med drugim je dejal tudi: »Kategorično izjavljam, da investicije v Opremi niso bile zgrešene, res pa je, da so bile pozne,« očitno je s tem mislil investicijo v Sintepu »kadra pa se v Opremo ni dalo pripeljati, ker so temu nasprotovali vsi vodje tozdov in obratov, ki so se bali visokostrokovnega kadra. Del krivde prevzamem nase, čeprav je za vse krivo to, da sem bil pogosto predober.« Nadalje je izrazil prepričanje, da bo vse razrešil ukrep družbenega varstva in da bo Oprema splavala iz težav najkasneje v letu dni.

Več udeležencev v razpravi, tudi Alojz Eržen, je povedalo, da so bile v Opremi že od nekdaj težnje, da bi se tozdi osamosvojili v samostojna podjetja. Prihajalo je do ostrih trenj in celo štrajkov. Več odgovornih delavcev in strokovnjakov je dalo odpoved. Delavci pa zahtevajo spet po svoje, kdo vse naj gre iz podjetja, ker temu ali onemu strokovnjaku onemogoča delo, ki bi potegnilo kolektiv iz težav.

JOŽE PRIMC

V OPREMI ŽE DRUŽBENO VARSTVO

KOČEVJE — Sklep o uvedbi začasnega ukrepa družbenega varstva v Opremi Kočevje je sprejel zbor združenega dela občinske skupščinske skupščine Kočevje v petek, 26. maja. Z njim je razrešil dolžnosti vse direktorje, kolikor jih ni nekaj ur prej razrešil na njihovo zahtevo delavski svet Opreme, odstavil pa je tudi vse delavce s posebnimi pooblastili. Za predsednika začasnega organa družbenega varstva je imenoval Božidarja Zajca, diplomiranega ekonomista iz Novega mesta. Med drugim je bil sprejet tudi sklep, da je potrebno ugotoviti, kdo vse je za sedanje stanje odgovoren, o tej analizi pa bo spet razpravljal zbor združenega dela. Varstveni ukrep je sprejet za obdobje enega leta.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 102 z dne 29. maja 1989

država	valuta	tečaj velja za	za devize, efektivo, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	10440,20	10455,88	10471,56
Avstrija	šiling	100	99655,94	99805,65	99955,36
Kanada	dolar	1	11733,77	11751,40	11769,03
Danska	krona	100	180099,56	180370,12	180640,68
Finska	marka	100	315718,41	316192,70	316666,99
Francija	frank	100	207680,38	207992,37	208304,36
ZR Nemčija	marka	100	701479,35	702533,15	703586,95
Grčija	drahma	100	8247,20	8259,59	8271,98
Irska	funt	1	18789,51	18817,74	18845,97
Italija	lira	100	971,51	972,97	974,43
Japonska	jen	100	9893,18	9906,04	9922,90
Kuvajt	kv. dinar	1	47498,44	47569,79	47641,14
Nizozemska	gulden	100	623178,57	624114,74	625050,91
Norveška	krona	100	195265,49	195558,83	195852,17
Portugalska	escudo	100	8510,53	8523,31	8536,09
Švedska	krona	100	209013,17	209327,16	209641,15
Švica	frank	100	803838,30	805045,87	806253,44
V. Britanija	funt	1	22097,51	22130,71	22163,91
ZDA	dolar	1	14107,99	14129,18	14150,37

Naša anketa

Odloči naj podjetje samo

Že slaba tretjina vseh delovnih organizacij v Jugoslaviji izplačuje osebne dohodke v dveh delih. Markovićeva zvezna vlada je pred kratkim sporočila, da osebnih dohodkov nikakor ne misli omejevati, da pa vztraja na enkratnem mesečnem izplačilu. Dvakratno izplačilo da povečuje inflacijo in nasploh ni dobro za naše gospodarske tokove. Vlada ima gotovo prav, toda živimo v pogojih blizu 1.500-odstotne letne inflacije, s plačami, ki so tako mizerne, da jih je iz zdravstvenih razlogov bolje ne preračunavati v kakšno od trdnih valut, po več ali manj svetovnih cenah. Dvakratno izplačilo osebnih dohodkov vsaj majčkeno zavira inflacijsko žretje vsebine kuverte, pa še občutek, da dobimo miloščino namesto plače, je morda nekoliko ublažen. Gospodarstvu pa dvakratno izplačilo lajša likvidnostne težave. Bo ob vsem tem vlada lahko vztrajala pri svoji zahtevi?

JOŽICA KUZMA, učiteljica iz Črnomlja: »Glede na inflacijo bo najbrž potrebno, da delovne organizacije izplačujejo osebne dohodke dvakrat ali celo večkrat na mesec, če bodo seveda imele denar, pa če bo vlada za to ali ne. Sprašujem pa se, kam to pelje. To je samo znak, da smo v hudi, prehudi krizi, iz katere pa najbrž ne bomo izšli z večkratnimi izplačili prejemkov. Kakšen je izhod iz te naše godlje, ne vem, gotovo pa ga bodo morali čimprej najti tisti, ki so za to bolj poklicani kot jaz.«

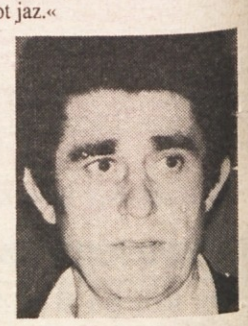

ALOJZ OVEN, tehnolog, Pionir Novo mesto: »Z vidika delavca, ki mu težko zaslužen denar zaradi inflacije hitro polzi iz rok, še predno je prejel mesečno plačo v roke, se vsekakor strinjam s štirinajstdnevnimi ali tedenskimi akontacijami, seveda pa potem, ko bomo prej skupaj ugotovili, če nam s tem povečana administracija ne bo požrla še več. Nikakor pa se ne strinjam, da o načinu izplačevanja odločajo v federaciji. O tem morajo sklepati delavci sami.«

JOŽE PIRC, zasebni parketar, Krško: »Za sedaj svojih delavcev še ne plačujem dvakrat na mesec, vendar ne izključujem možnosti, da se bo to zgodilo, če bo inflacija narasla na 1500 odst. Vendar moram povedati, da imam tudi jaz težave z likvidnostjo, saj družbeni sektor obrtnikom ne plačuje računov redno, torej imajo oni na naš račun koristi, ki so možne samo ob taki inflaciji. Tako moji delavci z mano delijo vse težje pogoje dela, ko se nam redno dogaja, da za svoje delo dobimo manj, kot je vredno.«

BRANKA JANEŠ, vodja finančno-računovodske službe v Opremi Kočevje: »Pri nas že sedem mesecev izplačujemo osebne dohodke dvakrat na mesec. Razmišljamo celo, da bi uvedli izplačilo trikrat na mesec, kar bi še ugodneje vplivalo na našo likvidnost. Nasprotovanj v kolektivu ni bilo. Menimo tudi, da bi bilo pošteno obračunati obresti za čas do dviga, saj izplačujemo osebne dohodke za nazaj, s čimer delavec vsak dan zaradi inflacije izgubi odstotek plače.«

MARIJA ČEŠAREK, računovodkinja v Komunali Ribnica: »Pri nas izplačujemo plače enkrat na mesec. Zaradi visoke inflacije bi bilo prav, da bi jo večkrat. Prav imajo tisti, ki trdijo, da izplačevanje plač večktat na mesec povečuje inflacijo, seveda pa tudi tisti, ki trdijo, da jim z izplačilom večkrat na mesec inflacija manj pobere, kot če bi izplačevali plače le enkrat na mesec.«

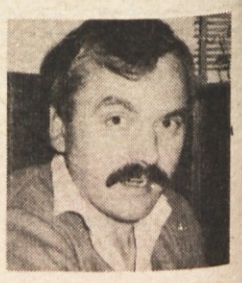

JOŽE BREŽAN, šofer pri Konfekciji Lisca, Sevnica: »Mislim, da ni res, da se veča inflacija, če bi plače dobivali večkrat na mesec. Zakaj neki imajo tedenske plače na zahodu, kjer se spoznajo na gospodarstvo malo bolj kot pri nas, vsaj tako kaže, če primerjamo njihove in naše plače. Res pa je, da bi morali pri nas več zaslužiti, če bi hoteli izplačevanje morda celo vsak teden, sicer bi mislili, da gre za žepnino.«

POLDE GREBENC, vratar v Iskri Mokronog: »Mislim, da bi bilo prav, da bi dobivali plače v dveh delih. Če pa ne bi bilo inflacije, bi bilo bolje, da bi dobivali plačo enkrat mesečno in takrat več. Glede trditev o neprimernosti plače v dveh delih pa mislim, da to še zdaleč ni najbolj kričeč primer nezakonitosti v naši družbi. V naši tovarni se še ne pogovarjamo o plačah v dveh delih. Mislim, da bi bili delavci za, če bi glasovali o takšnem predlogu.«

JANEZ VRANIČAR-LUIGI, delavec v metliškem Novolesu in kandidat za metliškega župana: »Plače v dveh delih? To, bogme, ne bi bilo slabo. Bi lahko večkrat zapravljali to revščino. Še bolje bi bilo vsak teden, da bi denar izgubljal vrednost samo od petka do petka in gostilne bi bile ob koncu tedna bolj polne. Če bi mene izvolili za župana, bi dal ljudem predvsem višje plače, zlasti pa v kakšni pravi valuti. Bolje orel v roki, kot vrabec v Dubrovniku.«

MITJA JANKOVIČ, komercialni tehnik iz Artič: »Nad izplačevanjem osebnih dohodkov v dveh delih nisem preveč navdušena. Sedaj del plače dobivam na LB, del na interno hranilnico. Zdaj, ko dobimo denar dvakrat mesečno, ga pravzaprav dobim v štirih delih. Tako niti ne vme, koliko dobim in kdaj porabim. Zdaj se govori o tem, da bi preprečili dvakratno izplačevanje OD. Mislim, da tega ne bi smela določati vlada, ampak bi se moralo vsako podjetje samo odločiti.«

kmetijstvo

MARKOVIĆEVA OBLJUBA KMETIJSTVU

NOVI SAD — Predsednik zveznega izvršnega sveta Ante Marković, v katerega je stavljenih toliko jugoslovanskih upov za postopen izhod iz gospodarske krize, je na pravkar končanem kmetijskem velesejmu v Novem Sadu izrekel misel in obljubo, za katero ga bo še kako kazalo držati za besedo. Tako je v svojem odmevnem govoru dejal, da nihče na svetu ni uspel rešiti svojih problemov, če ni predtem razčistil s kmetijstvom, ki mora imeti v narodnem gospodarstvu poseben položaj. Zato bo, kot je napovedal, prihodnje leto iz državnega proračuna »letelo vse«, noter pa bo ostalo le kmetijstvo, ki mu država mora pomagati.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so prodajali solato po 4.000 do 5.000 din kilo, čebulo po 2.000 din in korenček po 5.000 din, oboje računano na šopek. Kilogram jagod je veljal 20.000 in jabolk 3.000 din. Sadike paprike so prodajali po 500 do 1.000 din ter paradižnika po 800 oz. 1.000 din. Za lonček smetane so kupci odšteli 10.000 din in za kilogram skute 15.000 do 16.000 din. Kilogram fižola je veljal 18.000 din, česna 8.000 din. Jajca so bila po 800 do 1.000 din. Sadike rož so veljale 2.000 do 5.000 din. Na tržnici so imeli naprodaj tudi veliko tekstila in najrazličnejše druge predmete.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 165 do 3 mesece starih in 27 starejših. Mlajših so prodali 68, in to po 25.000 do 30.000 din kilo žive teže, starejših pa 9. Cena slednjih je znašala 130.000 do 150.000 din za kilo žive teže.

Drobnica se prebija iz ilegale

Tudi drobnica v programu ukrepov za pospeševanje družbeno organizirane tržne proizvodnje hrane v letu 1989 — Večja gmotna in strokovna pomoč?

SEVNICA — »Za razvoj kozjereje v Sloveniji je leto 1989 odločilnega pomena, saj je kozjereja prišla iz ilegale. Samoupravna interesna skupnost za pospeševanje proizvodnje hrane v Sloveniji je namreč v svoj program ukrepov za pospeševanje družbeno organizirane tržne proizvodnje hrane za leto 1989 zapisala tudi sofinanciranje plemenskih živali drobnice, se pravi ovac in koz,« ne skriva zadovoljstva predsednik podružnice za kozjerejo Silvo Osovnikar, ki deluje v okviru Zveze društev gojiteljev mladih pasemskih živali Slovenije.

Ta uspeh pripisuje Osovnikar nenehnim prizadevanjem svojega članstva in skupnemu štiriletnemu trdemu delu z mlekarji Hmezada — Zelene doline ter s strokovnjaki ljubljanske Biotehnične fakultete in še s kom. 128 članov podružnice za kozjerejo, kolikor so jih zabeležili v zadnjih treh letih, se je pravilno vživelo v selekcijo, kar dokazujejo tudi vsakoletne republiške razstave koz v Sevnici. Pridelajo na leto že preko 60.000 litrov mleka. Če bi prišteli še neorganizirane rejce, bi bilo seveda to število mnogo večje. Mlekarji Zelene doline, ki so ustanovili že 25 manjših kozjih farm, prav gotovo zaslužijo v teh nič kaj rožnatih časih za mlekarstvo pohvalo, da so v naših trgovinah na voljo že tudi izdelki iz kozjega mleka.

»Poudariti moram, da se z organizirano rejo koz izboljšuje tudi sam rodovni material živali. Vsi si prizadevamo, da bodo živali kakovostne, z visoko mlečnostjo. Zadnja razstava je pokazala velik napredek v razvoju kozjereje. Prišli smo do bolj kvalitetnega razploda. Z denarjem, ki smo si ga sami pridobili, smo nabavili lasten razplodni material. Nekaj plemenjakov so darovali sami člani, tako da smo se v zadnjem letu lahko že malce pohvalili, da imamo več linij razplodnega materiala v samskem in srnastem tipu. Letos se bo ta razplodni material širil med našimi člani, zato pričakujemo še trdnejšo povezavo.

Silvo Osovnikar: »Začrtali smo pravo pot v razvoju kozjereje!«

Povezavo in trdnejše sodelovanje pa pričakujemo od naših strokovnjakov ne le pri strokovnih raziskavah, temveč tudi pri delu na terenu. Prihajamo v obdobje, ko ne bomo več odbirali samo posamezne pasme za rodovnik. V rodovniku je potrebna tudi mlečna kontrola, s tem pa povečano delo na terenu. To delo pa ne more biti samo ljubiteljsko, ampak bo potrebno za to pridobiti denar in strokovnjake. Več sodelovanja in pomoči pričakujemo od Zeze društev gojiteljev malih pasemskih živali, ker ni dovolj, da nam Zveza posoja samo naslov. Odkar obstoja naša podružnica, smo se sami ubadali tako z gmotnimi kot tudi organizacijskimi vprašanji,« razmišlja Osovnikar.

P. PERC

• 4. republiška razstava koz 16., 17. in 18. junija pri sevniškem taborniškem domu bo spet razširjena s predstavitvijo ovčereje. Po otvoritvi v petek, 16. junija, bo ob 18. uri nastopila skupina Agropop, možen pa bo tudi nočni ogled razstave. V soboto se bodo dopoldne zvrstila strokovna posvetovanja, ogled razstave pa bo možen od 9. do 19. ure. V nedeljo zjutraj bo molža koz za podelitev prehodnega pokala rekorderki mlečnosti.

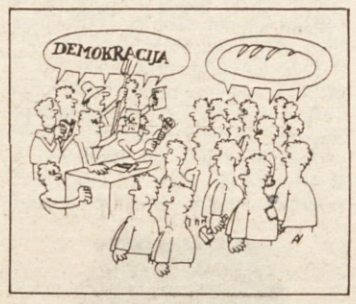

Pred melioracijo Bistrice

Zdaj je čas za pripombe na ureditveni načrt

RIBNICA — Te dni bodo v prostorih KZ Ribnica javno razgrnili osnutek ureditvenega načrta Bistrica I, ki zajema območje od Mlake, pod Brežami in do podzemnega kanala pri Ribnici ter zadrževalnika visokih voda. Že v pripravah tega osnutka so bile upoštevane mnoge pripombe organov za varstvo naravne in kulturne dediščine, lovcev, ribičev in drugih. Zaradi teh ni predvidena sprememba struge reke Ribnice, ampak le njena poglobitev na nekaterih območjih. Ostalo bo tudi drevje in grmovje, nekatere dele pa bodo celo še dodatno ozelenili.

Ob strugi Ribnice bodo zgradili tako imenovani razbremenilni kanal, ki bo spodaj širok 4 m, zgoraj pa 15. Brežini bosta blagi, da se ju bo lahko kosilo s stroji. Do tega, glavnega kanala pa bo vodilo še več izsuševalnih kanalov. Vse to bo seveda povezano z objekti, ki so bili zgrajeni hkrati z zadrževalnikom visokih voda v Prigorici.

Zaradi te melioracije bodo na teh površinah možne tri košnje in ne le dve, kot doslej. Zemljišča pa ne bodo primerna le za travnike, ampak tudi za njive. Skupno bo s tem posegom melioriranih 166 ha zemljišč. Hkrati nameravajo na tem območju opraviti zložbo, ki bo zajela 181 ha zemljišč.

Seveda so na načrt možne še vedno pripombe, zato je javno razgrnjen. Ugotovimo pa lahko, da dosedanje take razgrnitve niso prinesle pravih rezultatov, pritožbe in spori pa so se začeli, ko se je začelo uresničevanje sprejetega. Upamo, da tokrat ne bo tako.

J. PRIMC

RAZSTAVA IN TEKMOVANJE KONJ

METLIKA — V nedeljo, 4. junija, ob 11. uri prireja konjeniški klub Bela krajina v Rosalnicah pri Metliki razstavo in tekmovanje športnih in delovnih konj. Ob 10. uri bo parada konj skozi Metliko, v Rosalnicah pa bo kasaška dirka kmečkih dvovpregov, galopska dirka hladnokrvnih in športnih konj, tekmovanje v preskakovanju ovir, v katerem bodo nastopili člani KK Krumperk in KK Šentjernej, ter predstavitev dresurnega jahanja. Pokrovitelj prireditve je Novoles, tozd TKO Metlika.

Senčna plat tehničnega napredka

Dr. Maček opozarja

Sodobni agrotehnični postopki imajo lahko tudi opazne negativne učinke, opozarja dr. Jože Maček z ljubljanske biotehniške fakultete in v dokaz navaja nekatere primere.

• **Vprašljive obsežne melioracije.** Če so se naši predniki lahko prehranili z obstoječimi kmetijskimi zemljišči, bi se naša generacija prav tako, četudi nas je več, s tem da bi na starih zemljiščih bolje gospodarili, močvirja pa pustili kot ekološke niše, ki imajo pomembne ekološke funkcije.

• **Dvoreznost monokultur.** Slovensko kmetijstvo je nekdaj poznalo zelo pester kolobar, ki je preprečeval, da bi se v tleh mogli nakopičiti talni škodljivci. Z izjemo strun so bili kaj malo nevarni, z uvajanjem monokultur, večletnega sejanja istih poljščin na istih njivah, pa postajajo čedalje bolj škodljivi.

• **Kombajniranje širi veščo.** Nekdaj so kmetje jeseni koruznico s polj vestno pospravili, koruzišče pa preorali. Zdaj, ko koruzo kombajnirajo, ostanejo na njivi visoki štrclji, ki jih ni moč dobro podorati in ostanejo kot gojišče koruzne vešče, vse nevarnejše koruzne škodljivke.

• **Botritis se zdaj lažje množi.** Dokler so iz vinogradov trsno rožje znosili, zložili v butarice in zažgali, so bili sklerociji grozdne gnilobe (botritisa) odstranjeni in niso mogli biti leglo okužb v naslednjem letu. Odkar mulčerji rožje zdrobijo, trosovniki ostanejo in grozdne gnilobe je mnogo več, kot je je bilo nekdaj. (Sodobno kmetijstvo)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Dobersek

Nihče ne more in ne sme mimo navodila

Sredstva za varstvo rastlin imenujemo fitofarmacevtska ali pesticide in jih delimo v tele osnovne skupine:

— FUNGICIDI so sredstva za zatiranje glivic, ki povzročajo bolezni (konkretno jih največ rabimo v vinogradništvu za zatiranje peronospore, oidija, gnilobe grozdja idr.);

— INSEKTICIDI (strupi) so sredstva proti škodljivim žuželkam (v vinogradništvu trsni sukač — seneni črv in druga);

— AKARICIDI so sredstva za zatiranje pršic (trsna pršica, kodravost);

— HERBICIDI so sredstva za zatiranje plevelov (v vinogradih naj bi jih uporabljali le v manjši meri, da ne bi preveč zastrupljali okolja).

Poleg navedenih so v prometu še:

— LIMACIDI, to so sredstva za zatiranje olžev;

— RODENTICIDI, sredstva za zatiranje glodalcev;

— NEMATICIDI, sredstva za zatiranje nematod;

— BAKTERICIDI so sredstva zoper povzročitelje bakterijskih bolezni.

Zaradi lažjega pregleda naj bi prodajalci zaščitnih sredstev za varstvo rastlin imeli v prodajalnah ta sredstva razvrščena po navedenih skupinah. Kljub nasvetom pristojnih inšpekcijskih služb na splošno take razporeditve v prodajalnah ni.

Navodilo daje osnovne podatke

Preden se odločimo za uporabo sredstva za varstvo rastlin, moramo prebrati navodilo, ki je priloženo temu sredstvu na posebnem listku pa tudi na ovitku. Na žalost mnogi porabniki tega ne naredijo in sredstva uporabljajo kar na pamet.

Navodila za uporabo morajo biti vedno (ne glede na izdelovalca sredstev) tudi v slovenščini (zakon pravi: v vseh jugoslovanskih jezikih), zato jih lahko uporablja vsak pismeni porabnik. Reklamacija sredstva velja le, če smo sredstvo uporabili tako, kot piše na navodilih in le v namen, kot je napisano. Za vsako rabo, ki je drugačna, kot je napisano v navodilu, v primeru nezaželjenih posledic odgovarja porabnik sredstva, ne tovarna, ki ga je izdelala. Navodilo ne le da pomaga pri uporabi sredstva, temveč je hkrati uradni dokument v primeru spora.

Pri izbiri sredstev za varstvo rastlin moramo upoštevati zlasti strupenost. Zato bomo vinogradniki bolj redko uporabljali strupene insekticide, saj največkrat ni nobene potrebe, da bi jih uporabljali. Če izbiramo med bolj ali manj strupenimi sredstvi, naj imajo manj strupena sredstva vedno prednost. Vedimo, da popolnoma nestrupenih sredstev za varstvo rastlin ni. Zato naj škropiv ne kupujejo otroci, ki v svoji radovednosti hočejo vse preizkusiti. Kupljena škropiva hranimo na takem mestu, da niso dostopna otrokom in neodgovornim osebam.

Na vsakem ovitku sredstva za varstvo rastlin mora biti vidno napisan datum izdelave in čas uporabe. Če je čas uporabe potekel, sredstvo nima več zaželjenega učinka, kljub normalnemu videzu. Tega ne smemo prezreti, saj že tovarne same čas uporabe določijo do skrajne meje učinkovitosti sredstva. Škropivo, v katerem so kristali ali usedlina, nikakor ni primerno za uporabo.

T. D.

Pekle bodo za »Srečanje«

Aktiva kmečkih žena iz Šentjerneja in Novega mesta na »Srečanju v moji deželi« — Marmelade in biohrana

NOVO MESTO — »Pri nas imamo aktive kmečkih žena organizirane po TZO, tako jih imamo šest, njihova aktivnost pa je zelo različna, odvisno pač od kraja, pa tudi od tega, koliko energije in volje za to potrošijo predsednice. Med najbolj aktivnimi sta aktiv iz Šentjerneja, ki ga vodi Jožica Kastelic iz Pristave, in novomeški, ki ga vodi Anica Mesojedec iz Češče vasi,« pripoveduje Brigita Rifelj, mentorica aktivov kmečkih žena pri KZ Krka v Novem mestu, sicer pa diplomirana inženirka agronomije, zaposlena v planski in analitični službi.

»Aktivi naj bi skrbeli za razvedrilo in izobraževanje. Tako prirejamo šivilske in kuharske tečaje, organiziramo izlete, obiske gledališča in opere, pripravljamo predavanje o gopodinjstvu in zdravstvu, po TZO pa imajo strokovna predavanja še kmetijski pospeševalci. Samo letos smo za izlete organizirali že osem avtobusov. Zadnje čase se še posebej posvečamo iskanju možnosti za dodatne dejavnosti na kmetijah. Znano je, da se na kmetih denar le počasi obrača, časi pa so taki, da so potrebe po dodatnem zaslužku čedalje večje. Zato se trudimo, da bi sprostili in kanalizirali sposobnosti, energijo in ustvarjalnost. V Suhi krajini je ponekod še živa domača obrt, v drugih krajih pa poskušamo z dodatnimi dejavnostmi, kot je proizvajanje različnih domačih marmelad ali biohrane. Pri tem naj bi zadružna zveza poskrbela za embalažo, kontrolo in plasma proizvodov,« pravi Brigita Rifelj.

Šentjernejski in novomeški aktiv je doletela tudi čast in hkrati odgovorna naloga, da bosta številnim gostom na Srečanju v moji deželi, ki bo letos 2. julija v Dolenjskih Toplicah, pokazala, kaj dobrega premore dolenjska ljudska kuhinja glede vsega, kar pride lepo dišečega in hrustljajočega iz peči.

Brigita Rifelj

T. J.

V ČRNOMLJU NOVA ZBIRALNICA MLEKA

ČRNOMELJ — Proti koncu februarja so v Črnomlju začeli graditi novo zbiralnico mleka za vso Belo krajino, katere investitor so Ljubljanske mlekarne, glavni izvajalec pa Mercatortehnatozd Inženiring. Gradbena dela opravlja gradbeno obrtno podjetje Kongrad iz Slovenskih Konjic, opremo pa bo zagotovil LTH iz Škofje Loke. Zbiralnica naj bi bila končana do zadnjega junija, izvajalci pa upajo, da jim bo uspelo pravočasno zaključiti dela.

POGREŠAJO DRUŠTVO VRTIČKARJEV

KOČEVJE — Številni ljubitelji vrtičkarstva v Kočevju, Rudniku, Šalki vasi, Stari Cerkvi in drugih krajih imajo vrsto pripomb zaradi oddajanja zemljišč družbene lastnine v uporabo. Krajevne skupnosti, ki pobirajo enoletne najemnine, namreč ne vlagajo nobene skrbi za organizirano vrtičkarstvo. Že pred petimi leti je bila dana pismena pobuda vsem pristojnim, naj bi ustanovili društvo vrtičkarjev. Mnogo je bilo o tem razprav in predlogov, storjenega pa je bilo bore malo. Društvo vrtičkarjev naj bi skrbelo, da bi načrtno oddajali zemljišča v obdelavo, omogočilo postavitev manjših ut za shrambo orodja ipd.

• V. D.

Boris Planinc

Pomaga si sam

ČRNOMELJ — Ko je bilo Borisu Planincu 12 let, je prvič podpisal pogodbo s tukajšnjo kmetijsko zadrugo za rejo prašičev. To je bilo pred več kot tremi desetletji in Boris je ves ta čas ostal zvest kmetiji. Danes je še edini čisti kmet v mestu Črnomelj.

»Vseskozi sem kooperant kmetijske zadruge in vse tržne presežke ji prodam. Nimam časa hoditi po sejmih in ponujati svojo živino kot nekateri, kajti to bi bila zame zguba časa, ki pa je pri nas še posebej dragocen. 6 hektarov svoje zemlje in še nekaj najete obdelujeva namreč z mamo, ki šteje že 78 let, sama,« pove Planinc. Dela je še toliko več, ker se ni preusmeril samo v poljedelstvo ali živinorejo, ampak goji oz. redi vsakega po malem. V hlevu ima 18 glav živine, predvsem krave, pa nekaj prašičev, vinograda, prodaja pa še krompir, pšenico. Seje celo ajdo. Na srečo je kmetija vsaj dobro opremljena s stroji. »Imam vso kmetijsko mehanizacijo, tri traktorje, vendar pa sem le enkrat za nakup vzel posojilo. Kupoval sem pač toliko, kolikor sem imel denarja. Včasih se je sicer zelo splačalo vzeti kredite, a si nisem privoščil tega udobja, sedaj pa marsikoga ta posojila močno tepejo.«

Kljub temu da je nova vlada obljubila, da se bodo s tržnim gospodarstvom začeli tudi za kmete boljši časi, Planinc tega ne občuti. Nasprotno, pravi, da tako slabega leta za kmete, kot je letošnje, že dolgo ni bilo.

Boris pravi, da od nikogar ne pričakuje pomoč, zlasti pa ne od družbe, ki je sama v veliki godlji, vendar bi si želel vsaj kakšen nasvet pospeševalcev. »Toliko denarja gre za pospeševalno službo pri kmetijski zadrugi, od sebe pa da bore malo. Veliko lepih besed slišim o razvoju črnomaljskega kmetijstva in kmetijski zadrugi kot nosilki te proizvodnje. Žal ostane le pri besedah.«

M. B.-J.

Kmetijski nasveti

Še o trdovratnosti »kodre«

Breskova kodravost (taphrina deformans), tudi »kodra« imenovana, je neverjetno trdovratna rastlinska bolezen, ki sadjarja lahko malodane spravi v obup. Kaže, kot da noben postopek zoper njo ni povsem zanesljiv, noben boj dokončno dobljen. Zato kljub temu, da smo o njej na tem mestu že pisali, povzemamo še prispevek vse bolj uveljavljajočega se fitopatologa praktika inž. Jurija Mamiloviča, objavljen v prejšnji številki Kmečkega glasu.

»Kodre« ni težko prepoznati, saj že ime pove, kakšna je bolezenska slika. Skodrano in mehurjasto listje množično odpada, drevo zato naglo slabi in konec je neizbežen, če sadjar ničesar ne ukrene. Glivica je kar se da trdovratna, preživi poletje, jesen in zimo, če ni listja, se preseli na lubje. Zaradi tega priporočajo škropljenje že jeseni, takoj ko odpada listje, nato pozimi, zlasti temeljito pa spomladi, ob spomladanskem brstenju. Poleg dežja glivici še posebej prija toplo vreme in ob takih razmerah se izjemno naglo množi.

Ko se bolezen zažre v liste, je boj z njo v bistvu že izgubljen. Zato je odločilno preventivno škropljenje s fungicidi, predvsem bakrenimi pripravki, ciramom ipd. Za uspešno zatiranje je potrebno tudi nekaj sreče, da se ujame res pravi čas, to je trenutek, ko je glivica najbolj občutljiva. Napenjanje listnih brstov je že tako primerno krajše obdobje, ki ga je treba izkoristiti. Velja pravilo, da izbira škropiva ni toliko pomembna kot izbira primernega trenutka za škropljenje.

In kako je, če zamudimo s škropljenjem? Sicer priporočano škropivo ciram potem skorajda nič več ne zaleže. Nekaj zamude je še moč popraviti s pripravkom delan in dodin, ki imata tudi še po dvodnevni ali tridnevni zakasnitvi, odkar se pojavijo skodrani listi, dober učinek. Vsekakor pa je treba s škropljenjem obvarovati pred kodravostjo nove liste, ki se obraščajo, saj s tem lahko sadjar reši vsaj del pridelka, pa tudi drevo se ne bo tako izčrpalo, da bi propadlo.

Inž. M. L.

• KAKO PREPREČITI ŠKRLUP — Lani sem sadno drevje škropil z enovitom in ciranom, še prej pa s folidol oljem, vendar so bili plodovi jeseni vseeno drobni in krastavi. Kaj naj ukrenem, da letos ne bodo, sprašuje M. C. z Vrhnike. Odgovor: Najbolj nevaren čas za okužbo s to hudo glivično boleznijo je obdobje od aprila do junija, zato je treba v tem času redno škropiti, vsaj vsaka dva tedna, da so plodovi in listi zaščiteni s fungicidno oblogo. Tik pred cvetenjem je priporočljivo škropiti z bakrenim apnom ali 1-odstotno bakrenoapneno brozgo, po cvetenju pa z organskimi škropivi, kot so dithan M-45, orthocid, ciram, micodifol, orthofaltan ipd. Škropiti je treba še v juniju, juliju in avgusut.

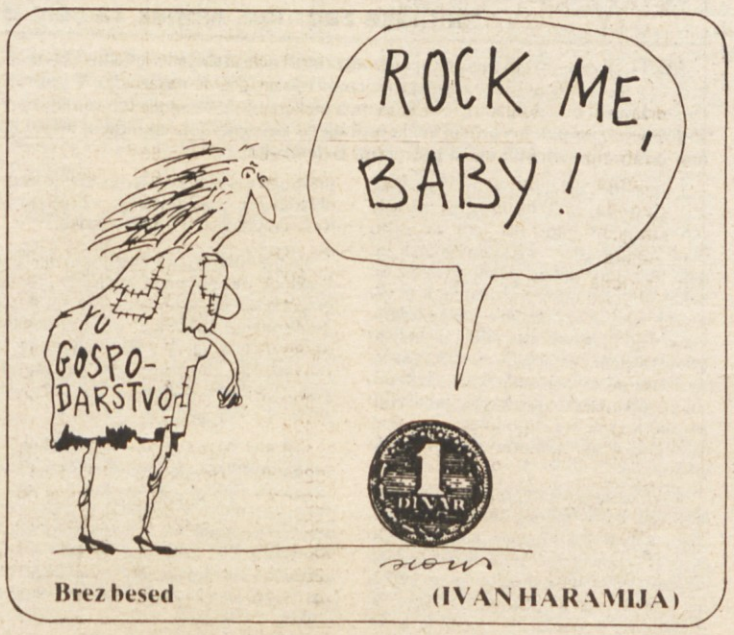

Brez besed (IVAN HARAMIJA)

Stanovanje vse bolj le sanje

Družbeno stanovanje le izjemoma dosegljiva dobrina — Kreditov ne bo, če ne bodo vsi tozdi plačevali prispevka za stanovanjsko solidarnost

NOVO MESTO — Neugodne gospodarske razmere z visoko inflacijo, zmanjševanjem realnih osebnih dohodkov in s težkim gmotnim položajem delovnih organizacij so že lani močno vplivale tudi na poslovanje novomeške stanovanjske skupnosti oz. na celotno področje urejanja stanovanjskih vprašanj.

Gradnja družbenih stanovanj je sicer potekala po planu in dograjen je bil blok s 119 stanovanji v soseski Irča vas-Brod z drugo kotlovnico v njej. Toda zanimanje delovnih organizacij za nakup družbenih stanovanj je vse manjše, tako da so sistem gradnje za znanega kupca že morali kombinirati z gradnjo za trg, kjer pa je kvadratni meter dražji. Bistveno manj je bilo denarja v skladu vzajemnosti. V prvem polletju so iz njega kreditirali le delovne organizacije za nakup stanovanj, sredstva, ki so se zbrala kasneje, pa so namenili kreditiranju individualne gradnje. Kako velike so tovrstne potrebe, pove podatek o 457 oddanih prošnjah na razpis v novembru, pa so lahko odobrili le po dobro tretjino pripadajočih sredstev. To je toliko bolj boleče, ker so tudi skladi v delovnih organizacijah za to vse bolj prazni, najetje bančnega posojila pa je v sedanjih razmerah tako samomorilsko dejanje.

Lani so bile prvič tudi težave s financiranjem izgradnje solidarnostnih stanovanj (na novo je bilo sicer vseljenih 39) in so morali najemati kredite. Iz sredstev solidarnosti so tudi delno nadomeščali stanarino. Konec leta sta bila do te pomoči upravičena 402 imetnika stanovanjske pravice ali 11 odst. vseh. Število upravičencev se letos povečuje, ob vsaki podražitvi stanarine pa se bistveno poveča tudi obseg potrebnih sredstev v te namene. Draženje stanarine, ki sicer vse bolj prizadene stanovalce, je in vse manj dohaja celo inflacijo, da o ekonomskih stanarinah sploh ne govorimo in so tudi z vzdrževanjem stanovanj problemi, čeprav v te namene lastniki stanovanj odstopajo večji del amortizacije.

Letos se stanovanjskemu gospodarstvu spet obetajo organizacijske reforme, osnutek ustavnih dopolnil ne zahteva več sisa, ampak so odprta vrata za manj komplicirano in drago urejanje tega področja. Še bolj kot lani pa bo seveda tudi na tem področju občutna vsesplošna kriza. Delovne organizacije hočejo razbremenitev dohodka tudi glede stanovanjskih prispevkov. Stanovanjska sredstva, kolikor jih je, namenjajo raje za kreditiranje individualne gradnje, ker tako rešujejo več primerov. Družbeno stanovanje postaja le izjemoma dosegljiva dobrina, a žalost je v tem, da si ljudje v današnjih razmerah razen vse redkejših izjem sami, brez prave družbene pomoči, niso več sposobni rešiti stanovanjski problem.

Stanovanjska skupnost se prilagaja zaostrenim pogojem. Z junijem naj bi uveljavili zanesljivejši način financiranja programa solidarnosti (z 2-odstotnim prispevkom od BOD iz dohodka), ki bo vključil tudi dodatne naloge, predvsem kreditiranje, saj se sistem vzajemnosti ukinja. Iz sredstev solidarnosti bo letos financirana dograditev 15-stanovanjskega bloka v Šentjerneju in bloka s 83 stanovanji v Novem mestu. Pridobljenih bo 20 novih solidarnostnih stanovanj, od tega 8 za družine z nizkimi dohodki, 12 za mlade strokovnjake na podlagi nove prednostne liste. Ta denar bodo namenjali tudi za pomoč pri plačilu stanarine, kreditiranje upokojencev itd. ter tudi za kreditiranje delovnih organizacij. Kreditiranje individualne gradnje, po katerem je iz vseh že omenjenih razlogov veliko povpraševanja, je v planu le pogojno, če bo do konca leta na voljo kaj več sredstev. Zato bi bilo toliko bolj potrebno, da prispevek plačujejo vsi, ne pa le slabi dve tretjini tozdov, kolikor jih je doslej podpisalo spremembe sporazuma o temeljih plana.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Voda povsod do leta 2000

V KS Birčna vas še vsa naselja brez vode — Jeseni prve kaplje na Rajnovišče in Rakovnik

BIRČNA VAS — Birčenska krajevna skupnost je verjetno edina v novomeški občini, kjer še nobeno naselje ni vključeno v omrežje novomeškega vodovoda. Kljub temu da je za krajani pomembna delovna naloga — pred kratkim so v krajevni skupnosti zazvonili telefoni — pa ne počivajo, saj se zavedajo, kako pomembna je zanje dobra pitna voda. To se je med drugim izkazalo tudi v letošnji sušni zimi. »Čeprav sem optimist, se zavedam, da tega velikega projekta ne bo moč speljati čez noč in da bo zadnja hiša priključena verjetno šele tam okoli leta 2000,« pravi predsednik Lojze Muhič.

• V krajevni skupnosti pa so trenutno zaposleni še z drugimi deli. Odkupili in pripravili so že zemljo za novo pokopališče v Stranski vasi, sedaj se pripravljajo na gradnjo obodnega zidu in mrliške vežice, hkrati pa usposabljajo za asfaltiranje ceste v dolžini 1600 m med Velikim Podljubnom in Gorenjim Mraševim, ki bo močno skrajšala pot do Straže, kjer je zaposlenih precej krajanov. Letos naj bi položili 300 m asfalta v Velikem Podljubnu in 600 na Gorenjem Mraševem, preostalo pa, zaradi tehničnih težav (posedanje tal) v naslednjih letih.

Z gradnjo primernega vodovoda so pričeli že lani in ga pripeljali od Gornje Težke vode do Gornjih košenic pri Rajnoviščah, letos pa nadaljujejo dela s primarnih vodom do Rajnovišč in Rakovnika, kjer naj bi še letošnjo jesen razpeljali vodo do sedmih gospodinjstev na Rajnovščah in trinajstih na Rakovniku. »Gradnjo primarnega voda investira Komunalna skupnost, krajani pa pomagajo tako, da polagajo pesek pod cevi in opravijo zasip, vsa dela pri sekundarnem vodu razen montaže pa bodo napravili krajani sami,« pripoveduje Alojz Muhič in razpreda načrte za naprej: »S tem bo zaključena prva faza del, v kolikor pa bodo še sredstva na razpolago, bi potegnili primarni vod do Stranske vasi že letos in pričeli naslednje leto z naslednjo fazo, se pravi odcep voda do prečrpališča na Gorenjih Lakovnicah in potem do rezervoarja na Ušivcu v Birčni vasi. Do leta 1994, ko se izteče to referendumsko obdobje, naj bi vodo dobile vasi Gorenje in Dolenje Lakovnice, Jama, Stranska vas in Birčna vas, v naslednjem obdobju, če bo izglasovan samoprispevek, pa še Petanc, Mali Podljuben in Vrh pri Ljubnu. Najbolj problematičen pri tem je Veliki Podljuben, kamor bomo morali zaradi visoke lege potegniti vodo s topliškega vodovoda, se pravi od Uršnih sel.«

Lojze Muhič

T. JAKŠE

Uboglјivost je rodila krizo

Alenka Puhar na drugem grmskem srečanju

NOVO MESTO — 25. maja zvečer je bilo v grmski osnovni šoli drugo grmsko srečanje. Po poeziji Jacquesa Preverta se je za žal maloštevilno občinstvo o aktualnem slovenskem trenutku z gostjo večera Alenko Puhar (zamenjala je napovedanega, a zadnji hip zadržanega Igorja Bavčarja), novinarko, publicistko, članico kolegija Odbora za varstvo človekovih pravic pogovarjal Danijel Brezovar.

Pogovor je najprej nanesel na Bavčarjeve zapiske o pogovorih s slovenskimi politiki v zadnjem letu po aretaciji Janeza Janše. Dejala je, da v socializmu osebni zapisi vedno povzroče takšne pretrese in da se nobena oblast nikdar nič ne nauči. Zadnjega pol stoletja so bile preganjane, zaprte množice pametnih, talentiranih, pismenih ljudi, ki so potem znali napisati čudovite stvari, kar je bilo pričakovati, da bodo, a so zapisi vedno delovali kot šok, vsi so potem užaljeni. Podobno je z zapiski Igorja Bavčarja, predsednika Odbora za varstvo človekovih pravic. A odbor je hotel, da bi ga jemali resno, tako da so se na pogovore uradno najavljali in, če se je le dalo, delali zapiske. Stanovnikovo reakcijo v pogovoru na TV je ocenila kot dejanje, ki ga je bilo težko pričakovati, ki tudi pametno ni bilo in da Stanovnik očitno računa, da si bo pridobil ljudstvo, če bo očetovsko zaskrbljen.

To ljudstvo, ta javnost, ki jo imajo za rajo, ravna odločno, dostojanstveno, to so potrdila tudi zborovanja v zadnjem letu. Skupna stvar, proces proti četverici, ki so v očeh večine nedolžni, je ustvarila močne integracijske vezi med Slovenci, kar je po Alenki Puhar najpomembnejše. Na zadnjem zboru 8. maja je bilo nekaj stavkov za zbujanje nacionalnih čustev, ki v Sloveniji sicer zelo hitro rastejo, a to uporabiti za oceno vsega dogajanja, je zavajanje ljudi. Slovencev ni razdelil ta zbor, ampak druge stvari, a razumljivo je, da Kučan govori tako, saj je zbor pomagal prepovedati.

Kako bo Odbor ravnal v bodoče? »Če že ne moremo preprečiti zaprtja četverice, potem bomo naredili vse da bi arest prestali čim lažje; podobno kot za Janšo bomo skušali doseči za ostale. V obnovo procesa pa ne verjamem več. Mislim, da slovenska politika dela vse, da bi bil volk sit in koza cela; a volk ne bo nikoli sit, ker lahko neskočno veliko požre, koza pa tudi nikoli več ne bo cela.«

Za državljansko nepokorščino je dejala, da je za to še veliko možnosti. V zgodovini so bili najhujši zločini storjeni zaradi pokorščine, ker se ljudje niso uprli ukazom, ki se niso skladali z notranjimi moralnimi imperativi; zahodno pravo pa pozna zločin molka in zločin pokorščine. Nepokorščina se zdi pri nas nezaslišana. A vsa zgodovina v Jugoslaviji od leta 1945 naprej je dokaz, da se iz vsesplošne uboglјivosti rodi strahotna kriza na vseh področjih. Vsak odrasel človek bi se moral vedno znova moralno opredeljevati in ravnati v skladu s tem. V svetu so tudi bolj domiselni, ko gre za kulturo protestiranja, nam pa se poznajo desetletja molka. Govorila je še o komisiji za pravice otrok, katere članica je, ki je posledica naraščajoče občutljivosti za vsakršne kršitve človekovih pravic. Vse več je pretepenih, mučenih otrok, za katere se zaenkrat lahko stori zelo malo. Sicer pa je kršenje njihovih pravic tudi vse slabši standard družin, varčevanje v izobraževanju itd. Protesti pa so dosti mlačni, meni Alenka Puhar.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

GRMSKO SREČANJE — Na drugem grmskem srečanju 25. maja se je z novinarko Alenko Puhar, članico kolegija Odbora za varstvo človekovih pravic, o aktualnem slovenskem trenutku pogovarjal Danijel Brezovar. (Foto: Z. L.-D.)

Prostest obrtnikov

Obnova Partizanske ulice še razburja

NOVO MESTO — Po novomeški Partizanski ulici že teden dni spet teče promet, razburkani duhovi pa se še niso pomirili. Na seji občinske skupščine pretekli torek je Obrtno združenje Novo mesto v imenu obrtnikov z obratovalnicami na Partizanski javno protestiralo zaradi načina izvajanja del. Bistvene pomiritve ni prinesel niti sestanek obrtnikov z načrtovalci del dan kasneje.

Obrtniki so protestirali, ker niso bili obveščeni o začetku del. Za dostope so se morali ves čas del prepirati z izvajalci in si jih sami postavljati, če so hoteli obratovati. Seveda pa je pri večini promet v času del popolnoma zamrl. Škoda seveda ni majhna. Z davčnimi olajšavami gotovo ne bo problemov, morajo pa sami pisati tovrstne predloge, medtem ko kakšnih odškodnin obrtniki niti ne omenjajo. Obrtnike je zanimalo tudi, kdo bo vse plačal, ko so zaradi sprotnega projektiranja določene objekte večkrat podirali.

Poseben problem za obrtnike pa je sedaj rekonstruirana Partizanska ulica. Pločniki imajo ponovem visoke robnike, ki jih prav nikjer niso znižali. Preko njih dostop z avtomobilom skoroda ni možen. »Rekonstruktorji« ceste to razlagajo s tem, da predvsem dovoz na to cesto iz prometnovarnostnih razlogov ni dovoljen. »Obrtno združenje bo zahtevalo, da se prometni režim na Partizanski uredi tako, da bodo obrtniki lahko opravljali delo. Dovoz z avtom jim mora biti omogočen, saj prav vsak potrebuje možnost dostave. Obrtniki imajo legalne obrti, družbi odvajajo vse davke in prispevke in ne more se tako delati z njimi,« pravi predsednik Obrtnega združenja Novo mesto Ivan Kranjc.

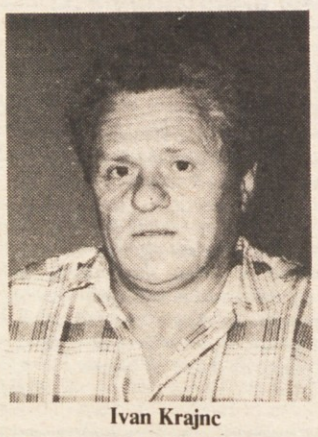

Ivan Krajnc

Problem bo treba rešiti, a ne tako, kot ga rešujejo sedaj, ko miličniki pridno kasirajo za kljub vsemu tam stoječe avtomobile, pa z onemogočanjem dela obrtnikom menda tudi ne. Enostavno prepovedati dovoz (ki je za večino edini možen), predlagati montažne stopničke ali zahtevati urejanje dovoza z druge strani (na obrtnikove stroške) gotovo ne more biti zaključek takšne zadeve oz. problema.

Z. L.-D.

PRILOŽNOST ZA DOMAČO OBRT

DOLENJSKE TOPLICE — Srečanje v moji deželi, prej imenovano tudi izseljenski piknik, ki bo 2. julija letos v Dolenjskih Toplicah, bo lepa priložnost za vse, ki se ukvarjajo z izdelavo in prodajo domače in umetne obrti. Svoje izdelke bodo lahko pokazali široki publiki, pa tudi prodajali, saj vlada v svetu za tovrstne izdelke, seveda če je kakovost na dovolj visoki ravni, veliko zanimanja. Prireditelji upajo, da bo na njihov razpis že letos prišlo precej prijav in da ne bodo imeli težav z oddajo stojnic, ki so jih pripravili posebej za to priložnost, hkrati pa, da bo uspela prireditev spodbudno vplivala na ostale, ki imajo smisel, občutek in volj do tovrstne dejavnosti. Vse, ki bi radi letos prodajali na tej prireditvi, Zdravilišče Dolenjske Toplice prosi, da pravočasno najavite svoj interes glede stojnic in pošljite opis prodajnih predmetov. Vse inforamcije glede Srečanja v moji deželi je moč dobiti na telefon 068/65-230 ali 65-031.

ODPRAVA PODRUŽNIC

NOVO MESTO — Novomeška občinska skupščina je na seji pretekli torek sprejela sklep o odpravi podružničnih šol osnovne šole Šentjernej v Zameškem in Drči. Šoli sta začasno prenehali z delom že pred desetletjem zaradi stalnega upadanja števila učencev. To se dogaja še naprej. Iz okoliša Drče je že dve leti 7, iz okoliša Zameškega pa 13 oz. 11 učencev, v novem šolskem letu pa bo iz vsakega okoliša le po en učenec. Podružnica Drča tudi nima več prostorov, samostan Pleterje, kjer je gostovala, potrebuje prostore zase. Stavbo v Zameškem bi bilo treba za morebitni pouk temeljito adaptirati. Otroci hodijo v šolo v Šentjernej in imajo zagotovljen prevoz s šolskim avtobusom. Objekt osnovne šole Gabrje pa so sklenili brezplačno prenesti v uporabo krajevne skupnosti Gabrje s pogojem, da bo objekt redno vzdrževala in ga postopno obnovila.

PROTEST CENTRA

NOVO MESTO — Na seji skupščine novomeške stanovanjske skupnosti preteklo sredo je delegacija krajevne skupnosti Center protestirala, ker so ob koncu lanskega leta, ko so reševali hude finančne stiske zdravstva, za to področje namenili tudi 92 milijonov dinarjev obresti od sredstev stanarin. V razmerah, ko naj bi se stanarine zviševale vsak mesec, denarja za vzdrževanje stanovanj pa je kljub temu vse manj, takšno ravnanje po njihovem mnenju (in mnenju skupščine) ni v redu. Še posebno ni v redu, da skupščina o tem ni nič vedela, morala pa bi ona odločati. Mnenje je bilo, da morajo problem financiranja zdravstva rešiti z višjo prispevno stopnjo, ne pa s takšnim siromašenjem drugih področij.

NOV DIREKTOR DAVKARIJE

NOVO MESTO — Občinska skupščina je na seji pretekli torek za novega direktorja Uprave za družbene prihodke občine Novo mesto s 1. junijem letos imenovala pravnika Daniela Klepca, dosedanjega namestnika predsednika komiteja za družbeni razvoj. Njegovo mesto bo po sklepu skupščine zasedla Marjana Baznik, dipl. ekonomistka, svetovalka za planiranje na področju gospodarstva v tem komiteju.

ZA USTANOVITEV ODBORA SDZ

NOVO MESTO — Jutri, v petek, 2. junija, bo v prostorih OK ZSMS Novo mesto, Kettejev drevored 3, ob 20. uri sestanek iniciativne skupine za ustanovitev območnega odbora Slovenske demokratične zveze. Vabljeni vsi, ki so pripravljeni sodelovati pri ustanovitvi tega odbora.

Klavci ne bodo več invalidi

Posodobili bodo metliško klavnico, ki bo poslej zadoščala ne samo za potrebe metliške zadruge, ampak za celo Belo krajino

METLIKA — Sredi tega meseca bodo začeli posodabljati metliško klavnico, ki dela v okviru Kmetijske zadruge oziroma njene TZO Kooperacija. V dobrem mesecu naj bi bila dela končana, klavnica pa bo potem ne samo tehnološko posodobljena, ampak bo precej večja tudi njena zmogljivost, tako da bi lahko na tem področju zadostili vsem potrebam Bele krajine.

Ta klavnica deluje v okviru Kmetijske zadruge že skoraj 20 let, sedaj pa je v njej zaposlenih 18 ljudi. Na leto zakoljejo okoli 9.500 prašičev, 1200 glav govedi, od tega 900 glav mlade pitane govedi, ter nekaj sto telet, odojkov, ovac in koz. Za posodobitev so se odločili v prvi vrsti zato, ker je delo v klavnici zelo težko, saj koljejo po zastarelem postopku, »na tleh«, posledica tega pa so pogoste poklicne bolezni, saj gre tako rekoč vsak klavec predčasno invalidsko v pokoj. Posodobitev pa zahtevajo tudi strožji sanitarno-tehnični predpisi.

Tako bodo povsem prenovili klavno linijo, kjer bo osem ljudi delalo vsak svojo fazo, in to ne več sklonjeni, kot doslej. Do sedaj je kri iz klavnice prek interne čistilne naprave odtekala v kanalizacijo in naprej v vodotok, to pa je sedaj prepovedano, saj je škodljivo za okolje. Po novem bodo kri prestregli v posebno cisterno, kjer jo bodo ohladili ter nato odvažali v ljubljanski Koto za predelavo v krvno moko.

Po posodobitvi bo zmogljivost metliške klavnice za polovico večja, in to ob enakem številu zaposlenih. Tako bodo, če bo zanimanje, lahko klali tudi uslužnostno za družbeni in zasebni sektor. Skratka, to bo sodobna klavnica, ki bo zadostovala tudi za potrebe zadruge kot za vse ostale potrebe v Beli krajini.

Celotna investicija bo veljala okoli 2,3 milijarde dinarjev, od tega bodo gradbena dela stala okoli 1,5 milijarde din. Pogodbo za opremo so že podpisali in najkasneje v začetku avgusta naj bi delo v prenovljeni klavnici steklo. Zadruga bo dela začela izključno s svojim denarjem, računajo pa, da bodo uspeli dobiti kakšen ugoden kredit.

S prenovitvijo bodo dobili tudi večjo hladilnico, tako da bodo lahko klali na zalogo. Razmišljajo pa, da bi kasneje šli še v manjšo predelavo mesa.

A. B.

SREČANJE PIONIRJEV-GASILCEV

METLIKA — V petek in soboto, 2. in 3. junija, bo v Metliki 9. srečanje pionirjev-gasilcev Slovenije. Srečanje, ki sodi v okvir praznovanja 120-letnice gasilstva na Slovenskem, bo potekalo na temo »Preprečujmo požare!« Udeležilo se ga bo 280 pionirjev gasilcev iz 72 šol iz cele Slovenije in okoli 100 mentorjev. Tričlanske ekipe se bodo pomerile v gasilskih veščinah, najboljše ekipe pa še na kvizu, mentorji pa bodo imeli posvetovanje. Na srečanju bodo v metliški osnovni šoli odprli tudi razstavo likovnih in literarnih prispevkov na temo srečanja. Vsi gostje bodo prespali pri svojih vrstnikih iz metliške občine.

Novomeška kronika

BILJARD — V ponedeljek, malo pred opoldanskim zvonom, so se v restavraciji Pri vodnjaku (picerija) trije člani osebja veselo zabavali z igranjem biljarda. Natakar je zbijal krogle v metuljčku, kuharica pa v kompletni službeni belini. Pa naj še kdo reče, da nam v Jugoslaviji ni lepo, oziroma da ni v veljavi geslo: »Ne moreš me tako malo plačati, kot lahko jaz malo delam«.

KOLESARJI — Mladi člani kolesarskega kluba Krka očitno menijo, da je svet že njihov, sicer se med treningi ne bi vozili po pločniku kandijskega mostu. To, da so se jim morali na cesto (pod avtomobile) jadrno umikati starčki, otroci itd., nedobudnežev ni motilo. Kvečjemu nasprotno.

PRIPOMBE — Ženske, ki so si želele med popravljanjem Partizanske ceste urediti pričesko v priljubljenem salonu Milka, so med spotikanjem do frizerja od delavcev na gradbišču slišale podrobno oceno svoje zunanjosti in notranjosti. Če ostanemo pri manj intimnih zadevah, naj povemo, da so vrli gradilci cest ženskam pripovedovali, kakšne noge imajo in za koliko je premajhen oziroma prevelik nedrček.

Ena gospa je rekla, da ima Novoteksova menza lahko celo dobiček, ko pa njen ekonom kupuje star kruh po novomeških trgovinah.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 10. do 21. maja so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Plantarič iz Trebnjega — Igorja, Majda Mrgole s Telč pri Tržišču — Janeza, Simona Štravs iz Zapudja — Miha, Anica Hočevar z Zajčjega Vrha — Marka, Martina Dvornik iz Kostanjevice — Polonco, Marija Hrnjak iz Brašljevice — Majo, Breda Baranašič z Mirne — Roberta, Antonija Cimernančič iz Vel. Brusnice — Dandija, Vanja Stariha z Roženberka — Sabino, Hermina Mežnar iz Verduna — Matejo, Antonija Klasnič iz Bosiljeva — Barbaro, Barbara Štrucelj iz Zemlja pri Gradcu — Ano, Mirjana Šinkovec z Mlakovca — Nino, Amalija Pucelj iz Trebnjega — Aljaža, Milena Raztresen iz Dobrave — Aleksandra, Marjanca Šercelj s Sel pri Dolenjskih Toplicah — Matica, Alenka Šenica iz Podturna - Sabino, Breda Kočevar iz Nove Loke — Ano, Marija Cvitko iz Kostanjevice — Janjo, Renata Požek z Vrtače — Aleksandro, Breda Tomc iz Nove Loke — Sama, Amalija Kužnik z Dvora — Marka, Antonija Pekolj iz Trebnjega — Mojco, Erika Slak iz Mokronoga — Jaka, Romana Kašič z Mirne — Igorja, Vida Mlakar iz Dolenje Nemške vasi — Tadejo in Andrejo, Olga Košir iz Škovca pri Veliki Loki — Nino, Ida Funda iz Kladja pri Krmelju — Jernejo, Marija Žunič iz Desinca — Mirka, Jadranka Kolegar iz Straže — Petjo, Alenka Gregorčič z Gomile — Živo, Marija Tomažič iz Velike Loke — Sabino, Vesna Čukajne iz Mihovega — Božidarja, Nevenka Čeh z Mirne — Blaža, Irena Peterlin z Vinjega Vrha — Barbaro, Jožica Jeraj iz Žužemberka Miha, Svijetlana Bakarić iz Vrhovca — dečka, Silva Lukek iz Mokronoga — Nadjo, Zdenka Mark iz Brusnic — Blaža, Milica Glavan iz Krškega — Matica, Sonja Gerbec iz Metlike — Antona, Mihaela Medic iz Malega Podljubna — Špelo, Marjetka Rebolj iz Obrha — Tadeja, Anica Perše iz Družinske vasi — dečka, Jožica Krajnčič iz Gor. Karteljevega — dečka, Liljana Gale z Brega pri Dobu — dečka in Ksenija Jurkovič iz Šentjerneja — deklico.

IZ NOVEGA MESTA: Rodile so: Renata Fink-Husič, Slavka Gruma 58 - Geo, Irena Hodnik iz Cegelnice — Jureta, Mateja Malavašič, Slavka Gruma 64 — Uroša, Danica Strmec iz Runkove 2 — Anžeta, Zdenka Tavčar, Ilke Vaštetove 22 — Marka, Milka Ivančevič, K Roku 20 — Tamaro, Mojca Kavšek iz Šegove 113 — Matica in Slobodanka Erceg iz Kettejevega drevoreda 49 — Vinka. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

V POČASTITEV GASILSKIH JUBILEJEV pripravljata Občinska gasilska zveza Metlika in tukajšnja osnovna šola za 2. in 3. junij srečanje slovenskih pionirjev — gasilcev. V Metliko jih bo prišlo blizu 290, zraven pa še nekaj več kot 90 mentorjev. Pionirji-gasilci bodo imeli v Metliki gasilska tekmovanja, v Kulturnem domu Edvarda Kardelja bo kviz, v osnovni šoli bodo udeleženci metliškega srečanja risali na temo gasilstva, najboljše naloge o gasilcih in podobnem pa bodo izdali v posebnem biltenu. Mentorji bodo imeli 2. junija zvečer družabno srečanje v restavraciji Vinske kleti.

NIČ ZATO, ČE JE DANAŠNJI SPREHOD PO Metliki v znamenju gasilcev in gasilskih jubilejev, saj sodi metliško gasilsko društvo med najstarejše v Sloveniji. 1. in 2. julija se bodo zbrala v Metliki številna gasilska društva iz Slovenije (a tudi od drugod), da bi počastila 120-letnico metliške požarne brambe. Koordinacijski odbor, na čelu katerega je predsednik izvršnega sveta metliške občinske skupščine Nikola Ladika, pripravlja zanimiv program s parado in zborovanjem gasilcev. Metliški gasilci pa se že zdaj veselijo dveh novih in prepotrebnih vozil.

Črnomaljski drobir

BOLŠJI TRG — Preteklo soboto se je na bolšjem trgu, ki so ga ob dnevu mladosti želeli pripraviti na črnomaljski tržnici mladinci, potrdil socializem. Povpraševanje je bilo namreč večje od ponudbe. Marsikoga je na tržnico prignala radovednost — česa vse se želijo znebiti Belokranjci! — a kako je bil razočaran, ko je zaman spraševal, kje je bolšji trg. Očitno je prebivalce deželice ob Kolpi še preveč sram, da bi prodali odvečne stvari, ali pa jih hranijo doma zato, ker si mislijo, da jim bodo čez 7 let prišle spet prav.

ZOPET ZELENJAVA — V prejšnji številki smo v tej rubriki pisali o (pre)dragi zelenjavi v Črnomlju. To pa še ne pomeni, da jo bodo ljudje nehali kupovati. A očitno si je tako razlagal prodajalec v trgovini nedaleč od Stoničeve hiše, ki je na vrata nalepil listek s pojasnilom, da je v slaščičarni, in trgovino zaklenil. Gospodinje, ki jim ni do tega, da bi iskale prodajalce po drugih lokalih, so sklenile, da raje prihranijo kakšen dinar v družinskem proračunu in počakajo, da bo zrasla zelenjava na domačem vrtu.

OBČINA SEMIČ — Semičani so očitno zelo varčni. Zaradi česa, če ne zaradi varčnosti, so pustili na divjem kostanju ob poti, ki pelje proti Stranski vasi, tablo, na kateri med drugim piše: občina Semič. Iz Semiča je namreč na pomembnih funkcijah v občini in DPO kar veliko kadrov, ki so očitno odšli v občinsko prestolnico le na specializcijo, in ko se bodo izurjeni in izobraženi vrnili v domači kraj, bodo tam osnovali svojo občino. Zato se zdi Semičanom nesmisel, da bi odstranili table, ki jih bodo — tako upajo — kmalu spet potrebovali.

Drobne iz Kočevja

PAPIRNATA VOJSKA — Za popravilo mlinčka za kavo je občan plačal servisu Gorenja 65.860 din. Na znesek in opravljeno delo ni imel pripomb, pač pa mu ni šlo v račun, da je za to popravilo dobil kar 6 listov papirja. Vprašal se je, koliko dokumentov za to popravilo je ostalo še pri podjetju in končno, kako ob takem administriranju more servis sploh rentabilno poslovati.

RAČUNI ZAMUJAJO — Tudi druga pripomba se nanaša na račune, sporočili pa so nam jo iz kočevskega tozda Cestnega podjetja Novo mesto. Pravijo, da so računi, ki so jih oddali na pošto, prišli do naslovnikov šele po tednu dni. Zadevo so skušali raziskati, vendar ji niso prišli do dna, saj nikomur ni možno dokazati krivde. Ta zamuda je prišla seveda še najbolj prav plačnikom računov.

DELAJO S POLNO PARO — V kočevski Opremi prihaja do raznih zapletov (štrajki, odpovedi, zahteve po odpovedih, obtoževanja itd.), vendar kaže, da so začeli tudi pospešeno delati. Zadnje dni namreč tudi popoldne smrdi po mestu iz njihovega dimnika in duši meščane. V Opremi so že od nekdaj zatrjevali, da to ni škodljivo za zdravje, podatki zdravstvenih ustanov pa kažejo, da je v Kočevju nadpovprečno število obolelih na dihalih in tudi raka, k čemur pa gotovo ne prispeva le Oprema.

Ribniški zobotrebci

DEŽEVNE NEVŠEČNOSTI — Nedavni deževni teden je povzročil precej nevšečnosti in nekaj škode tudi v ribniški občini. Med drugim je voda kar za meter in več poplavila cesto med Zadoljem in Bukovico. Zapora (jez) pri Prigorici je preprečila večjo škodo v ribniški in kočevski občini.

GOSTIŠČE »PRI ROKAH« — Na križišču »Pri rokah« v Žlebiču, kjer so tudi avtobusna postajališča, bo zasebnik Ivan Jurjevčič postavil gostinski objekt. Dobil je potrebno soglasje za začasno montažno stavbo. Če se bo zadeva obnesla, ne bi smelo biti posebnih ovir, da ta objekt ne bi bil kar stalen.

NOV VODOHRAM — Pristojni občinski organi so izdali Hydrovodu Kočevje-Ribnica soglasje za gradnjo 1.000-kubičnega vodohrama pri Sodražici. Ta objekt bo razpolagal z rezervami pitne vode za Ribnico in njeno okolico.

Trebanjske iveri

ČAKALNICA — Čakalnico na trebanjski avtobusni postaji imenujejo domačini »raufkamra«. Zadali so si nadvse težko nalogo, če bodo čakalnici izbirali imena po vsem tistem, kar skriva notranjost tega prostorčka. Vsega sicer ni videti, ker na avtobus čakajoči občani puščajo za seboj bolj ali manj redno grmade papirja. Razen tega zidovi omenjenega objekta spominjajo na galerijo z razstavljenimi grafikami. Z vsemi dodatki ponuja prostor občutno več, kot obeta skromen vsakdanji naziv »čakalnica«.

NEZADOVOLJSTVO — Prebivalcem Sp. Laknic je pošlo potrpljenje, ker neasfaltirani del regionalne ceste Mokronog — Novo mesto zagotavlja ljudstvu domala neomejene količine prahu in ker ta cestni odsek stalno »cvete« zaradi obilice jam. Povzdignjenega glasu rohnečih Lakničanov pristojni sistemski dejavniki niso prav razumeli. Ponujajo hitro železnico, ki naj bi bila speljana tudi v lakniški dolini, čeprav Lakničanje zahtevajo le znosno cesto.

UČITELJI — V občini so med drugimi nezadovoljni tudi učitelji. Slednji tarnajo, da imajo veliko dela in denarja komaj za plače, in še to le za nizke. V tolažbo jim povejmo, da bodo kmalu nastopile počitnice. To je zanesljivo. Ni pa zanesljivo, da bo v doglednem času nastopilo tudi občutno povišanje učiteljskih plač. Prav mu je, učiteljstvu, zakaj pa ni prisluhnilo ljudski modrosti, da se ne splača hoditi v šole.

Še preveč zavor za podjetništvo

Podjetniško-informacijski center pripravil vrsto podjetniških programov — Premalo spodbud za odpiranje delavnic — Velika podpora izvršnega sveta

ČRNOMELJ — Podjetniško-informacijski center (Pic), ki so ga začeli v Črnomlju razvijati pred nekaj meseci, bi gotovo že dobro zaživel, če ne bi — kot pravi gonilna sila Pica Zvonko Ivanušič — morali pisati le kup poročil, namesto da bi končno že začeli delati. Veliko je bilo tudi negotovosti o tem, kako naj deluje ta center, na koncu pa so se odločili, da ga bodo priključili delavnicam v srednji šoli Edvarda Kardelja, s tem pa jim priključili še nekaj dodatnih dejavnosti.

Najprej so sicer razmišljali, da bi bil Pic samostojna organizacija, a so rezultati sociološke raziskave in raziskave podjetniške filozofije v Beli krajini, ki jih je opravil ta center, pokazale, da to ne bi bilo najbolj primerno. Vendar Ivanušič poudarja, da bo Pic, kljub temu da bo deloval v okviru šolskih delavnic, odprt za vse ideje, hkrati pa bi bil servis za potrebe obrtnikov in združenega dela. Pic pa bo tudi izobraževalna organizacija, ki bo k delu pritegnila tudi študente.

V centru so že pripravili program kartonaže, z izdelovanjem kartonske embalaže pa je dobilo delo okrog 40 delavcev na Goku, ki bi bili sicer tehnološki presežek. »Ko bo Pic začel delati s polno paro, sem prepričan, da bo tudi podjetniških idej veliko, o čemer smo se že prepričali. Naš cilj ni, da bi le posredovali programe, ampak da bi jih tudi sami izdelovali. Posebno obrtniki se zanimajo za nove programe, medtem ko so v delovnih organizacijah še preveč togi, še vedno se jim zdi tudi predraga, da bi se pozanimali za kaj novega,« pove Ivanušič.

Zvonko Ivanušič

Toda žal je tudi pri obrtnikih veliko zanimanje, da bi odprli delavnice ali jih razširili v enote drobnega gospodarstva, v nekaj mesecih močno upadlo. Medtem ko je bilo še pred časom kar 30 interesentov, jih je sedaj ostalo le še 5, odvrnilo pa jih je zlasti to, da država pri nas ne prizna rizičnega kapitala za odprtje nove delavnice. Obrtnik mora tako nositi ves riziko, medtem ko ga na primer v ZRN polovico nosi država. »V normalnih inovativnih družbah podjetja propadajo in se ustanavljajo. Pri nas ni ne enega ne drugega, ampak je vse skupaj življenje. Zgovoren dokaz, koliko damo na podjetništvo, je že to, da mora človek 3 mesece zbirati papir-je, da lahko odpre delavnico, na Zahodu pa je vse urejeno v enem dnevu,« se nad zaviranjem podjetništva huduje Ivanušič.

M. BEZEK-JAKŠE

• V Picu načrtujejo, da bodo v kratkem pripravili in ponudili trgu kmetijski, lesni, ptt program, pridelovanje bio hrane. Zainteresiranim pa bo na voljo tudi prozvodnja strojev, katerih prototipe so izdelali v delavnicah črnomaljske srednje šole.

Stopnice naj se pometajo z vrha navzdol

Delovne organizacije: »Nismo ne banke ne socialna služba!«

ČRNOMELJ — Iz tukajšnjih delovnih organizacij je vedno pogostejše slišati zahteve, naj jih ne obremenjujejo toliko z dajatvami za sise družbenih dejavnosti, čeprav je res, da se kljub morebitnim manjšim prispevnim stopnjam pravicam v zdravstvu, šolstvu in še kje ni pripravljen nihče odreči. V občinski skupščini pa zagotavljajo, da glede na to, v kakšnem težkem položaju so sisi, razbremenjevanja v združenem delu ne bo. Medtem ko si tega še pred časom niso upali tako odkrito povedati in so denar za sise raje zagotavljali malo nad mizo in malo pod njo, gre očitno sisom že toliko za nohte, da se ne sramujejo več svojega bednega položaja. Občinski možje utemeljujejo višje prispevne stopnje s tem, da je črnomaljska občina med slovenskimi po razvoju na 38. mestu, po obremenitvah pa na 62. mestu, za 4 področja pa dobivajo tudi solidarnost. Po njihovem mnenju torej še niso dovolj obremenjeni z raznimi dajatvami.

Seveda je povsem drugačno mnenje, ki prihaja iz združenega dela, kjer pravijo, da tako ne gre več naprej. Direktor Belta je celo zahteval, da bi morali odpoklicati delegate v republiški skupščini, ki so brez besed sprejeli višji republiški proračun, medtem ko so ostro napadli zveznega. Stopnice pa se pometajo z vrha navzdol! Obveznosti delovnih organizacij so zaradi višjih proračunov nevzdržne. Saj kolektivi niso ne banke ne socialna služba! In medtem ko nekateri vidijo le svoje interese, jim je malo mar, kako bodo tisti, od katerih zahtevajo denar, ta denar zaslužili. Samo v Beltu, na primer, pa morajo, če hočejo sploh vstopiti v Evropo 92, zmanjšati stroške za 25 odst.

M. BEZEK-JAKŠE

Dovolj dela za mokronoške konfekcionarje

Induplati bo zgradil nove proizvodne prostore — Veliko naročil

MOKRONOG — V mokronoški delovni enoti Induplatija iz Jarš imajo precej uresničljiva zagotovila, da bodo lahko že letošnjo jesen postavili stroje in začeli delati v novi proizvodni dvorani. Okrog 800 kv. metrov velike hale, ki bo v neposredni bližini sedanjega obrata, še ne grade, medtem ko priprave na začetek del tečejo okrepljeno.

Načrtovana naložba je med drugim posledica močnega povpraševanja po baldahinih za počitniške prikolice in šotorih, ki jih izdelujejo v Mokronogu. Tukajšnji Induplati ima trenutno toliko naročil, da bodo zaposleni prihajali na delo vrsto prihodnjih sobot, ki so po veljavnem internem koledarju sicer dela prosti dnevi. Večino naročil, kar velja tudi za obilna sedanja, podpisujejo zahodnoevropski partnerji, saj mokronoški konfekcionarji pošiljajo na tuje tržišče skoraj 90 odstotkov izdelkov. Pri tem sta naslovnika najpogosteje zahodnonemški Gottschalk in danska Isabella. Izdelke, ki jih v Mokronogu sestavljajo iz pretežno domačega materiala in na katerih je poleg imen tujih firm natisnjen tudi Induplatijev blagovni znak, pa poznajo še v nekaterih drugih državah.

Ko bodo omenjeni proizvodni prostori gotovi, se bo v mokronoški težki konfekciji sčasoma pridružilo sedanjim 80 delavcem še nekaj novih.

L. M.

KDOR NE BO DELAL, BO ŠEL NA CESTO!

ČRNOMELJ — Zbori tukajšnje občinske skupščine so pretekli petek soglasno sprejeli sklep o začasnih ukrepih družbenega varstva v črnomaljskem Kovinarju. Janko Gladek, predsednik začasnega kolegijskega poslovodnega organa, je ob tem dejal, da s samim sklepom ni še nič rešeno, in ker Kovinar nima programa, bodo morali najprej ugotoviti, ali so možnosti, da dela še naprej, ali pa je bolje, da gre v likvidacijo. Najpomembnejše pa je, da začnejo ljudje delati, ne pa da delo odklanjajo. Kdor ne bo hotel delati, bo pač moral na cesto, kajti danes ni čas, da bi prepričevali delavce, naj delajo. Predsednik izvršnega sveta Jože Mrzljak pa je pripomnil, da sam poslovodni organ ne bo mogel veliko storiti, če mu ne bodo pomagali. Obljubil je, da mu bodo na občini vedno odprta vrata, pripravljenost pa bodo morali pokazati tudi delavci Kovinarja.

LANSKI IZGUBARJI BODO IZPLAVALI

ČRNOMELJ — Od petih črnomaljskih kolektivov, ki so preteklo leto zaključili z izgubami, so v Kovinarju pred kratkim sprejeli ukrep družbenega varstva, v vseh ostalih, torej v IMV, IGM Kanižarica, Komunali in Novoteksu pa po sedanjih ocenah ob polletju ne bodo imeli primanjkljaja. Sicer pa je v letošnjih petih mesecih uvoz v črnomaljski občini padel, obseg proizvodnje stagnira, naložbe pa so se povečale za 130 odst. glede na preteklo leto, od tega jih je veliko tudi v gospodarstvu. Veliko organizacij ima tudi likvidnostne težave, iz katerih si pomagajo s kratkoročnimi krediti oz. obrestmi zanje, te pa jim odnašajo velik del dohodka. V Črnomlju menijo, da bi, če bi delali četrtletni obračun, veliko kolektivov poslovalo z motnjami.

SREČANJE UČENCEV

KOČEVJE — Avtobus učencev osnovne šole Milka Trnina iz Križa na Hrvaškem je minuli teden na dan mladosti obiskal vrstnike v Kočevju. Obe šoli že vrsto let prijateljsko sodelujeta. Gostji in gostitelji so se ob tej priložnosti pomerili v raznih športnih panogah, ob povratku domov pa so si šolarji iz Križa ogledali še Bazo 20 v Kočevskem Rogu.

MOKRONOG KMALU NA KARTI

MOKRONOG — Kmalu naj bi izdali karto naselja Mokronog, ki je zasnovana na novem uličnem sistemu in je trenutno v pripravi. Pobudo za izdelavo krajevnega zemljevida je dalo Turistično društvo Mokronog in z njo naletelo na ugoden odziv pri vodstvu krajevne skupnosti, ki zamisel pomaga uresničevati.

BORCI IZ KRIŽA V GRIBLJAH

GRIBLJE — Pred kratkim so bili v Gribljah na obisku protifašistični borci iz Križa in okolice pri Trstu. S tem krajem imajo Gribeljci že dalj časa prijateljske stike. Borci iz Italije so na tridnevnem izletu obiskali najprej Žužemberk, kjer so se pogovarjali s tamkajšnjimi borci, nato so šli na Bazo 20, se zadržali na Vinski vigredi v Metliki, v Gribljah so jim pripravili kulturni program, v tem kraju so tudi prenočili, nato pa jih je pot vodila na Petrovo goro in na Plitvice.

Z dobrodelnostjo do šolskih računalnikov

Silvo Grdešič ponudil pomoč pri opremi učilnic

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini je računalništvo dokaj slabo razvito, ne nazadnje tudi zaradi slabe opremljenosti šol z računalniško opremo in zato majhne možnosti izobraževanja. Še tiste šole, ki so se odločile za računalnike, so to počele nesistematično, pač odvisno od denarja in kadrov. Najbolj zaskrbljujoče so razmere na črnomaljskih osnovnih šolah.

Edini način, kako se dokopati do računalniške opreme za šole, vidijo v Črnomlju v zbiralni akciji. Zavarovalna skupnost jim je sicer obljubila 8 računalnikov, čeprav bi Črnomaljci potrebovali opremo za 3 učilnice s po desetimi računalniki, dodatno opremo v semiški šoli in seveda denar za izobraževanje učiteljev.

Šolam je ponudil pomoč tudi lastnik delavnice »Elektronika« iz Črnomlja, Silvo Grdešič, ki je do novega šolskega leta pripravljen na svoje stroške opremiti računalniško učilnico na eni izmed šol z osmimi računalniki. Poleg tega bi zagotovil vzdrževanje in izobraževanje učiteljev za to delo. Grdešič svojo dobrodelno ponudbo utemeljuje s tem, da želi pospešiti prodor računalniške tehnologije v Beli krajini. S tem bi pridobili tudi kader za postopno prestrukturiranje energetsko in surovinsko potratne proizvodnje v tehnološko više razvito proizvodnjo. Hkrati bi izobrazil morebitne nosilce drobne obrti in ne nazadnje s tem razvijal tudi svojo lastno dejavnost, ki je v črnomaljski občini deficitarna.

M. B.-J.

Suvereno o svojem dohodku

V Kočevju o ekonomskem delu ustavnih dopolnil — O slovenskem narodnem dohodku odločati v Sloveniji

KOČEVJE — Milan Baškovič z ustavnega sodišča SR Slovenije je 23. maja vodil v Kočevju razpravo o osnutku ustavnih dopolnil s področja družbenoekonomskih odnosov. Razpravljalci so poudarili, naj ustava varuje posameznega državljana pred nasiljem države, in ne obratno. V sedanjih dopolnilih je namreč preveč poudarjeno tisto, kar varuje državo in njene pristojnosti. Ugotovili so tudi, da je bilo že doslej s plani, predpisi in celo ustavo določeno, kdo odloča o dohodku in njegovem razporejanju, država pa je kljub temu o tem odločala po svoje. Ustava mora preprečiti, da nekaj načrtujemo, drugo pa izvajamo. Preprečiti mora take nesmisle, kot so se dogajali v preteklosti, da smo združevali sredstva za energetiko, hkrati pa je energetika plačevala davek na previsoke plače.

Zahtevali so, naj ima republika, ki sredstva daje (za nerazvite, proračun itd.), tudi pravico, da odloča, kako bo ta denar porabljen, in do kontrole, če je bil porabljen tako, kot bi moral biti. Kdor denar daje, mora imeti suverenost nad njim, dokler ga ne dobi vrnjenega. Prav to področje je eden bitvenih vzrokov naše krize, zato ga je treba v ustavi natančno opredeliti.

Nadalje so kritizirali omejevanje sredstev za znanost in kulturo na zvezni ravni, kar lahko pomeni uničevanje majhnih narodov. Zato mora biti to v pristojnosti republike oz. naroda.

Zagotoviti je treba tudi, da bomo imeli manjšo družbeno režijo. Vsekakor pa ne sme biti večja, kot je v razvitih državah. Poudarjeno je bilo tudi, da SLO ne bi smeli zlorabljati za zadušitev stavke.

Prisotni so se strinjali z desetim dopolnilom, ki pravi med drugim, da v republiki Sloveniji občani suvereno odločajo o rezultatih svojega dela, ustvarjenem dohodku, naravnih bogastvih itd. To je namreč tudi v skladu z mednarodnim paktom o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah narodov.

Posebno pa je bilo poudarjeno, da se za ustavna dopolnila ne bi smeli odločati pod pritiskom in na hitro, kot se je zgodilo pri dopolnilih zvezne ustave.

J. PRIMC

Vroče ogrevanje

Kaj pravijo občani, tožilstvo, inšpekcije in direktor Komunale

RIBNICA, KOČEVJE — Zakaj je centralno ogrevanje znatno cenejše v stanovanjskih blokih, kjer imajo svoje toplotne postaje in kjer vse posle opravijo v glavnem sami, kot pa tam, kjer vse to opravlja in zaračunava Komunala? Tako se sprašujejo stanovalci v Ribnici in Kočevju. Stanovalci so nadalje posumili, da Komunala (tako v Kočevju kot Ribnici) morda uporablja denar, ki ga pokasira za ogrevanje, kot brezobrestno posojilo za druge svoje dejavnosti, medtem ko hišna samouprava na Prijateljevem trgu v Ribnici ta denar veže pri banki in dobi zanj še obresti. Zakaj ne počne tako tudi Komunala?

Za odgovore na vsa ta vprašanja smo zaprosili nekatere odgovorne.

BOGO ABRAHAMSBERG, tajnik IS in OS Ribnica: »Zaradi takih pripomb občanov je naš izvršni svet poslal v Komunalo Ribnica inšpekcijo, ki je ugotovila, da so kalkulacije Komunale popolnoma v redu.«

BOJAN ŠOBAR, namestnik temeljnega javnega tožilca: »Predpisi so taki, da stanovalci zbrani denar za kurjavo lahko vežejo pri banki in tako dobijo visoke obresti, podjetja — tudi Komunala — pa tega ne smejo.«

MARJETA NOVAK, tržna inšpektorica: »Pregled pri Komunali Ribnica je pokazal, da oblikujejo cene kurjavi skladno s predpisi. V ceni kurjave je 72 odstotkov stroškov za kurilno olje, njegov prevoz in elektriko v kurilnici. Ostalih 28 odst. stroškov pa je: 9 odst. za upravne stroške Komunale Ribnica, 4 odst. za plačilo kurjača, 1,2 odst. znašajo stroški za PTT, položnice in bančno provizijo, 0,8 odst. za avtomatsko obdelavo podatkov in 13 odst. so obveznosti iz dohodka, čistega dohodka in akumulacija. Kar 24 odstotkov slednjih stroškov — razen plačila kurjača — odpade tam, kjer kasira kurjavo hišna samouprava, in to je med drugim tudi na Prijateljevem trgu v Ribnici, kjer vse vodi neka zelo sposobna tovarišica. Ni pa res, da bi ribniška Komunala iztržek centralne kurjave uporabljala za svoja obratna sredstva. Prav nasprotno: ostali denar uporablja za nakup goriva. Dejstvo namreč je, da dobiva Komunala z veliko zamudo dovoljenje za zvišanje cen. Tako se je na primer gorivo v aprilu in maju letos že dvakrat podražilo, predno je občinski izvršni svet dovolil Komunali nove cene.«

JOŽE ILC, direktor Komunale Ribnica, je vse te navedbe, posebno še inšpektoričine, potrdil. Na vprašanje, kako bi lahko izenačili cene kurjavi na Prijateljevem trgu in Trgu Veljka Vlahovića, pa je odgovoril, da je edina rešitev po njegovem ta, da stanovalci na Trgu Veljka Vlahovića odpovedo to uslugo Komunali in sami zbirajo denar za kurjenje ter opravljajo tudi vsa ostala dela v zvezi s tem. Na vprašanje, če res na republiški ravni pripravljajo normative za zaračunavanje ogrevanja, ki bi veljali za vse občine, pa je odgovoril, da je Splošno združenje komunalnega gospodarstva Slovenije poslalo vsem komunalnim delovnim organizacijam osnutek strokovnih zasnov za oblikovanje cen vseh komunalnih storitev, in ne le ogrevanja.

Iz gradiva se da razumeti, da bodo — če bo to sprejeto — cene komunalnih storitev oblikovala kar komunalna podjetja (in jih ne bodo potrjevali izvršni sveti), zaradi česar ne bo več prihajalo do zamud pri oblikovanju in potrjevanju novih cen.

JOŽE PRIMC

Nižji prispevki so dali premalo

V občinskem otroškem varstvu s pičlimi sredstvi niso kos vsem nalogam — Neredni prilivi za zdravstvo — Dvig nujen zaradi solidarnostnega denarja

TREBNJE — V občinski skupnosti otroškega varstva ugotavljajo, da se že nekaj let povečuje razkorak med družbenimi potrebami in možnostmi in da SIS zato ne uresničuje vseh nalog. Zaskrbljujoče je, da se zatika pri pridobivanju novega prostora v vrtcu, pri širitvi programa male šole in bogatitvi dejavnosti za predšolske otroke, ki niso v vrtcih.

Pretesni vrtci in sočasna rast potrebe po prostoru v njih najbolj pestijo krajevno skupnost Trebnje, ki je zato uvrstila med prednostne cilje pridobivanje novih zmogljivosti v otorškem vrtcu. V ta namen bo krajevna skupnost pridružila sredstvom iz svobodne menjave dela še denar, zbran s krajevnim samoprispevkom. Napoved kaže izhod iz težav, ki za lani pomenijo 200 odklonjenih otrok v skupaj 5 otroških vrtcih v občini, pri čemer odpade samo na Trebnje 138 zavrnjenih prošenj.

To spada med dejstva, ki so v skupnosti krojila usodo drugih dejavnosti in ki so tako med drugim vplivala na obseg in višino družbene pomoči otrokom.

Pomoč je prejemalo lani 1.068 upravičencev in SOV je pri dodeljevanju upoštevala vrsto natančnih meril. Pri tem je, denimo, menila, da je do pomoči neupravičen otrok iz družine z nadstandardnim avtomobilom in nadstrandardno hišo ali s počitniško hišo.

V težavah je krmarila tudi zdravstvena skupnost, če se omejimo le na to. Za njene redne likvidnostne težave so bile krive prenesene neporavnane obveznosti iz leta 1987, sistemsko omejevanje družbene porabe in nereden priliv sredstev na račun skupnosti. Z občasnim najemanjem premostitvenih posojil je problem omilila, a ne odpravila in je zato svoje dogovorjene obveznosti plačevala neredno. To so občutili nekateri zavarovanci, ki so imeli zaradi neporavnanih računov skupnosti težave pri nabavi zdravil in ortopedskih pripomočkov.

Omenjenemu v pojasnilo je lahko podatek, ki ga prav tako navaja poročilo o delu občinskih SIS, da so bile lani in v letošnjih prvih mesecih prispevne stopnje za sise v Trebnjem precej nižje od republiškega povprečja. Če je za večino skupnosti v občini to pomenilo v prvi vrsti le manj denarja iz virov v občinskih mejah, je za zdravstveno predstavljalo grožnjo, da bo zaradi lastne podpovrečne prispevne stopnje izgubila republiški solidarnostni denar.

Občinski izvršni svet je zato pred časom soglašal s polodstotnim povišanjem prispevnih stopenj za zdravstvo.

M. LUZAR

KULTURNI DOM ZNOVA RAZGLASILI ZA SPOMENIK

ČRNOMELJ — Tukajšnji kulturni dom je bil že leta 1952 z odločbo ministrstva za prosveto in kulturo pri vladi LRS zavarovan kot kulturni spomenik zaradi svojega narodnozgodovinskega pomena. Vendar republiški zakon izpred nekaj let občinski skupščini ponovno predlaga sprejem odloka o razglasitvi kulturnega doma za kulturni in zgodovinski spomenik. Zato so delegati vseh zborov občinske skupščine pretekli teden sprejeli omenjeni odlok tudi zato, ker je s tem storjen prvi korak, da bi dom postal tudi republiški spomenik, zlasti zaradi 1. zasedanja SNOS, ki je bilo v stavbi 19. in 20. februarja 1944.

Leskovčani praznovali že desetič

Ob krajevnem prazniku

LESKOVEC PRI KRŠKEM — V krajevni skupnosti Leskovec pri Krškem so 10. praznik proslavili še posebej slovesno in bogato, saj so se prireditve vrstile ves teden, od 26. maja do 2. junija. Posebej slovesno pa je bilo preteklo soboto, ko so se na slavnostni seji sestali člani vodstva KS in KK SZDL ter kasneje na slavnostni akademiji, ko so podelili tudi letošnja krajevna priznanja.

Predsednica KK SZDL Rezi Pirc je na slavnostni seji obudila spomin na težke čase vojne, ko je bil domala ves Leskovec izseljen in je praznovanje krajevnega praznika posvečeno spominu na izseljence, ki se so na svoje domove vračali maja in junija leta 1945. Posebej prisrčno je pozdravila predstavnike krajevne skupnosti Lovas, kjer leže pokopani borci Slovenskega bataljona 1. krajiške brigade, ki so se tudi udeležili slovesnosti v pobrateni krajevni skupnosti. Nekaj besed pa je posvetila spominu domače pesnice Anke Salmičeve, umrle pred 20 leti. Kritično je spregovorila tudi o družbenopolitični aktivnosti v krajevni skupnosti, kjer delegati in delegacije niso več tako aktivni, kot so bili nekoč. Opozorila je na probleme zaradi neurejenih cest, trgovine, pošte, postajališča itd. Toda v zadnjem času so se posebej dobro odrezali vaščani hribovitih vasi, kjer je bilo ob pomoči komunalne skupnosti obnovljenih nekaj cest.

• Letošnja priznanja — plakete KS — so prejeli Majda Bajc, Miha Letner in Franc Strgar. Častna priznanja so prejeli: Jože Arh, Lado Arh, Jože Božič, Simon Humar, Jože Jalovec, Edi Kerin, Drago Krošelj, Justin Pacek in Edi Žarn, ki so dobili priznanje za prispevek pri gradni cest, Bogdan Račič in Stanka Vahčič pa sta prejela priznanje za sodelovanje v strelskem društvu SOP. Bronaste znake OF so prejeli Helena Bizjak, Branko Janc in Olga Uršič.

Predsednik sveta krajevne skupnosti Vili Zorko je povedal, da za večja dela ni dovolj denarja, kljub temu pa je krajevni skupnosti uspelo, da je bila asfaltirana cesta od Goleka skozi Kobile do Brezovske gore ter posodobljena cesta od Lok do Volovnika. V Veliki vasi in Gorenji vasi so krajani nadaljevali obnovo javne razsvetljave, zgrajen je bil pločnik do priključka ceste za Žadovinek. Za naprej pa ostaja še vrsta nalog, kot so gradnja KATV, dogovori s PTT za napeljavo novih telefonskih priključkov ter izdelava ureditvenega načrta za Leskovec. Tako Pirčeva kot Zorko pa sta ponovno opozorila na probleme zaradi posegov v prostor v obrtniški coni, zaradi gradnje javnega kopališča na Črnilah ter plinovoda. Vsi ti posegi, sicer nujni in potrebni, so precej burili duhove v krajevni skupnosti. To so občutili tudi člani delegacije za zbor krajevnih skupnosti v občinski skupščini, ki so bili doslej zelo dejavni, je pa sedaj njihova vnema zaradi nerazumevanja strokovnih služb na občini precej manjša.

J. S.

• Proces in zapor sta povsem spremenila moje osebne načrte. Grafiti po stenah ne morejo odtehtati vsega tega in jih tudi ne jemljem kot kompenzacijo. (Janez Janša)

Okrogla miza z dvema vogaloma

To, česar ni, se vendar ne da deliti

BREŽICE — Občinski svet in osnovna organizacija sindikatov v Tovarni pohištva Brežice sta minuli petek organizirala okroglo mizo o prispevnih stopnjah za družbene dejavnosti. Takorekoč za eno mizo so se srečali interesi delavcev v združenem delu, ki so vztrajali na tem, da so osebni dohodki že zdaj preobremenjeni s prispevki za družbene dejavnosti in da je potrebno storiti vse za razbremenitev gospodarstva, ter interesi delavcev v družbenih dejavnostih, ki s sedanjo, eno najnižjih prispevnih stopenj v Sloveniji, ne morejo izpeljati sprejetih programov.

Razprave so se sprva vrtele v krogu brez izhoda, manjkalo ni niti osebnih obračunavanj, toda na koncu so vendarle oblikovali nekatere sklepe. Predvsem se je pokazalo, da delavci niso proti razvoju zdravstva in šolstva, pač pa menijo, naj se rešitev poskuša najti z notranjo reorganizacijo in prerazporeditvijo sredstev za družbene dejavnosti. Sicer pa je bil namen okrogle mize, da delavce seznani s stanjem v družbenih dejavnostih, vsekakor dosežen. Še naprej pa ostaja vprašanje, ali bodo dodatne informacije in aktivnosti vplivale na končno odločitev zborov skupščine o povišanju prispevnih stopenj ali ne.

B. D.

V Domu je večina nepokretnih

Dve tretjini oskrbovancev Doma upokojencev v Brežicah potrebuje dodatno nego — Premalo bolniških postelj, finančnih težav vsak dan več

BREŽICE — V Sloveniji so pred približno 15 leti začeli graditi sodobnejše domove upokojencev, v katerih naj bi pretežno prebivali za svoja leta kolikor toliko zdravi oskrbovanci. Računali so le na tretjino nepokretnih stanovalcev, zdaj pa se je razmerje med njimi obrnilo na glavo.

V bolnišnicah omejujejo ležalno dobo, kronične bolnike pa po možnosti premeščajo v domove, zato je tudi v Brežicah večina oskrbovancev Doma vezana na posteljo in tem morajo omogočiti dodatno nego. Samoplačniki prispevajo zanjo sami oziroma njihovi svojci. Upokojenci lahko uveljavljajo tudi pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, kmečki upokojenci in socialni podpiranci pa so pri tem izvzeti, zato prav ostareli kmetje, ki imajo tudi sicer zelo skromne dohodke, z velikimi težavami poravnavajo račune za mesečno oskrbo.

MILIĆ IN KLJAIĆEVA V BREŽICAH — V Posavskem muzeju razstavljata akademski slikar Ljubiša Milić, zaposlen kot restavrator v restavratorskem centru v Ljubljani, in Suzana Kljaić, študentka likovne akademije. Na otvoritvi sta imela uvodni koncert flavtistka Adriana Trebježić in kitarist Hrvoje Grgić. (Foto: J. T.)

V Brežiškem Domu je prostora za 120 stanovalcev. Od tega jih je sto iz domače občine, osem iz krške in nekaj iz drugih območij Slovenije ter iz sosednje Hrvaške. Tujih interesentov zadnja leta ne sprejemajo več, tu in tam naredijo izjemo le pri prosilcih iz Krškega. Dom upokojencev v Brežicah je zavod odprtega tipa, ki nudi starejšim občanom razen stanovanja in prehrane tudi zdravstveno vartvo. Nad zdravjem bolnih stanovalcev bdi zdravnik internist, ki po potrebi prihaja tja, predpiše zdravila in medicinsko rehabilitacijo. V zavodu je redno zaposlenih 5 medicinskih sester, en fizioterapevt ter 12 bolničark. Zdravstveno osebje dela v treh izmenah, kuhinjsko osebje v dveh, ostali delavci pa v eni izmeni. Občinska zdravstvena skupnost poravnava le stroške za zdravstvene izdatke, ne pa tudi za dodatno nego.

Minulo leto so končali z izgubo, ker so zdravstveni program prenizko ocenili, a so ga na koncu leta zvišali. Kljub vsemu jim je zmanjkalo denarja za sklade in za predvideno nabavo potrebne bolniške opreme: postelj, perila, medicinskih pripomočkov. Uspelo jim je kupiti EKG aparat in nujno potrebne pripomočke za fizioterapevtsko dejavnost. Zviševanje cen zaradi vsesploših podražitev, s katerimi se vsi srečujemo, v Domu zelo težko obrazložijo, zlasti samoplačnikom.

J. TEPPEY

Vinska cesta je povezala vinorodne kraje

V petek odprli zadnji odsek vinske ceste

SILOVEC PRI SROMLJAH — Z otvoritvijo zadnjega, 5 kilometrov dolgega odseka ceste Sromlje—Pišece se je uresničila dolgoletna želja prebivalcev vasi vse od Bizeljskega, Pišec in Sromelj pa do Zdol pri Krškem. Tako imenovana vinska cesta je dobila asfaltno prevleko.

Prebivalci na obrobju Kozjanskega so se dolga leta borili zanjo. Pomagali so z denarnimi prispevki in s prostovoljnim delom, kar 31 kmetov pa je ob postavitvi trase brezplačno odstopilo zemljišče. Pri asfaltiranju so krajanom pomagale tudi delovne organizacije, predvsem Opekarna Brežice in Tovarna celuloze in papirja Krško, skupnost za ceste in komunalo, prav pa jim je prišla tudi pomoč republiškega sekretariata za ljudsko obrambo.

Po krajši slovesnosti je cesto odprl Martin Preskar, direktor Operakne Brežice, potem pa so se ob gostoljubni pogostitvi s pecivom in vinom vsi prisotni pridružili sprevodu jezdecev, konjskih in traktorskih vpreg ter avtomobilov proti Pišecam. Tu je v večnamenskem domu sledil še kulturni program in družabni večer.

B. D.

Stavka zaradi črne prihodnosti

V krški Kovinarski opozarjajo na objektivne težave in notranje slabosti

KRŠKO — Kovinarska Krško po sanacijskem postopku svojih bilanc ni več zapisovala z rdečimi številkami, saj je sanacijski ekipi uspelo, da je delovno organizacijo izvlekla iz najhujših težav. Zato je bila vest o stavki v tem podjetju neke vrste šok, za poznavalce razmer v kovinskopredelovalni industriji in seveda tudi v Kovinarski pa ne.

Povod za stavko so bile nizke plače. Vendar predsednik stavkovnega odbora Stojan Šibila meni, da te niso bile edini vzrok za zaustavitev dela. »Delavci vemo, da firma ne stoji dobro, vendar pa nas bolj kot sedanjost skrbi prihodnost,« pravi Šibila. »Strinjamo se z ugotovitvijo, da so v sanacijskem postopku dosti naredili, vendar ob koncu tega postopka ni bila opravljena analiza, ki bi pokazala, kaj je še narobe. Mislimo, da take analize, če je bila dobro opravljena, na občini niti prebrali niso dobro. Iz nje bi namreč lahko spoznali, da sanacija ni bila opravljena do konca.«

Vendar so delavci v Kovinarski tudi samokritični in se v celoti strinjajo, da sedanja zasedenost z deli v tej tovarni zadošča komaj za zaposlitev 150 ljudi, zdaj pa je v njej še vedno zaposlenih 400 delavcev (pred sanacijo jih je bilo preko 600!, op.p). »Nismo vsega naredili, kar bi lahko. Na nekaterih delovnih mestih, tako v neposredni proizvodnji kot na višjih ravneh, je še viden neodgovoren odnos do dela, je slaba organizacija, pa tudi vsa vodstvena mesta v tovarni niso najbolje zasedena,« meni Šibila in poudarja, da so to stališča stavkovnega odbora, ki ga vodi. Ta odbor pa po koncu stavke še vedno deluje, čeprav so bile predtem zahteve delavcev do neke mere že izpolnjene. Dobili so namreč za poslovico večje plače in obljubo, da bodo te sledile inflaciji. Delovanje odbora pa pomeni neke vrste nezaupnico samoupravnim organom in sindikatu. Prvi delujejo v Kovinarski že po tradiciji v popolnem sozvočju s poslovodnim organom, drugi se stavki, s častno izjemo predsednika, sploh niso priključili, kaj šele, da bi jo organizirali.

Stojan Šibila

»Mi smo ponudili odstop,« pravi direktor Murat Dedić, »ampak ga delavci niso sprejeli, ker pravijo, da nam zaupajo.« Direktor Dedić meni, da je vir vsega zla v naši ekonomski politiki, ki je Kovinarsko prignala tako daleč, da bi se ji bolj splačalo prodati tovarno in živeti od obresti. »Takih obremenitev, kakršne povzročajo obresti, preprosto ni več mogoče vzdržati, zato menim, da 80 odst. naših težav izvira iz objektivnega stanja gospodarstva, le petino krivde za naše težave pa lahko pripišemo našim slabostim. In če slednje popolnoma odpravimo, bomo še vedno v težavah,« je dejal Dedić.

Šibila pa na to dodaja, da bodo delavci uredili tistih 20 odst. svojih problemov, z ostalimi pa se bo moralo sprijeti vodstvo delovne organizacije.

J. SIMČIČ

Ko delajo v drugačnih razmerah

10 let Delavnic pod posebnimi pogoji v Sevnici — Kmalu tudi invalidske delavnice — Prednost kooperacijskim programom s Kopitarno in Lekarno

SEVNICA — »Trenutno imamo že več kot polovico celotnega programa zasedenega s kooperacijskimi deli za sevniško Kopitarno in Lekarno ter krško Papirkonfekcijo. Lastni program, ki zajema izdelavo tapiserij in makramejev, je bil pred mojim prihodom tudi osnovni program, a ker je kooperacija le bolj zanesljiva za rednejši zaslužek, pestro delo pa tudi vpliva na dobro počutje varovancev, ji dajemo celo rahlo prednost,« pravi 29-letni defektologinja Andreja Žafran, vodja Delavnic pod posebnimi pogoji, enote Centra za socialno in svetovalno delo v Sevnici.

Varovanci prihajajo iz Sevnice in okolice. Delajo po 5 do 8 ur, dobivajo nadomestilo za invalidnost oz. največ do 250 tisočakov nagrade na mesec.

»Za Kopitarno netamo zaponke za cokle, za Lekarno pa izdelujemo papirnate vrečke. Pomembno za varovance je, da so celo dopoldne v svoji družbi, pridobivajo delovne navade, točnost, urejenost itd. Imamo tudi piknike, letovanja, hodimo na izlete v druge delavnice, ne pozabimo pa tudi na rojstne dneve varovancev. Letos bomo pripravili v Krškem skupaj z domačini, Črnomaljci in Novomeščani srečanje s priložnostnimi igrami. Naj še omenim, da so si naše delavnice s prodajno razstavo konec leta v Jutranjki pridobile naročila kar za okrog 200 kosov makramejev, prtov in tapiserij, čemur bomo kos le v daljšem časovnem razdobju,« je podala Žafranova, ki je za krmilom delavnic poltretje leto.

P. P.

Andreja Žafran, vodja Delavnic pod posebnimi pogoji v Sevnici

• Ob Delavnicah pod posebnimi pogoji se v Sevnici porajajo tudi invalidske delavnice. Ali bodo organizirane kot enota invalidskih delavnic Skopice ali pa pri Delavnicah pod posebnimi pogoji ali osnovni šoli Ane Gale v Sevnici ali kako drugače, ostaja do srede junija še odprto vprašanje. Dotlej naj bi bil znan tako ustanovitelj kakor tudi organiziranost invalidskih delavnic v Sevnici, kot je sklenil sevniški občinski izvršni svet prejšnji četrtek, ko je obravnaval informacijo strokovne službe občinskih skupnosti za zaposlovanje v Posavju o ustanavljanju delavnice v Sevnici.

PRAZNIČNA PREOBLEKA ZA JUBILEJA

SEVNICA — Sevniška krajevna skupnost te dni pospešeno uresničuje program zadnjega krajevnega samoprispevka. Zvečine iz tega vira so delavci novomeškega Cestnega podjetja asfaltirali dva odseka v dolžini 750 m na Žigrskem Vrhu, na Pečju so položili asfalt na 350 metrih, pot na Zajčjo goro je dobila 500 m² asfalta, pri sevniškem gasilskem domu, kjer zaključujejo dela na prizidku in novih garažah, so pred 110-letnico GD Sevnica in 120-letnico slovenskega tabora (jubileja bodo v Sevnici obeležili 25. junija) položili še 1000 m² asfaltne preobleke.

PREDSTAVITEV BO TUDI V KRŠKEM

KRŠKO — Pesniško zbirko Šelestenje nemira, knjižni prvenec Aste Malavašič, članice Literarnega kluba Beno Zupančič, bodo predstavili jutri, 2. junija, ob 20. uri v Valvasorjevi knjižnici. Literarno-glasbeni program bodo izvedli člani literarnega kluba. Kot smo že pisali, je knjigo Malavašičeve izdala Dolenjska založba v Novem mestu v znani zbirki Siga.

KRVODAJALSKA AKCIJA

BREŽICE, KRŠKO — Letošnje krvodajalske akcije v Posavju se bodo začele 1. junija v Brežicah, potem pa se bo ekipa za odvzem krvi preselila v krško občino. V tej občini bo odvzem krvi najprej v Leskovcu pri Krškem, kjer bodo v tamkajšnji osnovni šoli izvedli akcijo v torek, 6. junija. Naslednji dan bodo kri odvzemali v TCP Djuro Salaj v Krškem, v četrtek, 8. junija, bodo akcijo izvedli v osnovni šoli na Senovem in naposled v petek, 9. junija, v kostanjeviškem zdravstvenem domu. Odvzem krvi bo potekal od 7. do 13. ure. Pri Rdečem križu poudarjajo, da je to ena izmed najlepših oblik medčloveške solidarnosti, zato vabijo na akcijo tudi letos vse krvodajalce, ki so se nanjo odvzali že lani.

V SOBOTO V MOTELU IZBOR PARA ZA OHCET

ČATEŽ — V soboto, 3. junija, bo ob 20. uri v Motelu Petrol Čatež izbor brežiškega para za prireditev Slovin — pesem — vino in brežiško ohcet, ki bo 30. junija. Prireditev bo povezoval Boris Kopitar, igral pa bo ansambel Novi Prijatelji. Vabljeni!

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 13. do 19. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Mojca Ogorevc — Derenda iz Artič — Matica, Marina Masnjak iz Luke — Josipa, Gordana Bašič iz Zaprešiča — Hrvoja, Snježana Jurković iz Brežic — Katjo,Marija Kočevar iz Stranj — Petra, Sizane Morina iz Brežice — Majlindo, Vesna Jedvaj iz Bestovlja — Mateo, Marica Bajc iz Gor. Orl — Barbaro, Mojca Stergar iz Boršta — Špelo, Dragica Gračner iz Sevnice — Niko, Ružica Šplajt iz Lukovca Klanječkega — Vedrana in Zvezdana Kovačič z Gorice pri Leskovcu — dečka. Čestitamo!

V času od 19. do 27. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Jadranka Berend iz Krškega — Sanjo, Bedrije Bajrami iz Krškega — Bemerito, Dautovič Azra iz Zagaja — Majdo, Vesna Matijašič iz Podvrha — Mihaelo, Marija Pinculič iz Bušeče vasi — Anito, Vilma Kerin iz Račje vasi — Klaudijo, Janja Zlobko iz Kalce-Naklega — Jerneja, Štefka Račič iz Viher — Majo, Anica Geušič iz Cerja — Dejana, Tinca Šteblaj iz Jablanice — Matejo, Sonja Cetin iz Mosteca — Rika, Božena Kos iz Brežic — Srečka, Martina Kvartuh iz Brežic — Katjo, Doroteja Tomše iz Globočic — Barbaro, Šavala Delič iz Krškega — Edina. Čestitamo!

SREBRNI ZNAKI ZSMS — Ob dnevu mladosti je predsedstvo občinske konference ZSM Sevnica pripravilo v diskoteki Vitez na sevniškem gradu javno sejo, na kateri so podelili srebrne znake ZSMS prizadevni predsednici aktiva mladih zadružnikov Faniki Aupič z Vrhka, dolgoletnemu uspešnemu predsedniku mladine na Studencu Janezu Divjaku (na sliki desno, ko mu predsednik OK ZSM Borut Simončič izroča priznanje), predsednici mladine v Konfekciji Lisca Ireni Žnidaršič, priznanje pa je dobil tudi mentor aktiva mladih zadružnikov Tržišče Marko Zabukovec. (Foto: P. P.)

Novo v Brežicah

LOVCI ČAKAJO ZAMAN — Po objavi članka o krivolovu na območju lovišča Cerklje ob Krki lovci čakajo na reakcije. Radi bi, da bi se kaj premaknilo, da bi se začeli pogovori, vsaj obtoževanja. Toda zaenkrat čakajo zastonj. Oglasili so se le brežiški mladinci, ki so na skupščino občine naslovili zahtevo, naj se informacije in zapleti v zvezi s tem raziščejo ter se poda poročilo.

OKROGLA O KRAVAH — 1. Učenci potrebujejo določene osnovne pogoje, tako kot krava potrebuje določeno količino hrane. 2. Gospodarstvo ne more biti molzna krava. 3. Zgodba o kravi in učencu se bo končala tako, da bo učenec vedno več zahteval, krava pa bo poginila. Vse navedene izjave smo slišali v petek na okrogli mizi. Osrednja tema seveda niso bile krave, kot bi kdo lahko pomislil, ampak priljubljena »Kdo koga molze«.

RAZGOVOR O ZAPOSLOVANJU — Brežiški šolani kadri že od nekdaj beležijo v bolj razvite občine. To je za domače gospodarstvo že kar problematično, zato je tukajšnje občinska konferenca mladine organizirala razgovor študentov in dijakov zaključnih letnikov s predstavniki združenega dela v Brežicah. Vabilu na razgovor so se odzvali reci in piši štirje študenti, nič bolj ugleden pa ni bil niti odziv predstavnikov gospodarstva. Kaže, da je nezainteresiranost za zaposlovanje mladih strokovnjakov v brežiški občini obojestranska.

PRIREDITVE OB KRŠKEM PRAZNIKU

KRŠKO — V okviru prireditev ob krškem občinskem prazniku bodo v torek, 6. junija, ob 12. uri odprli prostocarinsko prodajalno v hotelu Sremič. V sredo, 7. junija, ob 18. uri se bodo sestali delegati vseh treh zborov občinske skupščine na slavnostni seji, kjer bodo podelili letošnja občinska priznanja. Pol ure kasneje bo v galeriji Krško otvoritev likovnih del akademskega slikarja Vojka Pogačarja, ob 19. uri pa bodo odprli nov del Kareja Dalmatinova.

Krške novice

EVROPA NI POVLEKLA — Medobčinsko študijsko središče je nedavno tega organiziralo seminar, na katerem bi se lahko kakšnih 90 direktorjev iz Posavja seznanilo z vsem potrebnim orodjem za vstop v Evropo leta 1992. Toda seminar se žal ni iztekel tako, kot so načrtovali v študijskem središču, saj se je od 90 vabljenih direktorjev seminarja udeležila le desetina. Tako so profesorji in doktorji predavali več ali manj praznemu avditoriju. Seveda pa krivda za tako slab obisk ni v preveliki zasedenosti direktorjev (nekateri med njimi so se izgovarjali tudi na vojaške vaje), ampak tudi v dejstvu, da je bil seminar v domači občini. Če je treba iti v Radence ali kam drugam, je udeležba na seminarjih precej boljša.

PREMIKI V TURIZMU — Res je, da pri nas vse preveč kritiziramo, kot je dejal eden izmed mlajših funkcionarjev, a kajko je tako malo priložnosti za pohvale. Pa se le najde tu in tam kaj pohvalnega. V zadnjem času to velja za krški Hotel Sremič, ki bo zaradi tujih gostov v hotelu odprl prostocarinsko prodajalno, pa tudi za Kostanjevico, ki bo v nekdanji Fonovi hiši poskrbela za prostor domačemu turističnemu društvu. Če bodo v krški občini zdržali ta tempo, se turizmu obetajo lepši časi.

PARKIRNA ZMEDA — V Krškem vlada prava parkirna zmeda, saj parkirnih prostorov tako zelo primanjkuje, da občani parkirajo na pločnikih, na avtobusnem postajališču in kdo bi še vedel kje. Toda poznavalci pravijo, da se bodo razmere za parkiranje močno izboljšale, ko bodo do konca obnovili mestno središče.

Sevniški paberki

KUVERTIRANO GLASOVANJE — Delegacija KS Boštanj je potem, ko je njen vodja Alfred Železnik zahteval imena tistih delegatov, ki so na prejšnji seji občinske skupščine predčasno zapustili sejo in s tem preprečili dvotretjinsko večino zbora združenega dela in izvolitev odgovornega za gospodarstvo, na zadnji seji spodbudila kar živahen odmev. Tudi sevniškim delegatom se je zdelo za malo, da sta dva delegata družbenopolitičnega zbora pisno opravičila svojo odsotnost, ta kuvertirana glasova fizično odsotnih delegatov pa so lepo prišteli k — prisotnim na seji. Delegate je motilo tudi to, da so zamenjali točke dnevnega reda, tako da so glasovanje oz. volitve pomaknili (zaradi strahu pred ponovno nesklepčnostjo) od konca proti začetku seje. Na očitke, da je vse to že podobno otroškemu vrtcu, so delegati odvrnili, da ne bi smeli žaliti tovarišic in otrok v vrtcu, češ da je vsa ta delegatska telovadba še slabša kot v vrtcu!

KJE SO STAREJŠI IN MLADI? — Mladinsko občinsko vodstvo se je skladno z novim vetrom demokratizacije, ki je zajel mladino in malo okužil tudi preostalo druščino, zlasti še po krškem mladinskem kongresu, od dnevu mladosti letos poslovilo od klasičnega praznovanja. Toda ko so se bolj maloštevilni mladinci na javni seji predsedstva v diskoteki Vitez na sevniškem gradu spraševali, kje so starejši politiki (bilo ni nobenega, razen, če ne bi mednje lahko prišteli tudi treh mož srednje generacije, ki so pač neprostovoljni člani najširše fronte — SZDL), je brž prišel bumerang prav iz ust »svete trojice«. Kritični morate biti tudi do sebe, je dejal eden teh, kajti tudi vas ni tu. Le upamo lahko, da bo vsaj anketa, ki jo bodo pripravili mladi, pripomogla, da bo vodstvo znalo privabiti kaj več vsega naveličane in zagrenjene »baze«.

Večer (različnosti) poezije

V Ganglovem razstavišču v Metliki nastopilo deset slovenskih pesnikov — Umetniška beseda za demokracijo

METLIKA — Tukajšnji občinski konferenci ZSMS in pesniku Janiju Bevku se je naposled posrečilo izvesti večer slovenske poezije, ki sta ga pripravjala že lani in tudi najavila za 24. december, pa sta ga potem zaradi objektivnih razlogov morala preklicati in prestaviti na ugodnejši čas. Ta je prišel v petek, 26. maja, ob 20. uri in v Ganglovem razstavišču se je predstavilo belokranjskim ljubiteljem poezije deset pesnikov iz Ljubljane, Kranja, Novega mesta, Krškega, Črnomlja in Metlike. Svoja dela so brali: Jože Dular, Marjanca Kočevar, Gordana Kunaver, Ana Rostohar, Silvo Mavsar, Tomaž Skrbinšek, Egist Zagoričnik, Franci Zagoričnik, Ivan Zoran in Jani Bevk. Prireditev je povezoval Andrej Bartelj in po delih prebral Grumovo kratko novelo Vožnja, v večer pa se je z glasbo vključeval kitarist Zdravko Kunič.

To je bil večer različnosti sodobne slovenske poezije, sožitje različnih slogov, tematik, pesniških odzivanj na sodobne izzive, stopenj osebne prizadetosti pa vse do izpovedne moči in kvalitetnih razponov. Čeprav prireditev ni bila posebej najavljena kot ena tistih v podporo miru, svobodi in demokraciji pri nas, kakršne se ta čas vrstijo na pobudo Društva slovenskih pisateljev in drugih organizatorjev, je vseeno, vsaj deloma, zazvenela v takšnih tonih, torej tudi kot z umetniško besedo izražen protest zoper teptanje človekovih pravic in svoboščin kjerkoli v Jugoslaviji. Obiskovalci so namreč med drugim lahko prisluhnili tudi nekaterim pesniškim besedilom, ki so jih avtorjem navdahnila lanska zborovanja v Ljubljani v obrambo slovenske suverenosti in legitimnih pravic Slovencev v Jugoslaviji, tudi pred vojaškimi sodišči.

I. Z.

PESNIKI MED NASTOPOM — Takole so se na petkovem večeru poezije v Galovem razstavišču v Metliki eden za drugim predstavljali sodelujoči pesniki iz raznih slovenskih krajev. Na sliki: svoja dela bere soorganizator večera Jani Bevk. (Foto: A. Bartelj)

25 let Boštanjskih fantov

Številna priznanja in čestitke ob jubileju

BOŠTANJ — »Mikalo me je, da bi metaforo okteta prenesel od slovenskega pevskega zbora na jugoslovanski plan osmih federalnih enot in njihovega neubranega petja, a me to, tudi zaradi že podrte federalne formule, čisto nič ne mika. A zatekam se k drugi misli: kako to slovensko tipičnost okteta, v dvakrat po štirih glasovih, ki so vsak zase poln zvok in osebnost, saj se le taki lahko zlivajo v ubranost in in radost za poslušalce, prevzeti kot metaforo za naš današnji slovenski in skupni čas,« je dejal prejšnjo soboto pred nabito polno dvorano hvaležnega občinstva v Boštanju pesnik Tone Pavček.

Ko je slavnostni govornik ob srebrnem jubileju okteta Boštanjski fantje takole razmišljal o naših slovenskih oktetih, se je tudi vprašal, kako širino in brezmejno svobodo pesmi, a tudi človeka, ki jo poje, uzakoniti in jo postaviti kot pravo stanje stvari v vsakodnevno naše življenje za danes in za zmeraj.

Sobotni jubilejni koncert so Boštanjski fantje pričeli z Zdravico Slavka Mihelčiča, ki so jo posvetili svojemu mentorju prof. Egonu Kuneju. Njemu, Mihelčiču, Emilu Lenarčiču in še nekaterim, ki so moralno in gmotno podpirali oktet, ter vsem zdajšnjim članom okteta je Albert Felicijan v imenu ZKO Sevnica podelil grafike Boštanja, delo akademskega slikarja Alojza Konca. Isti umetnik pa je v sevniški kulturni skupnosti izročil prof. Kuneju ter umetniškemu vodji Jožetu Pfeiferju in organizacijskemu mentorju Francu Pernovšku, ki pojeta pri oktetu že vseh 25 let, še posebna likovna dela.

Predsednik Posavske pevske zveze Ernest Ferk je podelil srebno Gallusovo značko Jožetu Novaku, njegovim čestitkam in voščilom oktetu, ki je znova navdušil s svojim nastopom, pa so se pridružili številni posamezniki in pevski zbori ter organizacije.

P. P.

VSEM GRAFIKE BOŠTANJA — To delo akademskega slikarja Alojza Konca so prejeli vsi sedanji člani okteta Boštanjski fantje: Jože Dernač, Iztok Zalezina, Jože Pfeifer, Bogdan Pfeifer, Jože Novak, Franc Pernovšek, Janez Vovk in Alojz Fon.

Trije slikarji na dveh koncih

V Kočevju Mira Uršič-Šparovec, v Brežicah pa Ljubiša Milić in Suzana Kljaić

KOČEVJE, BREŽICE — Minuli petek sta kulturno življenje v Kočevju in Brežicah, na dveh koncih širšega dolenjskega območja, pomembno obeležila likovno-glasbena dogodka: otvoritvi slikarskih razstav, obogateni s koncertnim sporedom.

V Kočevju so se ljubitelji likovne umetnosti zbrali v Likovnem salonu, kjer so po krajšem koncertu, ki sta ga izvedla sopranistka Irena Baar in kitarist Andrej Varl, odprli razstavo del akademske slikarke Mire Uršič-Šparovec iz Ljubljane. Slikarka sodi med tiste zagnane ustvarjalke, ki nenehno prijetno presenečajo z novimi deli, v zadnjem času pa tudi precej razstavlja. Zdajšnjo razstavo, katere pokrovitelj je kočevski Melamin, spremlja ta ugotovitev: »Mira Uršič-Šparovec je na podlagi vtisov in doživetja med čistimi človeškimi odnosi, vero in običaji iz slovenskih goric oblikovala svojo govorico, oplojeno z utripom časa. Vsi elementi so v njenih podobah simbolično in pomensko vgrajeni v slike, njihove vsebine in končne oblike«.

V galeriji Posavskega muzeja v Brežicah pa so po otvoritvenem koncertu, na katerem sta program skladb izvajala flavtistka Adriana Trebježić in kitarist Hrvoje Grgić, odprli kar dve razstavi: z dvema cikloma svojih stvaritev — s perorisbami in s tako imenovanimi izrezankami — se predstavlja 30-letni akademski slikar Ljubiša Milić, v Ljubljani udomljeni rojak iz Nove Gradiške, s pasteli pa njegova gostja, 23-letna Ljubljančanka Suzana Kljaić, študentka 4. letnika na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost. Jožica Vrtačnik je zapisala, da začutimo v Miličevem opusu nadrealistično obeležje, ki ima svoj izvir v imaginaciji, v fantastičnem svetu. Obe brežiški razstavi bosta odprti do 11. junija.

VSE O BIENALU ZA NOVINARJE — Prireditelji 1. bienala slovenske grafike so z vsem o tej vseslovensko pomembni prireditvi seznanili novinarje že pred otvoritvijo bienala. Beseda o tem je tekla v Grandi hotelu, kjer je bila lanskega maja okrogla miza o bienalu, zdaj pa že razstava grafik. Na sliki (od leve): Igor Zidić iz Zagreba, dr. Ynske Meyes iz Amsterdama, Janez Slapnik, akademski slikar Branko Suhy, Franc Šali, vsi trije iz organizacijskega štaba bienala, in Curt Heigl iz Nürnberga, predsednik mednarodne žirije tega bienala. (Foto: M. Markelj)

Nekaj, kar bi morala videti Evropa

Tako meni o 1. bienalu slovenske grafike na Otočcu ugledni mednarodni strokovnjak, Curt Heigl iz Nürnberga, predsednik žirije za podelitev prvih nagrad — Zamisel Branka Suhyja celo zgledno ostvarjena

NOVO MESTO — Minuli četrtek, na dan mladosti, so na Otočcu odprli 1. bienale slovenske grafike. Na razstavi v Garni hotelu in deloma v gradu sodeluje 45 ustvarjalcev z 92 grafičnimi listi. Izbor del, prispelih na razpis, je že marca opravila strokovna komisija pod vodstvom Bogdana Borčiča. V celoti je izločila dela samo štirih avtorjev. Mednarodna žirija, ki so jo sestavljali Curt Heigl iz Nürnberga, dr. Ynske Meyjes iz Amsterdama, Igor Zidić iz Zagreba in dr. Ivan Sedej iz Ljubljane, je podelila šest nagrad. Glavno nagrado, Grand prix Otočec, je dobil Štefan Galič za letos nastali barvni lesorez Fosil XXX. Dobitniki petih nagrad Novega mesta za grafiko pa so: Zora Bitenc za litografijo Brez naslova, Zdenko Hujzan za lesorez Tiho drsenje, Rudi Skočir za jedkanico in akvatinto Hommage à la generation 1903, Hamid Tahir (v Sloveniji udomljeni rojak iz Bagdada) za gips in linorez Zeleno I za Federica Garcia Lorca ter Klavdij Tutta za litografijo in kombinirano tehniko Dva dneva enega sonca. V okvir bienala sodi tudi pet osebnih razstav slovenskih grafikov, ki so na ogled v novomeških razstaviščih. Grafike Božidarja Jakca so na ogled v galeriji Krka, Bogdan Brčič razstavlja v Dolenjskem muzeju, Vladimir Makuc v razstavišču nove poslovne zgradbe Pionirja, v stavbi SDK je predstavljen izbor grafik Andreja Jemca, v Študijski knjižnici Mirana Jarca pa so na ogled barvni linorezi in jedkanice Branka Suhyja.

Shodila je prireditev, ki bo novomeško in širše dolenjsko okolje bogatila, sama in s številnimi drugimi prireditvami iz pripravljenega sporeda, do konca junija, prireditev torej, ki bo ob bližnjem mednarodnem grafičnem bienalu v Ljubljani omogočila tudi presojo grafičnih dogajanj doma in po svetu. Novomeščani so vložili v 1. bienale slovenske grafike obilo naporov, izvedli pa so ga lahko le ob izjemni pripravljenosti domačih in drugih slovenskih delovnih organizacij, da denarno in v drugih oblikah pomagajo ostvariti zamisel, staro kar nekaj let. Želeli so nekaj storiti za polnejše kulturno življenje in začeti z nečim, kar bi jih uvrstilo med središča dogajanja. Ob bienalu so se jim nakazovale še druge možnosti, da bi, denimo, razvili Novo mesto v center za fotografijo, za keramiko, za portret itd. Naposled so se oprijeli zamisli o bienalu slovenske grafike, kot jo je ponudil domačin akademski slikar in grafik Branko Suhy, izredni profesor za grafiko na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost. Pri tem so imeli pred očmi rojaka Božidarja Jakca, očeta slovenske grafike, in prav ta bienale naj bi pokazal, kako sedanje generacije slovenskih likovnih umetnikov nadaljujejo njegovo izročilo. Po besedah Branka Suhyja bi morda s tem spodbudili tudi kaj več mladih Dolenjcev za študij na Akademiji za likovno umetnost, saj je število vpisanih iz tega dela Slovenije zelo upadlo. Predsednik novomeške občinske skupščine Franc Šali pa pravi, da gre pri bienalu in hkrati z njim za plemenitenje dolenjskega duhovnega okolja ter za združevanje ustvarjalnih in gmotnih moči.

O vsem tem bo najbrž še marsikje in marsikdaj tekla beseda, toda zdaj je v sredici pozornosti sam bienale z razstavo, ki ponuja pregled ustvarjalnosti in tokov v sodobni slovenski grafiki. Na Otočcu in na razstavah v Novem mestu res ni vseh imen, brez katerih si ni moč predstavljati celote v tej umetniški zvrsti. Vendar pa je treba po mnenju dr. Ivana Sedeja pa tudi drugih strokovnjakov upoštevati tudi reprezentančni knjižni katalog, kjer so nesodelujoča imena predstavljena v strokovnem, besedilnem in slikovnem delu te knjige, ter da bienale šele z njo predstavlja celoto. Marsikdo si po ogledu razstave otoškega bienala zastavi vprašanje o značilnostih slovenske grafike. Domači in tuji strokovnjaki, ki so sodelovali v komisiji za izbor in žiriji za nagrade, menijo, da o kakšni posebni slovenski značilnosti ni moč govoriti, še zlasti ne, če bi imeli pri tem v mislih folkloristične primesi. Pač pa je iz razstavljenih del mogoče razbrati iskanja, ki so lastna sodobnim evropskim ustvarjalcem. Po mnenju Igorja Zidića razstava ponuja bogastvo najrazličnejših idej in potrjuje, da je slovenska grafika pojem kakovosti v Jugoslaviji.

Zelo laskave ocene je o bienalu na novinarski konferenci pred otvoritvijo izrekel predsednik mednarodne žirije Curt Heigl, direktor nürnberške Kunsthalle, ki imajo bogate izkušnje s postavitvijo podobnih prireditev v svojem mestu pa tudi kot večkratni član žirij drugod. »Tega, kar je predstavljeno tu na Otočcu, se vam ni treba sramovati. Nasprotno, prepričan sem, da bi to ustvarjalnost morala videti Evropa.« Dodal je, da je presenečen nad visoko mednarodno ravnijo razstavljenih del. Še posebej je pohvalil delo žirije, katere člani so delali povsem samostojno, na koncu pa so si bili popolnoma enotni v ocenah in pri izboru nagrajenih grafik.

I. ZORAN

Godbe tekmujejo

Na tekmovalnem koncertu v Krškem tudi godba iz Kapel in orkester TCP Dj. Salaj

KRŠKO — Začelo se je jubilejno, 10. tekmovanje slovenskih pihalnih orkestrov v koncertnem programu in korakanju. Na štirih tekmovalnih koncertih, od katerih sta dva (v Postojni in Radečah) že za nami, se bo skupaj zvrstilo enaindvajset orkestrov iz raznih krajev. Pravico do nastopa so dobili samo orkestri, ki so do zdaj tekmovali v drugem kakovostnem razredu ali pa niso sodelovali na preteklih dveh tekmovanjih. Vse nastope spremlja tekmovalna žirija, ki jo sestavljajo Bojan Adamič, Jože Hriberšek, Ervin Hartman in Ivan Marin.

Tretji tekmovalni koncert bo v soboto, 3. junija, v Mengšu, četrti, zadnji, pa v nedeljo, 4. junija, ob 10. uri v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja v Krškem. Nastopili bodo: pihalni orkester iz Slovenj Gradca, godba iz Kapel, rudarska godba iz Hrastnika, pihalni orkester ZKO z Vrhnike in orkester domače Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj.

Pevski večer brez oddiha

Na sobotni reviji v Novem mestu se je predstavilo trinajst pevskih zborov — Novi zborovodje

NOVO MESTO — Za nami je še en spomladanski pevski praznik, tradicionalna revija zborovskega petja (odraslih) v novomeški občini, ki jo je tudi letos pripravila občinska Zveza kulturnih organizacij. Revija je bila minulo soboto v novomeškem Domu kulture. Na skoraj dveinpolurni večerni prireditvi so obiskovalci, ki so napolnili vse sedeže v partnerju, deloma pa tudi na balkonu, lahko slišali 37 pesmi, ki jih je zapelo trinajst zborov z okoli 300 pevci in pod vodstvom osmih zborovodij .Nekateri zbori so se predstavili z novimi zborovodji. Revija pa je tudi pokazala, da prevladujejo v novomeški občini mešani pevski sestavi. Moških zborov z okteti vred je manj, ženski pa deluje menda samo v Dolenjskih Toplicah.

Nastopili so: mešani zbor Društva upokojencev iz Novega mesta pod vodstvom Sonje Pirc, ženski zbor KD Maks Henigman iz Dolenjskih Toplic pod vodstvom Alenke Novak, Dolenjski oktet z umetniškim vodjo Petrom Ciglerjem, moški zbor Šmihel, ki ga vodi Tone Fink, mešani zbor Orehovica pod vodstvom Milana Pavliča, moški zbor Ruperč Vrh pod vodstvom Petra Ciglerja, mešani zbor SGP Pionir, ki ga vodi Franci Može, moški zbor »Dušan Jereb« z zborovodkinjo Sonjo Pirc, mešani zbor Mali Slatnik pod vodstvom Toneta Finka, Šentjernejski oktet z umetniškim vodjo Milanom Pavličem, mešani zbor KD Brata Pirkovič iz Šentjerneja, ki ga tudi vodi Milan Pavlič, mešani zbor KD krka - prvič pod vodstvom Jožice Bradač in mešani zbor KD IMV z dirigentom Slavkom Rauchom.

Reviji na rob le še pripomba, da je bil program preobsežen in je zahteval tako dodaten napor nastopajoči kot tudi poslušalcev. Zdržati dve uri in pol na sedežih, in to brez odmora, pa zbrano slediti sporedu je težko, naj bo prireditev še tako zanimiva. Zakaj ne bi prireditelji razmislili o tem, da bi v prihodnje (spet) izvedli revijo s tolikšnim številom zborov v dveh delih. Marsikdo bi jim bil hvaležen.

I. Z.

SPET KONCERT V CERKVI

RIBNICA — V zadnjem obdobju je bilo v baročni cerkvi pri Novi Štifti že več koncertov resne in zborovske glasbe. V soboto, 3. junija, bo tu nastopil kvartet Inles, ki slavi sedmo obletnico obstoja, sodeloval pa bo New swing kvartet.

M. G.-č

kultura in izobraževanje

Večer mlade srbske poezije

V novomeškem Domu JLA nastopili dobitniki srbske Kajuhove nagrade

NOVO MESTO — Kajuhove nagrade ne poznamo samo v Sloveniji, kjer jo vsako leto ob obletnici smrti partizanskega pesnika Karla Destovnika-Kajuha podelita založbi Borec in Partizanska knjiga za najboljša literarna, zgodovinopisna in druga dela, ki ju izdata, temveč imajo nagrado s takim imenom tudi v Srbiji, le da je Kajuhova nagrada v tej republiki vsakič razpisana z natečajem za izvirne pesmi in prozo, ki se navezujejo na revolucionarno izročilo, sodelujejo pa lahko le mladi pisci, še mladinci.

Ob dnevu mladosti je gostovala v Sloveniji četverica Kajuhovih nagrajencev iz Niša: pesniki Marina Vukašinović, Maja Ilić, Zoran Bešić-Sigma in Goran Stojanović. Stari od 22 do 27 let ali kaj več, pripadajo generaciji, ki je izoblikovala svoj izraz v mladi srbski literaturi in glede tega še veliko obeta. Osrednja osebnost gostujoče skupine je vsekakor Zoran Bešić-Sigma, dobitnik tudi več drugih nagrad in avtor že nekaj pesniških zbirk, ki velja tudi za enega od začetnikov tako imenovanega novega vala v srbski poeziji.

V sredo, 24. maja, so se omenjeni pesniki predstavili v vrhniškem, v četrtek, 25. maja, na dan mladosti, pa so nastopili v novomeškem Domu JLA. V Novem mestu jim je z besedami, spominjajočimi na Lorcove verze, zaželel dobrodošlico načelnik Doma JLA Martin Berishaj, občinstvu, ki so ga v glavnem sestavljali vojaki iz novomeške vojašnice, pa jih je predstavil Milan Stjepanović, ki je tudi povezoval prireditev. Pesniki so najprej prebrali dela, za katera so prejeli Kajuhovo nagrado, nato pa dodali še nekaj pesmi iz svoje ostale in tudi tekoče ustvarjalnosti. Zanimivo srečanje z mladimi pesniki iz Srbije so popestrili glasbeniki.

I. ZORAN

Poslej Kettejevo srečanje?

Tako naj bi se imenovala vsakoletna prireditev za pišoče iz srednjih šol, študente in druge mlade

NOVO MESTO — Novi odbor za literarno dejavnost, ki so ga ustanovili pri novomeški Zvezi kulturnih organizacij, se je v sredo minuli teden sestal na prvi seji in za svojega predsednika izbral Ivana Perhaja iz Brusnic. Člani odbora so tudi sklenili, da bo Zveza kulturnih organizacij na podlagi literarnih spisov, ki so prispeli iz osnovnih in srednjih šol za letošnje dneve mladinske kulture, pripravila dve literarni prireditve. Literati iz srednjih šol se bodo predstavili v Kozinovi dvorani, in sicer na prireditvi, na kateri bo glasbena šola podelila priznanja svojim učencem, literati iz osnovnih šol pa v avli grmske šole, kjer bodo tudi popestrili kulturni program ob otvoritvi likovnih del učencev, ki že več mesecev obiskujejo likovno delavnico, organizirano na tej šoli. Obe prireditvi bosta v prvi polovici junija.

Odbor za literarno dejavnost je tudi sprejel predlog, da bi v novem šolskem letu prvič priredili Kettejevo srečanje. Tako naj bi se imenovala prireditev za literate iz srednjih šol, študente in ostalo pišočo mladino do 25. leta starosti. Prispevke bi zbrali na podlagi javnega nagradnega razpisa, izbrana dela pa predstavili na literarnem večeru v počastitev slovenskega kulturnega praznika, ko bi tudi podelili nagrade. Literatom iz osnovnih šol, ki naj bi se tudi poslej predstavljali na posebnih prireditvah zanje, pa bi podeljevali priznanja.

Člani odbora so izrazili pripravljenost pomagati šolskim literarnim krožkom pri delu in se tudi sicer odzivati na njihova vabila. O tem bodo šole posebej obveščene, dobile pa bodo tudi seznam ljudi, ki so se pripravljeni vključiti v tovrstno mentorsko delo.

I. Z.

12. posavska pevska revija

V soboto ob 19. uri v kulturni dvorani GD Sevnica 9 zborov s 300 pevci

SEVNICA — V soboto, 3. junija, se bo ob 19. uri v kulturni dvorani GD v Sevnici pričela 12. posavska pevska revija. Nastopili bodo mešani pevski zbor PD Oton Župančič iz Artič, mešani pevski zbor bratov Milavcev iz Brežic, moški pevski zbor PD Planina iz Cerkelj ob Krki, mešani pevski zbor Viktor Parma iz Krškega, moški pevski zbor DKD Svoboda iz Brestanice, mešani pevski zbor Rudi Rožanc iz Zdol, mešani pevski zbor Lisca iz Sevnice, mešani pevski zbor Jutranjka iz Sevnice ter mešani pevski zbor Primož Trubar iz Loke pri Zidanem mostu. Med temi zbori z okrog 300 pevci bo selektor Slovenske pevske zveze odbral najboljše zbore za medregijsko revijo, ki bo v okviru zasavske pevske skupnosti prihodnje leto v Trbovljah.

MEDOBČINSKA REVIJA GLASBENIH ŠOL

TREBNJE — Tradicionalna medobčinska revija glasbenih šol iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja bo letos v Trebnjem, organizira pa jo Društvo glasbenih pedagogov Dolenjske v sodelovanju s trebanjsko glasbeno šolo. Prireditev bo jutri, v petek, 2. junija, ob 19. uri v stari osnovni šoli. Kot solisti ali v instrumentalnih sestavih bodo nastopili učenci glasbenih šol iz Brežic, Črnomlja, Krškega, Novega mesta, Sevnice in Trebnjega.

pisma in odmevi

Še teden dni dela pri krški KATV

Sporočilo odbora

KRŠKO — Na sestanku med člani gradbenega odbora za gradnjo sistema KATV Krško in Lesnino, ki je bila izvajalka del, je tekla beseda predvsem o dokončanju del in odpravljanju nekaterih pomanjkljivosti. Predstavnik Lesnine tov. Kotnik je povedal, da bodo dela na levem bregu dokončana v približno enem tednu dni, hkrati pa bodo izvajalci odpravili vse napake, ki so se že pojavile. V Lesnini pričakujejo, da bodo dela izvajali tudi na desnem bregu ter v Leskovcu in Dolenji vasi. Hkrati je bilo na tem sestanku rečeno, da obstajajo težave pri pridobitvi gradbenega dovoljenja, ki ga še ni. Vendar to pot težave ne izvirajo v domači občini, temveč jih povzroča TV Ljubljana, ki še ni poslala utrezne dokumentacije. Ko bo ta dokumentacija pripravljena, bo opravljen tudi tehnični prevzem in šele tedaj bo začel teči jamstveni rok. Po tehničnem prevzemu bo servis in nadzor nad sistemom prevzel domačin inž. Dobravc. Gradbeni odbor hkrati sporoča Krčanom, da je satelitski program Teleclub z majem zaščitil svoje oddajanje in tega programa ne bo mogoče več spremljati. Namesto tega programa bodo v Krškem spremljali ameriški program CNN. Poleg programov TV bodo v Krškem lahko spremljali tudi nekaj radijskih, če bo tehnični ekipi uspelo opraviti nekatere posege.

-imi-

IZ KS SODRAŽICA

NIČ PRAZNOVANJA — Doslej so Sodražani vsako leto svečano proslavili svoj krajevni praznik 25. maj. Na svečani akademiji so podeljevali tudi priznanja OF.

ASFALT V ŽIMARICAH — V Žimaricah asfaltirajo skupno 1,5 km cest in poti, kar jih bo veljalo okoli 300 milijonov dinarjev. Ta denar je bil zbran v okviru samoprispevka, ki je bil uveden v KS Sodražica.

M. G-ć

DANES ZBIRALNA AKCIJA

LJUBLJANA — Danes poteka od 17. do 19. ure po vsej Sloveniji akcija zbiranja oblačil, obutve, posteljnine, šotorov in tekstilnih odpadkov, ki jo organizira Rdeči križ Slovenije. Občani bodo predmete, ki naj bodo zvezani in označeni, če gre za uporabno ali neuporabno blago, lahko oddali na zbirna mesta v krajevni skupnosti, lahko pa jih tudi položijo pred vhodna vrata na ulici do 17. ure. Rdeči križ je lani zbral 147.609 kg oblačil, 3.722 kg posteljnine, 141 odej, 105 kosov pohištva, 2.854 parov obutve in 42.181 kg neuporabnega tekstila, kar kaže, da se občani množično vključujejo v podobne zbiralne akcije.

Maks Drobnič

Pretekli teden so na ribniškem pokopališču v Hrovači položili k večnemu počitku Maksa Drobniča, prvoborca in znanega družbenega delavca predvsem na področju športa in telesne vzgoje.

Rojen je bil leta 1921. Bil je borec Ribniške čete, Notranjskega odreda in drugih enot; bil je v komandah več mest na Primorskem in med drugim tudi komandant mesta Čedad. Po činu pa je bil kapetan prvega razreda. Leta 1953 se je spet zaposlil v Ribnici kot učitelj telesne vzgoje na osnovni šoli. Bil je med organizatorji neponovljivih telovadnih nastopov in parad. Še posebno pomembno pa je, da je prvi uvedel igranje rokometa na osnovni šoli, ki se je nato razširilo izven šolskih dvorišč, danes pa so ribniški rokometaši med najuspešnejšimi v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji. Nadalje je bil dolgo let predsednik TVD Partizan Ribnica, deloval pa je tudi v organih šole, zvezi rezervnih oficirjev in drugod. Po upokojitvi leta 1971 se je še posebno prizadevno oprijel izdelovanja ribniških spominkov in ustvaril v lesu nedosegljive stvaritve, pri čemer so ga mnogi posnemali. Za svoje delo je prejel mnogo priznanj in odlikovanj, državnih, vojaških in drugih. Med njimi naj omenimo le spomenico 1941, red zaslug za narod in red republike. Na zadnji poti ga je spremilo veliko domačinov, nekdanjih soborcev, tudi iz Goriške in Primorske, športnih delavcev, šolnikov in drugih. V slovo mu je zapel šolski pevski zbor, častni vod vojakov pa je izstrelil slavo.

J. P.

IZ STAREGA LOGA

NOVA TRGOVINA — Jožica Zaletel pripravlja v Starem Logu pri Kočevju otvoritev svoje zasebne trgovine, Mercator-Trgopromet pa namerava svojo trgovino v tem kraju zapreti.

STPORILEC ŠE NEZNAN — Pred več leti je v Starem Logu pogorel gasilski dom, kar je nekoliko nenavadno. Domačini pravijo, da je šlo za nameren požig, storilca pa niso nikoli odkrili. Dom so domačini že obnovili.

Kje je Odbor, ko je prizadet »navaden« občan?

Največjo nevarnost vidimo v nas samih

Zadnje čase imamo pogosto na jeziku že tolikokrat izrečeno besedo demokracija. Pri tem pa se sprašujem, če sploh vemo, kaj ta beseda sploh pomeni. A ne bi se rada spustila v filozofiranje, želela bi povedati nekaj drugega. Govori se namreč, da je z obsodbo četverice obsojena tudi že slovenska svoboda, seveda na smrt. Vsi vidijo grožnjo naši suverenosti le z juga, nihče pa ne vidi ali tega noče videti, da je največja nevarnost v nas samih. Ko je potrebna enotnost, se mi le prepiramo in obtožujemo drug drugega. Pri tem ne mislim na enotnost po načelu: »Mislimo vsi enako«, temveč: »Borimo se vsi različno misleči za enotno, svobodno Slovenijo.«

In ali svoboda »četverice« res pomeni tudi našo svobodo? Ob borbi Odbora za varstvo človekovih pravic za prostost in pomilostitev četverice se mi poraja vprašanje: Kje pa je bil, je in bo ta odbor, ko bodo kršene pravice čisto »navadnega« občana? Ali bi se tudi zanj boril z isto ihto? Pravzaprav bi se danes moral ta odbor boriti kar za vse nas, saj je osnovna pravica vseh nas dostojno živeti, a vemo, kolikim je to onemogočeno. Ob vsem tem demokratičnem procesu je preprost občan potisnjen na rob, je le objekt, s katerim se manipulira in izrablja za klice in ploskanje na takšnem ali drugačnem mitingu, shodu itd.

Prepričana sem, da bomo dosegli gospodarski vzpon in demokratizacijo družbe šele takrat, ko bomo odrasli in dozoreli v vseh pogledih in se končno nehali prepirati ter pljunili v roke.

IRENA ŠKUFCA
Kočevje

Komu je bilo v resnici do afere?

Razmislek ob sporu Igor Bavčar — Janez Stanovnik — Državljanska neposlušnost prispeva k širjenju demokracije in je možna le v pravni državi

Odbor za varstvo človekovih pravic je že od svojega nastanka tujek, ki se ga želi politika na različne načine otresti in pri tem ne izbira sredstev. Odnos slovenske politike do Odbora se je spreminjal v skladu s potrebami te politike. Ko se je ta čutila ogrožena zaradi napadov z »juga«, je moledovala, češ potrebujemo podporo; ko so ti napadi pojenjali, je udarila nazaj z bičem. Obnašala se je kot prava politika. Podobno je bilo z obsojenimi pred ljubljanskim vojaškim sodiščem. Njihova cena je bila odvisna od razmerja sil v Sloveniji in Jugoslaviji in se je v skladu s tem tudi spreminjala. Politiki ni šlo za olajšanje njihovega položaja, kot govori sedaj, temveč je bil njen odnos povezan z njenimi računi. Odbor je edini, ki je od vsega začetka, ne glede na stalno spreminjanje odnosa do njega, postavljal za ključno področje svojega zanimanja in delovanja vprašanja, ki so neposredno povezana z usodo štirih ljudi in ki se pojavljajo ob ljubljanskem procesu. Odbor nikoli ni imel nikakršnih političnih ambicij, niti člani kolegija in še posebej ne Igor Bavčar. Vedno je bil neodvisen in nikoli prisesan na kakšno organizacijo ali posameznika. To je njegov največji politični kapital, ki ga ni mogoče vzeti. In ravno ta neodvisnost nastopanja, doslednost pri zavzemanju za pravice obsojenih, gre očitno mnogim v nos. Odbor je stalno moral potiskati oblast in politiko, da sta delali korake, ki jih drugače ne bi. O pridobivanju točk na političnem področju govorijo tisti, ki so to oblast »zajahali«, ne da bi po tem povprašali ljudi. Prodajajo tudi trditev, češ da Odbor kuje politični kapital na tuji nesreči. Takšno govorjenje nima nič skupnega z resnico. To dobro ve tudi Milan Kučan, zato je tako govorjenje čisto politikanstvo z zelo jasnimi nameni. To je klasična boljševiška manira. Tako Janez Stanovnik, kot Milan Kučan sta očitno izbrala napačnega nasprotnika. To ni ne Odbor ne Igor Bavčar.

Oblast in politika nista sposobni učinkovito in suvereno zavarovati pravice svojih državljanov in uveljavljati njihovo voljo. Kakšna oblast je to?

Zadnje čase se pogosto pojavlja trditev uradne politike in oblasti, da Odbor dela škodo obsojenim in da bi bila zadeva že zdavnaj rešena, če ne bi bilo Odbora. To je samo delno res. Odbor je naredil vse, kar je lahko. Odbor pač ni oblast. To, kar bi lahko bilo storjeno za olajšanje položaja obsojenih, pa ni bilo, bi lahko storila le oblast in ne Odbor. Res pa je, da bi bilo vse drugače, če ne bi bilo Odbora. Obsojeni pred ljubljanskim vojaškim sodiščem bi dobili nedvomno višjo kazen, danes bi bili na Dobu in zanje ne bi vedel nihče, kot za mnoge pred njimi. To je resnica.

Če nastaja nova politična afera, je več kot jasno, da je nista sprožila niti Igor Bavčar niti Odbor, ampak Janez Stanovnik. Zakaj, to bi moral pojasniti sam. V svojem nastopu na TV je rekel, da je povsem normalno, da državni uradniki obveščajo njega kot predsednika predsedstva. Če je to res, potem je tudi res, da so o pripravah na aretaciji Janeza Janše in ostalih bili obveščeni tako Janez Stanovnik kot tudi drugi ali pa so njihovi uradniki nekaj počeli za njihovimi hrbti. Toda to je problem Janeza Stanovnika, ne pa Odbora. To naj razčisti v lastni hiši, ne pa tako, da napada Odbor in Igorja Bavčarja. V oddaji, ki je bila posneta dva dni pred predvajanjem, je Janez Stanovnik kot vedno igral na strah ljudi, povedal pa ni nič bistveno novega. Namen njegovega nastopa je bil jasen: diskriditirati Igorja Bavčarja in Odbor. Ne gre za napad na osebno integriteto, kot trdi Stanovnik, ker se je Igor Bavčar vedno pogovarjal z njim kot predstavnik Odbora s predsednikom predsedstva. O tem je govoril Janez Stanovnik tudi v Ameriki, ko je dejal, da se sestaja s človekom, ki vodi Odbor, ki ga podpira velika večina državljanov. Povsem normalno je, da je Igor Bavčar na razgovorih pisal beležke in o tem obveščal člane kolegija Odbora. O tem je bila obveščena tudi javnost preko sporočil Odbora. Janez Stanovnik sedaj govori po Jugoslaviji, da ga je Igor Bavčar zatožil policiji, kar je čista izmišljotina in laž. Laž pa ima kratke noge. Takšni politikantski manevri so bili vedno kratkega daha.

To, da je Stanovnik potunkal tudi svojega zvestega uradnika Pavleta Čelika, je pač del neke igre, ki bo slej kot prej razjasnjena in je povezana tudi z objavo beležke v Tribuni in Ljubljanskem dnevniku. Pavle Čelik je bil samo povod, na katerega se je čakalo. Razlogi so povsem drugi. Napad je vedno najboljša obramba in tega se dobro zaveda tudi Janez Stanovnik. Tako je reagiral tudi na Svobodni katedri v Novem mestu, ko sem mu postavil vprašanje, kaj bodo storili, ko bo šel prvi od obsojenih v zapor. Več kot očitno je, pa naj Stanovnik še tako joka in roti državljane in državljanke, naj ostanejo pametni in poslušni, da Slovenija ni suverena razen v tem, da zapira svoje državljane, ki tudi po njegovem priznanju niso storili kaznivega dejanja. Kakšno licemerstvo!

Ko je skupščina SR Slovenije ugotovila, da je dokument sporen v dveh točkah, se ni sestalo niti predsedstvo niti kakšen drug organ, da bi iz te ugotovitve potegnil zaključke in ukrepe. Na stališča Odbora o državljanski nepokorščini so reagirali takoj, in to najbolj grobo. Torej nevarnost ne prihaja od drugod, ampak od Odbora. Svojo nemoč in nesposobnost so morali skriti tako, da so napadli Odbor in grozili ljudstvu z uvedbo izrednega stanja v Sloveniji, če bodo ravnali drugače, kot predlagata oblast in politika. To govorjenje in kazanje s prstom na Odbor kot tistega, ki bo na slovenske ulice pripeljal tanke, je, blago rečeno, neodgovorno in je dokaz, da ta oblast nima »jajc«, kot bi temu rekli.

Ta oblast, ki se sedaj sklicuje na pravno državo, ki govori o kovanju političnega kapitala na račun tuje nesreče, je povsem brez odlašanja, ne da bi zbirala sredstva in besede, onemogočila Igorju Bavčarju, da bi znotraj legalne pravolilne procedure bil kandidiran za člana predsedstva SR Slovenije. Samo spomnimo se napadov na njegov in Odborov račun in od kod so prihajali!

Če kdo kuje politični kapital na račun obsojenih, je to slovenska oblast. In to ravno tista, ki za to početje obtožuje Odbor in Bavčarja. Njih je strah, da bi še kdo poleg njih »konkuriral« za to oblast, ki naj bi njim bila dana od Zgodovine, ne od ljudi. Toda še enkrat moram povedati, da je strah odveč. Je pa res, da po tej sodni farsi pred ljubljanskim vojaškim sodiščem, na Slovenskem ne bo mogoče več vladati, kot se je 40 let. To pa je tudi nekaj. In to je zasluga tudi Odbora in vse demokratične javnosti, ne pa večje »demokratičnosti« politike in oblasti. Za vsako ped demokracije in človekovih pravic ter temeljnih svoboščin se je potrebno šele boriti, tega ne bosta podarila niti Partija z Milanom Kučanom na čelu niti Janez Stanovnik s svojimi jokavimi nastopi na TV, podtikanji ter grožnjami z uvedbo izrednih razmer v Sloveniji.

Končano je obdobje totalne državljanske pokorščine. To je več kot jasno. Priča smo rojevanju državljanske nepokorščine, ki je občečloveška pridobitev in kot taka povsem legalna in legitimna oblika nenasilnega nestrinjanja ljudi z oblastjo. Državljanska neposlušnost prispeva k širjenju demokracije in h krepitvi političnih svoboščin in je možna samo v pravni in demokratični državi. Vsaka politična demokracija temelji na toleranci nestrinjanja in državljanske neposlušnosti in to je ves čas počel tudi Odbor za varstvo človekovih pravic.

BOJAN FINK

Smetišče bi bilo katastrofa

Načrtovana čabarska deponija je prav blizu izvira Kolpe — Kraška tla — Ali so strokovne analize res strokovne? — Prevelik zalogaj za siromašne

Kot občan te naše lepe dežele ne morem ostati ravnodušen nad dogajanji, ki zaradi nepremišljenosti lahko imajo daljnosežne posledice. Govor je o naši izjemni in čisti reki Kolpi, ki izvira v nedotaknjeni naravi Gorskega Kotarja, na katerega vode v bližnji prihodnosti računajo reška, karlovška in sosednje slovenske regije.

Presenetljiv je sklep o gradnji osrednjega odlagališča smeti občine Čabar v predelu, imenovanem »Mlade«, ki je manj kot 2 km oddaljen od izvira Kolpe. Ker je to izrazito kraško področje, na katerem se niti ob največjih padavinah ne zadržuje voda, o onesnaženju sploh ni potrebno dvomiti. Zakaj so izbrali ravno to lokacijo? Po logiki omejene pameti predvsem zaradi tega, ker se onesnaženje s tem zagotovo usmerja v reko Kolpo, ki se samo dotika občinskih meja in katere vodo pijejo prebivalci drugih občin. S to lokacijo bi se obvarovala voda izvira Čabranke, ki jo pije znatno število prebivalcev čabranske občine.

Taka logika »transportiranja« ekološkega problema prek občinskih meja je nesprejemljiva, posebej še, če se z njo manipulira, da bi se dobilo soglasje prebivalstva. Žaljivo je prizadevanje, da se prek ustreznih ustanov izbor lokacije upraviči s »strokovnimi« analizami, o katerih verodostojnosti lahko podvomi vsak, kdor pozna ta kraj in ve, kaj pomeni področje izvira Kolpe.

Divje odlagališče je že narejeno, dela za deponijo so že začeli, vendar je še čas, da preprečimo dokončno ekološko katastrofo in degradacijo Kolpe. Potrebno je razmišljati, v kolikšni meri je in koliko sme biti ekologija samo stvar ene družbenopolitične skupnosti. Mora nam biti jasno, da manjše in siromašnejše družbenopolitične skupnosti same ne morejo biti kos velikim ekološkim zahtevam, ki se postavljajo prednje. Tem občinam je potrebna ne samo deklarativna, ampak tudi materialna pomoč za najugodnejše ekološke rešitve.

Ž. ŠAFAR
Reka

ŠE: »RIBE IZ KRUPE ŠE NISO UŽITNE«

Zadeva z nakazili Kometa in Beti je bila v prispevku, objavljenem prejšnji teden, zaradi skrajšave prikazana napačno, zato prosim, da objavite originalno verzijo:

Predsednik in tajnika trdita drugo verzijo, pa jih prosim, da javno objavijo nakazila Kometa in Beti, kjer baje piše »za redno dejavnost RD«! Jaz pa stoprocentno trdim, da je na nakazilu Kometa pisalo »pomoč po sklepu DS z dne 30. 4. 1987.«, njegov sklep, na našo prošnjo pa je bil št. 86/b »RD Metlika namenimo za raziskave onesnaženih rek 100.000 din iz SSP«. Podobno tudi Beti. Torej kdo laže?

Inž. J. JUGOVIČ

Sporočilo predsedstva SRS

LJUBLJANA — Predsedstvo SR Slovenije je na ponedeljkovi seji sprejelo naslednje sporočilo za javnost:

»V slovenskem in jugoslovanskem tisku je bilo te dni objavljenih več prispevkov, ki komentirajo ali pa citirajo pisni material oziroma tekst Igorja Bavčarja Moji pogovori, v katerem avtor opisuje svoje pogovore z več vodilnimi politiki in javnimi delavci, med njimi s predsednikom predsedstva SRS Janezom Stanovnikom.

Ker se v zvezi s temi zapisi v javnosti pojavljajo različni komentarji, ocene in ugibanja, želi predsedstvo SRS pojasniti svoj odnos do tega vprašanja. Člani predsedstva SRS so bili že pred časom seznanjeni z vsebino Bavčarjevih zapiskov. Posredoval jim jih je predsednik Janez Stanovnik, ki jih je prejel od republiškega sekretariata za notranje zadeve. Predsedstvo SRS je o zapiskih razpravljalo na svoji seji dne 9. maja 1989, ko je predsednik Janez Stanovnik člane predsedstva obvestil, da so Bavčarjevi zapisi njunih pogovorov očitno tendenciozni in da zelo enostransko prikazujejo njune odnose medsebojne izmenjave mnenj, ki sta jih imela v zadnjem letu dni. Del vsebine pogovorov je izpuščen, zamolčane so nekatere pomembne okoliščine o tem, kako je prišlo do posameznih pogovorov.

Predsedstvo SRS je ocenilo, da predstavlja razširjanje subjektivnih in tendencioznih beležk o pogovorih na štiri oči in to, da jih je avtor izročil načelniku uprave za notranje zadeve mesta Ljubljane, poskus diskvalifikacije posameznih političnih osebnosti, ki je v nasprotju z demokratičnimi odnosi in etiko političnega življenja. Po mnenju predsedstva je namen takih metod vnašanje razdorov v politično vodstvo SR Slovenije, kot tudi v odnose z drugimi republikami in organi federacije. Zato predsedstvo takšne metode javno zavrača.«

PRIJATELJI SE SPOMINJAJO

Med prvomajskimi prazniki sem obiskala prijatelje v Sremski Mitrovici. Pri njih je bila tudi sorodnica Nada Kovinčić iz Beograda, ki me je lepo prosila, če bi prek slovenskih časopisov skušala poiskati Marico in Jožefo Paklec. Žal ni vedela, iz katerega kraja sta. Imenovani sta bili leta 1944 ali v začetku 1945 iz šarvanskega taborišča poslani v vas Silbaš v Bački. Marica je živela pri krojaču Kolariću, njena teta Jožefa Paklec pa je bila pri duhovniku (popu) Stefanoviću. V imenu Nade Kolarić (sedaj Kovinčić), ki si zelo želi navezati stike, prosim Marico ali Jožefo, da se javita na moj naslov. Prav tako prosim, če ju kdo pozna, naj ju opozori na to obvestilo.

DANJUŠA STELE
Jamova 48
61000 Ljubljana

MLADI LITERATI V NOVI GORICI

NOVA GORICA — 17. srečanje mladih pesnikov in pisateljev Slovenije, izbranih na šestih območnih prireditvah — za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje je bilo v Vinici —, bo 2. in 3. junija v Goriških Brdih in Novi Gorici. Udeležilo se ga bo štirinajst avtorjev, ki bodo prvi dan nastopili na literarnem večeru, drugi dan pa se udeležili okrogle mize ter pogovora s pisateljema Lojzetom Kovačičem in Borisom Jukičem.

Še zadnjič: Školč ne vleče

Opravičujem se Jožetu Školču, predsedniku RK ZSMS, da ga na tak način »vlačimo« po časopisu

Samo na kratko o nesklepčnosti seje, ki je pripeljala do te polemike. Še enkrat povem, in to bom trdil vedno, da se na podlagi ene in edine izrečene misli ne da sklepati npr. na človekov svetovni nazor. Ravno tako tudi iz enega sestanka ne moremo deducirati celotne razpoloženjske klime organizacije, niti zapopasti aktivnosti, ki so spremljale priprave na konferenco. Poleg vabil na sejo je predsedstvo OK ZSMS Novo mesto naredilo še druge napore: klicalo je osnovne organizacije po telefonu, imelo osebne stike s predstavniki posameznih osnovnih organizacij ipd. Morda je glede na te napore lahko biti tudi osebno užaljen. Vsekakor pa to ni temeljni vzrok mojega prejšnjega pisanja. Po drugi strani pa ne morem sprejeti za meritorno ocene Toneta Jakšeta, da je bila seja konference nepripravljena, ker omenjeni ni bil (vsaj, da bi jaz vedel, ne) nikoli v prostorih OK ZSMS Novo mesto, še manj pa na kaki seji predsedstva, ko smo se pogovarjali o pripravah na sejo konference. Isto velja za diskusije o sodelovanju s prijateljskimi in pobratenimi občinami.

Omeniti je treba, da je bila dosedanja nizka sklepčnost (npr. okoli 60%) v zadnjih letih posledica predvsem drugih zadev in ne toliko dobre ali slabe pripravljenosti. Gre za vrsto zadev, o katerih mladinska organizacija vsaj od novomeškega kongresa naprej razpravlja: ideološki okviri delovanja, principi organiziranja, proklamirana in dejanska vloga ZSM kot DPO v družbi in še posebej v skupščinskem sistemu, njen karakter, vprašanje ekonomskih, političnih perspektiv ter notranje in zunanje politike Jugoslavije ipd. Te in še mnoge druge zadeve mladi (in, hvala bogu, ne le oni) problematizirajo in svojo politično aktivnost usmerjajo v skladu s svojo vestjo in interesi. Menim, da politična abstinenca ni apolitičnost, temveč je lahko še kako relevanten kazalec družbenopolitičnih odnosov, razmer, konstelacije sil itd.

In res nazadnje:

Pri skupščini občine deluje tako za sodelovanje s prijateljskimi in pobratenimi občinami. V to vsekakor sodijo tudi odnosi z Langenhagnom. Kljub obiskom njihove delegacije, v kateri so bili vedno tudi predstavniki njihove mladinske organizacije, in raznih drugih oblik delovanja mladih v Novem mestu so predstavniki predsedstva OK ZSMS v »povračilnih« obiskih vedno izpadli. O razlogih ne bi razpravljal. Tudi zato — v DL št. 19 sem navedel dva poglavitna razloga — smo se v predsedstvu OK ZSMS odločili, da ne bomo šli z občinsko delegacijo v pobratene jugoslovanske občine. Nikogar nočemo diskvalificirati ali omalovaževati v njegovih naporih za vzpostavljanje ali poglabljanje stikov, ne pristajamo pa na kriminaliziranje našega stališča glede te problematike.

MARJAN RISTIČ

VABILO

Izvršni odbor in predsedstvo Društva invalidov občine Novo mesto vabi svoje člane in občane na rekreativni pohod na Gorjance v soboto, 24. junija. Pohod je organiziran v spomin praznika Društva invalidov Novo mesto. Start pohoda bo pri Krvavem kamnu, cilj pa pri Domu Vinka Paderšiča, kjer bo krajši program, za razvedrilo pa bo poskrbel družinski trio Novina. Prevoz udeležencev iz Novega mesta do Krvavega kamna je organiziran. Zainteresirani lahko se prijavijo v društveni pisarni na Kidričevem trgu 3 vsak ponedeljek, sredo in petek med 9. in 12. uro do 10. junija. Tam boste prejeli podrobnejše informacije ter vplačali participacijo stroškov.

Predsedstvo Društva invalidov
Novo mesto

PREVERILI ZNANJE

DOLENJSKE TOPLICE — 21. maja je bilo tu organizirano preverjanje znanja ekip krajevnih organizacij Zveze rezervnih vojaških starešin iz Prečne, Straže in Dolenjskih Toplic. Tekmovalci so se pomerili v teoretičnem znanju, v streljanju z malokalibrsko puško, v metanju bombe v cilj in v orientaciji na terenu. Na orientacijskem pohodu se je najbolje odrezala patrulja iz Straže v sestavi Dušan Dular, Tomo Salopek, Josip Spudič, Anton Stepan in Rudolf Bučar. V streljanju so najboljše rezultate dosegli Stane Trlep (49 do 50 možnih krogov), Željko Hohnjec (47 krogov) in Zdenko Tomašič (46 krogov).

SLAVKO BEG

REŠITEV V BOŽJIH ROKAH

KOČEVJE — V razpravah o težkem stanju v Opremi Kočevje in uvedbi ukrepov družbenega varstva zanjo je bilo večkrat izrečenih veliko pobožnih misli in želja, kot: »Bog pomagaj«. »Vse je v božjih rokah.« »Če še to ne bo pomagalo, nas reši le še bog.« Itd. Vse te pobožne misli so bile seveda izrečene iz ust partijcev, ki pa so tokrat mislili resno, saj so za prisilnega upravitelja v Opremi izbrali Božidarja Zajca iz Novega mesta, ki naj bi bil torej za Opremo in občino pravi božji dar.

P-c

Če se zgodi nesreča v jami

Poklicati regijski center za obveščanje (985)

»Pravih ukrepov v zvezi s tem v času, ko to poročamo, še ni bilo,« je pisalo v zadnjem Dolenjskem listu v vesti o vdoru zemlje, ki je pogoltnil tudi češnjo. Tudi o tem, da je nujno seznaniti ljudi, kje lahko najdejo pomoč v takih primerih, je tekla beseda na nedavni vaji slovenske jamarske reševalne službe na Jelovici.

Na vaji so jamarji reševali iz 114 metrov globokega Brezna pri Strmecu. Postopek dviganja nosil je bil klasičen, z vrvjo, prvič pa so preizkusili uporabo elektropnevmatskega kladiva za širjenje ožin. Iskrine UKV postaje PTR — 100 z zvezo z jamo ter nova nosila slovenskega proizvajalca jamarske opreme Jožeta Lorbeka. Širjenje ožin s tem kladivom je bistveno hitrejše, s pomočjo UKV postaj pa je lažje sinhronizirati delo ekip v jami.

Slovenska jamarska reševalna služba je organizirana na regijskem načelu. Dolenjska reševalna enota je dokaj dobro organizirana, opremljena in izurjena, v svojih vrstah pa ima tudi zdravnika. Ogromno zaslugo za dobro opremljenost imata predvsem štab CZ občine Novo mesto in štab CZ občine Trebnje. Žal pa jamarjem do sedaj še ni uspelo navezati stika z drugimi dolenjskimi občinami, kljub temu da je tudi pri njih potencialna nevarnost nesreče v jami.

Nesreča pod zemljo pa se lahko zgodi tudi nejamarju ali neprevidnemu sprehajalcu. Lep tak primer se je zgodil pred dobrim letom, ko je v Beli krajini nepreviden gozdar padel v brezno. So delavci so ga rešili na dokaj originalen način (dvignili so ga kar s HIAPOM), ki ga na vso srečo ni dodatno poškodoval.

Zato je v vseh takih primerih najbolje poklicati tel. 985, se pravi regijski center za obveščanje, in mu posredovati čimveč potrebnih podatkov. Le ta lahko jamarjem bistveno olajša priprave na reševanje. Operater v centru bo zabeteval podatke o legi jame, poškodbi ponesrečenca, kako je zavarovan pred mrazom in nadaljnjimi poškodbami, kako globoko je, in drugo. Jamarji so zagotovo najbolje opremljeni in izurjeni za reševanje iz podzemnih jam, zato je najbolje tako reševanje prepustiti njim.

TOMAŽ BUKOVEC

Kako **črn** je medicinski hudič?

Giordano Bruno je pred 389 leti zgorel v plamenih grmade, prižgane na Campo di Fiori v Rimu, ker je trdil nekaj, kar so takratne uradne ustanove imele za nesramno potvarjanje splošno veljavnih resnic in za hud napad na vedenje. Bruno je bil za tiste, ki so ga obsodili kot heretika na grmado, slepar in lažnivec. Danes bi mu morda rekli kar alternativec.

Podobno usodo so doživljali še mnogi ljudje, ki so se drznili stopiti iz utečenih kolesnic in iskati nova spoznanja drugje kot veljavni um, razmišljati na drugačen način, ravnati drugače. Tudi njim bi lahko rekli z današnjimi besedami, da so bili alternativci.

Ta pojem ima danes pri nas v glavnem pozitiven pomen, saj mu ga takšnega dajejo naše posebne razmere, v katerih so ljudje, ki iščejo nova pota in razmišljajo drugače, deležni splošnih simpatij, hkrati ko jih spremlja še vedno, četudi čedalje manj, prekletstvo nekdanjih alternativcev. V vkalupljenost in monotono sivino dosedanjih razmišljanj in ravnanj prinašajo dih novosti in svežine. Vendar pa alternativnost ni povsod in zmeraj pozitivna. Tam, kjer je svoboda ravnanj in razmišljanj velika, se alternativnost lahko izkazuje samo kot obrobna in bolj ali manj vprašljiva. Zato je razumljivo da so alternativne vede ali paraznanosti ob uveljavljenih vedah, ki se učinkovito potrjujejo, nebogljene in sumljive. Največkrat pa so zgolj preostanek tega, iz česar so se posamezne vede razvile.

OD MAGIJE DO PARAZNANOSTI

Kot ima, denimo, astronomija svojo alternativo v astrologiji, ima tudi medicina, ki je razmeroma mlada znanost, svojega alternativnega hudiča v magiji, izganjanju demonov, eksorcizmu, zdravilnem polaganju rok, romanju na svete zdravilne kraje, kar vse ljudje počno že od davnih časov. Starim magičnim oblikam zdravljenja so se pridružile novejše, ki sicer po lastnih prepričanjih niso utemeljene na nadnaravnih silah, temveč na znanstvenih načelih, vendar je njihova znanstvenost več ali manj le plašč, v katerega se zavijajo. Radiestezija, bioenergetika, kromoterapija, magnetoterapija, radionika, vse te oblike diagnosticiranja in zdravljenja bolezni svoje učinke temeljijo na naravnih silah, ki pa naj bi jih znanost na sedanji stopnji razvoja še ne zmogla dovolj spoznati, meriti in po empiričnih metodah zanesljivo preverjati.

K alternativnim postopkom bi lahko dodali še domačo zdravilniško tradicijo z zeliščarstvom, domačimi zdravili in podobnim ter postopke, ki prihajajo iz starih vzhodnih medicinskih tradicij, predvsem iz tradicionalne kitajske medicine: makrobiotika, akupunktura, akupresura, meditacijske in relaksacijske tehnike.

Šolska medicina, pravijo ji tudi uradna ali znanstvena medicina, zagovarja le tiste terapevtske pristope, katerih učinkovitost se da preveriti s kliničnimi poskusi in ki slone na znanstveno racionalnih osnovah, medtem ko alternativne oblike zdravljenja in ugotavljanja bolezni temelje večinoma na mistično-magičnih ali paraznanstvenih predstavah.

Med alternativnimi zdravilci, ki so v mnogih primerih sicer pošteni in dobro hoteči ljudje, se radi skrivajo tudi navadni sleparji in goljufi. Ribarjenje v kalnem jim omogoča sama narava alternativnih oblik zdravljenja.

PRODOR ALTERNATIVNE MEDICINE

Dandanes beležimo v Sloveniji kot tudi v Jugoslaviji in drugod po svetu oživljanje zanimanja za alternativne oblike zdravljenja in njihovo širjenje. Alternativa vdira tudi v strokovne kroge, posameznih oblik in metod, ki niso zadostno preverjene, se poslužujejo tudi zdravniki, da o samozvanih zdravilcih sploh ne govorimo.

Zanimanje zanje se seveda odraža tudi v množičnih medijih, ki te stvari radi povzemajo, saj so zanimive, nenavadne, pogosto senzacionalistične, vse to pa so kosti, ki jih novinarji radi glodajo. Še najmanj je pri vsem tem načrtnega nasprotovanja šolski medicini, kot nekateri razumejo dejstvo, da se v časopisju in revialnem tisku alternativni medicini posveča precej pozornosti.

Če torej danes vse več ljudi verjame zeliščarjem, radiestezistom, polagalcem rok, bioenergetikom, padarjem in mazačem vseh vrst, če si ljudje natikajo zapestnice iz zdravilnih kamnov, da bi se ubranili ali si olajšali bolezni, če pijejo bolj ali manj sumljive zvarke, da bi se hitro in popolnoma izvili iz krempljev hudih in smrtnih obolenj, če se puste natepati z lesenimi noži, zavijati v namočene rjuhe, če premikajo postelje po spalnicah na tako imenovane dobre točke, če množično romajo po zdravje v Medjugorje, skratka, če počnejo cel kup stvari, nad katerimi se šolani medicinci zgražajo, potem najbrž nekaj v odnosu ljudi do zdravnikov in šolske medicine ni popolnoma v redu.

Tega se zavedajo tudi slovenski zdravniki. Ko so se maja meseca zbrali na Otočcu na svojem 126. rednem letnem srečanju, je v strokovnem delu srečanja beseda tekla o alternativni medicini.

TO NI MEDICINA

Alternativna medicina ni medicina, je bilo jasno in odločno zapisano stališče slovenskih zdravnikov. Znotraj te osnovne ugotovitve pa se je prepletala pisana pahljača kritičnosti pogledov na alternativno medicino. Slovenski zdravniki so se zedinili v misli, da alternativnih zdravljenj, ki jih ni mogoče uspešno podvreči kliničnemu eksperimentu in znanstvenim načelom, ni mogoče sprejeti in še manj dovoliti, da bi se z njimi ukvarjali šolani zdravniki. Nenazadnje jih h takšnemu ravnanju usmerja tudi zdravniška etika in stanovski kodeks.

Ob zmernih glasovih je bilo slišati tudi ostre pozive, naj se odločno ukrepa proti zdravnikom, ki se podajajo na nepreverjena pota alternativnih metod zdravljenja. Takim pogledom v prid govore tudi zakonska določila.

Zmernejši glasovi v zdravniškem kolegiju pa opozarjajo, da sama zgodovina zdravilstva lepo kaže, kako so lahko včerajšnje resnice današnje zmote, oziroma kako današnje zmote lahko postanejo jutrišnje resnice. Usode Kocha, Harveyja, Pasteurja in drugih medicinskih raziskovalcev, ki so mukoma prodrli s svojimi nadvse pomembnimi spoznanji v medicinsko vedo, opozarjajo, da je na alternativne metode zdravljenja najbrž le treba gledati z nekoliko več strpnosti in odpirati možnosti, da se alternativna zdravljenja preverjajo in tudi uporabijo, ako se izkaže, da so primerna. Najslabše bi jih bilo kar tako zavreči in obsoditi vnaprej za popolno zmoto.

Navsezadnje je bila tudi akupunktura še nedolgo tega za šolsko medicino sleparija, danes pa jo Svetovna zdravstvena organizacija priznava kot sprejemljivo metodo za določene posege v zdravstvu. Tudi pri nas je akupunktura priznan način zdravljenja, izvajajo pa jo za to usposobljeni zdravniki v osnovnih zdravstvenih organizacijah, bolnišnicah in zdraviliščih.

RADODARNO DELIJO UPANJE

Zdravniki so se seveda tudi spraševali, zakaj alternativna medicina sploh uspeva, kateri so vzroki za obstoj in razmah padarstva in alternativne medicine. Je to le modna muha ali posledica razočaranja ljudi nad neuspehi šolske medicine, ki ne more izpolniti vseh njihovih pričakovanj? Je razcvet alternativnih oblik zdravljenja izraz primitivizma in neznanja ljudi? So pristopi padarjev za bolnika sprejemljivejši kot ravnanje strokovnih medicinskih delavcev v ambulantah in bolnišnicah?

Vzroki razcveta alternativnih oblik zdravljenja so številni in zapleteni. Mednje je gotovo mogoče šteti tudi razočaranje ljudi nad uradno medicino. Človek je tako ustvarjen, da težko sprejema resnico, ki je zdravnik ne more zamolčati, da nekaterih bolezni dandanes pač ni mogoče ozdraviti. Zdravnik bolniku tudi ne sme dajati lažnega upanja na ozdravitev, če ga ni. V postopku ugotavljanja in zdravljenja človek zaide v birokratsko-administrativni stroj zdravstvenih ustanov, ki skupaj z veliko razčlenjenostjo stroke na specialna področja zaradi bolezni že tako prizadetega posameznika brezosebno melje in zbuja v njem močan občutek, da je zgolj predmet manipulacije, ne pa osebnost, človek.

Eden od vzrokov, posebej značilen za naše okolje, je tudi v zmanjšanem ugledu slovenskega zdravnika po drugi svetovni vojni, kot je na srečanju opozoril Alojz Gregorič. Zdravnik — intelektualec, združujoč tritisočletno tradicijo svojega poklica z v NOB uspešno potrjenim poslanstvom stanu v narodu, se je začel spreminjati v strokovnjaka — obrtnika, ki le zdravi in preprečuje bolezni telesa, ne zna pa več razumeti duše svojih bolnih in zdravih soljudi ne duše svojega naroda. Vse bolj se je posvečal le strokovnomedicinskim zadevam, za drugo ni imel več pravega posluha in dopuščal je, da so se najpomembneje odločitve sprejemale v duhu vladajoče dnevne politične ideologije, kar ni bilo vedno v prid ne bolniku in ne narodu, kot da se ga kršenje človekovih in državljanskih pravic, gospodarska katastrofa, teptanje jezika in uničevanje kulturne in naravne dediščine ne tičejo. Ljudje zato svoje zdravnike doživljajo kot del sistema, ki jim je prinesel malo dobrega in kateremu se nagonsko upirajo.

Padarji in alternativni zdravilci pa obolelemu nudijo tisto, česar pri zdravnikih, ki so zanj bolj ali manj le uradniki v belih haljah, ne dobi: novih vrednot, upanja, osebnostne rasti, občutka samospoštovanja. Alternativci ravnajo z bolnikom kot s celotno osebnostjo, v njem vidijo človeka, ne samo bolezen.

PREVARANI IN PREVARANTI

Kot vsaka alternativa so tudi alternativne oblike zdravljenja in tako imenovana alternativna medicina v celoti svojevrsten izziv za šolsko medicino, da premisli nekatera svoja izhodišča, za slovenske zdravnike pa predvsem izziv, da premislijo svoj položaj v družbi in z njim podobo, ki jo imajo v očeh javnosti. Najlepših barv ni, saj bi sicer alternativa ne cvetela, kot očitno cveti.

Vsekakor je treba dati prav vsem tistim, ki vidijo alternativni medicini v kosti: veliko je sleparstva, goljufije, šarlatanstva, kar je vse tako ali drugače v dejansko škodo bolniku. Bolnikov ni mogoče zmerjati, če iščejo upanja tam, kjer jim ga ponujajo, vendar pa strpnost do prevaranih ne pomeni tudi strpnosti do prevarantov, kot je dejal prof. Jože Lokar.

Šolska medicina in alternativna medicina se bosta morali pogovarjati, vendar preko laboratorijev in znanstvenih ustanov, kjer se bo ustvarjal skupen prostor za plodno prepletanje spoznanj. Navsezadnje tako ena kot druga v bistvu želita človeku le dobro.

M. MARKELJ

Posojila ne bi vzel nikoli več

V današnjih kriznih časih za kmetijstvo je malo kmetov, ki opravljajo svoj poklic s takšnim zanosom kot Vinko Žunič iz Gribelj. Je kmet s srcem, kot sam pravi, in nikoli ne bi hotel zamenjati svojega dela z zaposlitvijo v delovni organizaciji, kljub temu da mu zadnje mesece kmetovanje ne prinaša pravega zadovoljstva, ampak predvsem skrbi in težave. V njem pa vse globlje in globlje vrta črv, zakaj kmetom mečejo le polena pod noge, zakaj jih ne podprejo, ko pa vidijo, da se trudijo, garajo.

Žunič se je zapisal kmetijstvu takoj po osnovni šoli. Leta 1985 je zgradil sodoben hlev in se preusmeril v živinorejo. Redi po 23 bikov, v hlevu pa sta tudi dve kravi, predvsem za domače potrebe. »Ves čas sem bil kooperant črnomaljske kmetijske zadruge in lahko rečem, da je bilo do pred nekaj meseci vse v redu. Potem pa so se začele težave. 15. marca sem vzel na kredit 6 telet, ki naj bi jih redil 15 mesecev, do teže 500 kilogramov. Za nakup sem dobil 15 milijonov posojila. Na pogodbi sicer piše, da bodo obresti obračunavali tromesečno, a so jih obračunali mesečno. Konec meseca so mi s hranilno-kreditne službe pri kmetijski zadrugi sporočili, da dolgujem samo za ta teleta 1,5 milijona dinarjev obresti. Do sredina maja pa sem bil zadrugi dolžan 48 milijonov glavnice in obresti za vso živino, ki jo imam v hlevu. Če bi prodal iz hleva vse živali dvomim, da bi bil izkupiček dovolj za vračilo dolga,« potoži Vinko. »V kmetijski zadrugi so mi rekli, da bodo začeli obresti pripisovati h glavnici, če jih ne bom plačeval vsakomesečno. Kje pa naj na kmetiji vzamem vsak mesec nekaj milijonov samo za obresti?« se sprašuje.

Žunič je že lani predlagal kmetijski zadrugi, da bi redil zadružna teleta, njemu pa bi plačevali samo prirastek. »Pa so mi rekli, da oni tega ne zmorejo, da bi propadli. A jaz pa ne bom propadel?« Vinko vidi izhod iz težav v tem, da proda živino, preden ga obresti dokončno ne pokopljejo. »Bom imel v hlevu le 2 kravi pa kakšno tele. Manj bom delal, a bom tudi nekaj imel. Sedaj pa veliko delam, pa nič nimam,« ugotavlja. Letos je imel namen graditi sušilnico za seno na sončno energijo, sedaj pa ne ve, za koga naj jo dela. Opremo zanjo že ima, tudi nekaj materiala, toda četudi bi se dokončno odločil za gradnjo, zatrjuje, da posojila ne bi vzel nikoli več. Raje bi počakal na morebitne boljše čase ali pa bi za pomoč poprosil prijatelje.

Nemalo kritik je Vinko izrekel tudi o pospeševalcih, ki bi po njegovem mnenju morali prihakati na večje kmetije vsaj enkrat na mesec, da bi dali kakšen nasvet. »Nimam časa hoditi okrog in jih iskati, saj sem sam za vse delo na kmetiji. Mama le pomolze. Poleg tega je tudi lažje enemu obiti kmetije, ki jih v črnomaljski občini res ni tako veliko, kot pa da vsi kmetje tekamo v kmetijsko zadrugo,« pripomni Žunič, za katerega je delo na kmetiji pomembnejše od vseh drugih, po njegovem mnenju postranskih opravkov. Vendar se dela ne boji. Pravi, da bi lahko pripravil hrano še za 10 glav živine, če bi le imel spodbudo. Prepričan je, da ni vseeno, ali redi 5-članska družina 40 ali 50 glav živine ali pa en sam 20. In prav slednje bi po njegovem morali vsaj moralno podpreti.

»Če kmetijska zadruga ne more gojiti živine oz. se ji ne splača, naj tudi kmetom svetuje, naj ne jemljejo živine v rejo. Pripravljen sem delati na kmetiji tudi zastonj, nikakor pa ne mislim za svoje delo še drugim plačevati. Zagotovo vem, da kmetije kljub vsemu ne bom pustil, toda najprej se bom rešil dolgov, potem pa bom poiskal zase še sprejemljiv izhod. Če ga ne bom našel v črnomaljski kmetijski zadrugi, bom šel kam drugam,« razmišlja o prihodnosti.

V črnomaljski kmetijski zadrugi so povedali, da je kmetov, ki so se ustrašili vsakomesečnega obračunavanja obresti, ki pa so v skladu z zakonom, v črnomaljski občini več, zato so se na zadrugi maja odločili, da bodo od kooperantov, ki imajo več kot 15 pitancev, le-te odkupili. To pomeni, da bo kmet, ki že ima v reji teleta, živali finančno prodal nazaj zadrugi, vrnil del premije, odplačal dolgove in nadaljeval rejo. S tem ko bo redil zadružna teleta, kmet ne bo imel nikakršnega tveganja, nobenih posojil in plačil obresti, seveda pa bo na koncu zaslužil manj, kot bi, če bi bile živali njegove, kajti plačan bo dobil le prirastek. Ob tem v zadrugi niso pozabili pripomniti, da je njihova hranilno-kreditna služba dajala kmetom za nakup telet posojila pod najugodnejšimi pogoji, ki jih je danes moč dobiti, in sicer za četrtino revalorizacijske stopnje.

M. BEZEK-JAKŠE

V neobvezen premislek

Je pismo ultimat?

Pismo predsedstva SR Slovenije predsedstvu SR Srbije, ki ni odgovor na provokativne novosadske izjave Slobodana Miloševića ampak poziv k odkritemu pogovoru med vodstvi dveh očitno zelo sprtih republik, je v javnosti naletelo na različne odmeve, prevladuje pa odklonilen ton, češ koliko časa bomo Slovenci še popuščali in na psovke ter obtožbe, ki nimajo stvarne podlage, odgovarjali z lepo besedo. Še posebej, če je ta lepa beseda vedno obrnjena in napačno razumljena.

Avtor teh vrstic niti v sanjah ne zagovarja pogosto kar preveč ohlapnih stališč slovenskega državnega predsedstva, s tem pismom pa se strinja. Kajti pismo je kljub svoji vodenosti in pomanjkanju sloga neke vrste ultimat srbskemu državnemu predsedstvu. Slovenci namreč v njem zahtevamo, čeprav je ta terjatev zavita v prošnjo, naj nam Srbi sporoče, kaj, kdaj in pod kakšnimi pogoji naj bi se sestali in pogovorili. Zaradi nedvomne skupne odgovornosti za stanje odnosov v jugoslovanski federaciji. Slovensko predsedstvo poudarja, da je to že drugi predlog za takšno srečanje.

Ugibamo lahko, kakšen bo nadaljnji razvoj dogodkov. Čudno in necivilizirano bi bilo, če srbsko predsedstvo na tako povabilo ne bi odgovorilo pozitivno. Pred svojo javnostjo lahko sicer Milošević slovensko strpno pisanje predstavi kot nov napad Slovencev na Srbe, toda Srbija še ni ves svet, v primeru sprenevedanja ali celo negativnega odgovora pa bi se moralo zganiti tudi državno predsedstvo, ki je že čivkalo o nujnosti pogostejših srečanjih med vodstvi republik. Skratka, na potezi je Srbija, ki mora povedati, če se je pripravljena pogovarjati ne samo čustveno ampak tudi razumno. Tvorno in ne razdiralno.

Če bo iz Beograda prišel spravljiv odgovor, oziroma signal, da bi vsaj začasno prekinili zmerjanje, bo to prvi slovenski uspeh na tem področju. To, da si samo sam prepričan, kako imaš prav, namreč ni dovolj. Če bo torej Milošević pokazal voljo in željo pogovarjati se s Stanovnikom, je bilo pismo morda in predvsem učinkovita poteza, saj modrost v Jugoslaviji ni na posebni ceni.

Povsem mogoče pa je tudi, da slovenske besede, na katere je mogoče odgovoriti samo z da ali ne, v Beogradu ne bodo registrirane. Upamo lahko, da vodstvo slovenske države računa tudi na to možnost. In ima (vsaj v osnutku) tudi kakšno pisanje, ki bi bilo slovenskemu ljudstvu bolj po volji. Težko je namreč 70 let (od davnega leta 1919) biti lakaj, ali, kot je rekel Cankar, hlapec.

MARJAN BAUER

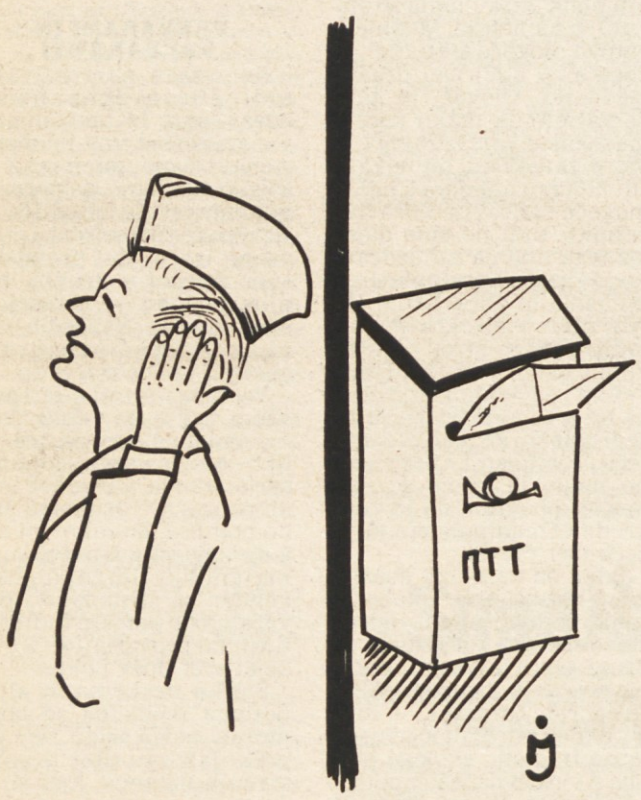

Naš ključ - vaša rešitev

BOGATA IZBIRA STAVBNEGA POHIŠTVA

- okno INO-M
- okno VO
- polkna GN
- izolacijske omarice z roleto IROS
- garažna vrata, dvižna (daljinsko upravljanje)
- nadsvetlobe in stranske svetlobe
- mreža proti insektom
- sobna vrata, masivna
- sobna vrata, vezana
- vhodna vrata MD
- garažna vrata MD, dvokrilna

inles · RIBNICA

61310 RIBNICA
Tel.: (061) 861-411. Teleks: 31-262 yu
Telefaks: (061) 861-603

Knjižna obzorja

NOVA ČETVERICA V SIGI

Siga, literarna knjižna zbirka Dolenjske založbe, se je že drugič »oglasila« in tudi tokrat »samo« s štirimi knjigami pa v enako elegantni črni opravi in z vkomponiranimi portreti avtorjev na naslovnicah kot pred letom in pol, ko se je slovenskemu bralstvu predstavila prvič. Seveda bi mogli med takratnimi in zdajšnjimi knjigami potegniti še kar nekaj vzorednic in morebiti celo kakšen enačaj, vendar velja to bolj ali manj za zunanji videz, ne pa tudi za vsebino posameznih del. Med slednjimi je tolikšen razloček kot med njihovimi stvaritelji, od katerih ima vsak drugačne življenjske in literarne izkušnje. Morda je knjižnima paketoma obeh »letnikov« skupno le še to, da ju sestavljajo po tri pesniške in po ena prozna zbirka. Obžalujemo pa lahko, da ni Siga še bolj plodonosna in da ne izda še več novih del in imen dolenjskih besednih ustvarjalcev, za kar je tudi bila ustanovljena, pa ji opravljanje tega poslanstva otežuje višja sila — pomanjkanje denarja.

Od četverice, ki je prispevala besedila za drugi knjižni paket Sige, je Asta Malavašič, na Senovem udomljena Ljubljančanka, vsaj po življenjskih izkušnjah najstarejša, medtem ko samostojne knjige do zdaj še ni izdala in so bralci njene pesmi lahko prebirali le v najrazličnejših revijah in drugih publikacijah, kamor jih je pač pošiljala, nekajkrat pa so jim mogli prisluhniti tudi na radiu. Pesniška zbirka Šelestenje nemira je obenem tudi njen knjižni prvenec, ožji izbor iz obsežnega opusa, v katerem so tudi drugačne pesmi od teh, ki jih je uvrstila v knjigo. »Kar nam tu ponuja, je čisto vino lirične poezije,« je v spremni besedi zapisala Rapa Šuklje. Vino s priokusom ljubezni in smrti, s primesmi spoznanj o porajanju, ustvarjanju in minevanju. Središče vsega pa je narava, ki ne dovoljuje nasilnih sprememb. Zbirko Šelestenje nemira je z izvirnimi ilustracijami opremil akademski slikar Jože Ciuha.

Po revialnih objavah je svojo prvo pravo knjigo, kot sam pravi, pesniško zbirko Nekaj podobnega pesmi, ugledal Ladislav Lesar, rojak iz Jurne vasi pod Gorjanci, ki se v Ljubljani preživlja z novinarstvom. Avtor do zdaj dveh publicističnih knjig se v teh pesniških zapisih predstavlja kot tenkočuten lirik, kot človek pronicljivih občutkov in misli, izpovedujoč življenje in svet tako, kot ga sprejema njegovo srce, ne pa, kot se kaže skoz kalejdoskopska gledala. Sla po življenju, lepoti in dobroti je fluid te poezije, zato je vredno božati svet, ga božati do brezupa in vztrajati, četudi se v »zahvalo« ne kaže nič bolj svetal in prijazen. »Ta nikjer naravnost izpovedana, a v pesmi neprestano prisotna moč... je največja vrednota te knjige,« pravi v spremni besedi Neža Maurer.

Med razkolom in upanjem kot dvema skrajnostma človekovega bivanjskega položaja pa se kot vino samorodnice, zdaj sladko in mamljivo, zdaj zagatno, pretaka poezija Svinčenega reza, druge pesniške zbirke Franca Šalija, rojaka iz Vavte vasi, ki se je uveljavil tudi kot družbenopolitični delavec in publicist. Šali je pesnik kratkih verzov in jasnih metafor, ki jih jemlje iz razodetja narave in se z njimi izpoveduje. V pesniško govorico pa preliva tudi manj prijetne in manj prijazne reči, ki mu jih naplavlja življenje. Takrat je kritik, satirik, bič za nasilje in laž. »Želi predrugačiti svet, mu odkriti vrednejšo podobo, preseči stvarne okvire sveta,« je v daljšem eseju o Šalijevi poeziji zapisal Marjan Brezovar, ki je zbirko tudi uredil.

Milan Markelj, ki je pred leti izdal zbirko pesmi, se tokrat predstavlja kot prozaist. V zbirko Podobice je uvrstil deset svojih novel, od katerih jih je bilo več že objavljenih. Svet, ki ga upodabljajo Markljeve novele, je svet malih ljudi, v življenju komaj opaznih, živečih pa na robu življenja, neuglednih in zapostavljenih. Vsak živi po svoje, z velikim upanjem na boljše v sebi, a še preden se kaj zgodi, se jim vse zruši. Kot iluzija, ki se nima na kaj opreti. Od človeka je ostala le patinasta podoba, se zmanjšala v podobico, ki so življenje lahko brez škode odvrže in zavrže. Ali pa se ti junaki preselijo iz ene v drugo novelo, kjer na drugačen način in v drugačnem okolju nadaljujejo svoje upanje in manjšanje v podobice, ki zadobijo le nekoliko drugačen odtenek patine.

Omeniti moramo še, da so vse štiri knjige izšle s finančno pomočjo novomeške kulturne skupnosti, da so jih natisnili v Tiskarni Novo mesto, v okviru katere Dolenjska založba deluje, kjer pa so vseh osem v Sigi do zdaj izšlih knjig domiselno povezali v ličen darilni paket.

I. ZORAN

ARHIPELAG GOLI

Janez Jezeršek-Sokol je eden izmed tistih trpinov, ki so morali v prvem obdobju naše zlate svobode na najbolj grozljivo potovanje, kar jih pozna povojni čas pri nas, na potovanje po jugoslovanskem arhipelagu trpljenja, ponižanja, brezpravnosti, lomljenja osebnosti, mučenja, zasmeha in razčlovečenja. Jezeršek je romal skozi naše stalinistične preiskovalne zapore, taborišča in jetnišnice, od tistega v Banjici in na severnojadranskih otokih Sv. Grgur in Ugljan do zaporov v Bileći in nazadnje še do taborišča na zloglasnem Golem otoku, povsod tja, kamor je oblast spravila na varno »peto kolono«, domnevne sovražnike. To pa so bili komunisti, borci, politiki, intelektualci, vsi, ki so jim nalepili oznako IB — informbirojevcev, naj je imela za seboj kaj realnega, osebno sovraštvo ali popoln nesmisel.

Jezeršek to svoje žalostno romanje po stalinistični golgoti imenuje »zadnja komandantska potovanja« analogno s tistimi potovanji, na katerih je kot poklicni vojak z višjim častniškim činom na terenu reševal zapletene taktične naloge z namišljenimi sovražniki, na »zadnjih« pa so ga čakale mnogo težje naloge, kako ohraniti človeški ponos in poštenje.

Podobnih trpinov je bilo veliko, javnosti pa so doslej spregovorili le redki. Zakaj je tako, nam med drugim razkriva tudi Jezerškova knjiga Arhipelag Goli, ki je izšla pri Cankarjevi založbi. Ne samo da je oblast to tragično plat naše povojne resničnosti skrivala in represivno potiskala v pozabo, mnoge ljudi je nečloveški režim »samouprave« in »politične prevzgoje« v zaporih in taboriščih človeško zlomil. Jezeršek pa je ostal pokončen človek. Iz arhipelaga groze, kjer so ugasnila mnoga življenja, se zlomili mnogi značaji in bila uničena prihodnost mnogih, ki so slepo verjeli v ideale svoje mladosti, se je vrnil telesno sicer kot ruševina, notranje pa prerojen. V njem se je zlomila le vera v partijo, iz brezpogojnega vernika partije je postal »osvobojen nevernik, resnično svoboden sam v sebi«. Kako visoko ceno je moral plačati, koliko pretrpeti in kaj vse prestati, pa bo vsakomur najbolj prepričljivo razgrnila knjiga. Jezeršku je pri pisanju pomagal pisatelj Zorman.

M. MARKELJ

Zabeleženo

BIOVRT

Ali je mogoče gojiti vrtnine, sadno drevje in zelišča brez mineralnih gnojil, pesticidov, fungicidov, herbicidov in ostalega iz sodobne kemijske orožarne, s katero sodobno kmetijstvo sicer dosega uspehe, a hkrati uničuje zemljo, ruši naravno ravnovesje, zastruplja vode in v končni posledici ogroža človekovo zdravje? Odgovor: to je mogoče! Če se boste odločili za vrtnarjenje brez strupov, za biotično vrtnarjenje,

potem se boste pridružili vse večji množici tistih, ki obdelujejo svoje vrtove po biotičnih načelih, na naraven način.

Te dni je Državna založba poslala v knjigarne knjigo, ki je kot nalašč za take odločitve. Izdala je namreč nekoliko prirejen prevod obsežne knjige Biovrt nemške strokovnjakinje Marie-Luize Kreuter, v kateri je na pregleden, dovolj izčrpen in zaradi množine slik tudi nazoren način povedano vse, kar je dobro vedeti pri vrtnarjenju na naraven način.

KNJIŽICA AFORIZMOV

»Aforizem je vzorec pameti brez vrednosti« je zapisal na Slovenskem najbolj znani pisec teh kratkih »romanov v eni vrstici« — Žarko Petan. »Vzorcev pameti« je napisal majhno morje, saj s svojim zajedljivim peresom spremlja naš vsakdanjik že lep čas in mu postavlja klicaje, vprašaje in pike, naše komaj da še verjetne razmere pa ga še kar naprej zalagajo s snovjo, ki kliče po ostrem satiričnem peresu.

In ker »papir prenese vse, celo resnico«, je Petan zgrnil na kupček ves svoj aforistični opus, ustvarjen vse od 1964. leta do letos, ga nekoliko prečesal z abecednim glavnikom, da so se ostri besedni drobci lepo razvrstili od A do Ž ter jih tako zbrane izdal pri Cankarjevi založbi v lični, trdo vezani knjižici Aforizmi od A do Ž, ki se lepo poda v vsak žep. Res je, kot pravi eden od bolj zadnjih od 2400 aforizmov, da »življenjskih izkušenj ni mogoče podedovati«, a kakšna izkušnja se da pobrati tudi iz te knjižice.

MiM

PRAZNIČNE PRIREDITVE IN PRIDOBITVE — DOKAZ O VITALNOSTI KRŠKE OBČINE

Ob programu prireditve za letošnji krški občinski praznik je vsakemu, ki v zadnjih letih spremlja dogodke, povezane z njimi, očitno, da naša družbenopolitična skupnost znova uspešno zajema veter v jadra napredka. V časih splošne jugoslovanske družbenopolitične krize se lahko pohvalimo, da nas ni prizadela v toliki meri kot nekatere druge, da na splošno nismo zgubili optimizma in da imamo zanj dejanske razloge. Seveda je hkrati res, da se ob letošnjem občinskem prazniku ne moremo hvaliti s »skoki v boljšo prihodnost«, da pa so naši koraki vendarle odločni in vredni vsega spoštovanja.

Praznične prireditve letos združujejo kar nekaj pomembnih otvoritev gospodarskih in drugih pridobitev s pregledom dosežkov ustvarjalnosti na nekaterih pomembnih področjih tako imenovanih družbenih dejavnosti. Vse, kar nam je uspelo uvrstiti v prazični program, kaže, da od svojih strateških usmeritev ne odstopamo, da bo v prihodnje sicer potrebno še dosti več truda, kot je bilo to še leta nazaj in da je prav zato naš skupni ponos lahko toliko bolj upravičen.

Letošnja praznična razmišljanja moramo v prvi vrsti osredotočiti na gospodarske dosežke in poudariti tiste kazalce njegove uspešnosti, ki še vedno presegajo republiška poprečja. Predvsem moramo opozoriti, da se je v letu 1988 fizični obseg industrijske proizvodnje v primerjavi z letom 1977 povečal za 4 odstotke. Naše gospodarstvo se še naprej uspešno kosa s konkurenco na svetovnih trgih in je naš konvertibilni izvoz večji skoraj za četrtino; gospodarstvo je ob koncu lanskega leta razporedilo za svojo akumulacijo skoraj štirikrat več kot leto poprej, ob tem ko so realni osebni dohodki manjši za nekaj več kot 9 odstotkov, vendar še vedno za 2 manj, kot so padli v republiškem poprečju.

Čeprav ti splošni podatki »skrivajo« v sebi tudi nekatere primere manjše uspešnosti, smo z njimi lahko zadovoljni. Seveda nas ne čaka v bližnji prihodnosti nič manj skupnega dela, vendar izrazitih težav ne pričakujemo, oziroma so problemi razpoznavni, kar pomeni, da jih bomo tako ali drugače laže razreševali. Naše usmeritve, kakršne je opredelila in potrdila občinska skupščina, so znane, poti zanje začrtane. V tem okviru naj opozorimo le na pomembno nalogo, ki nas čaka vse skupaj, predvsem pa naše združeno delo. Obdobja, ko smo čutili pri nas celo pomanjkanje delovne sile, so minila. Ob prestrukturiranju industrijske proizvodnje bo nedvomno zaostreno vprašanje tehnoloških presežkov delovne sile«. Na to smo posebej opozorili na zadnji seji delegatov vseh zborov občinske skupščine in jasno povedali, da v združenem delu ne smejo čakati, da bi postal to resničen problem. Kako ga odpraviti, ni neznanka, možnosti za nove programe, tudi tiste, ki naj bi jih prevzele nove organizacije drobnega gospodarstva, ni malo, vendar jih bo treba čimprej udejaniti.

Ko že govorimo o naših razvojnih izhodiščih za leto 1989, pa moramo dodati, da se še kako zavedamo potreb na področjih gospodarske in negospodarske infrastrukture. Tudi za ti dve področji nam konkretnih načrtov ne manjka in prepričani smo, da jih bomo izpeljali. Pri tem mislimo na nadaljnjo gradnjo družbenih stanovanj, nove korake v prid razvoja telefonije, izboljšanja vodne preskrbe in tako naprej. Na področju družbenih dejavnosti bomo zadovoljni, če nam bo uspelo obdržati njihovo sedanjo raven oziroma zagotoviti možnosti še za izboljšanje kakovosti njihovega dela.

Za »moto« letošnjega občinskega praznika smo izbrali reklo: »Narod, ki ne ceni žrtev za svojo svobodo, ni vreden prihodnosti«. Z njim smo hoteli znova opozoriti predvsem tiste generacije, ki spoznavajo našo narodno zgodovino zgolj iz učbenikov, čeprav so še žive generacije, ki so jc soustvarjale, da je ta preteklost resnično vredna vsega spoštovanja in da so bile njene žrtve tiste, ki so nam omogočile napredek v zadnjih 43 letih. Prav tem žrtvam in obdobju narodnoosvobodilnega boja posvečamo naše občinske praznike z namenom, da bi tisti čas ne bil nikdar pozabljen in da bi človeške vrednote, ki so se izoblikovale v tistem času, krasile tudi mlade generacije. Teh vrednot danes ne smemo pozabiti, moramo jih nenehno obnavljati, za našo pot v prihodnost nam bodo še kako potrebne!

Predsedstvo SO Krško

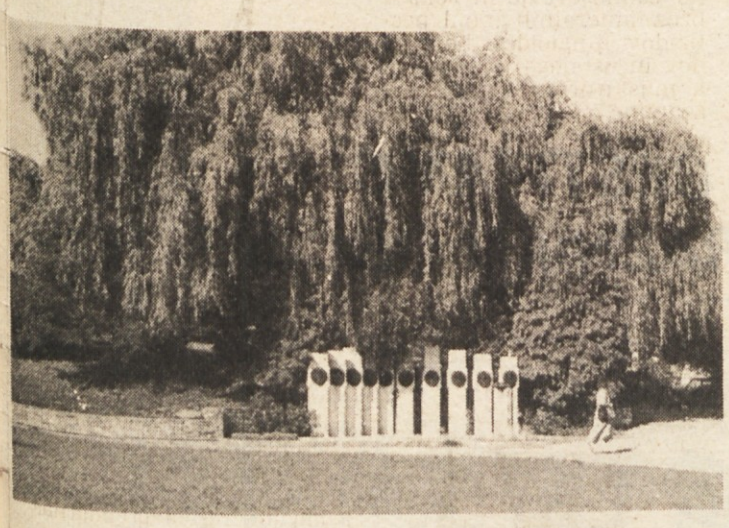

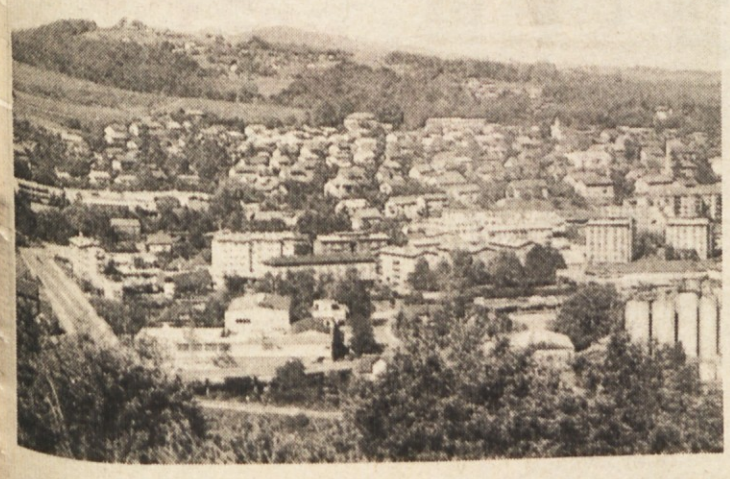

Program prireditev ob občinskem prazniku

Nedelja, 4. junij 1989	
ob 10.00	REPUBLIŠKO TEKMOVANJE PIHALNIH ORKESTROV Velika dvorana DKD Edvarda Kardelja Krško
Torek, 6. junij 1989	
ob 12.00	OTVORITEV PROSTOCARINSKE PRODAJALNE Hotel Sremič - Krško
Sreda, 7. junij 1989	
ob 18.00	SLAVNOSTNA SEJA ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE KRŠKO IN OBČINSKIH VODSTEV DPO - S PODELITVIJO NAJVIŠJIH OBČINSKIH PRIZNANJ Velika dvorana skupščine občine Krško
ob 18.30	OTVORITEV RAZSTAVE AKADEMSKEGA SLIKARJA VOJKA POGAČARJA Galerija Krško
ob 19.00	SLOVESNA OTVORITEV ŠOVEGA DELA KAREJA DALMATINOVA ULICA
Petek, 9. junij 1989	
ob 17.00	"24 UR ROKOMETA" ob 35. obletnici RK Krško Športna igrišča pri OŠ Leskovec
Sobota, 10. junij 1989	
ob 8.00	SLOVESNA OTVORITEV 30. ŠPORTNIH IGER PAPIRNE INDUSTRIJE SLOVENIJE Trg Matije Gubca v Krškem
ob 10.30	SLOVESNA OTVORITEV PROSTOROV INŽENIRING BIROJA SOP Ljubljana, Litijska cesta
ob 19.00	"MLADI KRŠKE OBČINE V PLESU IN PESMI" Velika dvorana DKD Edvarda Kardelja v Krškem
Nedelja, 11. junij 1989	
ob 9.00	"KOLESARSKI KRITERIJ MESTA KRŠKO" Start in cilj pred poslopjem SO Krško
ob 15.00	MEDNARODNA SPEEDWAY DIRKA ZA ZLATI ZNAK OBČINE KRŠKO Stadion Matije Gubca v Krškem
Petek, 16. junija 1989	
ob 11.00	OTVORITEV AVTOBUSNE POSTAJE Pri železniški postaji Krško
Sobota, 17. junija 1989	
ob 10.00	OTVORITEV PROIZVODNEGA OBRATA TOVARNE KOVINSKE GALANTERIJE LJUBLJANA V PODBOČJU Prostori stare osnovne šole

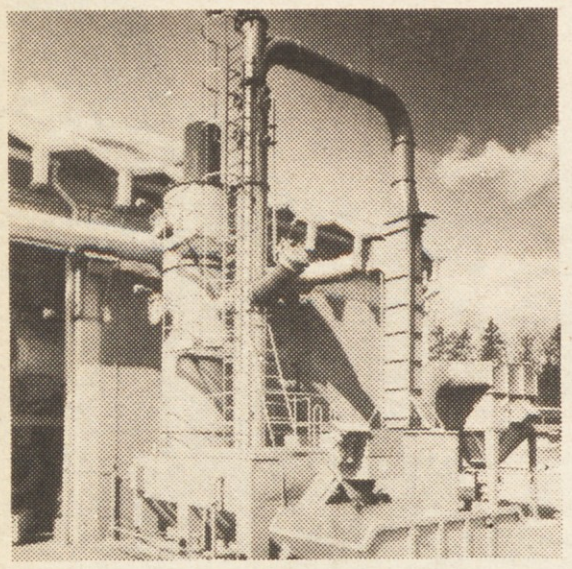

SOP KRŠKO

Vse cenjene partnerje obveščamo, da Vas IB v prihodnje pričakuje v novi poslovni hiši SOP IB Litijska 51 61000 Ljubljana

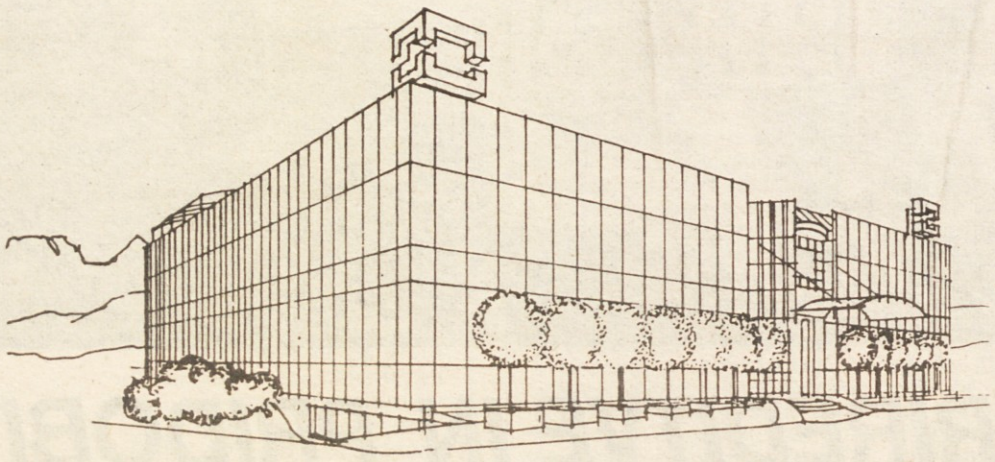

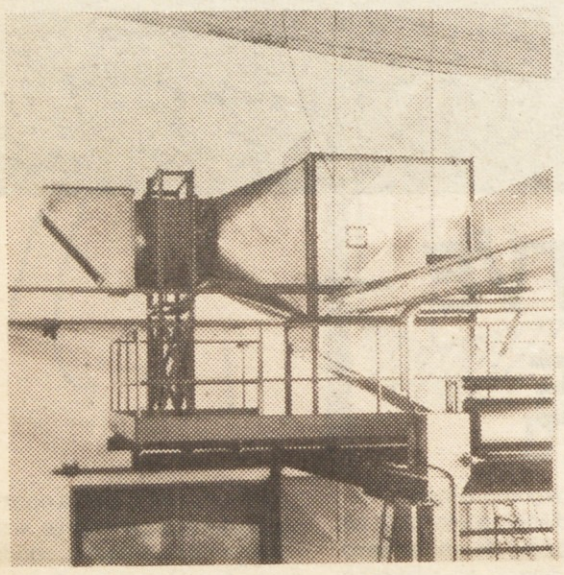

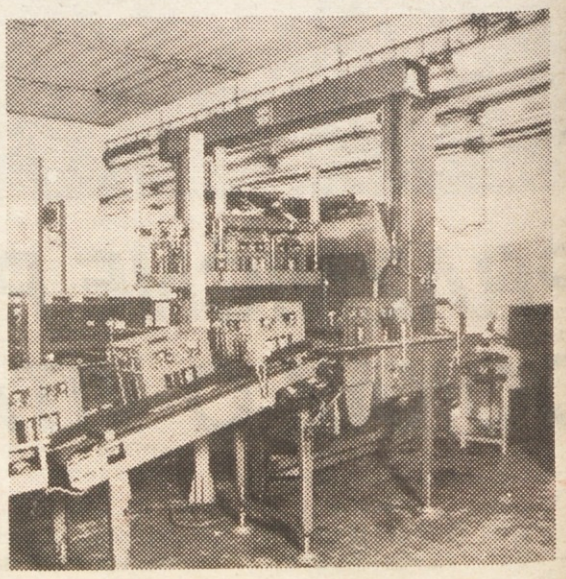

čestitamo ob občinskem prazniku

Delavci SOP Krško

SE PRIPOROČAMO!

Zavaruje Vaše premoženje za:

— požar
— strojelom
— vlom
— steklo
— stanovanjske premičnine
— gradbeno dejavnost
— montažo
— šomaž — obratovalni zastoj
— splošno odgovornost
— prireditve, proti atmosferskim padavinam
— prevozniško odgovornost
— živino, proti poginu in zasilnemu zakolu
— posevke, proti toči in pozebi
— avtokasko
— avtoodgovornost in AO plus
— nezgode
— življenje

zavarovalna skupnost triglav ljubljana

Posavska območna skupnost Krško
Trg Matije Gubca 3

Občanom in zavarovancem iskrene čestitke ob prazniku Občine Krško.

Mercator Agrokombinat

PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE,
68270 Krško, Cesta krških žrtev 52

ČESTITAMO OB PRAZNIKU OBČINE

savaprojekt

razvoj, projektiranje, konzalting, inženiring p.o. 68270 krško ckž 51

čestitamo ob občinskem prazniku

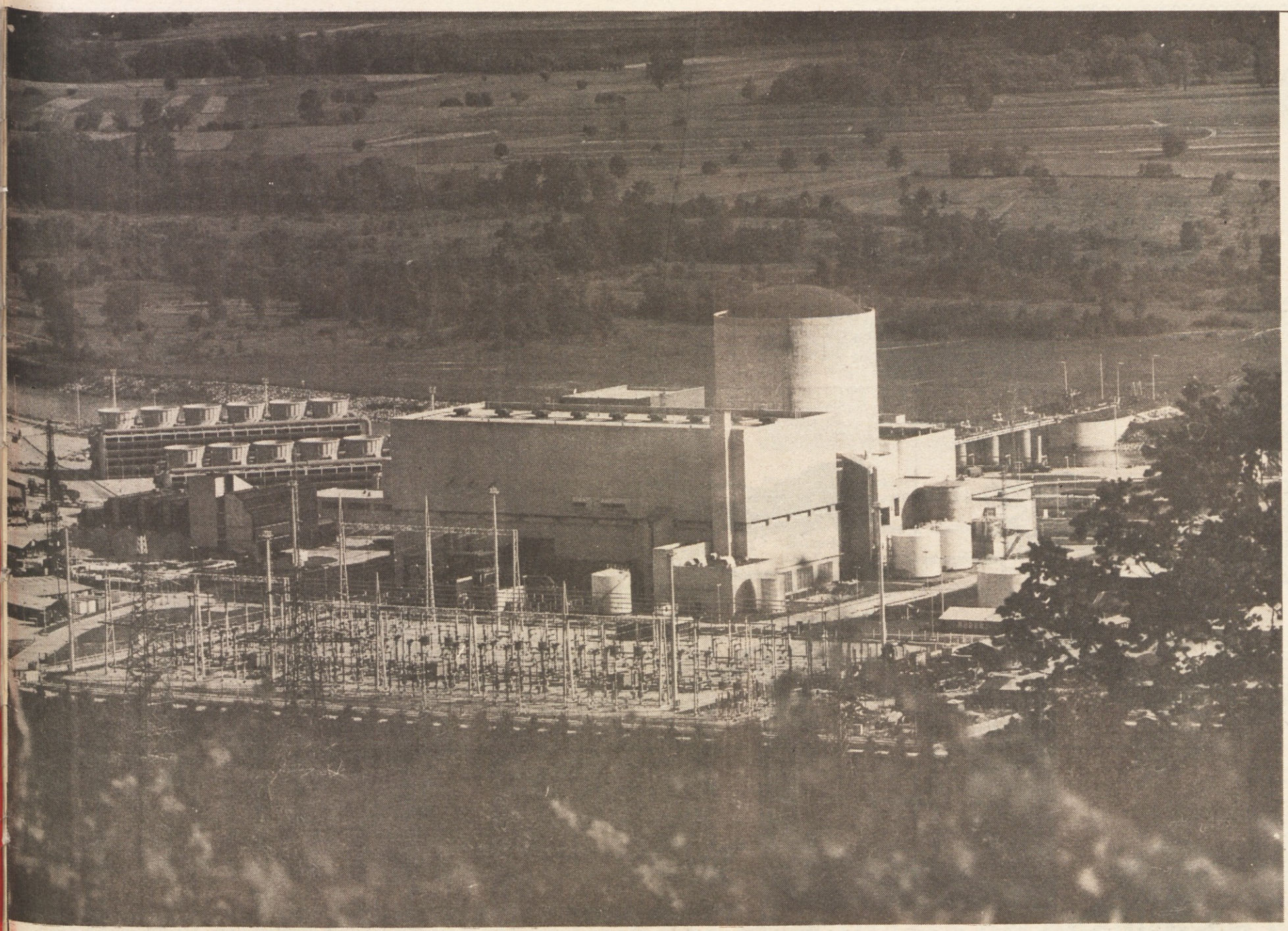

nuklearna elektrarna krško
NEK
KRŠKO
PRVA JEDRSKA ELEKTRARNA V JUGOSLAVIJI

OB PRAZNIKU ČESTITAMO VSEM PREBIVALCEM OBČINE

PIONIR
TOZD GRADBENI SEKTOR KRŠKO
TOZD TOGREL LESKOVEC PRI KRŠKEM

SIMBOLI OHRANJANJA OKOLJA

O ohranjanju okolja govorimo tako rekoč vsak dan. Seveda, o ohranjanju čistega, kar se da naravnega okolja, vrednega človeškega življenja. Storimo pa zelo malo.

Pa bi lahko veliko več. Za začetek bo morda zadostovalo, če v trgovini namesto običajne plastične vrečke kupimo papirnato, ki je:

- *dolgoročno ekološko neoporečna,*
- *prijetnejša na pogled,*
- *trpežnejša, saj brez težav prenese 12 kg teže.*

Papirnate vrečke boste spoznali po znaku

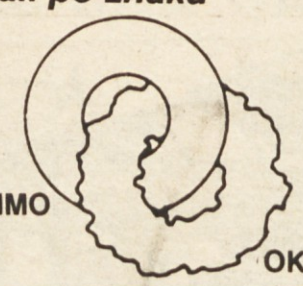

celuloza, papir in papirni izdelki Krško

Vsem občanom občine Krško čestita ob občinskem prazniku kolektiv 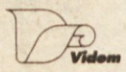

novles

TOZD »SIGMAT« Brestanica • TOZD »LIPA« Kostanjevica • TOZD »BOR« Krško

ČESTITAMO OB PRAZNIKU OBČINE

Iskra

ISKRA ELEMENTI — TOZD INDUSTRIJSKA ELEKTRONIKA KOSTANJEVICA NA KRKI

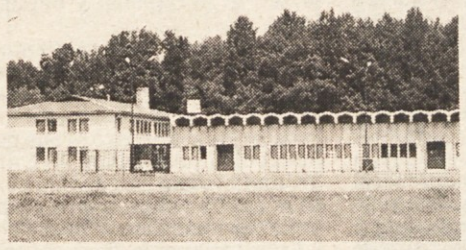

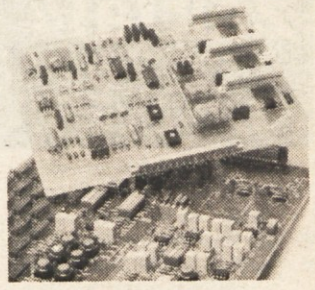

Proizvodni program:
- elektronske regulacije ohmskih in induktivnih bremen
- izdelki iz področja telefonskih in telegrafskih sistemov
- izdelki iz področja računalništva
- elektronski elementi
- elektronska vezja po naročilu

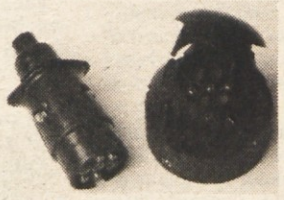

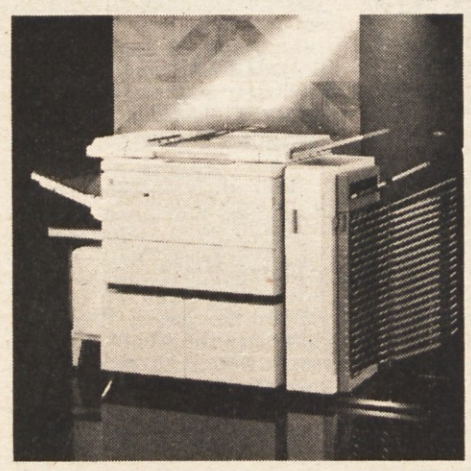

čestitamo ob občinskem prazniku

metalna na Senovem

Proizvodni program:
- gradbeni žerjavi Hc 63, HC 80, HC 120 in HC 185
- oprema za steklarstvo
- oprema ze tekstilno industrijo

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

KOMUNALNO STAVBENO PODJETJE

KOSTAK KRŠKO

Uporabnike oskrbujemo z naslednjimi komunalnimi storitvami:
- *oskrba naselij s pitno vodo*
- *odvajanje odpadnih in padavinskih voda iz naselij*
- *čiščenje javnih površin v naseljih,*
- *zbiranje, odvoz in deponiranje komunalnih odpadkov*
- *pokopališka in pogrebna dejavnost*
- *urejanje in vzdrževanje komunalnih cest in krajevnih poti*
- *upravljanje in vzdrževanje tržnice*

V okviru stranskih dejavnosti opravljamo naslednje gradbene in obrtne storitve:
- *popravilo, adaptacija, rekonstrukcija in gradnja manjših stanovanjskih gospodarskih in drugih stavb*
- *gradnja, rekonstrukcija in popravilo zunanjega vodovoda in kanalizacije*
- *gradnja in rekonstrukcija komunalnih cest in poti*
- *fasaderska, keramičarska, stavbno-kleparska in krovska dela*
- *vodovodne in kanalizacijske instalacije*
- *kemična čistilnica in popravilo čevljev*
- *storitve z gradbeno mehanizacijo*

ČESTITAMO OB PRAZNIKU OBČINE

KONFEKCIJA

Lisca

Delavci Lisce Senovo čestitamo ob prazniku občine Krško

IGM SAVA KRŠKO industrija gradbenega materiala p.o.

68270 KRŠKO, CKŽ 59

Proizvaja gradbene materiale:
- *prane gramozne frakcije*
- *gramoz od stene*
- *pesek za malto in omete*
- *kamnolomski material od stene*

Proizvodnja predizdelane betonske izdelke:
- *opažno betonske plošče OMNIA za stropove vseh dimenzij in obtežb*
- *opažno betonske plohe OMNIA za ročno montažo stropov*
- *betonske zidake modularnih dimenzij debeline 7, 20, 25 in 30 cm*
- *betonske robnike raznih tipov za cestogradnjo in vrtove*
- *razne tlakovalne plošče, travne plošče za zunanje ureditve*
- *oporne in podporne montažne zidove*
- *elemente za ročno montažo ozelenjenih podpornih zidov*
- *mini farme za govedo in svinje*
- *betonske rešetke za potrebe govedoreje in svinjegojstva*
- *montažne objekte za razne proizvodne dejavnosti, obrt, skladišča, itd.*
- *armiranobetonske montažne mostove in propuste*
- *betonske podstavke »Univerzal« za sanacijo in novogradnjo lesenih daljnovodov*
- *betonske montažne transformatorske postaje za »Rade Končar« in »IMP«*
- *razne izdelke po naročilu*

čestitamo ob občinskem prazniku

Pričujoči zapisi temeljijo na resničnih dogodkih, ki so pred tremi in več desetletji razburjali dolenjsko javnost, le osebe in kraji v njih so, ker so glavni junaki povečini že pošteno odslužili svojo kazen, izmišljeni.

»Ata me je zaklal«

»Alojza smo prijeli na njegovem domu v kuhinji. Nič se ni upiral, okoli 14. ure smo ga pripeljali na postajo milice. Ponudili smo mu stol, na katerega pa je sedel negotovo, bil je močno vinjen, iz ust mu je zaudarjalo po alkoholu. Po kakih dvajsetih minutah je dobil močan napad, vrgel se je na tla, grabil je stole in drug inventar. Sprva smo mislili, da se pretvarja, vendar smo kmalu uvideli, da je stvar resna. Trije miličniki so ga do zdravnikovega prihoda držali na tleh, nato je dobil dve injekciji. Po dvajsetih minutah se je pomiril, tako da so ga lahko z rešilcem prepeljali na nevrološki oddelek novomeške bolnišnice. Po dveh dneh zdravljenja je bil iz bolnišnice odpuščen,« je med drugim pisalo v zapisniku miličnikov o prijetju 45-letnega Alojza Šusa.

Slednji je 14. septembra z nožem zabodel lastno hčer, komaj 11-letno Tino, medtem ko je ženi uspelo ubežati.

Alkohol je bil tisti, ki je že vrsto let kalil življenje na Šusovi domačiji. Žena in trije otroci so bili v nenehnem strahu pred Alojzovim divjanjem, bil je namreč kronični alkoholik. Ko sta se starejši hčerki odselili, je bilo življenje še bolj neznosno. Prepiri so bili na dnevnem redu, Alojz je na dan popil poprečno po liter žganja in štiri litre vina; v takšnem stanju žena in hčerka nikoli nista bili varni pred njim. Grozil pa ni le svojim, pač pa tudi sosedom, da jih bo pobil, da bo zažgal poslopje in še kaj. Tisto, kar se je zgodilo, se je pravzaprav moralo pripetiti.

Tistega dne Alojz z izjemo pijače ni zaužil domala ničesar, po grlu je, kot je sam povedal, steklo le kaka dva decilitra konjaka, nekaj piva in kake 3 decilitre jabolčnika. Miličnikom je dejal, da ni bil tako pijan, da ne bi vedel, kaj počenja. Kot je pojasnil v svoj zagovor, ga je žena zanemarjala, ni mu hotela pripravljati hrane, celo pobegnila je večkrat od doma in takrat vzela s seboj tudi hčerko. Tako je bilo tudi 14. septembra. Žena in hčerka Tina sta se zatekli k sosedom, kajti Alojz jima pijan ni hotel odkleniti hišnih vrat in ju spustiti v domače stanovanje. Okoli 19. ure pa se je odpravil k sosedi. Žene ni našel, ker se mu je skrila v sobo, zato pa je zahteval od Tine, naj se vrne domov. Ko ga hči ni ubogala, je sam odšel domov, a le za kratek čas. Vrnil se je že čez kakšne pol ure. Ker so bila vhodna vrata sosedove hiše zaklenjena, je zahteval, naj mu jih odpro. Soseda je v strahu to tudi storila, Alojz pa je stopil za hčerko, ki je prestrašena pobegnila k materi v sobo. Kmalu je k njima stopil Alojz, iz žepa potegnil svoj lovski nož ter kake pol metra od žene in hčerke nož dvignil na glavo z grožnjo, da bo zamahnil. Priče so povedale, da je zavpil, kako ju bo zrezal. Nič čudnega, če je najprej iz sobe pobegnila žena Iva, nato pa še hči. Iva je stekla v sobo k sosedi, hitro za seboj zapahnila vrata ter jih držala z notranje strani. Za njo je hotela v sobo tudi Tina, vendar vrat, ki jih je tiščala mati, misleč da je pred njimi mož, ni mogla odpreti. Alojz jo je kmalu dohitel in, ne da bi karkoli rekel, dvignil nož nad hčerko ter zamahnil. Na vso srečo je Tina še dovolj zgodaj videla očetovo namero in je počepnila, to pa ji je po vsej verjetnosti tudi rešilo življenje. Nož jo je zadel v levi zgornji del hrbta in ji prizadejal nekaj centimetrov globoko rano med hrbtenico in robom lopatice. Tina je navzlic temu imela še dovolj moči, da je zavpila: »Ata me je zaklal!« in nato zbežala iz hiše. Alojz je nekaj minut postal pri sosedih, nato pa se mirno odpravil v domačo hišo. Za poškodovano Tino je poskrbel sosed in jo odpeljal v bolnišnico.

Obravnava pred okrožnim sodiščem v Novem mestu je bila 19. februarja naslednjega leta. Alojz je dejanje zanikal, trdil je, da je do njega prišlo po nesrečnem naključju. Nož da je imel v rokah zategadelj, ker si je prav v tistem času z njim rezal slanino, ki jo je imel v levi roki. Priznal je, da je pri sosedih iskal ženo in hčer, vendar da mu je tam na raztresenem krompirju spodrsnilo, tako da je z nožem v rokah padel, pri tem pa čisto naključno zadel hčerko. Seveda sodišče očitno zlaganemu zagovoru ni verjelo, naposled je imelo na voljo tudi dovolj izjav povsem verodostojnih prič, ki so dogodek opisale drugače, tako, kot v njem govori prvi del zgodbe. Zato mu je odmerilo kazen poldrugega leta zapora, hkrati pa mu je pripor podaljšalo do pravnomočnosti sodbe.

Alojz je prestajal kazen v ljubljanskih zaporih, njegovo pritožbo zoper višino prisojene, zapora je vrhovno sodišče v Ljubljani zavrnilo kot neutemeljeno, enako kot zahtevo za omilitev kazni. Zanimivo, da je eno zahtevo za izredno omilitev kazni sodišču poslala tudi Alojzova žena in nemara je prav to pripomoglo, da je prag v svobodo prestopil dobre tri mesece prej, predno bi mu kazen potekla v celoti.

B. B.

OBRAZI

Španka je bila huda stvar

Golobov tone iz Sel pri Šentjerneju se loteva le še manjših del na kmetiji: »Ja, spletem kako košaro, sklepljem koso, popravim grablje ali nasadim kako drugo orodje. To še zmorem, za drugo pa ni več prave moči.« Ni mu zameriti. Štiriinosemdeset jih že ima na plečih in z ženo Pepco, h kateri se je priženil na Kočevarjevo domačijo, živita složno v zakonu že enainšestdeseto leto. »Zlata je vredno, da se družina razume, da je skupaj. Treba je vedeti, kaj je prav. Jaz sem mlad prevzel kmetijo in mlad sem jo izročil. Mladi hočejo delati po svoje, po novem, pa jim stari pri tem ne smemo biti v napoto. Vendar smo imeli tudi mi nekaj speha, ko smo obdelovali vse ročno. Sedaj gre vse strojno, vse hitreje, vendar se stroji tudi veliko lomijo in stroški so veliki.« Tone je poln življenjskih modrosti in izkušenj. Kako tudi ne, saj je v svojem dolgem življenju marsikaj videl in izkusil, prav zato mu je v veliko zadovoljstvo, da živijo pri hiši kar trije rodovi skupaj pa še četrti je že na poti.

Doma je bil z Malega Bana, v družini, ki je imela kmetijo z malo obdelovalne zemlje, vinogradi in gozdom, še najbolj pa je bila bogata z otroki: »Mati je rodila kar šestnajstkrat. Čeprav vsi otroci niso preživeli, si vseeno lahko mislite, kakok živo je bilo pri nas. Pa skrbi za starše je bilo tudi dovolj. Že to veliko pove, da nas je kar sedem hodilo od hiše naenkrat v šolo. Res, da smo takrat iz oddaljenih vasi hodili v šolo le vsak drugi dan, vendar je to le nekaj drugega kot danes, ko si starši premišljajo, ali bi imeli enega ali dva otroka.«

Na svojo mladost v Malem Banu ima Tone lepe, pa tudi težke in mučne spomine. Ko se je prav začel zavedati življenja, je prišla prva svetovna vojna z vsem, kar jo je spremljalo — negotovost, lahkota, smrt.

»Ker je bilo pri hiši toliko otrok, je oče ostal pogojno doma, s tem da je pomagal drugim »vojnim vdovam«, kakor smo takrat rekli tistim, ki so imele može v vojski, no, potem so mnoge res postale vdove, poleg tega pa je moral vojski oddati vsako leto petstokilogramskega vola. To pa je bilo za kmetijo težko breme. Še zlasti težko pa je bilo zame. Živino sem imel rad in sem se stalno sukal okoli nje. Še zlasti okoli volov, ki so pametne živali. Spominjam se, kako sem se z enim tako spoprijateljil, da me je ubogal na vsak ukaz, lahko pa sem ga tudi jahal in počel z njim, kar sem hotel. Sedemnajstega leta pa je prišel čas za oddajo in morali smo ga peljati v Krško. Oče je šel naprej z vozom, jaz pa sem zajahal vola in odšel za njim. To je bilo pri mitnici v Kostanjevici, kjer so pobirali mostnino, smeha, ko so videli nenavadnega jezdeca, pa tudi pozneje v Krškem. Meni je šlo na jok, kajti posloviti sem se moral od dragega prijatelja.«

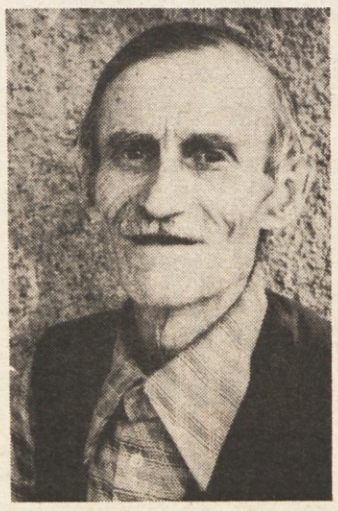

Vojna je prinašala še druge tegobe: »Po Gorjancih in okoliških vaseh so se potikali najrazličnejši lumpje, ki so se izogibali vojaški suknji ali pa so hoteli izkoristiti stisko, ko so bili fantje in možje zdoma. Bili so tudi taki, bolj gosposki, cilindri smo jim rekli, prežali so na priložnost, ko so bile ženske same pri hiši, in treba je bilo kar ostro postopati proti njim, če smo se jih hoteli otresti. Pa to je še šlo. Najhuje je bilo, ko je prišla ob koncu vojne ‚španka'. Pri nas je obležala vsa družina. Zdravil ni bilo, prave pomoči tudi ne. Dve sestri, lepi in močni dekleti, sta umrli. Jaz se spominjam, kako sta ležali na parah, meni pa je, vsemu vročičnemu, kri kar curljala iz nosa po tleh, da je bilo vse krvavo. Stregel nam je sosed, Jevnikarjev Jože. Štiri leta je bil na fronti, pa niti ranjen ni bil. Potem je pomagal nam, čez nekaj časa pa tudi sam zbolel in čez dva dni umrl. Toda umrl je vsaj doma. Veliko jih je ostalo v jarkih na daljnih frontah, pa nihče ne ve, kje imajo grob.«

Po vojni, ko se je nekoliko okrepil, se je Tone izučil za tesarja in pričel služiti prve dinarje. Dosti jih ni bio, kajti za posel je trda predla. Tudi pozneje, ko se je že poročil, je hodil za poslom naokoli. Naročila so že bila, težje je bilo s plačili. Nekajkrat so hodili že financarji okoli hiše in naznanjali dražbo, vendar se je vse dobro končalo. Šele po vojni, ko je Tone odprl lastno obrt, je posel zacvetel. Obnovil je domačijo in dokupil nekaj zemlje. Pa saj je bil že čas, kajti tudi njegova družina je narasla. Pepca in Tone sta dobila šest otrok, sedaj pa imata že devet vnukov in dva pravnuka. Kmetijo vodi naprej sin Tone, ki ima velik moderen hlev in vse potrebne strojne pripomočke za kmetovanje. Stari Tone pa pomaga, kolikor more, vmes pa počiva in premišlja o življenju. Smrti pa se, kot po navadi kmečki očanci, ki so življenju dali svoje, ne boji. »Ko bi me le žena pokopala,« pravi.

TONE JAKŠE

praznik občine krško

mercator/preskrba krško

trgovsko podjetje na debelo in drobno, 68270 Krško, C. krških žrtev 47, p. o. telefon: direktor 71-052, centrala 71-185, 71-062, žiro račun pri SDK Krško št. 51600-601-10313, žel. post. Krško — Slovenija, telegram: Preskrba — Krško

Vsem potrošnikom in poslovnim prijateljem čestitamo ob občinskem prazniku

ljubljanska banka

TEMELJNA POSAVSKA BANKA KRŠKO

pravi naslov za denarne zadeve, sodobnost in tradicija poslovnost in zanesljivost — banka, ki zagotavlja varnost in zaupnost

ČESTITAMO OB OBČINSKEM PRAZNIKU

SOZD REK Edvarda Kardelja
DO RRPS
TOZD RUDNIK RJAVEGA PREMOGA
SENOVO

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

Delavci Laboda, TOZD Libna Krško, čestitamo k prazniku občine Krško ter se priporočamo za nakup naših izdelkov

„KOVINARSKA"

TOVARNA INDUSTRIJSKE OPREME IN KONSTRUKCIJ, n. sol. o KRŠKO

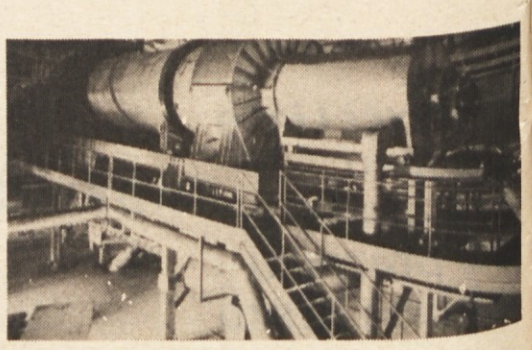

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE!

NAGRADA V ŠKOCJAN

Žreb je izmed reševalcev 18. nagradne križanke izbral JANEZA RANGUSA iz Škocjana in mu za nagrado dodelil knjigo pesnika Franca Šalija Svinčeni rez. Knjiga je te dni izšla pri Dolenjski založbi. Nagrajencu čestitamo in mu želimo prijetno branje!

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 12. junija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 20.

REŠITEV 18. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 18. nagradne križanke je, brana v vodoravnih vrsticah, takšna: OPS, SKALP, TOM, ROTOR, NOVO, ČREPA, PREDSEDSTVO, SNOV, TAO, MOTIVIKA, ROBAR, KENOTAF, OPANKA, RAL, HL, MANDARIN, PALI, ARKA, ALIZARIN, TAT, KOKS, TNT.

MISLI

Kjer ustvarjalnost peša, prihodnost usiha.

S. HRIBAR

Oblast potrebuje sovražnike, ker se hrani z njimi.

O. KRIŽANOVSKIJ

Čas je veter, ki pleve razpiha in le zrno pušča.

F. LEVSTIK

NAGRADNA KRIŽANKA 20

GRAM · GOROVJE V BOLGARIJI · RUSKA PRIMABALERINA GALINA · MIKAČ · SESTAVIL UDIR · OTO PESTNER · SIKAJOČ GLAS · MOČVIRSKA RASTLINA · MLADOSTNA DOBA · NAKODRANA VOLNENA TKANINA

NAJPOMEMBNEJŠA FILM NAGRADA / NEM. PISATELJ THOMAS

MEDN. ŠPORTNE IGRE

GL. MESTO BANGLADEŠA · TKANINA ZA PODLOGE

BIBLIJSKA OSEBA / CESTA V NASELJU · VERSKI POGLAVAR MUSLIMANOV · BOKSAR CLAY / KRATKA MOŠKA SUKNJA

GL. ŠTEVNIK / FR. SLIKAR (AUGUSTE)

KEM. SIMBOL ZA ŽVEPLO · KADEČA SE ŽVEPLOVA KISLINA · LUAK / HITROSTNA TEKMA · ŽAR · AVTOR TELEGRAFSKE ABECEDE / DEL BOKSARSKE TEKME

IND. MESTO V SEV. ITALIJI · ZEMLJIŠKI LASTNIK / VULKAN NA SICILIJI · AM. FILM. IGRALEC (JAMES)

ANGL. Ž. IME · ZLATNIK / DESNI PRITOK DONAVE V AVSTRIJI

ALKALOID V KORENINAH TELOHA · UTEŽNA MERA / KEM. SIMBOL ZA EINSTEINIJ

GORSKI KOLK · NEM. SLIKAR EKSPRESIONIST (EMIL) · KRAVICA

BABICA · ZEMLJEVID · NORDIJSKA BOGINJA MORJA

Nevarnost, zaprta v osrčju gore

Največje odlagališče visokoradioaktivnih odpadkov na svetu bodo zgradili v vulkanski gori — Varnost za nadaljnjih 10 tisočletij

Načrtovalci uporabe jedrske energije v miroljubne in vojaške namene so se obnašali podobno, kot bi se obnašali načrtovalci vesoljskih poletov, če bi naredili program le za vtiritev astronavtov v zemeljsko orbito, kako jih spraviti nazaj na varna tla, pa bi prepustili kasnejšemu razmisleku. Veselo so razvijali jedrsko orožje, pokali z njim v zraku, na zemlji in pod zemljo, na vodi in pod njo, razvijali nove in nove vrste jedrskega orožja, gradili jedrske elektrarne, raziskovalne reaktorje in drugo, kaj bodo naredili z radioaktivnimi odpadki, ki so pri vsem tem nastajali, pa niso natanko vedeli.

In tako so zdaj v vseh državah, kjer so razvijali jedrsko energijo, pred težkim problemom. Nuklearke delajo, zaloge radioaktivnih odpadkov se kopičijo. Gora okolju in zdravju ljudi nevarnih visokoradioaktivnih odpadkov je vsak dan višja, kako jih varno in neškodljivo spraviti, pa ostaja odprto. Problem, ki stiska za vrat tudi našo republiko oziroma krško nuklearko, je dejansko svetovni problem.

Z njim se po svoje spopadajo v Sovjetski zvezi, v evropskih državah, v ZDA in drugod. Še najbolj obsežnega projekta so se lotili v ZDA, kjer načrtujejo, da bi zgradili ogromno odlagališče za visoko radioaktivne odpadke. Ker se o zadevi v tisku precej piše, je mogoče zbrati nekaj zanimivih podatkov. Za razmišljanje o našem domačem problemu bodo nemara tudi zanimivi.

Zaloga jedrskih odpadkov iz nukleark in vojske je v ZDA ogromna. Nabralo se jih že preko 22500 ton. Ministrstvo za energetiko je vložilo 2 milijardi dolarjev v študijo, ki naj bi dolčila, kje naj bi spravili to goro nevarnih snovi. Najprej so proučevali šest mest, nazadnje pa je ostalo kot nadaljnjih raziskav vredno le eno, in sicer gora Yucca v Nevadi. Tu zdaj deluje podzemeljski laboratorij, strokovnjaki v njem pa skušajo natanko preučiti, kako se ta delček zemeljske skorje obnaša, kakšne so možnosti, da pride do večjih sprmemb v naslednjih tisočletjih, ali so možnosti vulkanskega izbruha, katastrofalnega potresa, vdora voda, premika plasti in nastanka poroznosti, kakšna je njegova geološka zgodovina, skratka, ugotoviti mora, ali je kraj primeren, da bodo tu radioaktivni odpadki varno mirovali celih 10000 let. Raziskave naj bi trajale sedem let.

V celoti gre za projekt, ki ga vodi Carl Gertz v Las Vegasu in se z njim ukvarja 1400 raziskovalcev. Študija zemljišča v Nevadi naj bi bila zaključena leta 1995, nakar bi začeli graditi odlagališče. Dograjeno naj bi bilo leta 2003. Predvidoma bo gradnja stala 35 milijard dolarjev.

Če se bo izkazalo, da gre za zelo stabilno ozemlje, na katerem ne bo katastrofalnih potresov ali podobnih premikov plasti, na katerem ni možno pronicanje v globino, ni možen vdor voda in podobnega, potem bodo goro Yucca spremenili v ogromen čebeljnak. V vuklanske kamenine bodo zvrtali 180 kilometrov rovov z odlagalnimi jamami, v katere bodo postopoma polagali radioaktivne odpadke in jih za seboj zapirali. V celoti bo v gori prostora za 63.500 ton visokoradioaktivnih odpadkov. Gigantsko odlagališče bodo polnili celih 28 let, da bodo vanj spravili dotedanje odpadke, potem pa bo treba razmišljati o razširitvi ali graditvi novega za bodoče, če bo seveda jedrska energija še v uporabi.

Seveda se zastavlja vprašanje, zakaj zmetati toliko denarja za odlagališče radioaktivnih odpadkov, ali ni morda mogoče teh snovi spraviti kako drugače in ceneje.

Strokovnjaki pravijo, da gre za zelo nevarne, in kar je še posebej oteževalno, dolgotrajno nevarne odpadke. Del jih je v tekočem stanju, del, in to večinski, pa v trdem. Tekoče visokoradioaktivne odpadke zaenkrat pečatijo v steklene bloke in jih skladiščijo, kjer pač jih, trde odpadke pa hranijo v temu namenjenih hladilnih skladiščih v nuklearkah, kjer so seveda shranjeni samo začasno.

To so tako imenovane gorilne palice, v katerih so uranske tablete. Tipična nuklearka ima v svojem jedru okrog 40.000 takih palic. Kot gorivo so uporabne tri do štiri leta, potem pa postanejo radioaktiven odpadek. A kakšen odpadke! Najbolj radioaktiven, kar jih je na svetu. In to tisočletja in tisočletja. Sedanje iztrošene gorilne palice bodo postale nenevarne šele čez deset tisočletij.

Iztrošene gorilne palice so ekstremno radioaktivne zaradi izotopov, ki nastanejo pri fuziji v reaktorskem jedru. V iztrošenih palicah so med drugim plutonij, stroncij, cezij in uranovi izotopi. Najmanjši neposredni stik s temi visokoradioaktivnimi odpadki je za človeka lahko usoden. Kako nevarne so te snovi, četudi jih v odpadku ni veliko, pove dejstvo, da že milijoninka grama plutonija zadošča, da se v pljučih razvije rak.

Zaradi vsega tega je skladiščenje odpadkov tako zahtevno. Preprečiti je namreč treba vsakršno možnost, da bi prodrli v okolje z zrakom ali vodo, da bi jih kakršnakoli katastrofa spravila na dan. Mirovati morajo v naročju vulkanskih kamenin tisočletja, pa naj se zunaj dogajajo še take spremembe.

MiM

(Vir: Discover)

Brez srca, brez kulture, brez ljubezni ni mogoče braniti nobene domovine, pa naj bi sedeli na arzenalih orožja.

T. PAVČEK

Manj žrtev

Kako zmanjšati nevarnost požarov v hotelih in sobah

Vsako leto na tisoče ljudi umre v požarih, ki se zanetijo v posteljah. Še posebej nevarni so požari, ki izbruhnejo v hotelskih sobah, saj običajno terjajo zelo veliko človeških življenj. Krivci so največkrat neprevidni kadilci, ki se niti v postelji ne morejo odpovedati cigareti.

Ker je kajenje trdovratna navada, s katero se je težko spopasti, so opremljevalci hotelov začeli razmišljati drugače: kako bi preprečili hotelske požare z novo posteljno opremo, ki se ne bi zlahka vžgala. Plod takih prizadevanj je negorljivo tapetniško blago, ki je nedolgo tega prišlo iz proizvodnih obratov ameriškega kemičnega giganta E. I. du Ponta.

Tamkajšnji kemiki so združili ognjeodporna vlakna nomex z vlakni kevlar, ki dajejo tkanini potrebno čvrstost, in tako dobili uporabno tapetniško blago, iz katerega je mogoče izdelati ognjevarne žimnice in oblazinjeno sobno opremo. Namenjeno je predvsem kot obloga za poliuretansko peno, brez katere danes v pohištveni industriji ne gre več, je pa pri gorenju zelo nevarna, ker sprošča strupene pline. Prav strupeni plini in dim pa so pri hotelskih in stanovanjskih požarih tisti, ki morijo, ne toliko sami plameni.

To noro srce, dokler poganja kri, ne preneha in ne preneha upati.

I. POTRČ

Z elektriko do mišic

Nevromuskularno spodbujanje obljublja superšportnike — Za razliko od steroidov ne pušča sledov

Potem ko je bilo nesporno dokazano, kako zelo je zdravju škodljivo jemanje steroidov za doseganje večjih zmogljivosti pri športnikih, in so uporabo teh preparatov prepovedali, so odkrili nove načine, kako iz športnika potegniti kar največ.

V sovjetskem in vzhodnoevropskem športnem taboru menda že nekaj let uporabljajo metodo električne stimulacije za povečanje mišične mase pri športnikih, predvsem pri težkoatletih. Nevromuskularno električno spodbujanje naj bi dajalo enake učinke, kot jih

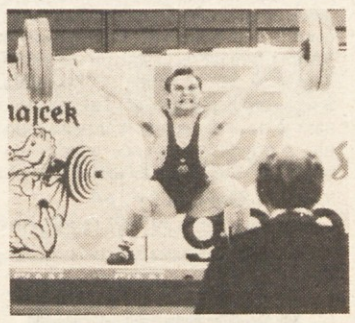

Mu bo električno »žgečkanje« pomagalo do močnejših mišic in boljših rezultatov?

športniki dosegajo z jemanjem prepovedanih steroidov, vendar naj bi bilo neškodljivo oziroma manj škodljivo. Povrhu vsega pa ni mogoče z nobenim testom ugotoviti, a si je športnik povečal moč mišic na tak način, in ne s trdim treningom.

Kako to počnejo onkraj železne zavese, se ne ve. V časopisju pa je mogoče zaslediti nekaj podrobnosti o nevromuskularnem električnem spodbujanju v zvezi z napravo, ki so jo izumili v Združenih državah Amerike. Zasnoval jo je fizioterapevt Anthony Delitto z univerze v Washingtonu. Naprava pošilja električne impulze preko kože na skupino mišic, ki je pomembna za doseganje določenih športnih uspehov oziroma ki jo želi športnik bolj razviti. Električni impulzi povzročajo intenzivnejše krčenje mišic, kot pa bi to mogel doseči športnik z napornimi vajami. Impulzi ne smejo biti premočni, saj bi sicer prehudo krčenje mišic povzročalo bolečine in možne bi bile tudi resne poškodbe.

Napravo so preskusili lani, ko so pripravljali za nastop na olimpijskih igrah ameriškega dvigalca uteži Deriicka Crassa. Mož je zmogel v začetku posebnega treninga, pri katerem so uporabili napravo za nevromuskularno električno spodbujanje, dvigniti 150 kilogramov, po dveh tednih je lahko dvignil že 170, na koncu pa kar 188 kilogramov. Uspeh je presenetil vse, tudi samega Crassa, ki je dejal, da ni pričakoval takšnega uspeha. »Po 11 letih ukvarjanja z dviganjem uteži sem mislil, da sem že dosegel, kar se da. Potem pa tak hiter napredek.«

Na olimpijskih igrah je Crass zasedel 11. mesto, kar je bilo za poznavalce tega športa preveč dobra uvrstitev. Ameriškega atleta so dali kar trikrat testirati, da bi odkrili sledove steroidov, vendar je bil test vsakič negativen.

Sam konstruktor naprve opozarja, da stvar še ni zrela za splošno uporabo. Potrebno bo še precej dela in preskušanj, predno bo mogoče reči, da res deluje.

Kaj bo od nje pridobil šport? Nove superšportnike. Ali so to tisto, kar naj bi šport gojil, je seveda povsem drugo vprašanje.

Mim

(Vir: Discover)

Astma mori

Podvojeno število smrti pri hudih napadih astme

V ZDA se zdravniki začudeno sprašujejo, kaj naj bi bil pravi vzrok, da vse več ljudi umira zaradi hudih astmatičnih napadov. V zadnjem desetletju se je število smrti zaradi napada astme podvojilo. V začetku osemdesetih let je v ZDA umrlo v povprečju okrog 2000 ljudi zaradi hudega astmatičnega napada, leta 1987 pa jih je statistika zabeležila še več kot 4000. Najbolj ogroženi v tem pogledu so priseljenci z južnoameriškega kontinenta in temnopolti prebivalci v mestnih okoljih.

Povečala se je splošna razširjenost astmatičnih obolenj, in sicer za 22 odstotkov, hkrati ko se je število astmatičnih bolnikov, ki so iskali pomoč v bolnišnicah, dvignilo pri odraslih za 67 odstotkov, pri otrocih pa kar za vznemirljivih 225 odstotkov.

»Za zdravljenje te bolezni imamo veliko odličnih zdravil,« pravi dr. Allan Weinstein, »vendar preveč bolnikov ne jemlje astme kot resno bolezen.« Novi preparati, kot so žepni inhalatorji in podobno, ljudem dajejo prevelik občutek varnosti in se ne varjujejo, kot bi se morali.

Nekateri strokovnjaki pa menijo, da je za porast astmatičnih obolenj v prvi vrsti kriv onesnažen zrak.

Za dober sen

Kaj narediti, če sen beži od vek?

Ni malo ljudi, ki so jim nočne ure dolge, mučne in le občasno potonejo v blagodejni spanec. Precej je takih, ki nemirno spijo, se prebujajo ali ne morejo dolgo zaspati, potem pa so še nekaj časa v delovni dan zaspani in nerazpoloženi.

Podatki, ki jih navajajo nemški zdravniki, kažejo, da skoraj polovica vseh žensk, starih več kot 60 let, slabo spi. Vsega skupaj je v ZR Nemčiji okrog 6 milijonov ljudi, ki se ponoči premetavajo po postelji in ne vedo, kaj je krepak, zdrav spanec.

Statistika tudi pravi, da vsak tretji pcient, ki obišče splošnega zdravnika, zaprosi za uspavalne tablete. Prebivalci ZR Nemčije tako vsako leto zanje potrošijo okrog 300 milijonov mark.

Vendar tabele niso tisto ta pravo. In tudi domača zdravila ne. Pravo zdravilo je ljubezen in sproščenost.

Zdravnik Hans Peter Legal trdi, da je nespečnost lahko znamenje nekaterih obolenj, kot so prenizek krvni tlak, srčna obolenja, čir na dvanajsterniku in nenormalno delovanje ščitnice. V takih primerih nespečnosti ne gre jemati brezskrbno in je treba predvsem ozdraviti bolezen.

Kar v 80 odstotkih pa je slabo spanje posledica duševnih in zunanjih vzrokov. Od vek podijo spanec hrup, slab zrak, notranja napetost, bojazni in skrbi ter pomanjkanje ljubezni, nežnosti, topline in spolnosti, pravi Legal. In seveda priporoča mir, sproščenost ter ljubljenje.

Recept je tu! Če bo zares pomagal, pa se ne da reči z gotovostjo. Prav za spanje je receptov na tisoče, še vedno pa iščejo nove. To je nedvomno znamenje, da pravega ni še nihče našel.

Svet v številkah

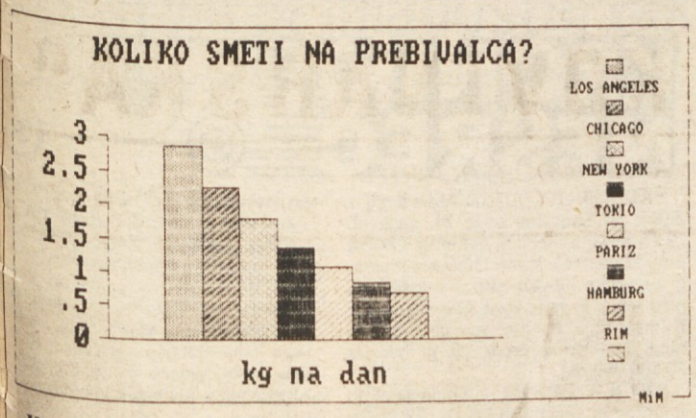

Kam z odpadki? S tem vprašanjem si belijo glave po vsem svetu, vendar problemi z njimi niso za vse enaki. Ugotavlja se sicer, da se ekološka sporna tehnologija seli v nerazvite dele sveta, z njo pa se problem predvsem škodljivih odpadkov prelaga na ramena tistih, ki imajo za lasten razvoj že tako hudo okrnjene možnosti, medtem ko večino odpadkov »pridela« razviti svet. Delček odpadkovne podobe sveta kaže današnji graf, na katerem stolpci prikazujejo količino odpadkov, kot jih »ustvari« vsak dan prebivalec velikih mest. Najhujši so v tem pogledu prebivalci ameriških mest, ki so na prvih treh mestih, za njimi so prebivalci japonske prestolnice, francoske metropole in Hamburga.

BORUT KOS: *V DEŽELI ISLAMSKE REVOLUCIJE*

9

Ker sem sedel na edinem stolu v prostoru, sta onadva morala stati, postavila pa sta se tako, da mi je eden stal za hrbtom, drugi pa pred menoj. Tisti za hrbtom me je začel spraševati o osebnih podatkih, drugi pa je ves čas molčal in me neprestano gledal v oči. Ko sem odgovoril na vsa vprašanja, sem moral še enkrat ponoviti vse podatke od imena in priimka do številke potnega lista.

Dejal mi je, da mi sploh nič ne verjamejo, potni list je ponarejen, jaz pa sem Amričan ali Anglež, za kar že imajo podatke, in naj raje vse priznam.

»Kako naj vam dopovem, da sem Jugoslovan?« sem vprašal.

»Mi že vemo, kaj si,« je sledil hladen odgovor, »zato raje odgovarjaj na vprašanje.« Moral sem jim našteti vse države, za katere sem imel vize v potnem listu. Namenoma jih nisem našteval po vrsti, tako da je oficir moral nekaj časa iskati pravi žig, kajti še vedno nisem hotel povedati, da sem bil prejšnje leto v Iraku. Sledila so podobna vprašanja, kot mi jih je zastavil homeinist na avtobusni postaji, vendar mnogo bolj podrobna.

»Zakaj si v Iranu?«

Zlagal sem se, da študiram zgodovino in sem si prišel ogledat zgodovinske znamenitosti dežele, ki je bila nekoč center mogočne perzijske države. Nato sem moral našteti vsa zgodovinsko pomembna mesta v deželi ter na kratko zgodovino tega območja. Še dobro, da se resnično zanimam za zgodovino in da že pred potovanjem v tuje dežele dodobra naštudiram kraje, ki jih nameravam obiskati. Mislil sem že, da sem se izvlekel, toda sledila so politična vprašanja.

»Kaj misliš o Homeiniju in njegovi politiki?«

Homeinija sem opisal kot nekakšnega rešitelja Irana, za katerim stoji vse ljudstvo. O njegovi politiki pa sem raje molčal, saj bi oficir, ki me je stalno gledal v oči, lahko opazil, da lažem.

Zdela sta se mi zelo hladna in niti po glasu ali kretnjah nisem mogel ugotoviti, če so jim odgovori kaj dopovedali. Možak, ki mi je stal za hrbtom in me izpraševal, je stopil naprej, se naslonil na zid in nezainteresirano listal po potnem listu. Sedaj sta mi oba začela postavljati vprašanja, predvsem o mojem mnenju o ZDA in odnosih z Iranom. Našteti sem jima moral tudi ves ameriški politični vrh z Reaganom na čelu in svoje mnenje o njih. Seveda so bili vsi barabe, izkoriščevalci, krivi za vse težave na svetu itd. Govoril sem, da so ZDA s svojo politiko najslabša država na svetu. A kazalo je, da sem zašel v skrajnost, in takoj je bila na vrsti Sovjetska zveza. Zopet enaki odgovori, le opravičil sem se, da razen nekaj pomembnih ljudi v samem vrhu sovjetske partije ne poznam drugih.

Bila sta vidno presenečena ter mi dejala, da jih kot študent moram poznati, saj je Jugoslavija tesno povezana s SZ in tudi ruščina je obvezen tuj jezik v celi državi. Nič mi ni pomagalo zatrjevanje, da sem s severa države, kjer se učimo zahodne jezike. Nič, ruščina je v Jugoslaviji obvezen jezik in naj začnem govoriti rusko ter tako dokažem, da sem Jugoslovan! Skoraj smo se že prepirali, zabrusil sem jima, da ne vesta, kje leži Jugoslavija, da sta popolna nevedneža v zemljepisu in podobno.

Vendar sem se hitro umiril. Dejala sta mi, da bosta zaslišavanje nadaljevala naslednji dan, ker morata zbrati še nekaj podatkov, jaz pa naj raje premislim in vse priznam.

Ko sta odšla, sem si moral znova nataknitи masko in oditi v celico. Čim sem vstopil, so me vsi trije sojetniki obkrožili in »ruski prevajalec« je ostalim prevajal, kaj so me spraševali. Bil sem jezen sam nase, da sem med zaslišavanjem vzkipel ter zamudil priložnost, da dokažem, kdo sem v resnici.

POTA IN STRANPOTA

§

dežurni poročajo

OB KASETE — V noči na 23. maj je nekdo vlomil v osebni avto 30-letnega Arsena Dediča iz Črnomlja. Neznanec je iz vozila odnesel pet kaset z zabavno glasbo in tako lastnika oškodoval za 980 tisočakov.

JUGO ZGOREL — 28. maja se je 29-letna Jelka Medja se svojo mamo in trileto hčerko odpeljala v zidanico v Mevčah pri Šmarjeti. Medjeva je z mamo odšla po vino, kmalu pa je za njima pritekla še mala Vesna, češ da je v vozilu zelo vroče. Ko je Medjeva prišla do avtomobila, se je iz njega že močno kadilo, ogenj pa je kmalu zajel vse vozilo in je zdaj popolnoma uničeno. Požar je nastal na električni napeljavi pod armaturno ploščo. Škode je za 30 milijonov din.

RAZBIJAL PO POSTAJI — Na železniški postaji v Mokronogu se je v noči na 28. maj zadrževal neznanec, ki je z vrat čakalnice odtrgal letev in z njo razbil luči na skladiščnem prostoru, za nameček pa poškodoval še kretnico. Škode je za 500 tisočakov.

OSTAL BREZ KOLESA — V noči na 22. maj je nekdo iz nezaklenjene garaže odpeljal kolo z motorjem, last 29-letnega Jožeta Šušteršiča iz Gorenjega Vrha pri Trebnjem. Šušteršič je ob najmanj 3 milijone din.

DRAG WC — 23. maja ob 16.35 se je 22-letna Renata Mukavec iz Špeharjev z avtobusom pripeljala v Novo mesto in nameravala pot nadaljevati do Ljubljane. Med postankom je Mukavčeva za nekaj minut skočila na WC, v tem času pa ji je iz avtobusa izginila usnjena ženska jakna, vredna 300.000 din. Predrzneža še iščejo.

NAJBOLJŠE EKIPE GASILCEV

KOČEVJE — Na občinskem gasilskem tekmovanju za memorial Matevža Haceta, ki je bilo 28. maja, je sodelovalo 43 gasilskih desetin. V posameznih skupinah so zmagali in se uvrstili na območno tekmovanje: mlajši pionirji — GD Kočevska Reka, starejši pionirji — GD Mahovnik, mlajše pionirke — GD Stara Cerkev, starejše pionirke — GD Dolga vas, mladinci — IGD Rudnik-Itas, članice — Kočevska Reka, enota Štalcerji in člani A (tekmovalna črpalka) — IGD LIK. Tekmovali so še člani z manjšo črpalko in v tej skupni je zmagala ekipa GD Osilnica. Tekmovanje je bilo pri brunarici v Dolgi vasi. Odlično ga je organiziralo in izpeljalo GD Dolga vas. Območno tekmovanje za občine Kočevje, Ribnica in Grosuplje bo 25. junija v Stični.

Vsak dan tri kazniva dejanja

Porast vlomnih tatvih in požarov sta osnovni značilnosti letošnjega dela krške UNZ — V treh mesecih 302 kaznivi dejanji — Raziskanost enaka

KRŠKO — »Dve zanačilnosti obeležujeta naše delo v prvih mesecih letošnjega leta; to sta očiten porast vlomnih tatvin in veliko število požarov,« razlaga prve letošnje rezultate Slavko Franjič, načelnik oddelka za zatiranje kriminalitete krške UNZ, ki je v to delo ugriznil z letošnjim 1. januarjem, poprej pa je služboval v ljubljanski mestni UNZ.

Krška UNZ pokriva tri posavske občine, na njihovem območju pa so v prvih treh letošnjih mesecih zabeležili 302 kaznivi dejanji, kar je 2 več kot v enakem lanskem obdobju. »To pomeni, da imamo dnevno 3,3 kazniva dejanja, od katerih smo jih dobršen del tudi raziskali, v prvem trimesečju že 193, tako da je raziskanost podobna lanski,« ugotavlja Franjič. »Kot že rečeno, je bilo letos precej vlomnih tatvin. V treh prvih mesecih smo jih našteli 55. Največ je šlo za vlome v stanovanja, hiše, vikende in trgovine. Takšno serijo nam je na srečo vendarle uspelo prekiniti, s prijetjem četverice mladih vlomilcev iz Štajerske se je tudi število vlomov ustavilo.«

Kot že rečeno, so tudi požari letos prinesli precej dela krški UNZ. Lani so jih v prvih treh mesecih zabeležili 12, letos pa kar 29, med njimi en požig in požar, v katerem je ena oseba izgubila življenje. Po Franjičevih besedah je šlo predvsem za površinske požare, ki jim je botrovala bodisi malomarnost bodisi otroška igra v vžigalicami, pri ostalih pa

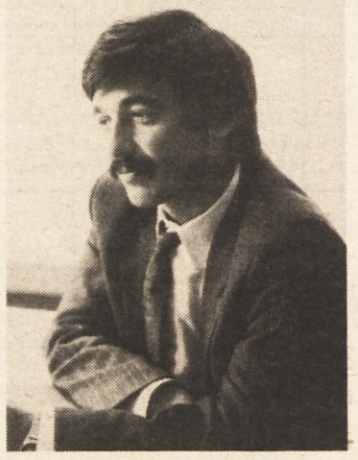

Slavko Franjič: »Osnovna značilnost prvih letošnjih mesecev je predvsem večje število vlomnih tatvin in požarov.«

razni tehnični vzroki ali dotrajana gorišča in dimne napeljave.

»Vse ostalo je bolj ali manj v mejah lanskih številk, tudi kazniva dejanja nasilniškega obnašanja in krvni delikti. Enako velja za gospodarski kriminal; teh primerov smo v prvem tromesečju obravnavali 16. Opažamo, da je zlorab položaja in davčnih utaj nekaj več, manj pa poneverb in primerov nevestnega gospodarjenja. Zanimivo je nemara ob tem, da med storilci hujših kaznivih dejanj gospodarskega kriminala najdemo tudi dva obrtnika pa računovodjo in vodjo finančne likvidature v banki. Sicer pa je o teh primerih javnost že obveščena, šlo je pač za v Posavju odmevne dogodke.« Toliko Slavko Franjič, ki za konec ne pozabi omeniti, da ob vseh navedenih številkah še zdaleč ne kaže biti plat zvona. Prej, nasprotno, kajti časi, v katerih živimo, gredo kriminalu na roke.

B. B.

PO DOLENJSKI DEZELI

- Za Matejem, Divom in Milharjem še zmeraj ni nobene sledi, čeprav akcija miličnikov in kriminalistov UNZ teče že kar nekaj dni. Točneje, vse od 22. maja, ko so omenjeni izginili iz transportnega vozička v oddelku tozda Konfekcija novomeškega Novoteksa. Matej, Div in Milhar so namreč znamke tekstilnega blaga, ki je v dolžini prek 51 metrov izpuhtelo neznano kam. Tekstilci pravijo, da je škode za blizu 8 milijonov din.
- Zadnje majske dni je bilo vlomljeno v vikend Ljubljančana Antona Bukovca na Stari gori pri Mirni. Storilec se je dobro založil, s seboj je vzel transistor z uro, pet litrov žganja, kavo za preganjanje mačka, več nožev in orodja. Bukovca ni rešilo niti dejstvo, da stanuje v Ulici narodne zaščite.
- 22. maja je Metličanka Marija Stariha parkirala svoj jugo pred stanovanjskim blokom na Ulici 1. maja. Ko je zjutraj ponovno sedla v vozilo, se je to nevarno zamajalo. Nič čudnega, kajti preko noči je nekdo odvil prednje desno kolo in ga odnesel neznano kam. Avto je izgubil na vrednosti za 500 tisočakov.

GOREL TRAKTOR

STUDENEC — 28. maja nekaj čez 11. uro je 28-letni Franc Štepic iz Studenca s traktorjem, na katerega je imel priključen obračalnik, obračal seno na travniku Jožeta Bizjaka. Po opravljenem delu je ugasnil motor traktorja, ko pa se je kasneje hotel odpeljati, je pri ponovnem vžigu prišlo do iskrenja, to pa je povzročilo požar na gorivu, ki je iztekalo iz rezervoarja nad motorjem. Ogenj se je kmalu razširil še na kabino traktorja, tako da je škode za 25 milijonov din.

TEKMOVALO 82 GASILSKIH EKIP

NOVO MESTO — V vojašnici Milana Majcna v Bršljinu je bilo v nedeljo tradicionalno občinsko tekmovanje za memorial Matevža Haceta, ki ga je organizirala občinska gasilska zveza. Pionirji so se pomerili v prenosu vode in štafetnem teku, mladinci pa v trodelnem napadu in štafeti. Sodelovalo je kar 61 pionirskih ekip in 21 mladinskih. Rezultati: **pionirji A:** 1. OŠ Šmarjeta, 2. Zagrad, 3. Dvor II; pionirke A; 1. Dvor I, 2. Stranska vas, 3. Zagrad; **pionirji B:** 1. Globodol, 2. Dolž, 3. Lakovnice; **pionirke B:** 1. Dvor, 2. Mokro polje, 3. Orehovica; **mladinci:** 1. Škocjan, 2. Ratež, 3. Šmarjeta; **mladinke:** 1. Bela cerkev, 2. Stranska vas, 3. Ratež.

TRČIL V KOLESARJA

RAKOVNIK — 51-letni Alojz Dvornik iz Mokronoga se je 24. maja ob 8.40 peljal z osebnim avtomobilom iz Mokronoga proti Mirni. V Rakovniku je pred seboj opazil kolesarja, ki je vozil po levi, nato pa nenadoma zavil v desno. Dvornik, ki je vozil prehitro, trčenja ni mogel preprečiti, 76-letnega kolesarja Leopolda Gregorčiča iz Rakovnika je zbil po tleh, poškodovanega pa so prepeljali v novomeško bolnišnico.

Brez staršev trud zaman

V Posavju letos že 19 prometnih nesreč z otroki — Akcija za večjo varnost — Pomoč staršev

KRŠKO — Že v prejšnji številki smo pisali o črnem popoldnevu na posavskih cestah, ko so se v pičlih nekaj urah pripetile kar štiri prometne nezgode, v katerih so bili udeleženi otroci in mladoletniki. Razumljivo, da v Krškem ob takšnem dogajanju niso ostali ravnodušni. »Kako neki bi, ko pa poleg tega razpolagamo še s podatkom, da se je do danes (25. maja — op.p.) na območju naše UNZ pripetilo že 18 prometnih nezgod, v katerih so bili zraven otroci. Eden je celo izgubil življenje, kar 21 pa jih je bilo poškodovanih,« prizadeto ugotavlja črno letošnjo bero Miha Molan, načelnik inšpektorata milice na UNZ Krško.

»Najpogosteje se otroci v takšnih nesrečah pojavljajo kot pešci in kolesarji, manj kot sopotniki. Ob tem je zelo zaskrljubjoč podatek, da so mladi letos prav kot pešci in kolesarji zakrivili devet nesreč, torej kar polovico, upravičena pa je bojazen, da utegne biti ta številka kmalu še večja. S koncem šole bo na cestah vse več mladih z motornimi kolesi in prav zategadelj smo poskušali s posebnim dopisom, ki smo ga razposlali te dni, opozoriti na to vse osnovne šole v regiji. Dogovor je tudi, naj bi šole tesneje sodelovale z občinskimi sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter postajami milice, svoj, največji delež pa lahko k večji varnosti prispevajo starši.«

Ker pa je jasno, da zgolj besede in opozorila ne bodo prinesli rezultatov čez noč, na krški UNZ pripravljajo tudi prometne akcije, podobne tistim ob pričetku šolskega leta. Ena takih je bila minulo sredo, potekala pa je v okolici šol. In rezultati? »Med 11. in 14. uro smo ustavili 297 vozil, zabeležili pa kar 167 kršitev cestnoprometnih predpisov. Za 28 voznikov smo predlagali uvedbo postopka pri sodniku za prekrške, 52 kazni je bilo izrečenih na mestu kršitve; ob tem pa smo še opozorili 53 otrok zaradi neprevidne hoje in prečkanja ceste, prav tako pa opozorili še 83 ostalih udeležencev v prometu. Podatki, ki ogromno povedo.«

In ko smo že pri prometu, povejmo še, da se je v letošnjih štirih mesecih na posavskih cestah pripetilo 57 prometnih nezgod (lani 78), v katerih je izgubilo življenje 19 oseb (lani 18), hudo ranjenih pa je bilo 88 (lani 103). »Čeprav se s tem ne postavljamo,« pravi Milan, »pa moram vendarle povedati, da je bilo izrečenih kaznih in prijav sodniku za prekrške več kot lani, še zdaleč pa ni temu primerna tudi prometna varnost. Še posebej je prepogosto za volanom alkohol: minulo sredo smo — verjamete ali ne — ob 6.15 zjutraj našli vinjenega šoferja za krmilom.«

B. B.

Miha Molan: »Pričeli bomo z akcijami, podobnimi tistim ob pričetku šolskega leta.«

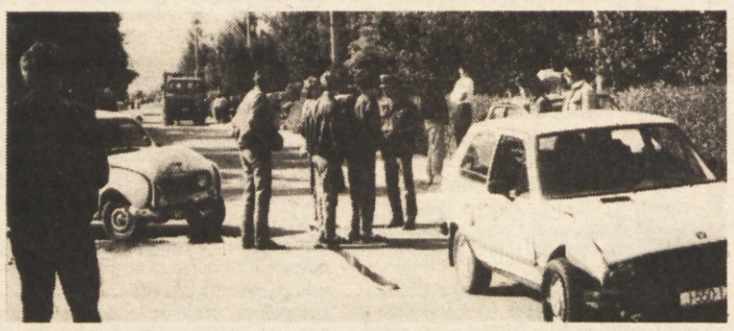

NA SREČO BREZ POŠKODB — Minuli četrtek, 25. maja, nekaj pred 9. uro dopoldne, je počilo na križišču Šegove in Ulice Milke Šobar. Katrca in jugo sta jo precej skupila, na srečo pa se je vse končalo brez telesnih poškodb. Še sreča, da na tem mestu ni več podobnih trkov, kajti križišče je docela nepregledno, ogledalo pa za vse očitno ni zadovoljiva rešitev. (Foto: B. B.)

Alarmna naprava izdala vlomilca

Že dan po vlomu v »Prepih« na Dolnji Težki Vodi sta bila storilca znana — Podboršku leto in pol, Mevžlju pa leto dni zapora

NOVO MESTO — Milan Kožar, lastnik gostinskega lokala, imenovanega »Prepih«, na Dolnji Težki Vodi, je naredil dobro potezo, ko je v svoj lokal vgradil alarmno napravo. Da se je za kaj takega sploh odločil, ni nič čudnega, kajti v »Prepih« je bilo kar nekajkrat vlomljeno, povzročena škoda pa ne majhna, storilci so se namreč vselej odločali za drage tehnične aparature.

Ti so padli v oči tudi 34-letnemu Mihi Podboršku iz Sevnega na Trški gori in 38-letnemu Ljubljančanu Silvu Mevžlju. Možakarja sta se spoznala v Ljubljani, kjer je Mevželj Podboršku večkrat popravljal fička. Plačila za svoje delo bojda ni hotel, zato sta se dogovorila, da mu bo Podboršek v zameno pripeljal rabljen šivalni stroj. 13. marca okoli 19. ure je tako Podboršek vnovič odšel v Ljubljano, kjer pa je pri Mevžlju srečal skupino ljudi, ki se je po Podboršekovih besedah omamljala z mamili v obliki cigaret. Ko so ti odšli, sta okoli druge ure Mevželj in Podboršek krenila proti Novemu mestu. Bojda naj bi odšla po dogovorjeni šivalni stroj, vendar je malo verjetno, da bi si za kaj takega izbrala ravno nočno uro. Cilj je bil verjetno drug. Že v Ljubljani naj bi Mevželj Podborška spraševal, če pozna gostilno ob cesti proti Gorjancem, in očitno je bil načrt hitro skovan. Ob prihodu v Novo mesto sta se še za nekaj časa ustavila pri Podboršku doma, nato pa krenila proti Dolnji Težki Vodi. Še prej sta si odžagala ročaj grabelj in vsak vzela s seboj tudi rokavice.

Fička sta pustila v gozdu kakih 100 metrov stran od lokala. Do »Prepiha« sta odšla peš. Tam sta z ročajem grabelj razbila steklo na vratih in iz notranjosti vzela videorekorder Nordmende in glasbeni stolp Sherwood, oboje vredno preko 20 milijonov dinarjev. Po dejanju sta jo urno pobrisala domov, stvari pri Podboršku preložila v kartonsko škatlo in jih nato skrila v gozd blizu Starega gradu pri Otočcu. Vse bi se zanju nemara srečno izteklo, ko ne bi bilo alarmne naprave. Ta je okoli 5. ure, ko sta storilca vlamljala, zbudila lastnika Milana Kožarja, ki je o tem urno obvestil novomeško postajo milice, prav tako pa je sam hitro odpeljal proti lokalu. Storilcev resda ni dobil, zato pa je slišal piranje vrat in glas fi[illegible] je speljal bližnjega gozda. Tam so kasneje [illegible] tudi eno od rokavic, katere par je bil [illegible] tem najden v gozdu pri Otočcu.

Že dan po dogodku so na vrata Podborškovega stanovanja potrkali miličniki. 34-letni Miha je dejanje priznal, nasprotno pa je Mevželj sprva vsakršno zvezo z vlomom zanikal, kasneje pa tudi on skesano priznal obisk Dolenske. Oba sta sojenje pričakala v priporu. Senat novomeškega sodišča je Podborška obsodil na poldrugo leto zapora, medtem ko je Mevžlju izrekel pol leta nižjo kazen. Sodba še ni pravnomočna.

B.

Do poljubov hotel z nasiljem

Tri leta zapora za 19-letnega Vojka Brajdiča-Dženija — Na zatožno klop zaradi kraje in nasilniškega obnašanja — Dekletu uspelo pobegniti

NOVO MESTO — 19-letni Vojko Brajdič-Dženi iz Šmihela je star znanec miličnikov in sodnikov. Navlic svoji mladosti je že nekajkrat prišel navzkriž z zakonom, tokrat je moral na zatožno klop zaradi objestniškega in nasilniškega obnašanja, ki si ga je privoščil lanskega 18. novembra zvečer, ter zaradi drzne tatvine prav tako lanskega 24. marca okoli 13. ure v Portovaldu.

Omenjenega dne v marcu je Brajdič skupaj z Alojzom Gorencem popival, nazadnje sta bila skupaj v bifeju na Drski. Račun je poravnal Gorenc, katerega je zatem Brajdič zvabil v Portovald, češ da mu bo tam pokazal pištolo, ki naj bi jo tudi preizkusila. Gorenc je bil dovolj lahkomiseln, da je Brajdiču nasedel in odšel z njim, prav tako ga je ubogal v Portovaldu, ko mu je Dženi rekel, naj mu pokaže osebno izkaznico. Mladenič je dobro vedel, da se tovrstni dokumenti običajno hranijo v denarnicah, in ko je slednjo Gorenc potegnil iz žepa, mu jo je Brajdič iztrgal iz rok in zbežal. Iz denarnice je pobral 80 tisočakov, nato pa jo je med begom odvrgel.

Meseca novembra pa se je Brajdič kot že nekajkrat poprej izživljal z nasiljem nad ljudmi. Med 19.30 in 20.30 je na železniškem mostu v Kandiji brez slehernega vzroka napadel mimoidočega Jožeta Rauha, ga s pestjo udaril v obraz in za nameček ugriznil v kazalec leve roke ter naposled ležečega na tleh obrcal. To mu očitno ni bilo dovolj, saj se je le malo zatem na železniški postaji v Kandiji spravil še nad mladoletno L. H. Od nje je zahteval, naj ga poljublja, ko pa mu, razumljivo, ni hotela ustreči, jo je vrgel na tla. Na srečo sta bila dovolj blizu Stojan Šajnović in Iztok Brajdič-Banco, ki sta se postavila za dekle, tako da je L. H. pobegnila.

Na obravnavi je Dženi priznal malo tega. Za Gorenca je trdil, da ga sploh ne pozna, da z njim nikoli ni bil na Drski, vendar so bile izjave prič, ki poznajo tako Gorenca kot Dženija, drugačne. Tudi za pretep na mostu je krivdo zvalil na Rauha, ki naj bi po nepotrebnem trčil v Brajdiča, enako pa je zanikal nasilje nad dekletom.

Sodišče ob izreku kazni ni našlo kakšnih olajševalnih okoliščin za Brajdiča, poleg tega je ta čas še v drugem kazenskem postopku zaradi suma storitve ropa, kot že rečeno, pa tokrat ni bilo prvič, da se je znašel pred sodniki. Senat novomeške enote temeljnega sodišča mu je za vsa opisana dejanja prisodil enotno kazen treh let zapora.

B. B.

SOPOTNICA PODLEGLA RANAM

GLOBOKO — 28. maja okoli 1. ure je prišlo na lokalni cesti v Globokem do hude prometne nesreče, v kateri je življenje izgubila vsega 19-letna Irena Pregrad iz Globokega. 21-letni Jože Ogorevc iz Piršenbrega se je namreč z motornim kolesoma jawa, na katerem je sedela tudi Irena, peljal iz Dobrave pri Globokemu, tam pa prehitel osebni avtomobil. Očitno Ogorevc takrat ni opazil, da na cesti stoji še eno osebno vozilo, saj je silovito trčil vanj, pri čemer je Pregradovo vrglo čez avtomobil. Hudo ranjena je poškodbam že kmalu podlegla, Ogorevca pa so hudo poškodovanega prepeljali na zdravljenje v brežiško bolnišnico.

TRČILA V MOSTNO OGRAJO

BREŽICE — 43-letna Alojzija Zupančič iz Krškega se je 28. maja ob 19. uri peljala z osebnim avtomobilom iz Leskovca proti mostu čez Savo v Brežicah. Zaradi prevelike hitrosti je na križišču pri mostu najprej zadela robnik pločnika, nato pa trčila še v mostno ograjo. Njen mož Janez se je v nezgodi hudo ranil, lažje pa hčerka Vladislava in sin Robert. Zdravijo se v brežiški bolnišnici.

Z lopato napadel soseda

Obračun v Pijavškem

KRŠKO — Očitno so bili večletni spori vzrok obračuna, do katerega je prišlo 22. maja opoldne v Pijavškem. Tega dne so namreč v novomeško bolnišnico pripeljali hudo poškodovanega 33-letnega Antona K., čigar življenje je še v nevarnosti.

Po ugotovitvah kriminalistov in mličnikov krške UNZ naj bi bil vzrok prepira in kasnejšega pretepa med 31-letnim Jožekom B., in Antonom K. (oba doma iz Pijavškega) širjenje lope. Anton K. je menil, da Jože lopo širi na njegovem zemljišču, zato je stopil do njega in kmalu se je pričel prepir, ki se je kasneje sprevrgel v obračun, med katerim je Jožek z lopato večkrat udaril Antona po glavi. Slednjega so hudo ranjenega prepeljali v novomeško bolnišnico, Jožek B. pa je bil skupaj s kazensko ovadbo predan preiskovalnemu sodniku novomeškega temeljnega sodišča.

Eksplozija v straškem Novolesu

Prvi podatki govore o 250 milijonov din škode

STRAŽA — 23. maja ob 2.30 je v odsesovalnem sistemu straškega Novolesa, tozd Primara, oddelek Žaga, prišlo do eksplozije prahu, katere vzrok še ni znan. Zato pa so znane posledice. Eksplozija je namreč zakrivila požar, ki je upepelil okoli 550 vreč za polnjenje s prahom, ogenj pa so pogasili tovarniški gasilci ob pomoči straških kolegov. Dodajmo še, da so zaradi eksplozije popokala stekla, proizvodnja v obratu pa je bila prekinjena vse do 6. ure. Po prvih podatkih je materialne škode za 250 milijonov din, dokončno oceno pa bo dal šele ponoven ogled kraja nesreče, ki naj bi odkril tudi vzrok eksplozije. Zaenkrat je jasno le, da do nje ni prišlo zaradi prenapolnjenosti vreč, saj so bile uro pred eksplozijo izpraznjene.

STRELJANJE V ŽABJEKU

NOVO MESTO — V romskem naselju Žabjek je prišlo 26. maja okoli 18.30 do pretepa in streljanja. M. B. in R. B. sta se namreč sprla zaradi konja, prišlo je do prepira in pretepa, v katerega so se vključili še ostali družinski člani R. B. Takrat je tudi prišlo do streljanja, po katerem so iz barake pritekli še ostali Romi in nastal je splošen pretep. Ostale podrobnosti pretepa in streljanja še niso znane, jasno je le, da so miličniki R. B. zasegli puško italijanske izdelave.

SPREGLEDAL KOLESARKO

ROJE — 55-letni Viktor Per iz Hrvaškega broda se je 26. maja ob 18.45 peljal z osebnim avtomobilom po regionalni cesti proti Dobruški vasi, v naselju Roje pa pred seboj spregledal 59-letno kolesarko Albino Pucelj iz Drame. Zadel jo je in zbil na travnik, kjer je obležala hudo ranjena. Pucljeva se zdravi v novomeški bolnišnici.

HČERKA PADLA S TRAKTORJA

SELCE — 30-letni Jože Arh iz Selc pri Krškem je 28. maja ob 16.30 peljal traktor iz Leskovca proti domu, v kabini pa je poleg njenega sedela še 9-letna hčerka Natalija. Nenadoma pa so se med vožnjo odprla vrata traktorske kabine, tako da je dekle padlo na cesto in se hudo poškodovalo. Natalija se zdravi v novomeški bolnišnici.

KDO GA JE VIDEL?

KRŠKO — Uslužbenci oddelka za zatiranje kriminalitete krške UNZ se ob raziskavi težjega kaznivega dejanja obračajo po pomoč k občanom. Naprošajo namreč vse, ki so v prvih mesecih lanskega leta ali zadnji mesec leta 1987 videli osebo na posnetku ali njej vedeli karkoli, naj to čimprej sporočijo najbližji postaji milice ali UNZ Krško, telefon (0608) 32-080.

KRONIKA NESREČ

PREHITRO — 32-letni Albin Kralj iz Zalok pri Škocjanu se je 24. maja ob 23.15 peljal z osebnim avtom iz Otočca proti Mačkovcu. V vasi Otočec se je zaradi prevelike hitrosti zaletel v tovornjak pred seboj, ki ga je vozil Afus Bajrami iz Kumanovega. Kralj se je v nezgodi laže ranil, materialne škode pa je bilo za 30,500.000 din.

TRČIL V DREVO — 28. maja okoli 5. ure se je 32-letni Miloš Dragoš iz Črnomlja peljal z osebnim avtom po Kolodvorski cesti v Črnomlju. Najverjetneje zaradi utrujenosti je med vožnjo po klancu navzgor zapeljal na levi rob ceste, nato še na pločnik in naposled trčil v drevo. Dragoš je zdravniško pomoč dobil v črnomaljskem zdravstvenem domu, škode na zviti pločevini pa je bilo za 5 milijonov din.

NA PREHODU ZBILA PEŠAKINJO — 22-letna Marija Ratajc iz Primštala pri Trebnjem se je 24. maja ob 8.10 peljala z osebnim avtom od Starega trga proti središču Trebnjega. Zaradi prevelike hitrosti ji ni uspelo pravi čas ustaviti vozila pred prehodom za pešce pri gostilni Grmada, po katerem je takrat cestno prečkala 80-letna Marija Škufca s Kalnega Vrha. Ratajčeva je ženico zbila s tleh, hudo ranjeno pa so prepeljali v zdravljenje v novomeško bolnišnico.

POBEGNIL — 55-letni Vinko Dr[illegible]man iz Novega mesta je 24. maja ob 10 [illegible] pešačil po peščeni bankini ob cesti m[illegible] Mačkovecem in Novim mestom. V bliž[illegible] čistilne naprave je za njim pripeljal nezn[illegible] ni avtomobil in ga zadel v roko, tako da [illegible] padel po tleh. Ko se je pobral, ni na ces[illegible] opazil nobenega vozila več. Dragman [illegible] zaradi hujše poškodbe iskal pomoč v n[illegible] vomeški bolnišnici. Za neznanim vo[illegible] nikom pa še ni sledu.

BORBENO IN ZAGNANO — Učenci oddelkov delovnega usposabljanja Dolenjske so se minuli teden pred osnovno šolo Dragotina Ketteja s prilagojenim programom v Novem mestu pomerili na prvih športnih igrah Dolenjske. Posnetek je iz teka na 30 metrov, poleg te panoge pa so svoje moči merili še v metu žogice in skoku v daljino z mesta. (Foto: B. B.)

Uspele prve športne igre

Učenci oddelkov delovnega usposabljanja Dolenjske tekmovali — Tek, met žogice in skok

NOVO MESTO — Osnovna šola Dragotin Kette s prilagojenim programom iz Novega mesta je minuli četrtek bila pomoči tovarne zdravil Krka in sodelovanju Društva za pomoč duševno prizadetim pripravila prve območne športne igre Dolenjske za učence oddelkov delovnega usposabljanja.

Tekem v teku na 30 metrov, skoku v daljavo z mesta in metu žogice se je udeležilo okoli 30 otrok iz Črnomlja, Krškega, Mirne, Sevnice in Novega mesta. Zelo vzorno organizirano tekmovanje je minilo v prijetnem vzdušju, ki mu je poseben ton dajala borbenost sodelujočih. Sicer pa poglejmo rezultate. V teku na 30 metrov je med starejšimi učenci zmagal Trlep z Mirne, pred Bevcem in Šverom (Novo mesto); pri starejših dekletih Črnomaljka Hudorovac pred Goršetovo (Novo mesto) in Novakovo (Mirna); med mlajšimi dekleti Kostelčeva (Črnomelj), pred Andrejaševo (Novo mesto) in Starešiničevo (Črnomelj), ki sta si razdelili drugo in tretje mesto; tek mlajših učencev pa je dobil Črnomaljčan Žagar, pred Mirenčanom Predaličem in Knapičem (Novo mesto). V metu žogice je med starejšimi fanti zmagal Trlep (Mirna), pred Šustaršičem (Novo mesto) in Bevcem (Mirna), pri mlajših pa Mirenčan Predalič, pred Novomeščanoma Šnebergerjem in Moževom. Pri starejših dekletih je bila prva Sevničanka Kranjčeva, pred Brulčevo (Novo mesto) in Božičevo (Mirna); pri mlajših Andrejaševa pred Peterlinovo in Markovičevo (vse Novo mesto). Še pogled k skoku v daljavo: pri starejših učencih je zmagal Legan (Novo mesto), pred Sevničanoma Vučičevičem in Tičarjem, pri mlajših Žagar, pred Možetom in Knapičem, med starejšimi dekleti pa Hudorovčeva (Črnomelj), druga je bila Novakova (Mirna) in tretja Goršetova (Novo mesto).

Eden najboljših rekreativcev v Sloveniji

Janez Imperl z Loga letos še štirikrat zmagal — Bolj »samouk«

LOG — V sevniški občini ima kraljica športov bolj malo privržencev, saj je atletika dokaj zapostavljena že na osnovnih šolah, in to vse od časov, ko se je iz Sevnice preselil eden naših najboljših srednjeprogašev, dolgoletni državni rekorder na 3000 m z ovirami Slavko Špan. Špan, ki je poučeval na sevniški šoli, je seveda svojo ljubezen do atletike v obilju prenašal na učence. Zato je za sevniške razmere zdaj vsak količkaj odmevnejši dosežek domačinov na atletskih prireditvah toliko bolj presenetljiv in spodbuden.

23-letni prodajalec Janez Imperl z Loga je zato z uspehi na krosih in uličnih tekih na srednje proge v zadnjih letih ob Pavletu Drobnetu svetla zvezda in izjema. Ravno prejšnji petek je Imperl že drugič zapored zmagal na Teku mladosti v Trebnjem, še večji uspeh pa je dosegel letos na 10 km v Radencih, ko je zaostal le za našim olimpijcem Mirkom Vindišem.

»Začel sem spoznavati abecedo atletike šele po osnovni šoli, in sicer v srednji šoli v Brežicah, kjer je bil moj prvi učitelj prof. Polde Rovan. Potem sem 3 do 4 leta vadil sam, od lani pa sem član AK Radeče. Letošnjo zimo mi je pri treningih zelo pomagal Rafko Drašček, a ker zaradi službe nisem mogel več redno prihajati v Radeče, sem vadil spet kar sam, po trenerjevih navodilih. Zato tudi rezultati niso izostali. Letos sem zmagal na 10 km v Brežicah, Straži, Kostanjevici in Trebnjem, drugi pa sem bil v Radencih in Litiji. Treniram šestkrat na teden po 2 uri proti večeru in to je pravzaprav tudi vse,« je povedal Janez Imperl.

P. P.

Janez Imperl

Razgiban in mladostni tek

8. Tek mladosti od Šentlovrenca do Trebnjega

TREBNJE — V Trebnjem so pripravili 26. maja osmi Tek mladosti od Šentlovrenca do Trebnjega. S prek 600 udeleženci, med katerimi je na teku paraplegikov in na atletskem mitingu nastopilo 64 paraplegikov iz treh držav, in z vsem vrvežem na startu in cilju, je bil pravcati tekaški praznik. Z mnogimi spremljevalnimi dejavnostmi pa prireditev prerašča športne okvire.

Vabilu v Trebnje so se poleg športnikov in številnih obiskovalcev odzvali tudi prof. Jože Glonar, generalni direktor UZRI Franc Hočevar, primarij dr. Rajko Turk, sekretar AZS Franc Mikec, predsednik trebanjske občinske skupščine Nace Dežman, narodni heroj Stane Potočar in mnogi drugi. Da udeležencem, enim in drugim, ni bilo dolgčas, so poskrbeli živahni napovedovalci Barbara Jerman, Janez Češnovar in domači Slavko Podboj.

Med dobrimi dosežki velja omeniti rekord v metu diska. S 17,51 m ga je zabeležila Draga Lapornik, ki bi na olimpiadi paraplegikov v Seulu s takim rezultatom zasedla tretje mesto. Poleg dosežkov paraplegikov pa je pomembna množična udeležba. Jože Okorn iz Trebnjega, referent za telesno kulturo Zveze paraplegikov Slovenije, vidi v številčnosti potrditev, da paraplegiki skrbijo za svoje zdravje.

Razen po tekaških nastopih si bodo obiskovalci letošnjo prireditev v Trebnjem zapomnili tudi po razstavi v trebanjskem kulturnem domu. Za druge okuse so na teku poskrbeli z razstavo in prodajo rekreacijske in planinske literature.

Dogodkov v sklopu nadvse uspelega Teka mladosti je bilo manj brez tesnega sodelovanja OK ZSMS, ZTKO in ZKO Trebnje ter še mnogih drugih soorganizatorjev. Kako raznolik je krog zaslužnih za dobro izvedbo prireditve, kažejo ob koncu teka podeljena priznanja OK ZSMS Trebnje. Prejeli so jih predsednik SO Trebnje Nace Dežman, že omenjeni športni aktivist Jože Okorn in trebanjska postaja milice.

Rezultat žrtvovali za tombolo

Okrnjeno novomeško zastopstvo na finalnem tekmovanju za atletski pokal Slovenije — Fantje sedmi, dekleta deveta — Zmage Primca, Keve in Šimuniča

LJUBLJANA — Minulo soboto in nedeljo je bilo na atletskem stadionu v Šiški letošnje finalno tekmovanje za atletski pokal Slovenije, ki je resda minilo brez rekordnih dosežkov, zato pa izenačenih in razburljivih bojev ni manjkalo. Delež dolenjskih atletov in atletinj je bil v mejah pričakovanj, čeprav bi lahko tekmovalci in tekmovalke novomeške Iskre Tenel v ekipnem seštevku kompletni zabeležili precej boljšo uvrstitev.

Novomeščani so pač večino atletov pustili doma, kajti v nedeljo je bila na sporedu njihova tombola, s katere izkupičkom naj bi si kupili vsaj eno progo tartanske preproge. To pa je v današnjih pogojih dela novomeških atletov vsekakor pomembnejše kot pa rezultat v finalu atletskega pokala Slovenije. Po grobih izračunih bi iskraši v kompletni postavi ekipno dosegli tretje ali četrto mesto, dekleta pa peto, tako pa so se morali fantje zadovoljiti s sedmim, atletinje pa z devetim. Med posamičnimi rezultati naj omenimo zmago Primca vmetu diska z 51,86 metra in njegovo četrto mesto v metu krogle s 13,68 metra. V teku na 10 kilometrov je Fabjan zasedel 3. mesto z rezultatom 31:24,54, prav tako pa je bil tretji Slavko Malnar v metu kladiva z 51,07 metra. Prijetno je presenetil tudi Kajtazović v teku na 800 metrov z osebnim rekordom 1:52,03, kar ga uvršča ne le med kandidate za državno reprezentanco, pač pa tudi med kandidate za nastop na mladinskem evropskem prvenstvu v Varaždinu. Med doseženimi četrtimi mesti naj omenimo še štafeto 4-krat 400 metrov, ki je v postavi Božič, Zurc, Štrukelj in Kajtazović dosegla čas 3:24, če pa fantje med tekom ne bi izgubili štafetne palice in s tem seveda tudi precej časa, bi bila njihova uvrstitev še precej boljša. Prav tako 4. je bila tudi Lavra Kastelic v teku na 800 metrov s časom 2:15,20, kar je njen letošnji najboljši dosežek.

• Da navzlic slabim možnostim za delo raste v Novem mestu nov obetaven rod mladih atletov, pove podatek, da jih je kar šest letos že obleklo dres republiške reprezentance mlajših mladincev in mladink. Tako je Podkrižnikova nastopila v ekipi SRS v Foči, v italijanskem Bressanonu pa Žižek v metu diska in krogle, Zatežič v skoku v višino, Hribarjeva, ki je v metu krogle s 13,40 dosegla rekord mlajših mladink SRS, pionirka Šinkovčeva v skoku v višino in Počič v teku na 1.500 metrov z ovirami.

Med ostalimi dolenjskimi predstavniki na tem tekmovanju velja vsekakor omeniti še Brežičana Kevo, ki je v metu kladiva s 54,90 metra zmagal. Prav tako je osvojil prvo mesto je v troskoku z rezultatom 15,64 metra Topličan Šimunič. Slednji je nastopil tudi v soboto in bil v skoku v daljino z rezultatom 705 cm celo drugi. V teku na 110 metrov z ovirami je Brežičan Rovan dosegel rezultat 15,35, kar je bilo dovolj za četrto mesto, šesti pa je bil v skoku s palico, kjer je preskočil 4,20 metra. Tretji Brežičan Kurajić je nastopil v skoku v višino in zasedel šesto mesto s 195 cm. V ženski konkurenci se je uspešno poskusila tudi sedmobojka Vladka Lopatič: v višino je preskočila 174 cm in zasedla četrto mesto, v skoku v daljino pa je bila z rezultatom 589 cm druga.

V ekipnem seštevku sta tako pri moških kot pri ženskah zmagali vrsti IBL Olimpije, obakrat pa je bila druga ekipa Kovinotehne Kladivar.

B. B.

PAVLIČ 19., ROKAVEC 24.

HOCKENNHEIM — Motociklisti so minuli konec tedna nadaljevali boje za točke svetovnega prvenstva, na sporedu pa je bila dirka za Veliko nagrado Nemčije v Hockennheimu. Med elito najboljših svetovnih dirkačev sta se vnovič preizkusila Lojze Pavlič iz AMD Novo mesto in Brane Rokavec iz AMD Trebnje. V kategoriji do 80 kubikov sta po precejšnji smoli pristala na 19. oziroma na 24. mestu. Naslednja dirka za SP bo 11. junija na Grobniku.

POKAL STRAŽE NOVOLESU

STRAŽA — V ovkiru manjskih prireditev je straški Partizan pripravil odbojkarski turnir, ki bo poslej tradicionalen. Nastopile so ekipe žužemberške Istre, Novolesa, Krke in IMV, v katerih so igrali tudi prvoligaški igralci Pionirja. V predtekmovanju je najprej Novoles ugnal Iskro z 2:0, z enakim izidom pa nato še IMV Krko. V boju za prvo mesto je Novoles premagal IMV z 2:1, za zmagovito ekipo pa so igrali Kosmina, Vernig, Vizjak, Bencik, Rajer in Povina.

TURNIR ZA PRAZNIK

STARI TRG — V počastitev krajevnega praznika bo domači Partizan v nedeljo, 4. junija, pripravil pod pokroviteljstvom Uniorja velik hitropotezni šahovski turnir, teden pozneje pa še turnir v malem nogometu. Dodajmo, da so šahistke iz Starega trga na državnem pionirskem prvenstvu v Pulju zasedle sedmo mesto.

NOVO MESTO V BOJU ZA OBSTANEK

NOVO MESTO — Zadnjo soboto so v rednem kolu 1. A slovenske lige v namiznem tenisu novomeški igralci gostovali v Ljubljani in Kranju. Obe srečanje so izgubili, in sicer s Kovino Olimpijo tesno s 5:4, s kranjskim Merkurjem pa s 6:3. Novomeščani bodo pomembni tekmi v boju za obstanek v najkakovostnejšem slovenskem namiznoteniškem tekmovanju odigrali v soboto, ko bodo gostili ekipi iz Maribora in Gornje Radgone.

Serija zmag Papeža se nadaljuje

V četrtek zmaga v Škofji Loki, v nedeljo pa v Zagrebu

ZAGREB — Dolenjski kolesarji nadaljujejo s serijo odličnih nastopov, še posebej to velja za člansko vrsto Krke, ki po dirki Alpe-Jadran ne pozna porazov. Tako je Sandi Papež že v četrtkovi kriterijski dirki v Škofji Loki za več kot krog ugnal vse najboljše jugoslovanske kolesarje, uspeh pa je ponovil tudi na nedeljski dirki Osvoboditev Zagreba. Prepričljivo je namreč dobil cestno dirko, njegov klubski kolega Smole je bil 8., Glivar pa 10.

Zmagoslavje dolenjskih kolesarjev se je nadaljevalo tudi v ostalih kategorijah. Pri pionirjih A je zmagal Murn pred Filipom (oba Krka), med mlajšimi mladinci je prijetno presenetil Metličan Kopinič, saj je zmagal pred Praznikom (Krka), Mervar je bil 4., Štangelj (oba Krka) 5., Težak 7. in Janjac (oba Metlika) 8. Tudi pri ženskah so vse nagrade odšle v Novo mesto. Zmagala je Krnčeva, druga je bila Marjeta, tretja pa Martina Sajevec.

ZMAGA ŠEFMANA

NOVO MESTO — Te dni se je končal turnir novomeškega teniškega kluba za posameznike in dvojice. Na igriščih v Portovaldu je merilo moči več deset članov kluba, najzanimiveje pa je bilo seveda v konkurenci posameznikov. Rezultati — četrtfinale: Stokanović—Frelih 6:2, 6:0, Jožef—Lubej 2:6, 6:1, 6:4, Guštin—Uhl 6:1, 6:2 in Bradač—Šefman 4:6, 2:6; polfinale: Stokanović—Lubej 6:4, 6:1 in Guštin—Šefman 2:6, 5:7; finale: Šefman—Stokanović 6:2, 6:2. V igri dvojic sta v finalu Bregar in Bradač ugnala par Zagorc—Stokanović s 7:6, 6:3.

MAJSKI TURNIR PICKU

NOVO MESTO — Zmagovalec rednega mesečnega hitropoteznega šahovskega turnirja ŠK GIP Pionir Novo mesto je Picek. V konkurenci enajstih igralcev je zbral 9 točk, sledijo pa: Kastelic 8, Pucelj 7, Istenič 6, Milić 6 itd.

VETERANI PRESENETILI MLADE

NOVO MESTO — Konec aprila se je pričela letošnja balinarska sezona, že te dni pa imamo na voljo rezultate občinskega prvenstva. V izbijanju je zmagal Juvan pred Moretom in Srovinom (vsi BK Krka), med posamezniki Juvan pred Mrazom (Novoteks) in Srovinom, v dvojicah Mraz—Štrumbelj (Novoteks) pred Srovinom in Moretom (Krka) in Pungerčarjem ter Bobnarjem (IMV). V tekmi četvork je zmaga pripadla ekipi Novoteksa v postavi Mraz, Hrovat, Štrumbelj, Leden.

ŠE TOČKA ZAOSTANKA

NOVO MESTO — Nogometaši Elana so v 19. kolu OČL-zahod zabeležili pomembno zmago doma nad Primorjem s 3:2 (2:1) in se tako predvsem po zaslugi črnomaljske Bele krajine, ki je v Dekanih odščipnila točko vodilni ekipi Jadran Lame (zadetek je dosegel Dormiž), prvouvrščeni enajsterici približali na vsega točko razlike. Strelci za Elan so bili Gabrič, Kobe in Stojan Mesojedec. Prvenstvo tako postaja nadvse zanimivo, v boju za naslov pa bi Novomeščanom še kako prav prišli točki v nedeljskem srečanju v gosteh s Primex Adrio, ki pa se še bori za obstanek. Črnomaljci v 20. kolu igrajo doma s Slavijo iz Vevč.

M. GORENC

JUBILEJ DRUŠTVA

BUTORAJ — V počastitev 10-letnice delovanja je športno društvo Butoraj pripravilo več tekmovanj. V hitropoteznem šahu je zmagal Stariha pred Bedićem in Korelcem, v namiznem tenisu pa U. Kobe pred V. Kobetom in Preušićem.

-ob

Tudi zamujeni prvomajski tek je uspel

Na startu 200 tekačev

STRAŽA — Prizadevni organizatorji letošnjega straškega teka res niso imeli sreče z vremenom. Obilno deževje je preprečilo prireditev že 1. maja, nadomestni datum 21. maj pa vnovič ni bil najbolje izbran, kajti ta dan je bilo v Sloveniji še nekaj podobnih prireditev. No, navzlic temu se je na startu v Straži zbralo okoli 200 tekmovalcev iz vse Slovenije, ki iz Dolenjske niso odšli razočarani. Za to je poskrbelo tudi straško turistično društvo s prikazom narodnih noš in običajev. Generalni pokrovitelj prireditve je bil straški Novoles, z več kot 60 nagradami pa so na teku sodelovale še nekatere druge delovne organizacije Dolenjske.

Rezultati: — cicibanke (400 m) : 1. Sonta; cicibani (400 m): 1. Piletič (oba Straža); mlajše pionirke (2.000 m): 1. Pinoza (Sevnica); mlajši pionirji (2.000 m) 1. Slabša (Sevnica); starejše pionirke (2.000 m): 1. Strnad (Sevnica); starejši pionirji: 1. Majstorovič (Ljubljana); mladinke: 1. Pirc (Sevnica); mladinci (2.000 m): 1. Mervar (Straža); **trimski tek** (8 km): 1. Sabina Jovan, 2. Slavka Jovan (obe Ljubljana), 3. Miklič (Novo mesto); člani: 1. Imperl (Sevnica), 2. Mikec, 3. Škedelj (oba Novo mesto); **maraton** — 21 km, mladinci: 1. Vencelj, 2. Pečjak (oba Šentvid), 3. Bevc (Šmarjeta); mlajše članice: 1. Bohinc (Koper), 2. Kotar (Trbovlje), 3. Skapin (Celje); veteranke: 1. Filipič (Ljubljana), 2. Vencelj (Šentvid), 3. Skapin (Celje); člani A: 1. Okoliš (Ljubljana), 2. Drobne (Trbovlje), 3. Bauer (Novo mesto); člani B: 1. Vozlič (Trzin), 2. Križman (Grosuplje), 3. Jerę (Sevnica); veterani A: 1. Umek (Medvode), 2. Škerlj (Domžale), 3. Vencelj (Šentvid); veterani B: 1. Macarol (Trbovlje), 2. Ivanetič (Metlika), 3. Skapin (Celje).

NA MOTOKROSU NAJBOLJŠA KAMPUŠ IN ZAJEC

BREZJE PRI ČRMOŠNJICAH — Nedeljski motokros na Brezju, ki ga je že 16. leto pripravilo avto-moto društvo Bela krajina iz Črnomlja, sicer ni privabil toliko gledalcev kot običajno — le okrog 1.500 — potekal pa je v lepem vremenu, brez padcev in poškodb tekmovalcev. S tekmovanjem so bili zadovoljni vsi, tako gledalci kot tekmovalci. Slednji so se pomerili v dirki za republiško prvenstvo v razredu do 125 ccm ter do 250 ccm. V razredu do 125 ccm so bili med 28 tekmovalci najboljši Boštjan Kampuš (AMD Unior, Lenart), Aleš Zajc (AMD Šentvid pri Stični) in Tomislav Ferš (AMD Radenci), v razredu do 250 ccm pa so se od 23 motokrosistov najbolje odrezali Aleš Zajec, Janez Sitar (AMD Kompas Herz) ter Brane Novak (AMD Šentvid pri Stični).

Bodo Kočevci žrtve »kuhinj«?

Vse kaže, da bodo kočevski namiznoteniški igralci izpadli iz medrepubliške lige — Za Komca se potegujeta Kranj in Novo mesto

KOČEVJE — Vse kaže, da se bodo morali namiznoteniški igralci Kočevja že po prvem letu igranja v medrepubliški ligi vnovič preseliti med republiške ligaše. Odsotnost njihovega najboljšega igralca Komca, ki je pri vojakih, je bila za mlado ekipo prevelika izguba, za nameček pa so se že na začetku spomladanskega dela prvenstva pričele tako imenovane kuhinje. Varaždinski Mungus, ekipa, ki naj bi se s Kočevci borila za obstanek v ligi, je že na startu dosegla dve nepričakovani zmagi, ki težko, da sta rezultat športnih bojev.

No, kakorkoli že bo, se vendarle zdi, da je bila prelomnica za bodoče življenje kluba nedavna skupščina. Na njej je predsednik kluba inž. Stane Adamič podrobno opisal dosedanje uspehe, ki so brez dvoma več kot dobri, ni pa skoparil tudi s kritikami na račun klubske uprave. Slednja je bila le na papirju, vsa aktivnost v klubu pa je bila v resnici prepuščena zgolj enemu, trenerju Marjanu Oražmu. Po besedah enega od članov dosedanje uprave ne le da nimajo v klubu ljudi za delo, pač pa je tudi finančno stanje daleč od takšnega, s katerim bi se Kočevci lahko enakovredno kosali z ostalimi zveznimi ligaši. Zato je nemara še kako upravičen njegov predlog, naj bo skrajni domet kočevskega namiznega tenisa prva republiška liga, višek moči pa usmeri v množičnost ostalih selekcij.

Verjetno ta čas najbolj spodbudna novica za kočevski namizni tenis pa je ta, da je pokroviteljstvo nad klubom prevzel Melamin. Njegov direktor Dušan Popović, ki je hkrati novi podpredsednik kluba, pravi, da je njegova delovna organizacija pripravljena financirati prvo ekipo, navsezadnje bo korist obojestranska. In čeprav bo torej večina sredstev na voljo le prvi ekipi, v klubu zaledja ne bodo zapostavili. Naloga nove uprave, na čelu katere je sedaj Zdenko Kovačič, bo okrepiti strokovno-trenerski kader, eden od načinov je ta, da se v klub vrnejo bivši igralci. Kajti brez kvalitetnega dela s selekcijami tudi dobre prve ekipe ne bo.

Najbolje to ve Marjan Oražem, ki mu gredo vse zasluge za dosedanje rezultate kočevskega namiznega tenisa. Po njegovih besedah je potrebno čimprej doreči status igralcev v klubu. V ilustracijo je navedel primer njihovega najboljšega igralca Gregorja Komca. Zanj se poteguje Kranj, kjer mu nudijo neprimerno boljše možnosti za delo, kot jih ima v Kočevju, prav tako se vse pogosteje oglaša Novo mesto, ki bi Komca prav tako rado videlo v svoji ekipi. Po neuradnih podatkih je novomeška ponudba celo dvakrat ugodnejša od kranjske, prezgodaj pa je že sedaj napovedati, kako se bo igra na relaciji Kočevje—Novo mesto—Kranj dokončno razpletla. Kočevci upajo, da njim v dobro.

M. GLAVONJIĆ

USPEL KOLESARSKI MARATON OB KRKI — Minulo soboto je odbor za množičnost novomeškega KD Krka pripravil kolesarski maraton na progi med Novim mestom, Sotesko, Dolenjskimi Toplicami, Šentjernejem in Otočcem, ki se ga je udeležilo preko 180 ljubiteljev rekreativnega kolesarjenja iz vse Slovenije. Prireditev je odlično uspela tudi po zaslugi pripadnikov JLA in miličnikov, ki so poskrbeli za zaščito proge, ter tovarne zdravil Krka, zavarovalnice Triglav, ločenske pekarne Žita in obrtnikov Brede Bučar, Davorina Uhernika, Petra Iskre, Mira Gazvode, Antona Vovka, Jožeta Mraka, Marjana Vraničarja, Milana Bana, Andrej Puclja, Janeza Vidriha in Jožeta Teropšiča.

V SOBOTO MALI NOGOMET

ČRNOMELJ — Dijaški dom iz Črnomlja organizira v soboto, 3. junija, na igrišču pred interantom nočni turnir v malem nogometu. Ob slabem vremenu bo turnir v črnomaljski športni dovrani. Igra se 2 krat 20 minut, prijavnina znaša 120.000 din, poravnati pa jo je moč pred žrebanjem, ki bo v petek ob 20. uri v hotelu Lahinja. Prijave sprejema organizator na telefon 51-179 med 18. in 20. uro.

MEMORIAL PETRA MAVSARJA

ZDOLE — TVD Partizan Zdole prireja v nedeljo, 4. junija, že 9. tradicionalni nogometni turnir za memorial Petra Mavsarja. Organizatorji vabijo ekipe v malem nogometu, da se turnirja udeležijo v čim večjem številu.

Šport

V nedeljo kontaktni karate

Turnir za pokal evropskih prvakov v semmi in full contactu ter katah

NOVO MESTO — Na kratko smo že zapisali, da se ljubiteljem kontaktnega karateja na Dolenjskem v nedeljo ponuja lepa priložnost videti na delu najboljše evropske tekmovalce. V novomeški športni dvorani bo namreč to nedeljo, 4. junija, turnir za pokal evropskih prvakov v full in semmi kontaktu ter katah.

Kvalifikacijski boji se bodo pričeli ob 10. uri, zvečer ob 18. uri pa bodo na sporedu finalni obračuni najboljših. Prijave so že potrdili vsi najboljši evropski tekmovalci, dodajmo pa, da bodo na tekmovanju nastopili karateisti iz Švice, Italije, Zahodne Nemčije, Madžarske, Turčije, Nizozemske, Belgije in Jugoslavije. Poglejmo za konec še, kdo bo sestavljal novomeško ekipo: pri mlajših pionirjih so to Dolenc, Klobučar in Žemljič, med starejšimi pionirji Novak, Šeruga, Djeladini in Brkić, pri mladinkah Radolovićeva, pri članicah Kirnova, Jakšetova in Ferličeva ter pri članih Šehić, Mikec, Plevnik, Božič, Kos, Sarić, Ilić, Dundjer, Malić, Burkić, Skok, Vorkapić, Stojanović in Bečirević. Do takšnega števila svojih tekmovalcev imajo Novomeščani pač pravico, saj so organizatorji tekmovanja.

ŠPORTNI KOMENTAR

V novi sezoni na vrh?

Na rob prvenstvu v rokometnih ligah — Inles Riko in Itas imata dobro zaledje mladih

Zastor nad republiškima rokometnima ligama je spuščen, Šoštanj pri moških in Mlinotest pri ženskah sta ekipi, ki sta si letos priigrala naslova prvakov. Ne da bi zmanjševali njun uspeh, moramo vendarle zapisati, da je bilo letošnje tekmovanje eno najmanj kvalitetnih doslej, slovenskemu rokometu se očitno ne piše svetla prihodnost.

Rezultata deklet kočevskega Itasa in fantov ribniškega Inlesa-Rika sta bila pričakovana. Resda so Ribničani v minulih sezonah praviloma posegali po višjih mestih, toda letošnje peto je osvojila izredno pomlajena ekipa. Inles je bil med najmlajšimi vrstami v ligi, zato verjetno tudi toliko nihanj v formi in porazov na domačem igrišču. Če teh ne bi bilo, bi se verjetno ekipa Inlesa-Rika potegovala za vrh lestvice, nemara celo za naslov prvakov. Kar ni uspelo članski vrsti, je zato kadetski. Mladi Ribničani, ki so domala vsi že v minuli sezoni oblekli dres prve ekipe, so namreč prepričljivo opravili s svojimi vrstniki iz drugih klubov, v začetku julija pa jih čaka nastop na finalnem turnirju najboljših jugoslovanskih kadetskih ekip. Omenimo ob tem, da je nekaj ribniških igralcev, v prvi vrsti sta to Tomšič in Lapajne; že sedaj tarča poželjivih pogledov nekaterih prvoligaških ekip.

Če ne rezultat Inlesa pa je tretje mesto deklet Itasa eno prijetnejših presenečenj. Resda je po jesenskem delu morda kazalo še na kaj več, toda vedeti je treba, da je bil Itas še lani med ekipami, ki so se borile v spodnjem delu lestvice. Menjava trenerja na začetku sezone je očitno naredila svoje, v ekipo se je vrnila Marina Jerič, ob njej je vnovič prišla do besede njena sestra Stanka. Nekateri že sedaj napovedujejo, da bi kočevska ekipa, če bo seveda igrala v nespremenjeni postavi, prihodnje prvenstvo lahko startala kot eden izmed favoritov celo za naslov prvakinj. Kajti poleg nekaj izkušenih igralk so tu še mlade, ki veliko obetajo, predvsem Štefanišinova, Guštinova, Dragičevićeva, da ne naštevamo ostalih.

M. GLAVONJIĆ

TELEVIZIJSKI SPORED

TELEVIZIJA SI PRIDRŽUJE VSE PRAVICE DO MOREBITNIH SPREMEMB PROGRAMA

PETEK, 2. VI.

9.45 — 12.35 in 16.05 — 0.55 TELETEKS
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK
10.10 TEDNIK
11.00 MOSTOVI
11.30 OB NJEMNU, poljska nadaljevanka, 3/4
12.25 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.17 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NAŠE AKCIJE
20.15 V HRIBIH SE DELA DAN ... ZA GRINTOVCI, dok. serija, 3/8
20.55 DOLINA LUTK, ameriška nadaljevanka 4/5
21.50 DNEVNIK 3
22.00 POGLEDI: IZ ZGODOVINE SLOVENSKEGA NARAVOSLOVJA
23.15 NEDOSEGLJIVA BLIŽINA, nemški film

Filmska zgodba pripoveduje o treh ljudeh v kriznem trenutku njihovega življenja. Ines snema dokumentarne filme, Andreas je urednik pri založbi in sam pisatelj. Očitno živita složno življenje do trenutka, ko ju doseže vest, da je njuna prijateljica Monika poskušala narediti samomor. Ines pa hkrati dobi pismo 15-letnega sina, ki ga je kot študentka rodila v Ameriki in se mu nato odpovedala in o tem ni nikoli z nikomur spregovorila...

0.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 19.00 Alpski večer 89 (ponovitev 1. oddaje) — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Virtuoz: Issak Stern v Dublinu (ponovitev 4. oddaje) — 21.30 Nižinski, božji klovn (baletna oddaja) — 22.10 En avtor, en film: N. Majdak: Igre iz Srbije — 22.30 EP v boksu (posnetek iz Aten) — 0.35 Kronika Strejinega pozorja

TV ZAGREB

8.10 Poročila — 8.15 TV koledar — 8.25 Dom brez doma — 9.00 TV v šoli — 12.40 Poročila — 12.50 Prezrli ste, poglejte — 15.10 Poročila — 15.15 Nočni program (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 dom brez doma — 18.05 Številke in črke — 18.25 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Detektiva iz Miamija — 20.55 Pesem je... Tomaž Pengov — 21.30 Dnevnik 3 — 21.50 Oddaja o kulturi — 22.50 Nočni program — 0.50 Poročila

SOBOTA, 3. VI.

7.45 — 13.00 in 14.55 — 0.30 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.10 OTROŠKA MATINEJA
11.40 NAŠA PESEM, ponovitev 18. oddaje
12.10 IZBOR TEDENSKE PROGRAMSKE TVORNOSTI
15.10 VIDEO STRANI
15.20 M. SOBOTA: FESTIVAL MLADIH
15.40 VIDEOGODBA, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 TONČKOVE SANJE, ponovitev
17.00 VESELA DVAJSETA LETA S STANOM IN OLIEM, ameriški film (ČB)
18.30 NAŠ EDINI SVET: MENIH, VAS IN SVETO FIGOVO DREVO, zadnji del dok. serije
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 x 3
20.30 DOLINA LUTK, zadnji del nadaljevanke
21.25 V SPOMIN COUNTU BASIEJU
22.35 DNEVNIK 3
22.45 ZADEVA CARTIER, ameriški film
0.20 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

14.30 Kako biti skupaj — 15.00 EP v boksu — 17.45 Beograd: finale PEP v atletiki — 19.00 Kronika festivala športne rekreacije — 19.30 Dnevnik — 20.15 EP v boksu — 21.00 Dobrodelni koncert ob dnevu zaščite človekove pravice (satelitski prenos)

TV ZAGREB

8.45 Poročila — 8.50 TV koledar — 9.00 Izobraževalni program — 10.30 Poročila — 10.35 Prezrli ste, poglejte — 14.25 Zdravoteka — 14.30 D'Artacan in štirje kužketirji (španski risani film) — 16.10 Sedem TV dni — 16.55 Denvnik 1 — 17.10 Zvočnost slovenskih pokrajin: Gorenjska — 17.30 Vroče plače (zadnji del nadaljevanke) — 18.30 Prisrčno vaši — 19.30 Dnevnik 2 — 20.15 Lovec na jelene (ameriški film) — 23.15 Dnevnik 3 — 23.30 Športna sobota — 23.50 Nočni program — 1.50 Poročila

NEDELJA, 4. VI.

8.50 — 13.10 in 13.55 — 23.15 TELETEKST
9.05 VIDEO STRANI
9.15 OTROŠKA MATINEJA
10.40 DOLINA LUTK, ameriška nadaljevanka, 4/5
11.30 DOMAČI ANSAMBLI: 20 LET CELJSKEGA INSTRUMENTALNEGA KVINTETA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
13.00 VIDEO STRANI
14.10 VIDEO STRANI
14.20 M. SOBOTA: FESTIVAL MLADIH
14.40 BOURVIL: KAPITAN, ameriški film
16.30 DNEVNIK 1
16.45 TV KAVARNA
17.45 DOLINA LUTK, ponovitev zadnjega dela nadaljevanke
18.35 POPULARNI OPERNI ZBORI
18.45 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 PTICE POD NEBOM, nanizanka, 4/5
21.25 ZDRAVO
23.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: Pariz: odprto prvenstvo v tenisu F-1 za VN ZDA (22.30)
10.00 Danes za jutri (oddaja za JLA) in Odpisani (1. del nadaljevanke) — 13.00 Športno popoldne — 15.25 Mednarodni plavalni miting — 15.55 EP v motokrosu iz Orehove vasi — 17.15 PEP v atletiki — 19.00 Motociklizem na VN Avstrije — 19.30 Dnevnik — 20.05 Ptice na Kosovu: Korenine naroda (dokumentarna oddaja) — 21.10 Skica za portret — 21.45 Športni pregled

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Nedeljsko dopoldne za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Izobraževalna oddaja — 13.00 Veliko sedlo (zadnji del serijskega filma) — 14.10 Nedeljsko popoldne — 16.25 Reportaža — 17.05 Igrani film — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik — 20.00 Tovarišica ministrica (humoristična serija) — 20.55 Izganjalec hudiča (film) — 22.25 Dnevnik — 22.45 Nočni program — 0.45 Poročila

PONEDLJEK, 5. VI.

17.30 — 1.15 TELETEKST
17.45 VIDEO STRANI
18.00 DNEVNIK 1
18.10 MOZAIK: ZRCALO TEDNA, UTRIP
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 PRGIŠČE SREČE, drama TV Skopje
21.10 OSMI DAN
21.50 DNEVNIK 3
22.05 POLETNA NOČ
ONASSIS, ameriška nadaljevanka, 1/4
ALO, ALO, angleška humoristična serija
1.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: Pariz: odprto prvenstvo v tenisu (m), 11.00 — 19.30 16.30 Satelitski programi
17.45 Po brezkončnosti sveta: Azija — 18.15 Svet športa — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Po sledeh napredka — 21.05 Svet na zaslonu — 21.45 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Otroški program — 9.00 Ponovitev preteklega tedna — 11.00 Iz programske ponudbe — 15.30 Poročila — 15.40 Nočni program — 17.40 Risanke — 17.50 Dnevnik 1 — 18.05 Številke in črke — 18.25 Znanost — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Dramski program — 0.20 Poročila

TOREK, 6. VI.

9.45 — 11.40 in 16.00 — 2.00 TELETEKST
10.10 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK: ŠOLSKA TV
11.30 VIDEO STRANI
16.15 VIDEO STRANI
16.25 POLETNA NOČ, ponovitev
18.00 DNEVNIK 1
18.10 MOZAIK: DA NE BI BOLELO
18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK
20.05 TRGOVCI S SANJAMI, ameriška nadalj., 2/4
20.50 OMIZJE
22.35 DNEVNIK 3
22.50 POLETNA NOČ
ONASSIS, amer. nadalj., 2/4
NENAVADNE ZGODBE, angl. nanizanka
1.50 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: Pariz: Odprto prvenstvo v tenisu, 11.00 — 19.30
18.00 Beograjski TV program — 19.00 Srečanje koroških vižarjev — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žrebanje lota — 20.05 Žarišče — 20.35 Satelitski programi — 21.45 Zabavni torek

TV ZAGREB

8.30 Kdor hoče, ta zmore — 9.00 Ponovitve preteklega tedna — 11.00 Iz programske ponudbe — 15.30 Poročila — 15.40 Izobraževalni program — 16.20 Nočni program — 17.50 Dnevnik 1 — 18.05 Številke in črke — 18.25 Znanost — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Loto — 20.05 Igrani film — 21.40 Dnevnik 3 — 22.00 Kontaktni magazin — 23.30 Poročila

SREDA, 7. VI.

16.00 — 1.05 TELETEKST
16.15 VIDEO STRANI
16.25 POLETNA NOČ, ponovitev
18.00 DNEVNIK 1
18.10 MOZAIK: MOSTOVI
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: BREZGLAVO, kanadski film
21.50 DNEVNIK 3
22.05 POLETNA NOČ
ONASSIS, amer. nadalj., 3/4
HOOPERMAN, amer. humor. nadalj., 1. del
1.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: Pariz: odprto prvenstvo v tenisu, 11.00 — 19.30 nogomet Danska: Anglija, 19.55
17.30 Satelitski programi — 18.30 Studio Maribor — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Antologija slovenske violinske glasbe — 21.50 Set poroča — 22.05 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Otroški program — 9.00 Ponovitev preteklega tedna — 11.00 Iz programske ponudbe — 15.30 Poročila — 15.40 Izobraževalni program — 16.20 Nočni program — 17.50 Dnevnik 1 — 18.05 Številke in črke — 18.25 Dokumentarni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Filmski večer — 22.35 Dnevnik 3 — 22.55 Nočni program — 0.55 Poročila

ČETRTEK, 8. VI.

9.45 — 11.35 in 16.00 — 1.20 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK: ŠOLSKA TV
11.25 VIDEO STRANI
16.15 VIDEO STRANI
16.25 POLETNA NOČ, ponovitev
18.00 DNEVNIK 1
18.10 MOZAIK: PO SLEDEH NAPREDKA
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 OB NJEMNU, poljska nadalj., 4/4
21.05 TEDNIK
22.10 POLETNA NOČ
ONASSIS, ameri. nadalj., 4/4
LETEČI CIRKUS MONTYJA PYTHONA, angl. humor. nanizanka
1.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: Pariz: odprto prvenstvo v tenisu, 12.00 — 19.30
18.00 Beograjski TV program — 19.00 Čas, ki živi: Kri pod goro Oliko — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Mali koncert — 20.45 Oči kritike — 21.25 Umetniški večer

TV ZAGREB

8.30 Otroški program — 9.00 Ponovitev preteklega tedna — 11.00 Iz programske ponudbe — 15.30 Poročila — 15.40 Izobraževalni program — 17.50 Dnevnik 1 — 18.05 Številke in črke — 18.25 Zapeljivec (serijski film) — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Politični magazin — 21.00 Zabavno-glasbena oddaja — 22.10 Dnevnik 3 — 22.30 Nočni program — 0.30 Poročila

studio
EPP 100,6 MHz • STUDIO tel.: 917 • OGLASI • ČESTITKE tel.: 21-505

ČETRTEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D včeraj, danes, jutri, 12.00 Predstavitev Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse manj je dobrih gostiln, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

PETEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Želeli ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 17.30 Želeli ste, poslušajte! 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Izbor pesmi tedna, 10.30 Novice. 10.45 Na sončni in senčni strani Gorjancev, 11.00 Lestvica novosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30 Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Strižemo zastonj, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:
8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika, obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

PONEDELJEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Strižemo zastonj — ponovitev oddaje, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Lestvica narodno-zabavne glasbe, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 12.30 Novice, 13.30 Pogovarjamo se z... 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SREDA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Prispevki iz gospodarstva, 12.30 Novice, 13.30 Glasbena ura, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Čestitke in želje naših poslušalcev, 17.00 Strokovnjak v studiu.

Radio Sevnica

ČETRTEK, 1. 6. 1989
17.00 Uvod in napoved sporeda
17.15 — Aktualno
17.50 — Izobraževalna oddaja
18.10 — Vse v enem košu
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

SOBOTA, 3. 6. 1989
17.00 — Uvod in napoved sporeda
17.10 — Uganke iz domače občine
18.00 — Glasbena uganka
18.10 — Ugibanje kraja
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

NEDELJA, 4. 6. 1989
10.30 — Uvod in napoved sporeda
10.50 — Kmetijska panorama
11.05 — Nedeljski gost
— Kultura — šolstvo — izobraževanje
11.30 — Vesti za drobno gospodarstvo
11.50 — Aktualno
12.15 — ZVN
13.00 — Nedeljski poročevalec
13.30 — Čestitke naših poslušalcev

SREDA, 7. 6. 1989
17.00 — Uvod in napoved sporeda
17.05 — Informativna kronika
17.20 — Tematska sreda
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

PIONIRJI POSTALI MLADINCI — Okrog 300 pionirjev iz semiške, starotrške, obeh črnomaljskih osnovnih šol ter šole s prilagojenim programom, je 25. maja v dragovanjski dragi sredi Črnomlja postalo mladinci. Ob predaji članskih izkaznic jim je čestital tudi predsednik občinske konference ZSMS Igor Fortun (na fotografiji). Novopečeni mladinci so se razigrano, kot se za mladost spodobi, pomerili v šaljivih športnih igrah, se predstavili v svojih narečjih ter zaplesali ob prav tako novopečenem semiškem ansamblu Šok band. (Foto: M. B.-J.)

VITAN MAL GOST ČRNOMALJCEV — Pretekli teden so na obeh črnomaljskih osnovnih šolah podelili Župančičeve bralne značke, za katere je letos tekmovalo nekaj sto šolarjev. Na 21. podelitev so povabili tudi znanega mladinskega pisatelja Vitana Mala (na fotografiji), ki je mladim pripovedoval o tem, zakaj pisatelji pišejo knjige, odgovarjal na njihova vprašanja, z njim pa so se pogovorili tudi učitelji. Ob podelitvi so pripravili kulturni program, na katerem so se predstavili recitatorji, plesalke, pevski zbor ter tamburaši pod vodstvom Silvestra Mihelčiča starejšega. (Foto: M. B.-J.)

PISATELJ NA OBISKU — 25. maja smo imeli kulturni dan, ki smo ga posvetili znamenitemu matematiku slovenskega rodu Juriju Vegi. Vse ekipe so pokazale odlično znanje. Po 25., dodatnem, vprašanju smo razglasili zmagovalca: 8. a in 7. a. Vsi, ki so sodelovali, so dobili knjigo, v katero se je podpisal naš gost, avtor knjige o Juriju Vegi Sandi Sitar. Po kulturnem programu je ta podelil 9 bronastih Vegovih priznanj, 103 bralne značke in 30 pohval udeležencem tekmovanja v znanju angleščine. (Besedilo: Lit.-nov. krožek, foto: Fotokrožek OŠ Žužemberk)

TRAJEN SPOMIN — Udeleženci srečanja Zmajevih šol iz 24 mest Jugoslavije so v spomin mladim in starejšim generacijam Kovina pustili vsak svojo veliko sliko na zidu. Novomeška ekipa (na sliki) je pod vodstvom likovnega pedagoga Ljuba Žagarja iz šole Bršljin že doma izdelala sliko, ki je potem, ko je bila končana na zidu, vzbudila med obiskovalci največ pozornosti. (Foto: J. Pavlin)

Kovin — Jugoslavija v malem

Osem Dolenjcev na srečanju Zmajevih šol Jugoslavije — Dolenjce so izbrali za stalne udeležence — Naslednje leto v Sremsko Kamenico

KOVIN — To prijazno vojvodinsko mesto, ki leži med Smederevom in Deliblatskim peskom, je bilo od 23. do 26. maja v znamenju 19. srečanja pionirjev Zmajevih šol Jugoslavije. Med desetčlanskimi delegacijami pionirjev iz mest Beograda, Bačkega Petrovca, Djurdjeva, Zmajeva, Zrenjanina, Martinca, Neština, Knjaževca, Obrenovca, Pančeva, Rume, Smedereva, Srbobrana, Sremske Kamenice, Subotice, Sremske Mitrovice, Novega Knjaževca, Rume in domačinov iz Kovina (ti so na srečanjih že od vsega začetka) so bile letos tudi delegacije pionirjev iz ostalih republik in pokrajin Jugoslavije. Prišli so iz Prizrena, Šibenika, Kumanova, Niša, Zubin potoka, Šimanovcev, med njimi pa je bila tudi delegacija iz Slovenije, ki so jo predstavljale štiri pionirke iz osnovne šole Baza 20 iz Dolenjskih Toplic z mentorjem, dve pionirki iz osnovne šole XII. SNOUB iz Bršljina ter predstavnik organizatorja Zveze prijateljev mladine občine Novo mesto. V Sloveniji res nimamo šol, ki bi nosile ime tega velikega otroškega pesnika, zato pa prav na Dolenjskem že tri osnovne šole tekmujejo za Zmajevo bralno značko. Kovin je bil štiri dni »Mala Jugoslavija«, v kateri se je družilo kar 272 pionirjev in 48 spremljevalcev.

Mladi so recitirali Zmajeve pesmi, peli in plesali. Vse se je odvijalo na velikem odru pred Domom kulture, kjer se je vsak dan zbrala večtisočglava množica domačinov, gostov in pionirjev. Z navdušenjem so pozdravili tudi veliko pesnico Miro Alečkovič ter pesnika otroških pesmi Slobodana Stanišića in Borislava Putnika. V trajnem spominu pa bodo ostale tudi slike na zidu, ki so jih mladi slikali pri osnovni šoli Jovan J. Zmaj.

Slovenska delegacija, ki so jo sestavljale pionirke Urška Kotar, Mojca Avguštin, Suzana Gliha in Suzana Svašnik iz osnovne šole Baza 20 iz Dolenjskih Toplic, je požela veliko aplavza s svojim kulturno-umetniškim programom, Tanja Hlade in Saša Mance iz osnovne šole XII. SNOUB iz Bršljina pa sta na zidu ustvarili eno izmed najlepših podob na temo Mladi in bodočnost.

Dolenjci so bili v Kovinu ves čas deležni velike pozornosti učiteljev in učencev šole gostiteljice pa tudi domačinov iz Kovina, kjer so bili pionirji nastanjeni. Vojvodinska gostoljubnost se je poznala na slehernem koraku. Morda velja kot zanimivost zapisati tudi tole, da je v pripravi srečanja sodelovalo prek 600 Kovinčanov.

• Organizacijski odbor za pripravo srečanj Zmajevskih šol Jugoslavije je sklenil, da bo Zvezi prijateljev mladine Slovenije predlagal, naj osnovne šole novomeške občine, ki tekmujejo za Zmajevo bralno značko, tudi naslednje leto zastopajo slovensko delegacijo pionirjev na tem srečanju. Organizator pa bo še naprej Zveza prijateljev mladine občine Novo mesto.

Naslednje, 20. srečanje Zmajevih šol Jugoslavije bo v Sremski Kamenici, rojstnem kraju velikega pesnika J. J. Zmaja, kjer se je odvijalo tudi prvo srečanje.

Potovanje slovenske delegacije v 600 km oddaljeni Kovin so omogočila in podprla nekatera podjetja in ustanove novomeške občine, IMV, izvršni svet Sob Novo mesto, OK ZKS Novo mesto, Novoteks, Krka, Dolenjski muzej, osnovni šoli Dolenjske Toplice in Bršljin, Pionir, Ljubljanska banka-Temeljna dolenjska banka in Dolenjski list.

J. PAVLIN

VESELJE OB RAČUNALNIKU — Črnomaljski četrtošolci so bili še bolj ko zmage v oddaji Vprašanja iz TV klobuka veseli računalnika, darila ljubljanske ga Mikrohita. Obljubili so, da bodo prihodnje leto postali vsi člani računar niškega krožka, Jurij Petruna pa je kar takoj pokazal nekaj računalniških veščin. Ob njem so Denis Grubačevič, Petra Rogina, Polona Movrin in Toni Papež. (Foto: M. B.-J.)

Računalnik za prestarje

Zmagovalci oddaje Vprašanja iz TV klobuka še ne vedo, kako si bodo razdelili nagrado Mikrohita

ČRNOMELJ — Štiričlanska ekipa tukajšnjih osnovnih šol iz Župančičeve ulice in Loke je pretekli teden zmagala v televizijski razvedrilno-tekmovalni oddaji Vprašanje iz TV klobuka. Potem ko je v četrtfinalu premagala osnovnošolce s Polzele, v polfinalu iz Loma pod Storžičem, so bili Črnomaljci v finalu kos tudi učencem iz ljubljanske šole Ledina.

Tekmovalci Toni Papež, Jurij Petruna, Petra Rogina in Polona Movrin, ki jih je v studiu spodbujalo okrog 30 navijačev s kapetanom Denisom Grubačevičem na čelu, so dan po zmagi povedali, da jim k zmagi ni pomagala le sreča, ampak predvsem znanje. Zlasti dobro so morali obvladati učno snov 4. razreda, dodatne informacije so našli tudi v enciklopedijah in prospektih, učiteljice pa so pred odhodom v Ljubljano dodobra preverile njihovo znanje.

Za nagrado so mladi Črnomaljci dobili računalnik Mikrohita, Peko iz Tržiča pa jih je povabil na obisk v svojo delovno organizacijo. Najbolj veseli so bili računalnika, za katerega še ne vedo, kateri od obeh šol bo pripadal. Potrebujeta ga namreč obe, saj je na vsaki šoli sedaj samo po en računalnik, potrebe pa so znatno večje. Medtem ko višji razredi že imajo računalniški krožek, pa četrtošolci tožijo, da bi ga morali organizirati tudi za nižjo stopnjo.

Obe črnomaljski šoli se ob koncu oddaje Vprašanja iz TV klobuka zahvaljujeta vsem, ki so jim pomagali: Integralovemu tozdu Promet in delavnice za brezplačen trikratni prevoz na tekmovanja, Beti Črnomelj za oblačila ter črnomaljski pekarni, ki jim je spekla maskoto — presto.

M. B.-J.

PRENOVLJENI BREG — 25. maja so s krajšo slovesnostjo odprli prenovljeno znamenito restavracijo Breg v Novem mestu. Direktor Srednje šole za gostinstvo in turizem Marjan Slak je to označil kot nov mejnik v izobraževanju gostinsko-turističnih kadrov na Dolenjskem. Obnova, načrtovana že desetletje, a zaradi pomanjkanja denarja odlagana vse do sedaj, je bila zaključena v dobrih treh mesecih. Dela so opravili obrtniki prek Hrasta, mnogo pa so naredili tudi delavci in učenci sami, saj za to ni bilo nikjer razumevanja, še manj podpore. Ponudba v učni delavnici gostinske šole bo vsestranska in kvalitetna kot v njihovih najboljših časih, ko je Breg resnično slovel kot ena najboljših restavracij. Na sliki: za otvoritev je bila za goste pripravljena pogostitev, kot se za kvaliteten lokal spodobi. (Foto: Z. L.-D.)

ARHEOLOGI V METLIKI — Na metliškem Hribu izkopuje novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine drugo od šestih prazgodovinskih gomil. V tisti, ki so jo izkopali pred dvema letoma, so našli 90 grobov iz starejše železne dobe, se pravi iz časa Ilirov. Pri sedanjem izkopavanju vodi dela arheolog Borut Križ. Ker gre za zaščitno izkopavanje, so del potrebnega denarja, 65 milijonov dinarjev, prispevali metliški sklad stavbnih zemljišč, kulturna in izobraževalna skupnost. Do sedaj še niso odkrili pričakovanih najdb, razen nekaj krepinj iz srednjega veka. (Foto: A. Bartelj)

DOLINCI NA OBISKU

KOČEVJE — Okoli 60 izletnikov iz slovenske občine Dolina pri Trstu, ki je pobratena z občino Kočevje, je pred kratkim obiskalo Kočevsko. Najprej so si na kašici ogledali Trubarjevino, nato pa še cerkev v Kočevju, smučišče v Dolgi vasi, govejo farmo v Cvišlerjih in kot posebno zanimivost farmo bekonov v Klinji vasi.

USPEH MLADIH IZ KOČEVJA

KOČEVJE — Na republiškem tekmovanju mladih v veščinah SLO in družbene samozaščite, ki je bilo v nedeljo v Tacnu, so mladi iz kočevske občine dosegli lep uspeh. Ekipa učencev osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje je v svoji skupini zasedla 6. mesto, ekipa ŠTUD (srednje šole) pa v svoji skupini 2. mesto.

OBISK GOZDNIH STRAŽARJEV

KOČEVJE — Minulo soboto je obiskalo Kočevsko 22 pripadnikov gozdne straže iz občin pokrajine Furlanija-Julijska krajina v Italiji. V gozdarskem domu so jih sprejeli predsednik občinske skupščine Kočevje Alojz Eržen in predstavniki Gozdnega gospodarstva Kočevje. Gostom-stražarjem je GG Kočevje predstavil Janez Konečnik, o gospodarjenju z gozdovi jih je seznanil Anton Prelesnik, Tomaž Hartman pa jim je predstavil pragozd. Med gorskimi stražarji je bilo tudi nekaj Slovencev, večina pa Italijanov, ki jim je prevajal izlage kočevskih strokovnjakov Boris Gerjal iz Doline pri Trstu.

PESTRO PRAZNOVANJE

MIRNA — V taboru Zapadnodolenjskega odreda v Jelovki, na tromeji med KS Mirna, Gabrovka in Šentrupert, je bilo 15. maja vsakoletno srečanje, ki so se ga poleg borcev med drugimi udeležili tudi učenci višjih razredov iz nekaterih šol. Sicer so po šolah organizirali ob dnevu mladosti vrsto dejavnosti. Na OŠ Mirna, kjer so imeli učenci precej proste roke pri snovanju prazničnega programa, so imeli nižji razredi pohode in piknike, učenci 7. in 8. razreda pa so se skupaj z vrstniki iz Mokronoga in Šentruperta razvedrili na prosvetnem večeru pod mirenskim gradom, kjer so sprejeli pionirje v mladinsko organizacijo in kjer je nastopil češki deklški pevski zbor. OŠ Šentrupert je organizirala v okviru meseca mladosti obisk v ljubljanski operni hiši.

REŠENA UJETNIŠTVA — Kmet Anton Žnidaršič iz Roj pri Šentjerneju je že precej časa slišal iz bližnjega gozda obupne ptičje klice. Ko se je končno le odpravil pogledat, je opazil postovko, ki je zaman poskušala zleteti iz svojega gnezda, kajti sintetična vrv, ki jo je uporabila za gradivo gnezda, se ji je ovila okoli noge. Tudi oster kljun je ni mogel rešiti. Ptica bi seveda že zdavnaj poginila, če ne bi Anton opazil še eno podrobnost. Zvesti samec je skrbel zanjo in ji prinašal hrano. Anton jo je rešil in jo vrnil v njeno naravno okolje, saj se zaveda, koliko koristi mu te ptice naredijo na polju, hkrati pa opozarja, naj ne odmetujemo kosov sintetičnih vrvi kjerkoli. (Foto: T. Jakše)

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 3. junija, bodo v Novem mestu do 19.ure, v ostalih krajih do 17. ure odprte naslednje prodajalne živil:

- **v Novem mestu:** Potrošniški center na Zagrebški cesti
- **v Šentjerneju:** Market Dolenjka
- **v Dolejskih Toplicah:** prodajalna Rog
- **v Žužemberku:** Samopostrežba KZ
- **v Straži:** Market Dolenjka.
- **V nedeljo bo v Novem mestu** od 8. do 11. ure odprta prodajalna Pri vodnjaku na Glavnem trgu 3.

Ker je sobota, 3. junija, delovna, bodo vse prodajalne živil odprte do 15. ure.

PIONIR

GIP PIONIR NOVO MESTO
TOZD Zaključna dela v gradbeništvu Metlika

objavlja prosti delovni nalogi in opravili:

DVEH GRADBENIH TEHNIKOV

Pogoji za sprejem: — končana V. stopnja strokovne izobrazbe gradbene smeri in 3 leta delovnih izkušenj v operativi ter vozniški izpit «B« kategorije

Delo je na terenu.
Delavca bosta sprejeta v delovno razmerje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in s pogojem trimesečnega poizkusnega dela.
Vloge z dokazili o izobrazbi, življenjepisom in opisom dosedanjega dela pošljite v 15 dneh na naslov:
GIP PIONIR Novo mesto,
TOZD Zaključna dela v gradbeništvu
68330 METLIKA, Cesta XV. brigade.

282/22

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE NOVO MESTO
Novo mesto, Novi trg 6/II

OBVESTILO
O RAZPISU ZBIRANJA VLOG PROSILCEV ZA PRIDOBITEV STANOVANJSKEGA POSOJILA UPOKOJENCEM

Odbor za reševanje stanovanjskega vprašanja upokojencev in invalidov pri skupščini Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto razpisuje zbiranje vlog prosilcev za pridobitev stanovanjskih posojil za upokojence, ki imajo stalno prebivališče v občini Novo mesto.
Informacije o pogojih razpisa in potrebne obrazce dobijo zainteresirani pri Društvih upokojencev in v strokovni službi Samoupravne stanovanjske skupnosti.
Rok za oddajo dokumentacije je **16. junij 1989.**
Posojila bodo odobrena na podlagi veljavnega pravilnika, pri odplačilu posojil bo upoštevana revalorizacija.

290/22

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE TREBNJE

razpisuje

XV. RAZPIS ZA POSOJILA IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV VZAJEMNOSTI ZA KREDITIRANJE STANOVANJSKE GRADITVE V LETU 1989

Razpisujejo se:
1. posojila organizacijam združenega dela in delovnim skupnostim za nakup ali gradnjo družbenih najemnih stanovanj 560.000.000 din
2. posojila delavcem za nakup etažnih stanovanj 100.000.000 din
3. posojila delavcem za gradnjo zasebnih stanovanjskih hiš 400.000.000 din
4. posojila za preureditev podstrešij, dozidave in nadzidave zasebnih stanovanjskih hiš 200.000.000 din

Razpis za posojila pod zaporedno številko 1 in 2 je odprt do konca leta 1989, pod 3 in 4 pa do vključno 20. 6. 1989.
S podrobno vsebino natečaja se lahko prosilci seznanijo pri organizacijah združenega dela, delovnih skupnostih, krajevnih skupnostih, Obrtnem združenju Trebnje in strokovni službi Stanovanjske skupnosti občine Trebnje

285/22

PŠTO za Dolenjsko

objavlja

LICITACIJO
za osebni avto ZASTAVA 750,
letnik 1980, karamboliran (nevozen).
Licitacija bo v sredo, 7. 6. 1989, ob 15. uri pri gasilskem domu v Novem mestu.

KOMUNALNO GOSPODARSTVO METLIKA

Odbor za medsebojna delovna razmerja Komunalnega gospodarstva Metlika,
Cesta XV. brigade 2, 68330 Metlika,

razpisuje prosta dela in naloge

VZDRŽEVALCA ČRPALIŠČA

Zahteva se obvladan program IV. stopnje strokovne izobrazbe (črpalničar) in izpit B kategorije.

286/22

KOMUNALNO GOSPODARSTVO METLIKA

Odbor za medsebojna delovna razmerja Komunalnega gospodarstva Metlika
Cesta XV. brigade 2, 68330 Metlika,

razpisuje prosta dela in naloge

INKASANTA VODARINE

na območju občine Metlika.
Zahteva se obvladan program III. stopnje strokovne izobrazbe (administrativni manipulant) ter izpit B kategorije.

287/22

DOLENJCI, PRIBLIŽALI SMO VAM PROIZVODE JELOVICA

— vezana okna
— termoizolacijska okna
— polkna, rolete...
— notranja, vhodna in garažna vrata
— montažne hiše
— pregradne montažne stene
— vrtne garniture (mize, stoli)

PRODAJA

STREŠNIK
industrija gradbenega materiala p.o.
dobruška vas
68275 Škocjan, telefon /068/ 76-230, 22-016

Prvi kupci, ki bodo plačali v gotovini, dobijo POPUST DO 20%!

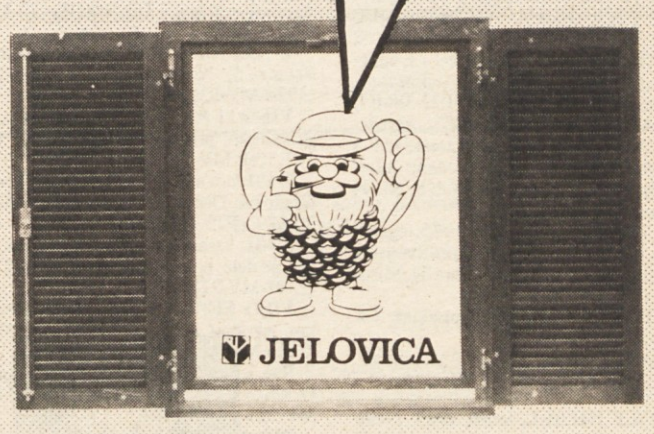

Slovenija
Moja dežela.

GRADITE HIŠO, OBNAVLJATE STANOVANJE, SE ZANIMATE ZA NAKUP STAVBNEGA POHIŠTVA?

ŽELITE NASVET, PRVO KAKOVOST, MORDA ŠE KAJ?

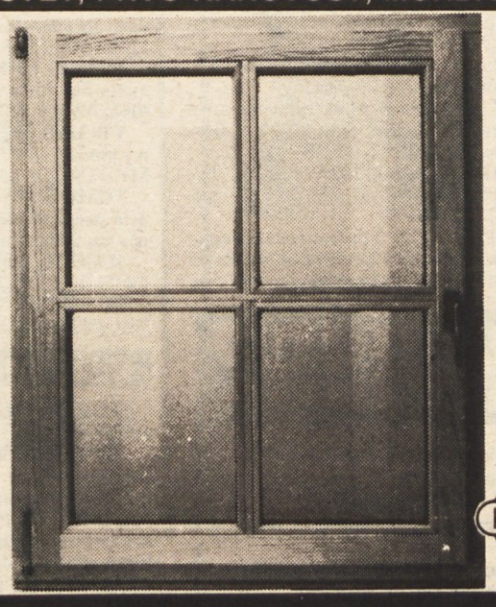

KLI okna LOGATEC

PREPRIČANI SMO, DA BOMO LAHKO USTREGLI VAŠI ŽELJI, SAJ ŽE DESETLETJA OPREMLJAMO OBJEKTE S STAVBNIM POHIŠTVOM DOMA IN V TUJINI.

IZDELUJEMO:
- OKNA, BALKONSKA IN PANORAMSKA VRATA
- VHODNA IN GARAŽNA VRATA
- OKNA PO NAROČILU
- OKNA IN VRATA OPREMLJAMO Z ROLETAMI, POLKNI ALI ŽALUZIJAMI

NUDIMO:
- 20% POPUST PRI GOTOVINSKEM PLAČILU
- 5-MESEČNI BREZOBRESTNI KREDIT
- BREZPLAČNO MONTAŽO IZDELKOV V OBJEKTE
- BREZPLAČNO DOSTAVO do 100 km PRI NAKUPU NAD 20.000.000 din ZA PLAČILO V MESECU MAJU IN JUNIJU

KLI

INFORMACIJE IN PRODAJA:
KOMBINAT LESNE INDUSTRIJE LOGATEC
61370 LOGATEC, TELEFON: (061) 741-711 h.c. TELEKS 31656 YU KLI

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR — KINO — SLUŽBO IŠČE — SLUŽBO DOBI — STANOVANJA — MOTORNA VOZILA — KMETIJSKI STROJI — PRODAM — KUPIM — POSEST — ŽENITNE PONUDBE — RAZNO — OBVESTILA — PREKLICI — ČESTITKE — ZAHVALE

tedenski koledar

Četrtek, 1. junija — Justin
Petek, 2. junija — Evgenij
Sobota, 3. junija — Drago
Nedelja, 4. junija — Kristina
Ponedeljek, 5. junija — Ferdinand
Torek, 6. junija — Zdenka
Sreda, 7. junija — Robert

LUNINE MENE
3. junija ob 20.53 — mlaj

kino

BREŽICE: 2. in 3. 6. (ob 20. uri) ameriška komedija Roksana. 2. in 3. 6. (ob 22. uri) ameriški erotični film Privlačnost. 4. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriški znanstveno-fant. film Čudo vosmi ulici. 6. 6. (ob 20. uri) avstralski film Drži se. 7. 6. (ob 20. uri) ameriški vojni film Biloxi Blues.

ČRNOMELJ: 1. 6. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Nevarna vročina. 2. 6. (ob 20. uri) ameriška komedija Trije moški in dojenček. 4. 6. (ob 18. uri) ameriški avant. film Moja afriška avantura. 4. 6. (ob 20. uri) Kobilica. 6. 6. (ob 20. uri) angleški film Link.

MIRNA PEČ: 2. 6. ameriški film Bledolični jezdec.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 2. do 4. 6. (ob 18. in 20. uri) nemška erotična komedija Seks igre v internatu. Od 5. do 7. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Cena ljubezni.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 1. 6. (ob 17., 19.15 in 21.30) ameriška tragi komedija Rain Man. Od 2. do 4. 6. (ob 18. uri) ameriška glasbena komedija Lak za lase. Od 2. do 4. 6. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Večni maščevalec — IV. del. Od 2. do 4. 6. (ob 22. uri) ameriški erotični film Detektivka iz Beverly Hillsa. 5. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Janes Bond 007.

TREBNJE: 3. (ob 20. uri) in 4. 6. (ob 18.30) francoska vojna drama Na svidenje, otroci.

motorna vozila

PRODAM VOLVO GL avtomatik, preurejen za invalide, letnik 1978-79, prevoženih 67.000 km, odlično ohranjen, garažiran, prvi lastnik. Tel. (068) 25-321.

GOLF DIESEL, november 1985, prodam. Tel. 85-034, v petek od 17. ure dalje. (P22-40MO)

FIAT 127, letnik motorja 1978, karoserija 1983, prodam. Tel. (068) 42-020 int. 236. (P22-39MO)

VOLVO 144 de luxe, model 73, odlično ohranjeno, garažirano, vzdrževano, prodam. Tel. (0608) 81-191. (P22-38MO)

LADO samaro, letnik 1987, prevoženih 22000 km ter novo lado samaro in R 4 TL, letnik 1985, ugodno prodam. Informacije: Peter Kuzma, Sinji Vrh 8, 68344 Vinica. (2261-MV-22)

Z 750 rdeče barve, letnik 1985, registrirano do konca marca, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Granda, Vihre 34, Mirna Peč. (ček-MV-22)

GOLF D, letnik 1983, prodam. Tel. 24-374. (2263-MV-22)

ZASTAVO 750, letnik 1984, prodam. Tel. (068) 42-130. (2262-MV-22)

GOLF DIESEL, letnik 1983, svetlo moder, z dodatno opremo, prodam ali menjam za novejšega. Tel. 65-543. (P22-42 MO)

Z 750, letnik 1979, in MZ 250 ETZ prodam. Tel. 27-556. (P22-43 MO)

Z 128, letnik 1985, prodam. Tel. 26-461. (P22-44 MO)

JUGO 1,1 GX, star dve leti, ugodno prodam. Tel. (0608) 88-827. (P22-47 MO)

Z 101 GTL 55. letnik 1986, prevoženih 25.000 km, prodam. Tel. (0608) 31-802. (P22-35 MO)

Z 101, letnik 1977, ugodno prodam. Janez Bregar, Dobruška vas 34, Škocjan, tel. 42-751. (2256-MV-22)

R 4 GTL, kovinsko moder, letnik 1987, prodam. Zvone Grabnar, Razdrto 8, 68310 Šentjernej. (2264-MV-22)

JUGO 1,1 GX, letnik 1988, prodam. Tel. 65-042. (2283-MV-22)

126 P, letnik 1982, in JUGO 45 AX, letnik 1987, prodam. Franc Miklič, Dobruška vas 23, Škocjan. (P22-50 MO)

R 5 campus, letnik februar 1989, nujno prodam. Tel. (0608) 69-601. (P22-51 MO)

VESPO 200, prva registracija 1981, prodam. Tel. 23-027. (P22-52 MO)

Z 750 LE, letnik december 1981, garažirano, prodam. Tel. (0608) 33-391. (P22-53 MO)

R 4 GTL, star tri leta, prevoženih 39.000 km, prodam za 35 M. Tel. (068) 65-221. (P22-55 MO)

MOTORNO KOLO 14 M prodam. Tel. 27-039. (P22-56 MO)

LADO KARAVAN, letnik 1985, prodam. Milan Gorenc, Velika vas, Leskovec pri Krškem, tel. (0608) 33-647. (P22-57 MO)

GOLF JX diesel, letnik (konec) 1985, rdeč, prodam. Tel. (0608) 32-287, po 20. uri. (P22-60 MO)

PRODAM za vartburg karavan dve kompletni kolesi in originalno polico za zadnji del. Tel. (0608) 61-286. (P22-7MO)

FIAT 126 P, letnik 1986, prodam. Panjan, Vojna vas 27, Črnomelj, tel. 51-288. (P22-13MO)

PEUGEOT 104 GL, letnik 1982, ohranjen, prodam. Telefon (0608) 67-234. (P22-14MO)

Z 101, letnik 1980, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Tel. (0608) 79-474. (P22-16MO)

Z 128, letnik 1986, prodam. Muhič, Petane 5, Novo mesto, tel. 86-181. (2234-MV-22)

VISO 11 RE, letnik 1984, 48000 km, garažirano, prodam. Šmihel 30, tel. 26-167. (ček-MV-22)

Z 101, november 1982, prodam. Vlado Grahovac, Delavska 6, Senovo, tel. (0608) 79-889. (P22-18MO)

Z 101, karambolirano, primerno za rezervne dele, poceni prodam. Tel. 65-225. (2244-MV-22)

VISO SUPER E, prevoženih 69000 km, ugodno prodam. Telefon 42-583. (2236-MV-22)

R 4, letnik 1978, prodam. Jože Stanič, Oražnova 21, Kostanjevica. (2239-MV-22)

RENAULT 5 TL, letnik 1975, obnovljen, prodam. Tel. (068) 85-952, Ivo Moravec, Ratež 61, Brusnice. (ček-MV-22)

R 4 GTL, letnik 1985, in vespo 200 E, letnik 1983, prodam. Tel. 23-522. (2240-MV-22)

LADO RIVO 1500, staro 17 mesecev, prodam. Plačano lahko v dveh obrokih. Tel. (068) 52-837. (2237-MV-22)

FIAT 126 PGL, letnik 1987, registriran do aprila 1990, in motor APN 4, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. (068) 28-312. (2242-MV-22)

TAM 2001 za B katetegorijo, generalno obnovljen, ugodno prodam. Roman Pečnik, Cankarjeva 12, Brežice, tel. zvečer (0608) 62-495. (2252-MV-22)

Z 101, letnik 1978, ugodno prodam. Emil Kukenberger, Dol. Ponikve 37, Trebnje, tel. 21-826 int. 387, dopoldne. (1907-MV-17)

126 P, letnik 1987, prodam. Tel. 25-862. (P22-23MO)

LADO 1200, letnik 1976, dobro ohranjeno, prodam. Vinko Može, Adamičeva 35, Novo mesto, tel. 21-020. (P22-22MO)

Z 101 GTL, staro tri leta, prodam. Alojz Simonič, Čardak 3, Črnomelj, tel. 51-592. (P22-24MO)

Z 101 starejši letnik, pravkar registrirano, prodam. V Brezov log 41, Novo mesto. (P22-3MO)

Z 128, december 1983, prodam. Tel. (0608) 62-548. (P22-4MO)

Z 101 comfort, letnik 1980, novo, registrirano, prodam. Bartolj, Vrh 7, Šentrupert, tel. 40-352. (P22-31MO)

APN 6, letnik 1987, prodam. Tel. (0608) 32-144, od 18. do 20. ure. (P22-30MO)

JETTA GLS, 5 brzin original, nemške proizvodnje, sive kovinske barve, letnik 1981, prodam ali menjam za manjši avto ali kredit za gradbeni material. Tel. (0608) 61-172, vsak dan popoldne. (P22-29MO)

JUGO 45, letnik 1985, prodam. Ivan Tomažin, Petelinjek 35, Novo mesto. (ček-MV-22)

JUGO 45 A, letnik 1986, v dobrem stanju, prodam. Blaž Žerjav, Trebež 53, Artiče, tel. (0608) 61-114. (P22-10MO)

Z 101 GTL 55, april 1987, garažirano in ohranjeno, prodam. Tel. (0608) 62-333. (P22-27MO)

FIAT 128, letnik 1987, prevoženih 22000 km, prodam. Jože Primc, Koroška vas 37, Novo mesto. (2238-MV-22)

APN 6, letnik 1987, prodam. Telefon (068) 65-654. (2245-MV-22)

MOPED Tomos APN 4, motor obnovljen, prodam. Tel. 23-451, popoldne. (P22-32MO)

MOTOR BT 50, letnik 1987, prodam. Tel. 28-289. (P22-32MO)

ZASTAVO 101, letnik 1987, prodam. Tel. 24-931, po 14. uri. (2253-MV-23)

GOLF JGL, letnik 1981, 67000 km, dobro ohranjen, prodam. Gornji Kot 13 pri Dvoru. Ogled popoldne. (2254-MV-22)

LADO 1200 KARAVAN, letnik 1983, prevoženih 40.000 km, prodam. Judež, Cikava 10, Novo mesto, tel. 23-484. (2273-MV-22)

Z 101, letnik 1986, ter štajer 18 prodam. Tel. 42-571. (2274-MV-22)

R 4 GTL, letnik 1984, in elektromotor 7,5 KW prodam. Tel. 27-566. (2285-MV-22)

Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. Udovč, Slavka Gruma 8, Novo mesto. (2284-MV-22)

ZASTAVO 101, letnik 1984, prodam. Lekše, Hudenje, Škocjan. (2279-MV-22)

MOTORNO KOLO APN 6, letnik 1985, prodam. Jordan, Mačkovec 23, Novo mesto. Cena po dogovoru. (2290-MV-22)

Z 101, letnik 1981 dobro ohranjena in dodatno opremljena, prodam. Tel. (0608) 67-233. (P22-62MO)

GOLF DIESEL, letnik 1979, prodam. Tel. 41-149. (P22-64 MO)

GOLF DIESEL, letnik 1984, prodam. Drago Sila, Rimska 23, Trebnje. Tel. 44-889. (P22-63MO)

OPEL KADET, prva registracija 1978, prodam. Tel. 24-233. (P22-65MO)

KOMBI IMV furgon, letnik 1988, prevoženih 12.000 km, prodam. Pavle Bobič, Škocjan. (P22-69MO)

GOLF JGL, letnik 1981, garažiran, z dodatno opremo, prodam. Tel. (068) 51-621. (P22-70MO)

JUGO 45 AX, letnik 1988, in JUGO 55, letnik 1989, prodam. Turk, Velike Brusnice 58 a, tel. 85-406, popoldne. (2267-MV-22)

VW 1303, letnik 1975, nujno prodam. Bojan Tramte, Ratež 28, Brusnice. (2268-MV-22)

RENAULT 14 TL, dobro ohranjen, garažiran, prodam. Tel. (068) 26-118, popoldne. (2269-MV-22)

DOBRO OHRANJEN CITROEN GS 1,3, letnik 1980, ugodno prodam. Drago Vuica, Pod vinogradi 36, Straža. (2271-MV-22)

ZASTAVO 128, letnik 1985, registrirana do 24. 5. 1990, ugodno prodam. Tel. 24-376. (2272-MV-22)

ZASTAVO 750, letnik oktober 1982, prodam. Ivan Zakrajšek, Dol. Ponikve 31, Trebnje, tel. 44-392. (2291-MV-22)

Z 101, starejši letnik, ugodno prodam. Silvo Kerin, Mikote 15, Raka. (2278-MV-22)

JUGO 45, letnik marec 1983, in tovornjak zastava 650, letnik 11/84, ugodno prodam. Sajevic, Žužemberk 26. (2277-MV-22)

Z 101 GTL, letnik 1985, prodam. Ivan Kecojevič, Slavka Gruma 62, Novo mesto. (ček-MV-22)

126 P, letnik 1985, zelo ugodno prodam. Jože Smole, Mej vrti 3, tel. 21-952. (2224-MV-22)

TOMOS 14 M, FIAT 126 in samo motor Fiat 750 prodam po delih. Telefon (068) 47-319. (2223-MV-22)

VW 1200, 1972, 2000 km po generalni, prodam. Tel. (068) 56-278. (2231-MV-22)

TOMOS APN 7, letnik 1986, v odličnem stanju, prodam. Mirko Smolič, Vavpča vas 2, Dobrnič. (2222-MV-22)

JUGO 55, letnik 1984, prodam. Telefon 51-123. (2227-MV-22)

BT 50 S in APN 6 S prodam. Tel. 43-719. (2220-MV-22)

službo dobi

SPREJMEMO dve dekleti za delo v kuhinji. Tel. (068) 50-125. (2257-SL-22)

ZAPOSLIM ključavničarja ali priučenega delavca. Peric, tel. 21-501. (P22-45MO)

HONORARNO DELO nudim vsem, ki imate proste vikende in popoldneve ter lasten prevoz. Ločna 8/a — petek in ponedeljek ob 17. uri. (600 SM) (2251-SD-22)

stanovanja

STANOVANJE išče mlad zakonski par v Sevnici — Krško. Naslov v upravi lista. (P22-6MO)

MAMICA z dvema otrokoma išče stanovanje ali del stanovanjske hiše ali manjšo hišo v Krškem ali okolici. Možen kasnejši odkup. Kličite v večernih urah na tel. (061) 852-016. (P22-71MO)

prodam

UGODNO prodam pletilni stroj na kartice Empisal in avtomobisko prikolico nosilnost 500 kg. Dol. Kamence 21, telefon 27-505, zvečer. (P22-65MO)

KOŠNJO v Seliščih prodam. Vera Bučar, Selišče 1, Dol. Toplice. (2235-PR-22)

MAESTRAL 18 S in motor Tomos 4,5 prodam. Tel. 44-409. (2246-PR-22)

PRALNI STROJ Gorenje, rabljen in nov candy 404 B prodam. Tel. 24-085. (P22-12MO)

PEČ za centralno kurjavo 32 KW, novo, nerabljeno, prodam. za 6 milijonov dinarjev. Tel. 23-573. (P22-15MO)

V BLIŽINI Sevnice prodajamo ovce in opremo (električni pastir in škarje za striženje ovac) po ugodni ceni. Informacije po telefonu dopoldne (061) 647-147, zvečer v soboto in nedeljo (061) 877-469. (P22-20MO)

NOV KÜPERSBUSCH za etažno centralo prodam. Gornji Kot 13 pri Dvoru. (2254-PR-22)

TELICO, brejo 6 mesecev, in prašiča, težkega 100 kg, prodam. Črtalič, Gor. Brezovica 18, tel. 42-352. (2255-PR-22)

MIZARSKO tračno žago ugodno prodam. Tel. (0608) 82-281. (P22-34MO)

HRASTOVE in smrekove plohe ter deske prodam. Belokranjska 54, (Gotna vas), Novo mesto. (2259-PR-22)

JADRALNO DESKO HI-FLY 555 prodam. Tel. (0608) 81-335. (P22-36 MO)

KUHINJO, novo, nerabljeno, ugodno prodam. Miklič, Hudenje 1, Škocjan, tel. 76-110. (P22-49MO)

PRODAM 300 kom BH8 in rabljeno kuhinjsko pohištvo s kladilnikom. Strojin, Dobrava 63, Otočec. (P22-58MO)

PRIKOLICO adira 310, letnik 1980, prodam. Tel. 85-108. (P22-58MO)

BAS OJAČEVALEC marshall combo 60 in klaviature z ritmi yamaha PSR 6 prodam. Stanojevič, Vavta vas 77, Straža. (2286-PR-22)

SPALNICO ugodno prodam. Ratko Savič, Slavka Gruma 60, Novo mesto, telefon 27-579. (2287-PR-22)

MLADIČE — nemške ovčarje, stare 6 tednov, prodam. Podgora 1 pri Prečni, tel. 23-529, zjutraj. (2282-PR-22)

ČRPALKO grundfus za centralno kurjavo, novo, originalno nemško, še zapakirano, ugodno prodam. Tel. 28-706, vsak dan. (P22-72MO)

NOVO cementno strešno opeko (samo 9 kom na m²) prodam. Dostava tudi na dom. Marija Maseij, Kandrše 32a, 61252 Vače pri Litiji. (P21-6MO)

KUHINJSKO POHIŠTVO, lepo ohranjeno, ugodno prodam. Tel. (068) 22-384. (2233-PR-22)

kupim

KUPIM dva plašča z zračnicami dimenzije 3,25 x 18 od motornega kolesa, lahko rabljene. Tel. 57-318, od 14.30 dalje. (P22-67MO)

posest

PRODAM ali oddam stanovanje v novi hiši (90 m²) pri Toplicah. KUPIM kmetijo ali parcelo od Težke Vode do Suhorja. Ponudbe pod šifro: »NA SVOJI ZEMLJI«. (2243-PO-22)

PARCELO za vikend v Koprivnici prodam. Toni Grilc, Senovo, Cankarjeva 43. (P22-26MO)

VINOGRAD pri Bučki prodam ali zamenjam za novejši avto 126 P. Ponudbe na tel. (061) 577-801. (P22-5MO)

TRI PARCELE, primerne za vikend, v gori nad Semičem prodam. Marjan Poljanec, Semič. (2232-PO-22)

NOV VINOGRAD z vinsko kletjo v bližini Čateških Toplic prodam. Elektrika na parceli, asfalt do kleti. Martin Preskar, Cerina 3 D, Brežice. (P22-41MO)

VINOGRAD v Kostanjevici prodam. Tel. (061) 211-621, po 16. uri. (P22-54MO)

PARCELO (10 a) na Planinski cesti v Sevnici prodam. Tel. (0608) 82-629, popoldne. (2270-PO-22)

kmetijski stroji

PUHALNIK znamke Tajfun in bukova drva prodam. Jože Hrastar, Poljane 1, 68216 Mirna Peč, tel. 84-350. (2218-KS-22)

TRAKTOR Dondir (68 KS), letnik 1974, prodam. Tel. 67-614. (ček-KS-22)

NOVO MOTORNO KOSILNICO ugodno prodam. Tel. popoldne (061) 484-648. (P22-46 MO)

TRAKTOR DEUTZ, 25 KM, s koso, prodam. Hočevar, Vrh 4, Šentjernej. (P22-37 MO)

TRAKTOR UNIVERZAL 55, dvopogonski, prodam. Hudina, Senovo, tel. (0608) 79-379. (2260-KS-22)

TRAKTOR Zetor 57-11 C, s kabino, prodam. Ivan Drugovič, Loče 20, Dobova, tel. (0608) 67-036. (2281-KS-22)

TRAKTORSKO PRIKOLICO (3 t), novo domače izdelave in navadne brane za TV prodam. Tel. 65-737. (2275-KS-22)

TRAKTOR »Tomo Vinkovič,« star eno leto, ugodno prodam. Anton Derganc, Češence 14, Mirna Peč, tel. 84-453. (2280-KS-22)

TRAKTOR zetor 49-11, letnik 1979, in žrebico, staro 20 mesecev, prodam. Ivan Suša, Cerovec 10, Trebelno, tel. 49-419. (2276-KS-22)

TRAKTOR zetor 25 prodam. Cena po dogovoru. Tel. (0608) 67-048. (P22-61MO)

BOČNO KOSO za traktor štore 404 prodam. Tel. (068) 76-009. (P22-68MO)

TRAKTOR Steyer, tip 430, prodam ali menjam za steyer 18 tudi novejši tip. Jože Novak, Orehovica 52, Šentjernej. (2247-KS-22)

TRAKTOR Zetor 2511, dobro ohranjen, prodam. Peter Starešinič, Krasinec 9, Gradac, tel. 57-229. (P22-2MO)

TRAKTOR TV 419 s priključki in tomos avtomatik prodam. Tel. (068) 42-551. Kličite popoldne! (2249-KS-22)

KOSILNICO figaro (bencin-petrolej), dobro ohranjeno, ugodno prodam. Anton Benčin, Vel. Mraševo 20, Podbočje. (P22-9MO)

OBRAČALNIK SIP 220 prodam. Vojko Pušnar, Gabrovčec 15, 61301 Krka. (P22-21MO)

razno

ZDOMCI! V Posavju prodam strojnoobdelovalno ključavničarsko delavnico z vsemi stroji, trgom in objekti z možno ureditvijo stanovanja. Tel. (0608) 31-513 ali 31-637. (P19-22MO)

KOŠNJO, prvo in drugo, ugodno prodam. Meserko, Ljubljanska 4, Novo mesto. (P22-8MO)

VIKEND v Bohinju s 4 ležišči oddam. Tel. (061) 315-071. (P22-17MO)

preklici

STANE MIKLIČ, Dol. Toplice, preklicujem vse neresnične in žaljive besede, ki sem jih izrekel dne 14. maja 1989 tovarišu SREČKU PODBREŽNIKU, uslužbencu postaje milice Novo mesto. (2250-PK-22)

obvestila

BELE PIŠČANCE, brojlerje, stare štiri tedne, prodajamo vsak dan. Stane Prevolšek, Čatež, 68212 Velika Loka. (P22-60MO)

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave, iz kooperacijske reje, navajene na domačo hrano (opravljena vsa potrebna cepljenja), prodajamo po dnevnih cenah. Naročila sprejema in daje vse informacije Jože PROSENIK, Bratov Gerjevič 32, Dobova, tel. (0608) 67-607. (P15-26MO)

DOLENJSKI LETALSKI CENTER PRIREJA
V NEDELJO, 4. JUNIJA 1989 OB 13. URI
NA LETALIŠČU V PREČNI

VELIKO TOMBOLO
in
LETALSKI MITING

IGRAJO »FANTJE Z VSEH VETROV«
SREČELOV Z LEPIMI NAGRADAMI
VOŽNJE Z LETALOM!

labod grafika

NOVO NA DVORU!

CENJENE STRANKE OB
VEŠČAM, DA OPRAVL
JAM NASLEDNJE FOTO
GRAFSKE STORITVE:
- izdelava fotografij v črno
beli in barvni tehniki
- fotografiram za doku
mente, ob porokah in oblet
nicah rojstnih dni (v studi
ali na domu)
- razvijam vse vrste filmov
- posredujem popravilo fo
tografske opreme in okvir
jenje fotografij

ODPRTO NA DVORU
VSAK DAN OD 13. DO 19
URE, OB SOBOTAH O
7. DO 18. URE!
ZA VAŠE ZAUPANJE
HVALA!
PRIPOROČA SE

FOTO STUDIO
STANE MAVER

SERVIS TREBNJE
KASTELIC, tel. (068) 44-940,
Dol. Ponikve 29
Popravljam vse vrste hladilnih
prav in gostinske opreme:
— skrinje (hladilne)
— hladilne omare
— hladilnike za mleko
— šanke
— hladilne komore za gostinst
in trgovino.
Storitve opravljamo na področju
Dolenjske. Naročila sprejemamo
7. do 9. ure. Se priporočam
(P22-19MO)

ODLIČNE NESNICE HISEX
stare dva meseca, rjave (zadnje v
zoni) in bele, težke, za zakol ali
daljnjo rejo, ki bodo v prodaji 10.
nija do 15. junija. Naročite se čimpre
Naslov: Majda KLANJŠČAK, Šma
jeta 15, Šmarješke Toplice. (226
OB-22)

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.
SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar.
ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovo in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.
TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 4.000 din, naročnina za 1. polletje 40.000 din; za delovne in družbene organizacije 200.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 60.000 din, na prvi ali zadnji strani 120.000 din; za razpise, licitacije ipd. 70.000 din. Mali oglasi do deset besed 50.000 din, vsaka nadaljnja beseda 5.000 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200 in 23-610, naročniška služba in mali oglasi 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje SR Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Trpljenje si prestala,
v grobu boš zdaj mirno spala.
Nikdar te ne bomo pozabili,
ker smo te zares ljubili.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustila naša ljuba mama, babica, prababica, sestra in teta

MIHAELA LESKOVAR

roj. Marinčič

iz Škocjana pri Novem mestu

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo osebju ZD in SB Novo mesto, posebej dr. Kapšu in dr. Balažiču z lajšanje bolečin. Enako se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in vence, nam izrazili sožalje in v tako velikem številu spremili pokojno na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi gospodu župniku in ostalim duhovnikom za lepo opravljeni obred, pevcem za zapete žalostinke in sosedi Slavki za poslovilne besede.

Žalujoči: hči Ivica, sinova Jani in Toni z družinami, brat Stanko, sestre Mici in Ani z družino ter ostalo sorodstvo

POHOD
odbor za pohod po poteh partizanske ljubljane

POROČILO
O JAVNEM ŽREBANJU DOBITKOV LOTERIJE 33. POHODA PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE, KI JE BILO DNE 23. MAJA 1989 V LJUBLJANI

Srečke, ki se končujejo na številko	so zadele dobitek din	Srečke, ki se končujejo na številko	so zadele dobitek din
950	50.000	255	10.000
2080	100.000	385	10.000
4670	100.000	805	20.000
4770	300.000	69785	400.000
1	2.000		
57841	500.000	59226	5,000.000
62801	500.000		
		087	20.000
302	10.000	22467	10,000.000
25872	400.000		
52672	500.000	148	10.000
60372	500.000	11408	400.000
		49258	3,000.000
733	20.000	77509	400.000
24	5.000		
44	5.000		
534	10.000		

Dobitke do vključno 10.000 din izplačuje Loterija Slovenije na vseh svojih prodajnih mestih, vse ostale dobitke pa Odbor za Pohod po poteh partizanske Ljubljane, Gregorčičeva 15, Ljubljana, vsak dan razen sobote in nedelje, od 8. do 13. ure. Izžrebane srečke lahko pošljete v izplačilo tudi po pošti. Pri dobitkih nad 10.000 din se pri izplačilu odtegne prometni davek na dobitke pri igrah na srečo.

Izplačevanje dobitkov zapade 26. julija 1989.

ODBOR ZA POHOD PO POTEH
PARTIZANSKE LJUBLJANE
KOMISIJA ZA LOTERIJO

Upravni organi občine Novo mesto
Razpisna komisija delovne skupnosti

RAZPISUJE
prosta dela in naloge

VODJE PREMOŽENJSKOPRAVNEGA REFERATA

Poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih, se zahteva še izpolnjevanje pogojev:
- visoka izobrazba pravne smeri
- 5 let delovnih izkušenj
- opravljen strokovni izpit
- aktivno znanje slovenskega jezika

ter pogojev, določenih v Družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike v SRS, predvsem moralno-etične vrline, samoupravnost in uspešnost pri delu, komunikativnost ter sposobnost usklajevanja širših družbenih interesov na podlagi meril in pooblastil.
Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polno delovno obveznostjo.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom sprejema 8 dni po objavi Sekretariat za občo upravo — kadrovska služba upravih organov občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2.
Kandidate bodo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

242/22

OSMRTNICA

Kruta usoda je našega novorojenčka

JANEZA UDOVIČA-PETRINČIČA

že ob rojstvu iztrgala iz naših rok. Ostal nam boš v večnem spominu.

Žalujoči: mami, oči, sestrici Lea in Tea ter ostalo sorodstvo

---

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 49. letu starosti zapustil naš dragi brat

ALOJZIJ GRAHELJ

Rodine 5, Črnomelj

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo zdravniški pomoči in vsemu ostalemu medicinskemu osebju Doma starejših občanov v Črnomlju, sorodnikom in vsem, ki so pokojnemu darovali vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: bratje in sestre

DO „PREVOZ" p. o.
Brežice

objavlja dela in naloge

1. PROMETNIKA
2. VOZNIKOV TOVORNJAKA

Pogoji:

pod 1
— V. stopnja strokovne izobrazbe prometne ali komercialne smeri
— znanje tujega jezika (angleškega ali nemškega)
— obvladanje strojepisja
— dve leti delovnih izkušenj
— šestmesečno poskusno delo

pod 2
— IV. stopnja strokovne izobrazbe, voznik C in E kategorije
— eno leto delovnih izkušenj
— trimesečno poskusno delo

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Dela pod 1 potekajo v dveh izmenah.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba 15 dni po objavi.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

293/22

---

induplati

Industrija platnenih izdelkov
INDUPLATI, p.o., Jarše, p. Domžale

Komisija za delovna razmerja
objavlja
naslednja prosta dela in naloge:

1. ŠIVILJA
(več delavk za oddelek konfekcije Mokronog)

Pogoji za izbiro:
— IV. stopnja, tekstilni konfekcionar
— zaželene so delovne izkušnje

Delovno razmerje bomo s kandidati sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.
Kandidati naj pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi oglasa na naslov:
Industrija platnenih izdelkov
INDUPLATI, p.o., Jarše, p. Domžale,
z oznako za kadrovsko službo.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

288/22

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 68. letu starosti zapustila naša mama, stara mama, sestra in teta

PEPCA PINTAR-KLEMENC
roj. Hočevar,

iz Strojarske 3, Novo mesto

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, posebno Brkičevim in Oprešnikovim, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in pokojno mamo v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje. Hvala tudi dr. Kranjcu, sestri Verbičevi, patronažni sestri Tanji Sever ter gospodu proštu Lapu za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Otroci: Franci, Jožica in Vili z družinami

SLIKE, ovalne in štirioglate na porcelanu, za nagrobne spomenike izdeluje slovenski umetnik v Sarajevu. Informacije na naslov: Petar Travar, Ul. Cetinjska 10, 71000 Sarajevo. (P19-10MO)

PIŠČANCE bele težke pasme, primerne za zakol, prodajam v soboto, 3. junija 1989. Jože KUHELJ, Šmarje 9, Šentjernej, tel. 42-066. (2288-Ob-22)

VZGOJNO-VARSTVENA ORGANIZACIJA
NOVO MESTO
Ragovska 18
68000 Novo mesto
Svet VVO

RAZPISUJE
prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. **pomočnik ravnatelja**
2. **pedagoški vodja**
3. **vodja zdravstveno-higienskega režima in oddelkov družinskega varstva**

Pogoji:
pod 1: visoka strokovna izobrazba; diplomirani pravnik, diplomirani ekonomist, najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj, zaželjen vozniški izpit B kategorije
pod 2: izpolnjevanje pogojev za vzgojitelja predšolskih otrok — SŠ ali VŠ ali pogojev za strokovnega delavca, najmanj 5 let delovnih izkušenj pri vzgoji predšolskih otrok, opravljen strokovni izpit, opravljen vozniški izpit B kategorije
pod 3: končana srednja šola zdravstvene usmeritve ali višja šola ustrezne usmeritve (pedagoška, zdravstvena) najmanj 10 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri vzgoji predšolskih otrok, opravljen strokovni izpit, opravljen vozniški izpit B kategorije
Za vsa razpisana dela traja mandat 4 leta, pričetek mandata je 1. 9. 1989.
Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na gornji naslov v 8 dneh po dnevu objave z oznako »za razpisno komisijo«.

291/22

Solze, žalost, bolečina
te zbudila ni
in ostala je praznina,
ki zelo boli.

ZAHVALA

Kruta usoda nam je vzela našega komaj 29 let starega ljubljenega očija, moža, sina in brata

JOŽETA FLAJNIKA

Marbach ZRN — Gradac v Beli krajini

Iskrena hvala sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem za pomoč v težkih trenutkih. Hvala vsem, ki ste nam izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika spremili na njegovi mnogo prezgodnji zadnji poti. Prisrčna zahvala Rudiju Dimu za tople besede slovesa pred domačo hišo, g. župniku iz Podzemlja za lepo opravljeni obred in pevskemu zboru iz Črnomlja za zapete pesmi.

Vsi njegovi najdražji

ZAHVALA

V 56. letu nas je nepričaovano zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

JURE BUČAR

iz Metlike, Ul. Belokranjskega odreda 13

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali cvetje in vence ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnjo pot. Posebej se zahvaljujemo Jožetu Štefaniču, Jožetu Budačkemu, DO Novoteks-predilnica Metlika, ZD Metlika, mestni godbi Metlika in Jožetu Matjašiču za poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala tudi g. župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Bara, sin Branko z družino, hčerka Verica z družino in ostalo sorodstvo

---

Solze, žalost, bolečina te zbudila ni,
tiha, nema je gomila, kjer počivaš
mirno ti.

V SPOMIN

Boleč je spomin na 31. maj, ko nam je kruta usoda iztrgala nadvse dobrega moža in atija

VIKTORJA LAJKOVIČA

iz Velikega Podloga 1 A

Hvala sem, ki se ga spominjate in prižigate svečke na njegovem preranem grobu.

VSI NJEGOVI

Človek enkrat le živi in se ne vrne,
kakor zvezda je, ki sije in se utrne.

V SPOMIN

30. maja so minila tri leta, odkar je v 19. letu tragično ugasnilo življenje naše ljubljene, zlate hčerke

BRANKE KNEZ

Spomin živi, bolečina ostaja vse večja. Tvoj dom ostal je tih, odkar zastal je tvoj dih. Brez tebe, hčerka, smo ostali žalostni in čisto sami.

Tvoji: mami, oči, tvoj Marjan, stara mama in ostali

Krmelj

Portret tega tedna

NEVENKA ŽIBERNA

Že 17 let dela kot patronažna sestra, a ji tega nikakor ne bi prisodil, tako mladostna je Nevenka Žiberna. V vseh teh letih si je nabrala bogate izkušnje, vzljubila je svoje delo in ljudje jo imajo radi. Za patronažno sestro se seveda ve, da dela na terenu, da je njen službeni avto prava potujoča lekarna. »Zame je največja nagrada, kadar vidim svojega pacienta, ki so ga poslali iz bolnišnice kot brezupen primer, kako kosi,« pravi Nevenka in se nasmeje.

Šolo je obiskovala v Novem mestu in še danes pravi, da je bila to dobra šola. Že v šoli je osvojila precej praktičnega znanja, ki ga je potem s terenskim delom samo še dogradila. »Saj je res, še danes bi se malce stresla pred strogim ravnateljem, če bi ga srečala. Ampak iz šole smo medicinke odnesle veliko znanja, česar pa ne bi mogla reči za sedanje novopečene kolegice, ki praktično ničesar ne znajo,« reče kritično Nevenka. Pa tudi ne gre za golo medicinsko znanje, kako je treba dajati injekcije, previjati bolnike s preležninami, poskrbeti za otročnice in otroke, gre srčno kulturo. Kolikokrat se je že zgodilo, da je Nevenka na kakšni vaški poti ustavila avto in povabila vanj starčka ali starko, ki sta jo drobila proti svojemu domu. Ne zgodi se tudi tako redko, da mora v hiši, kjer sta bolna mož in žena, skuhati čaj, oprati povoje in sploh pospraviti. Dober glas o njenih urnih in pridnih rokah so ljudje stopnjevali celo tako, da Nevenka pomolze tudi kravo, če je treba. »To pa prvič slišim,« pravi Nevenka in pove, da krave ne zna pomolsti, ker je pravi mestni otrok, a hkrati ne da roke v ogenj, da tega ne bi res storila, če bi bilo treba.

Njeno delo je težko in odgovorno, saj ima pri njem tako rekoč proste roke in s tem tudi veliko odgovornosti, saj za njo ne stoji ves čas zdravnik, ki pa seveda predpiše terapijo. A naj v samotne hribovske vasi vodijo še tako ozke poti, kar je dodatna težava pozimi v snegu in ledu, ima rada prav hribe. Sama ne ve, zakaj, ampak zdi se ji, da v hribih najbolj potrebujejo njeno delo in pomoč. »Prav na podeželju je še največ takih ljudi. Žal pa zmanjkuje časa za preventivno delo, saj je treba vsak dan, tudi ob sobotah, obiskati pet do osem ljudi in povsod je treba poskrbeti za težke bolnike ali za otroke,« pripoveduje Nevenka.

V zdravstvenem domu imajo veliko razumevanja za delo patronažnih sester, ki so letos dobile nove avtomobile. Dovolj je priložnosti za pridobivanje novih znanj in tudi za seminarje. Ob vsem tem delu, strokovnem izpopolnjevanju in skrbi za lastno družino bi se zdelo, da Nevenki zmanjka časa zase. Pa ni tako. »Vsako nedeljo zjutraj se že ob sedmi uri odpravim na potep po gozdovih, včasih grem nabirat gobe, tu in tam zaigram partijo tenisa, skratka, skrbim, da imam dovolj kondicije.« In to svojo življenjsko silo Nevenka še kako potrebuje, ko obiskuje »svoje« bolnike v daljnih hribovskih vaseh.

J. SIMČIČ

Moža — ansambel

S frajtonarico, basom, bobnom in činelami obredla dosti sveta

SEMIČ — Semiški »ansambel«, v katerem igrata le Zdravko Malnarič s Kala in Slavko Plut z Mladice, zbuja pozornost, kjerkoli zaigra. Kako tudi ne, ko pa Plutovo frajtonarico spremlja Malnarič kar s tremi instrumenti hkrati: z basom, činelami in bobnom. Tudi to morda ne bi bilo nič posebnega, če ta tri glasbila ne bi bila zanimivost svoje vrste.

Bas, ki si ga je Zdravko sposodil pri Jožetu Golobiču s Štrekljevca, šteje že okrog 150 let, kar se mu sicer že dodobra pozna, a ne toliko, da ne bi z Malnaričevo pomočjo še vedno izvabljal lepih melodij. Boben in činele pa so sploh unikat, ki jih je po Zdravkovi zamisli naredil njegov bratranec. Posebni čevlji so z vrvico povezani s tolkalom na bobnu, ta pa s činelami. Zdravko mora pošteno migati z zadnjico, da začnejo igrati boben in činele, s tem pa pri poslušalcih in gledalcih vzbuja rafale smeha. Zanimivo je ,da so činele narejene doma, za boben pa je iznajdljivi izdelovalec uporabil kar papirnat sod, ki je sicer, kot pravi Plut, uporaben za odlaganje različnih smeti.

Zdravko in Slavko sta v zadnjih treh letih obredla s svojimi instrumenti že precejšen kos sveta, najraje pa se spominjata obiska v Italiji, kamor so jih seveda znova povabili. Sicer pa se ne odrečeta igranju na domačih ohcetih, Malnarič pa je nepogrešljiv tudi v godbi na pihala, ki jo v Semiču ustanovijo vsako leto ob pustu.

M. B.-J.

Z invalidskim vozičkom po svetu

Iranca Hossin in Esmail že drugič v Sloveniji — S postanka v Trebnjem

TREBNJE — Hossin Nik Zaban in Mohammad Essmail Shakh Ghorai potujeta po svetu. Prvi je na invalidskem vozičku in z njim bo prevozil, kot pravi, večji del tokratne poti. Kadar so Hossinove roke preveč utrujene ali če je pot predolgočasna, prezahtevna ali pa zavoljo česa drugega primernejša za vožnjo z avtomobilom, tedaj prijatelja potujeta s volkswagnom, ki ga vozi Esmail. Trpežni kombi jima je potreben tudi za prevoz vsega najnujnejšega, kar rabita na dolgi poti. Hossin vozi v vsakem vremenu, tudi v dežju, zato mora biti v avtomobilu vselej pri roki pelerina ali kak drug del opreme.

26. maja sta se Iranca pomudila v Trebnjem, kjer je precej ljudi Hussinove usode sodelovalo na Teku mladosti od Šentlovrenca do Trebnjega. Hossin, čeprav eden najboljših športnikov-invalidov v svoji deželi, ni tekmoval. Neuradni namig o tem govori, da iranski olimpijski komite ni soglašal s podobnimi nastopi svojega člana. Ker torej gost iz daljne dežele ni tekmoval, je imel čas za pomenek. Govori pa v gl[illegible] nem iranski jezik, in ker se Esm[illegible] spozna na angleščino, je imel za oba [illegible] sedo Esmail. Povedal je, da sta že bil[illegible] Turčiji in da bosta iz Jugoslavije krenil[illegible] v Italijo, Francijo, Španijo, na Niz[illegible] zemsko, Poljsko, v Bolgarijo; obiska[illegible] bosta 19 držav.

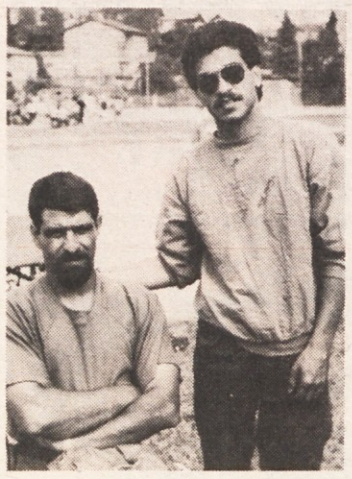

Popotnika iz Teherana

Med bivanjem v Sloveniji sta srečal[illegible] nekaj Hossinovih znancev, kajti ta [illegible] pred 8 leti že bil v Sloveniji. V Kamnik[illegible] je sodeloval na turnirju. S tistega njego[illegible] vega obiska ga najbrž poznajo tudi [illegible] ljubljanskem Zavodu za rehabilitac[illegible] invalidov, kjer so mu tokrat nekoli[illegible] popravili voziček, kar zdelan od po[illegible] »Ljudje v Sloveniji so prijazni in se jim[illegible] zahvaljujeva za vse,« pravita popotnik[illegible] najbrž zaradi omenjene in drugih p[illegible] dobnih prijaznih potez gostiteljev.

Na dolgi poti jima pomenijo vez [illegible] domačimi pogosti telefonski klici v Te[illegible] heran. Hossin ima doma štiri sinove [illegible] ženo, ki je prav tako na vozičku in je t[illegible] di športnica. V Teheranu imata popo[illegible] nika kajpak tudi sodelavce. Hossin [illegible] zaposlen v bolnišnici, Esmail pa prod[illegible] ja v kiosku na letališču.

M. LUZA[illegible]

31. MAJ — SVETOVNI DAN BREZ CIGARETE

SEVNICA — V Evropi umre vsako leto skoraj milijon ljudi zaradi porabe tobaka. Okoli 100 milijonov moških, žensk in otrok v Evropi bo umrlo zavoljo kajenja, če ne bomo takoj ukrepali, so poudarili na 1. evropski konferenci o tobačni doktrini v Madridu. Zaradi teh grozljivih podatkov, ki so podobni tudi za druge celine, je svetovna zdravstvena organizacija (WHO) sklenila, da postane 31. maj svetovni dan brez cigarete.

FILM O POSAVSKEM MUZEJU

BREŽICE — Posavski muzej slavi letos 40-letnico obstoja. Osrednja prireditev bo 26. junija in takrat bodo v galeriji odprli Pavlovčevo retrospektivno razstavo. Gostom bodo predvajali film, ki ga je o muzeju posnela Breda Kovič. Na slovesnosti bo koncertiral orkester Slovenica.

MIRENČANI ORGANIZATORJI MNOGOBOJA

Taborniki odreda Mirna so bili v soboto, 27. maja, organizatorji mnogoboja, ki so ga pripravili na Otočcu. Udeležili so se ga še taborniki iz Šentjerneja, Šmarjete, Straže, Metlike, Trebnjega in Novega mesta. Številni medvedki in čebelice so svoje znanje merili v orientacijskem pohodu, streljanju z lokom, Morsejevi abecedi, postavljanju šotorov itd. V starostni skupini od 15 do 17 let so se mnogoboja udeležili le novomeški taborniki, kar opozarja, da bo taborniška organizacija imela še veliko dela, če bo hotela zadržati številni podmladek, ko bo popustila začetniška zagnanost.

M. L.

KLOP OGROŽA GOBARJE

KOČEVJE — Znani slovenski g[illegible] barski strokovnjak dr. Dušan Vrščaj [illegible] minuli četrtek predaval kočevskim g[illegible] barjem o pomladanskih in poletnih g[illegible] bah ter njihovih posebnostih. Na zak[illegible] jučku predavanja pa je poudaril [illegible] katere nevarnosti preže na gobarj[illegible] Med živalmi so za gobarja najbolj n[illegible] varne kače in klopi, da o medvedih m[illegible] ne govorimo. Predavatelj je še posebe[illegible] opozoril na novo bolezen, ki jo pov[illegible] ročajo klopi — prvič so jo odkrili pre[illegible] nekaj leti v Ameriki, zdaj pa je več tak[illegible] bolnikov že pri nas in tudi na Koče[illegible] skem — ozdravljiva pa je le v prvi fa[illegible] Njena značilnost je, da nastane okoli [illegible] cm velik madež, ki srbi. Madež ni po[illegible] sem okrogel, ampak ima na obo[illegible] manjše polkroge kot cvetne liste. N[illegible] zunanji strani je rdeče barve, na notran[illegible] pa blede. Najboljši ukrep proti piku [illegible] primerna obleka, ki naj bo trdna in gl[illegible] dka, da po njej klop zdrsne na tla, t[illegible] kopanje po gobarjenju in seveda pr[illegible] gled kože.

Velemortadela

Prodajna akcija Preskrbe

KRŠKO — Mercator Preskrba v Krškem je pred kratkim v Nakupovalnem centru organiziral prodajno akcijo, na kateri so predstavili novosti področja opremljanja vrtov in opremo za počitnice ter kampiranje.

Kot je povedal direktor Preskrbe Vili Manček, je prodajna akcija v celoti uspela, saj je bilo blago privlačno razstavljeno in prodajali so ga po malce nižjih cenah kot sicer. Da so take prodajne akcije kupcem všeč, je pokazala tudi prodaja v blagovnici, ki je bila večja od običajne. V Preskrbi pa so poskrbeli, da kupci niso samo kupovali vrtnih garnitur in kamp opreme ter počitniške garderobe, marveč da so se lahko tudi podprli s hrano in pijačo ob številnih stojnicah in šankih. Za prijetnejše počutje pa je poskrbela pihalna godba s Senovega, ki je pripravila enourni promenadni koncert. Tudi zaradi godbe je bilo vzdušje med prodajno akcijo prijetno, čeprav je trgovcem nagajalo slabo vreme, a računajo, da bo jeseni, ko bodo spet organizirali tako akcijo, vreme vendarle boljše.

Posebno zanimanje je na prodajni akciji vzbudila 110 kilogramska mortadela, ki so jo po polovični ceni prodali v dobri uri. Direktor Manček obljublja, da bodo jeseni prodajali 300-kilogramsko mortadelo.

Samodejna vožnja lade samare

Skoraj nova lada samara Staneta Finka iz Novega mesta se je začela sama voziti po parkirišču — Škode je precej, a se ne ve, kdo jo bo poravnal

Stane Fink s Ceste herojev v Novem mestu doslej ni bil vraževeren, pa se kaj lahko zgodi, da to postane, povsem gotovo pa je, da bo prihodnjič krepko razmislil, preden se bo spet odločil za nakup avtomobila, če bo imela pri tem kaj zraven kragujevška Zastava.

Zgodba, ki jo je doživel s svojo novo lado samaro, namreč presega mejo normalne fantazije in je hkrati precej daleč od običajne poslovne morale. Fink je marca letos pri novomeški Novotehni vplačal lado samaro in jo 13. aprila tudi prevzel. Avto se je čisto normalno vedel do 800 prevoženih kilometrov in do 24. aprila. Tega dne je avto stal na parkirišču na Cesti herojev, Stane Fink pa je bil medtem v službi. Okoli 15. ure popoldne se je avto iznenada in brez vsake tuje pomoči začel gibati po parkirišču, tako da je najprej oplazil fiat 126 P, ter potem ob zid pritisnil še »katrco«. Tam je bilo prisotnih kakšnih 20 ljudi, ki so videli samodejno gibanje lade samare, kasneje so poklicali še gasilce in miličnike. Prvi so v avtu prekinili tok, da se je avto končno ustavil, drugi pa so naredili zapisnik. Vse to je bilo treba storiti, saj je ponorela lada samara naredila nekaj škode na »bolhi« in tudi na »katrci«, pa tudi sama je ni odnesla brez prask.

Že naslednji dan je Fink odpeljal avto na Novotehnin servis, kjer stoji že od 25. aprila. Ves ta čas je Fink seveda brez njega. Med tem časom so se zvrstili dogodki, ki so Staneta Finka vedno bolj prepričevali, da je naletel na mino, kakršne Zastava nastavlja nič hudega slutečim kupcem. 11. maja si je avto ogledala komisija iz Ljubljane, ki ni mogla odkriti, zakaj se je avto začel sam voziti pa parkirnem prostoru. Ker sami niso mogli ugotoviti napake, so o tem obvestili komisijo v Kragujevcu. Ta je zahtevala poškodovane dele, da si jih ogleda in strokovno oceni, zakaj se je avto začel premikati sam od sebe.

Ves ta čas je Fink brez avtomobila, porabil je nekaj dni dopusta, da je hodil na Novotehno in moledoval za avto, kjer pa ga niso kaj dosti tolažili, češ take stvari se lahko zavlečejo tudi na nekaj mesecev. In dodali so še, da ga bodo izročili pravni službi, če bo le preveč vztrajno zahteval svoj avto nazaj. Fink je bil namreč pripravljen, da sam zamenja okvarjene dele v vžigalnem sistemu, da bi se z avtom lahko vozil, ko je že odštel zanj toliko milijard. A iz te moke ni bilo kruha. Avto je tedaj še vedno stal na parkirnem prostoru Novotehne in čaka na modre člane komisije, ki naj bi ugotovila vzroke vseh nezgod.

Koliko je skupne škode zaradi lade samare, še ni ocenjeno, Fink, ki je avto imel in ni imel, namreč ni plačal prometnega davka v roku 15 dni. Avto je bil poškodovan nekaj dni prej, preden je ta rok potekel. Potem je davek le plačal, ampak sedaj so mu naračunali še za 1,7 milijona dinarjev zamudnih obresti.

Fink zdaj čaka na razplet te avtomobilske zgodbe brez primere in medtem hodi peš. Kdo je za vse skupaj kriv, se ne ve, vendar je vprašanje, če so v Novotehni naredili vse, da bi preprečili take zaplete. In če so vse naredili, je potem vprašanje, ali ima smisel, da še naprej poslujejo s takim poslovnim partnerjem, kakršna je Zastava iz Kragujevca, ki se obnaša do domačega kupca precej drugače kot do ameriškega. Tam bi avto zamenjali še istega dne in se kupcu opravičili, pri nas pa mu grozijo.

J. SIMČIČ

DAN MLADOSTI NEKOLIKO DRUGAČE — Črnomaljski mladinci so letos pripravili nekoliko drugačno praznovanje svojega dneva, ne konvencionalno in po protokolih, temveč sproščeno, takšno, kakršnega so si že dolgo želeli. Da je bila zares po meri mladih, se je strinjalo tudi nekaj sto obiskovalcev 6 ur trajajoče prireditve na tržnici, na kateri so nastopile tri glasbene skupine: Šok band iz Semiča, Orfej iz Črnomlja in Mama Dolores iz metliške občine. Predstavili so novo knjigo Tomaža Skrbinška »Moja Kolpa-Mea Culpa« in pesniško zbirko Boštjana Švajgerja »Ob ostrih robovih svetlobe«, študenta likovne akademije pa sta hkrati slikala na zidove in papir. Z modno revijo se je predstavil butik Valentino, s plesom pa plesni skupini iz tukajšnje srednje šole in dekleta iz Adlešičev, ki si niso zaman nadela ime Can-can girls, saj so s kan-kanom v originalnih oblačilih zelo navdušila gledalce (na fotografiji). (Foto: M. Bezek-Jakše)

V SOBOTO »IGRAJ KOLO«

MOKRONOG — Letošnja tradicionalna revija folklornih skupin Posavja in Dolenjske pod imenom Igraj kolo bo to soboto v Mokronogu. Nastopili bodo pleslaci folklornih skupin s Senovega, iz Artič, Pišec, Novega mesta in Mokrokoga. Predstavili bodo ljudske plese iz Bele krajine, Gorenjske, Prekmurja, Štajerske, K[illegible]ske in Medžimurja.

DVOJE RIBIŠKIH TEKMOVANJ

NOVO MESTO — Ribiška družina Novo mesto v soboto in nedeljo, 10. in 11. junija, družinski tekmovanji v lovu na najtežjo ribo in tekmovanje v lovu rib s plovcem. Zbor udeležencev bo pri gostilni Prešeren v Kronovem in sicer v soboto ob 16.30, v nedeljo pa ob 7. uri. Zainteresirani se lahko prijavijo do 8. junija po telefonu 21-251 ali osebno v pisarni ribiške družine.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. **Pokličete nas lahko vsak četrtek popoldan, med 19. in 20. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.**

TOP LESTVICA DOLENJSKEGA LISTA

studio D — DESET NAJBOLJŠIH

Top lestvico sestavljajo v uredništvu radia Glas Ljubljane in teleteksta ljubljanske televizije. Po valovih Studia D jo lahko slišite vsako soboto ob 11. uri, preberete pa vsak četrtek v Dolenjskem listu.

1 (1) Mandela day — SIMPLE MINDS
2 (5) Nineteen forever — JOE JACKSON
3 (8) Lullaby — THE CURE
4 (2) Romeo in Juliet — LOU REED
5 (—) Lisa jane — THE DIRTY DOZEN BRASS BAND
6 (10) Here comes your man — THE PIXIES
7 (—) Lipe — AVTOMOBILI
8 (3) Fire woman — THE CULT
9 (—) Tata i mama — DISCIPLINA KIČME
10 (4) Doŋt need love — JOHNNY DUESEL & INJECTORS

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

studio D — DESET NAJBOLJŠIH

Žreb je nagrado Studia D ta teden dodelil DRAGU VOVKU iz Drame pri Šentjerneju.

Lestvica pa je taka:

1 (4) Pri nas doma — MARELA
2 (1) Dolenjska veselica — DOLENJCI
3 (2) Dobro jutro — TOPLAR
4 (3) Šentjernejski korenjaki — MLADI VAL
5 (6) Ljubezen pod Gorjanci — ANSAMBEL JERKO
6 (—) Avtošola — Rž
7 (8) Igral je kitaro — SLOVENIJA
8 (10) Domača vas — RUBIN
9 (7) Če bi se še enkrat rodil — ŠTIRJE KOVAČI
10 (9) Pri nas Belokranjcih — ANSAMBEL T. VERDERBERJA

Predlog za prihodnji teden: Za ljubi mir — FANTJE Z VSEH VETROV

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošiljajte na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

kozerija

ATE, KAJ VSE SI TI ŽE BIL?

Mali je včasih tečen kot podrepna muha.

— Ate, si bil tudi ti dojenček?

— Vsakdo je dojenček. Iz malega raste veliko.

— Potem si bil pa ciciban, kajne?

— Točno. Tudi ciciban sem bil.

— So tudi tebe sprejeli v pionirsko organizacijo?

— Bil sem pionir, o tem ni dvoma.

— 25. maja pa si postal mladinec.

— Kako veš?

— Zmeraj sprejemajo pionirje v mladinsko organizacijo 25. maja. Kaj si bil pa potem?

— Krajan.

— Pa po tem?

— Občan.

— In nato?

— Državljan.

— Kar nadaljuj.

— Bil sem tudi svetovljan.

— Pa po mitingih?

— Jugoslovan.

— Ni res. Bil si lažnivec. Na mitingih so kričali, da Slovenci lažejo.

— Če ti tako praviš, Mali.

— Tako so kričali v Beogradu pa v Novem Sadu. Morda še kje. Bil si tudi lažnivec, da veš.

— Nikoli pa nisem bil partizan.

— Vem, prepozno si rojen.

— Tudi tat nisem bil nikoli.

— Morda nisi imel priložnosti za to. Učitelji nimate kje krasti.

— Celo hinavec nisem bil.

— Mama misli drugače.

— Pravico ima misliti drugače.

— Se lahko pri nas misli drugače?

— Naj bi se...

— Nekaj pa mi le prikrivaš, ate.

— Pa me res zanima, kaj.

— Prikrivaš mi, da si tudi fašist. Tega ne boš mogel zanikati, saj sem poslušal po televiziji strica Miloševića...

TONI GAŠPERIČ